



ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJvyššIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

9/2018

OBSAH***Rozhodnutia vo veciach obchodnoprávných***

75. Štátu patrí náhrada trov, ktoré skutočne vynaložil v súlade s v danom čase platnou procesnou normou, ustanovením § 148 OSP, podľa ktorej mu ex lege vznikol nárok na ich náhradu, a to napriek tomu, že nová procesná úprava CSP analogické ustanovenie neobsahuje. Aplikáciou základného princípu uvedeného v čl. 4 ods. 2 CSP s použitím ustanovenia § 253 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP je možné štátu náhradu trov konania voči neúspešnej strane sporu priznať aj za právnej úpravy Civilného sporového poriadku.....6
76. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení, ktoré má charakter rozhodnutia vo veci samej, je prípustné dovolanie podľa ust. § 420 CSP.....10
77. Dovolací súd v konaní o obnovu konania môže posudzovať len vady samotného konania o obnove, a nemôže prihliadať na prípadné vady pôvodného konania.....19
78. Skutočnosť, že dovolanie bolo spísané a podpísané advokátskym koncipientom, predstavuje neodstrániteľnú podmienku prípustnosti dovolania, čo má za následok odmietnutie dovolania podľa ust. § 447 písm. e/ Civilného sporového poriadku za predpokladu, že strana sporu bola o povinnosti byť zastúpená advokátom poučená v rozhodnutí odvolacieho súdu.....26
79. I. Konanie o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu, nie je konaním o zmenkovom platobnom rozkaze, a preto sa na neho nevzťahuje použitie Občianskeho súdneho poriadku tak, ako to upravuje prechodné ustanovenie § 471 ods. 2 Civilného sporového poriadku.
- II. Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu, podané po 30. júni 2016, musí obsahovať náležitosti uvedené v ustanovení § 363 Civilného sporového poriadku a musí sa opierať o odvolacie dôvody upravené v § 365 Civilného sporového poriadku. Odvolací súd je povinný posudzovať prípustnosť podaného odvolania podľa § 355 a nasl. Civilného sporového poriadku a rozhodnutie odvolacieho súdu musí byť vydané v súlade s jednotlivými ustanoveniami Civilného sporového poriadku.
- III. Aj dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, vydanému v „zmenkovej veci“, podané po 30. júni 2016, musí obsahovať náležitosti uvedené v ustanovení § 428 Civilného sporového poriadku a musí sa opierať o dovolacie dôvody upravené v ustanoveniach § 431 a § 432 Civilného sporového poriadku. Prípustnosť podaného dovolania v takom prípade posudzuje dovolací súd podľa ustanovení § 419 a nasl. Civilného sporového poriadku.....29
80. Dovolací súd je pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1

- Civilného sporového poriadku proti rozsudku odvolacieho súdu o peňažnom plnení viazaný výrok napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a rozsahom podaného dovolania. Pre záver o neprípustnosti dovolania podľa § 422 ods. 1 Civilného sporového poriadku je právne bezvýznamné, že sudy nižšej inštancie nevyhoveli návrhu strany sporu na spojenie viacerých skutkovo a právne totožných vecí na spoločné konanie, ktorých predmet sporu v súhrne prevyšuje sumu uvedenú v ustanovení § 422 ods. 1 Civilného sporového poriadku.....34**
- 81. Proti rozhodnutiu o súdnom poplatku vydanom súdom prvej inštancie v čase účinnosti právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku umožňujúcej podanie odvolania, pričom podľa § 357 Civilného sporového poriadku ale odvolanie proti tomuto rozhodnutiu už nie je prípustné, nebude prípustné ani dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku.37**
- 82. Konanie o súdnych poplatkoch s účinnosťou od 1. júla 2017, vrátane vydania uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, je jednoinštančné a vedie sa výlučne na súde prvej inštancie. Proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, ktoré bolo vydané po 1. júli 2017, nie je prípustné odvolanie a ani dovolanie.....44**
- 83. Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť?.....49**
- 84. I. Poddľžnícka žaloba nie je sporom vyvolaným osobitnou povahou tohto konania tak, ako to účelom a systematickým zaradením v zákone predpokladá ustanovenie § 20 písm. c/ Civilného sporového poriadku, upravujúce výlučnú miestnu príslušnosť súdov. Toto ustanovenie sa vzťahuje len na tie konania vyvolané osobitnou povahou prebiehajúceho exekučného konania, kde príslušnosť súdov na konanie nie je upravená v Exekučnom poriadku, pričom poddľžnícka žaloba má vlastnú osobitnú úpravu miestnej príslušnosti obsiahnutú v ust. § 109 Exekučného poriadku.**
- II. Pokiaľ je predmetom poddľžníckej žaloby nárok zo zmenky, aplikuje sa následne na daný vzťah ustanovenie § 22 Civilného sporového poriadku, upravujúce kauzálnu príslušnosť súdov vo veciach týkajúcich sa zmienek.....57**
- 85. Ak bola výpoveď zmluvy doručovaná poštou, pre začatie plynutia výpovednej doby je rozhodujúci deň, kedy bolo oznámenie o uložení doručovanej zásielky na pošte vhodené do poštovej schránky adresáta, bez ohľadu na to, kedy si adresát uloženú zásielku na pošte vyzdvihol.....61**

86. Posúdeniu, či je právny úkon v súlade s dobrými mravmi, nebráni skutočnosť, že právny úkon bol výsledkom zmluvnej voľnosti strán v rámci ich profesionálneho podnikania, prípadne rizika spojeného s týmto podnikaním. Súlad právnych úkonov s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka je potrebné skúmať pred aplikáciou § 265 Obchodného zákonníka podľa individuálnych okolností jednotlivého prípadu. Dobré mravy pôsobia ako korektív aj v situáciách, ak zmluvu uzatvára osoba v strete záujmov, kedy sú práva a povinnosti účastníkov právneho vzťahu v zjavnej nerovnováhe.....65
87. I. Zákon s nedostatkami formálnych náležitostí, t. j. neosvedčenia podpisu predsedajúceho v zápisnici z valného zhromaždenia podľa ust. § 127a ods. 3 v spojení s ust. § 125 ods. 1 písm. e/, f/, i/, j/ a ods. 2 Obchodného zákonníka, nespája neplatnosť uznesenia v nej obsiahnutého.
II. Obchodný zákonník neustanovuje lehotu, dokedy k osvedčeniu podpisu musí dôjsť, ani neodkazuje na úpravu neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia pre prípad, že k splneniu tohto predpokladu nedošlo. Zákonná požiadavka osvedčenia pravosti podpisu je len predpokladom zápisuschopnosti listiny do obchodného registra. Rozhodujúcim momentom pre prijatie uznesenia je dosiahnutie potrebného volebného kvóra.....71
88. Ručiteľský záväzok poručiteľa má pôvod v právnom úkone, ktorý poručiteľ urobil pred svojou smrťou riadnym ručiteľským vyhlásením a v zmysle § 470 Občianskeho zákonníka prechádza na dedičov, pokiaľ dedičstvo neodmietli. Nie je rozhodujúce, či dlh (záväzok) zabezpečený ručením bol v čase smrti poručiteľa splatný, rozhodujúce je to, že vznikol za života poručiteľa a ide o záväzok majetkovej povahy.....81
89. Ak je v stanovách akciovej spoločnosti upravená horná hranica funkčného obdobia členov predstavenstva a členov dozornej rady tak, že ich funkčné obdobie končí až voľbou nových členov, takéto ustanovenie stanov nie je v rozpore s ust. § 194 ods. 1 a § 200 ods. 2 Obchodného zákonníka s tým, že maximálna horná hranica funkčného obdobia členov predstavenstva a členov dozornej rady nesmie presiahnuť dobu 5 rokov.....88
90. I. Ak je rozhodovanie o nakladaní s majetkom obce rozdelené medzi orgány samosprávy obce, t. j. medzi starostu a obecné zastupiteľstvo, pre platnosť právneho úkonu obce sa vyžaduje súlad medzi vôľou obce, ktorú vytvára obecné zastupiteľstvo a vyjadruje vo svojom uznesení a prejavom vôle obce navonok starostom ako jej štatutárnym orgánom.
II. Obecné zastupiteľstvo má právo schvaľovať najdôležitejšie úkony týkajúce sa majetku obce a kontrolovať hospodárenie s ním aj v prípade, ak neboli schválené zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce.....92
91. Správca konkurznej podstaty nemá naliehavý právny záujem na žalobe o určenie

- vlastníctva úpadcu k nehnuteľnostiam, ak má za to, že k zápisu vlastníckych práv tretej osoby do katastra nehnuteľností došlo na základe absolútne neplatného právneho úkonu.....103
92. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v zmysle § 32 ods. 11 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení do 31.12.2017 má aj veriteľ, ktorému bola popretá pohľadávka a ktorý je v právnej pozícii žalobcu. Zloženie preddavku je podmienkou, aby súd rozhodoval o žalobe, inak konanie zastaví. Pokiaľ žalobca uhradí uvedený preddavok na trovy konania v lehote na podanie odvolania proti zastavujúcemu uzneseniu prvoinštančného súdu, odvolací súd uznesenie o zastavení konania zruší.....111
93. Vylúčenia majetku (veci) z konkurznej podstaty úpadcu sa môže domáhať len osoba, ktorej majetok bol do súpisu zaradený. Vylučovacou žalobou je možné domáhať sa vylúčenia náhradného peňažného plnenia (finančného ekvivalentu) získaného správcom konkurznej podstaty za speňažený majetok z konkurznej podstaty len vtedy, ak ide o peňažné plnenie získané speňažením majetku zapísaného do konkurznej podstaty.....117
94. Pohľadávky na poistnom na sociálne poistenie za zamestnancov úpadcu v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu, a preto predstavujú pohľadávky proti všeobecnej podstate v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. i/ zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení zmien a doplnkov. Platí to aj v prípade, ak zamestnancom úpadcu správca konkurznej podstaty po vyhlásení konkurzu neprideloval žiadnu prácu a tiež, ak správca ukončil so zamestnancami úpadcu pracovný pomer a plynie im výpovedná doba.124
95. Samotná skutočnosť, že konkurzný súd iba v dôvodoch právoplatného uznesenia o schválení konečnej správy konšatoval, že neboli schválené výdavky správcu konkurznej podstaty, sama o sebe v konaní o náhradu škody proti bývalému správcovi konkurznej podstaty nepostačuje k tomu, aby bol správca konkurznej podstaty zaviazaný z titulu zodpovednosti za škodu, keďže predpoklady pre vznik nároku na náhradu škody sú iné, ako predpoklady pre neschválenie výdavkov správcu konkurznej podstaty v konkurznom konaní.....132

75.

R O Z H O D N U T I E

Štátu patrí náhrada trov, ktoré skutočne vynaložil v súlade s v danom čase platnou procesnou normou, ustanovením § 148 OSP, podľa ktorej mu ex lege vznikol nárok na ich náhradu, a to napriek tomu, že nová procesná úprava CSP analogické ustanovenie neobsahuje. Aplikáciou základného princípu uvedeného v čl. 4 ods. 2 CSP s použitím ustanovenia § 253 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP je možné štátu náhradu trov konania voči neúspešnej strane sporu priznať aj za právnej úpravy Civilného sporového poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. júla 2018, sp. zn. 4Obo/3/2018)

Z odôvodnenia:

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „krajský súd“) napadnutým uznesením rozhodol, že štát má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi.

2. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí uviedol, že uznesením č. k. Z-2-30Cb/1599/1993-221 zo dňa 5. septembra 1994 bola stranám uložená povinnosť zložiť zálohu na znalecké dokazovanie vo výške 3.000,- Sk. Žalobca zložil preddavok na znalecké dokazovanie dňa 6. septembra 1994. Uznesením č. k. Z-2-30Cb/1599/93-548 zo dňa 16. marca 2001 bolo znalcovi Ing. W. X. priznané znalečné vo výške 19.085,- Sk, pričom časť vo výške 3.000,- Sk bola vyplatená z preddavku zloženého na účte D 14b 2/94 a zvyšok vo výške 16.085,- Sk bol vyplatený zo štátnych finančných prostriedkov. Uznesením č. k. Z-2-30Cb/1599/1993-807 zo dňa 4. júla 2005 bolo znalcovi Ing. W. X. priznané znalečné vo výške 18.583,- Sk, ktoré bolo znalcovi v plnej výške vyplatené zo štátnych rozpočtových prostriedkov. Vzhľadom k tomu, že žalobca bol v konaní neúspešný a štátu vznikli trovy konania spojené s vykonávaním dôkazov, súd prvej inštancie rozhodol, že štát má právo na plnú náhradu trov konania voči neúspešnému žalobcovi v súlade s ustanovením § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Civilný sporový poriadok vypustil úpravu trov štátu, pričom nezohľadnil trovy vzniknuté v konaniach začatých pred jeho účinnosťou (čo je aj prípad prejednávanej veci). Povinnosťou krajského súdu preto bolo vysporiadať sa s touto situáciou. Krajský súd tak, aplikujúc základný princíp uvedený v čl. 4 ods. 2 CSP rozhodol, že štátu patrí náhrada trov, ktoré mu reálne vznikli (reálne ich vynaložil) v súlade s vtedy platnou procesnou normou – ustanovením § 148 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“ alebo „Občiansky súdny poriadok“), ktorá mu garantovala nárok na ich náhradu. Garanciu tohto nároku už nový procesný predpis nedáva a štát nemá priestor na uplatnenie si skôr vzniknutých trov. Krajský súd preto dospel k záveru, že vo veci je potrebné aplikovať základný princíp uvedený v čl. 4 ods. 2 CSP a priznať štátu nárok na náhradu vzniknutých trov. Priznanie tohto nároku štátu si súd prvej inštancie volí ako normu, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom, s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok tak, že jej výsledkom bude rozumné usporiadanie procesných vzťahov, zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (priznávajúcich v doterajšej súdnej praxi štátu nárok na náhradu vynaložených

trov konania). Vzhľadom na absenciu úpravy trov konania štátu v Civilnom sporovom poriadku, krajský súd aplikoval ustanovenie § 259 CSP, nakoľko štátu vznikli trovy konania v súvislosti s dokazovaním. O výške trov konania štátu v zmysle § 262 ods. 2 CSP krajský súd rozhodne po právoplatnosti predmetného uznesenia.

3. Voči predmetnému uzneseniu podal žalobca odvolanie, v ktorom uviedol, že poukazovať na ustanovenie § 255 ods. 1 CSP a § 259 CSP extenzívnym výkladom súdu prvej inštancie nie je dôvodné, a to s poukazom na čl. 16 ods. 1 CSP Nová právna úprava v Civilnom sporovom poriadku dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem, a teda sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti Civilného sporového poriadku s výnimkami uvedenými v ustanovení § 470 ods. 2 CSP. Žalobca preto navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že štát nemá nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (podľa § 470 ods. 4 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou – stranou sporu (§ 359 CSP) po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

5. Z obsahu samotného odvolania je zjavné, že žalobca vidí nesprávne právne posúdenie veci v nesprávnom výklade použitom krajským súdom a nesprávnej aplikácii princípu uvedeného v článku 4 ods. 2 CSP.

6. V prípade nejasností o tom, ako treba vykladať jednotlivé ustanovenie zákona, musí súd spoľahlivo ustáliť účel existujúcej právnej normy, ktorú musí v súlade so zákonom vykladať postupom, ktorý predpokladá článok 4 ods. 2 CSP. Tento postup súdu musí prioritne viesť k rozumnému usporiadaniu procesných vzťahov zohľadňujúcemu stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. I VCdo/2/2017 zo dňa 19. apríla 2017).

7. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca musí sa od neho odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad *e ratione legis* pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 274/2007 z 11. októbra 2007 a sp. zn. III. ÚS 341/2007 z 1. júla 2008).

8. K výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska samotného textu zákona (i keby sa javil ako jednoznačný a určitý), ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona. Jazykový výklad môže totiž predstavovať len prvotné priblíženie sa k obsahu právnej normy, ktorej nositeľom je interpretovaný právny predpis; na overenie správnosti či nesprávnosti výkladu alebo na jeho doplnenie či spresnenie potom slúžia ostatné interpretačné prístupy postavené na roveň gramatickému výkladu, napríklad logický, systematický, historický

a teleologický výklad, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zistení obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy (pozri napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. [I. ÚS 351/2010](#) z 5. októbra 2011).

9. Situácia, kedy určitý právny prípad nie je pokrytý textom právnej normy, no zároveň možno spoľahlivo ustáliť, že úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť túto právnu situáciu z právneho poriadku, nazývame pravou medzerou v zákone. Pravá, alebo aj technická medzera v zákone je odstrániteľná interpretačnými metódami či všeobecne myšlienkovými úsudkami tak, aby sa postihol účel a zmysel právnej normy – takýto výklad právnej normy nazývame teleologickým výkladom zákona a v súčasnosti predstavuje prioritovaný spôsob interpretácie zákonného textu (viď *Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 38*).

10. Krajský súd vo svojom rozhodnutí svojím výkladom odstránil medzeru v zákone spočívajúcu v nedostatku jednoznačnej právnej úpravy týkajúcej sa postupu súdu v prípadoch, kedy počas predchádzajúcej právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku vznikli trovy štátu, avšak v súčasnosti z jednotlivých ustanovení Civilného sporového poriadku nevyplýva, akým spôsobom sa súdy, pri neexistencii právnej úpravy trov štátu, majú vysporiadať s takto vzniknutými trovami štátu. Krajský súd sa pri odôvodnení svojho postupu riadil všetkými uvedenými zásadami, ktoré je potrebné zohľadniť v prípadoch, kedy samotný súd podáva výklad právnej normy v dôsledku nedostatočnosti zákonnej úpravy. Žalobcom namietané nezohľadnenie princípu vyjadreného v článku 16 ods. 1 základných princípov Civilného sporového poriadku krajským súdom nemá za následok nesprávne právne posúdenie veci. Práve naopak, aj zo samotného článku 16 ods. 1 vyplýva, že súd postupuje a rozhoduje v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi pri zohľadnení ich vzájomného vzťahu a v súlade so základnými princípmi tohto zákona. Krajský súd správne aplikoval princíp uvedený v článku 4 ods. 2 základných princípov Civilného sporového poriadku v prípade, v ktorom absentovalo zákonné znenie právnej normy upravujúcej konkrétnu vzniknutú procesnú situáciu, zapríčinenú zmenou právnej úpravy spojenou s aktuálnou neexistenciou inštitútu trov štátu (ktorá je prirodzeným vyústením celkovej zmeny inštitútu preddavkov v sporovom konaní) a okamžitou aplikabilitou Civilného sporového poriadku.

11. Odvolací súd záverom podotýka, že je pre zákonodarcu nesplniteľnou úlohou každý jeden všeobecný zákonný princíp vyjadriť vo vete s takou jasnosťou a jednoznačnosťou, aby bolo možné odvodiť z tejto vety jednoduchým úsudkom dôsledky pre všetky osobitne uspôsobené, dotknutým princípom ovládané prípady. Nevyhnutnosť dotvárania práva súdom vyplýva najmä z toho, že v právnej realite neexistuje zákon, ktorý by na každú mysliteľnú právnu otázku dával uspokojivú odpoveď a v každom jednotlivom prípade nachádzal záujmovo spravodlivé riešenia.

12. Práve pre možnosť vzniku takýchto prípadov zákonodarca vo svojich úvodných základných princípoch zakotvil možnosť a zároveň povinnosť súdov výkladu právnej normy v zmysle vopred jasne zadefinovaných pravidiel, ktoré majú smerovať k spravodlivému usporiadaniu procesných vzťahov. Právny výklad je teda racionálna činnosť, ktorá dáva zmysel právnemu textu a je integrálnou súčasťou procesu aplikácie práva, čo sa najzreteľnejšie prejavuje v súdnej aplikácii práva. V tomto smere teda predstavuje predovšetkým proces objasňovania zmyslu, obsahu a významu textov prameňov práva ako nosičov právnych pravidiel (pozri napr. uznesenie sp. zn. 4Obdo/18/2017 z 25. júla 2017).

13. Vzhľadom k uvedenému, súd prvej inštancie rozhodol správne, keď uložil žalobcovi

povinnosť náhrady trov konania štátu aplikujúc článok 4 ods. 2 základných princípov Civilného sporového poriadku. Odvolací súd však má za to, že sa na vec vzťahujú ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci neboli použité a sú pre rozhodnutie veci rozhodujúce. V podmienkach konkrétneho prípadu (pri absencii právnej úpravy inštitútu náhrady trov štátu a aplikácii čl. 4 ods. 2 základných princípov Civilného sporového poriadku) sú takýmto ustanoveniami § 253 ods. 1 CSP, ktoré ustanovenie upravuje trovy dôkazu, o ktorých náhradu sa v predmetnom konaní jedná a ustanovenie § 470 ods. 2 CSP, ktoré ponecháva zachované právne účinky úkonov, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku. Uvedené ustanovenia odvolací súd aplikoval v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP (rovnako ako súd prvej inštancie), pričom uvedenou aplikáciou predmetných ustanovení dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, a to že štát má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi. Vzhľadom k tomu, že postup odvolacieho súdu podľa § 382 CSP (predtým ustanovenia § 213 ods. 2 OSP) neprichádza do úvahy pri rozhodovaní o trovách konania, odvolací súd nevyzýval strany, aby sa k možnému použitiu uvedených ustanovení vyjadrili (R 134/2014).

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

76.

R O Z H O D N U T I E

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení, ktoré má charakter rozhodnutia vo veci samej, je prípustné dovolanie podľa ust. § 420 CSP.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 19. júna 2018, sp. zn. 4Obdo/66/2017)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením č. k. 10CbPv/20/2016-85 z 29. decembra 2016 uložil žalovanému 1/ povinnosť zdržať sa všetkých a akýchkoľvek úkonov vykonávaných v mene alebo za žalobcu, najmä v súvislosti s ochrannými známkami zapísanými v registri ochranných znáмок Úradu priemyselného vlastníctva SR pod č. zápisu 219629, 219630, 222492, 241005, 214009 a právami z prihlášok zapísanými v registri ochranných znáмок Úradu priemyselného vlastníctva SR pod sp. zn. 1920-2015, 1931-2015 (prvá výroková veta). Ďalej uložil žalovanému 1/ povinnosť zdržať sa uplatňovania všetkých a akýchkoľvek práv a plnenia povinností vyplývajúcich zo zmluvy o prevode ochranných znáмок zo dňa 04. februára 2016, predmetom ktorej bol prevod ochranných znáмок žalobcu zapísaných v registri ochranných znáмок Úradu priemyselného vlastníctva SR pod č. zápisu 219629, 219630, 222492, 241005, 214009 a práv z prihlášok zapísaných v registri ochranných znáмок Úradu priemyselného vlastníctva SR pod sp. zn. 1920-2015, 1931-2015 (druhá výroková veta). Zároveň uložil žalovanému 2/ povinnosť zdržať sa uplatňovania všetkých a akýchkoľvek práv a plnenia povinností vyplývajúcich zo zmluvy o prevode ochranných znáмок zo dňa 4. februára 2016, predmetom ktorej bol prevod ochranných znáмок žalobcu zapísaných v registri ochranných znáмок Úradu priemyselného vlastníctva SR pod č. zápisu 219629, 219630, 222492, 241005, 214009 a práv z prihlášok zapísaných v registri ochranných znáмок Úradu priemyselného vlastníctva SR pod sp. zn. 1920-2015, 1931-2015 (tretia výroková veta). Ďalej uložil žalovanému 2/ povinnosť zdržať sa používania ochranných znáмок žalobcu zapísaných v registri ochranných znáмок Úradu priemyselného vlastníctva SR pod č. zápisu 219629, 219630, 222492, 241005, 214009 a práv z prihlášok zapísaných v registri ochranných znáмок Úradu priemyselného vlastníctva SR pod sp. zn. 1920-2015, 1931-2015, a zdržať sa nakladania akýmkoľvek spôsobom s právami k ochranným známkam č. zápisu 219629, 219630, 222492, 241005, 214009, a právami z prihlášok zapísaným v registri ochranných znáмок Úradu priemyselného vlastníctva SR pod sp. zn. 1920-2015, 1931-2015, vrátane práva previesť ochranné známky žalobcu zapísané v registri ochranných znáмок Úradu priemyselného vlastníctva SR pod č. zápisu 219629, 219630, 222492, 241005, 214009 a práva z prihlášok zapísaných v registri ochranných znáмок Úradu priemyselného vlastníctva SR pod sp. zn. 1920-2015, 1931-2015 (štvrtá výroková veta). Žalobcovi zároveň priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že oboznámením sa s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia i predloženými listinnými dôkazmi mal súd za nesporne preukázané, že v miere postačujúcej pre nariadenie neodkladného opatrenia osvedčil žalobca svoj nárok, i to, že bez nariadenia neodkladného opatrenia by mu mohla konaním žalovaných vzniknúť

nenahraditeľná materiálna škoda i nemajetková ujma. V prípade žalovaného 1/ mal súd i z predložených súdnych rozhodnutí za to, že hoci nie je od 15. júna 2012 konateľom žalobcu a nemá právo konať v jeho mene, uzatvoril so žalovaným 2/ (v minulosti mu bolo súdom nariadené zmeniť svoje obchodné meno zameniteľné s obchodným menom žalobcu) zmluvu o prevode ochranných známk žalobcu, na základe ktorej žiadal Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ÚPV SR“) o prevod ochranných známk na žalovaného 2/. Ak by žalovaní so žiadosťou o prevod ochranných známk žalobcu uspeli, spôsobili by žalobcovi neodvrátiteľnú a nenahraditeľnú škodu. Z uvedených dôvodov okresný súd vyhovel návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia s poukazom na ustanovenia § 330 ods. 2 a § 341 ods.1 CSP.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na základe žalovaným 1/ podaného odvolania, rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil uznesením č. k. 43CoPv/5/2017-131 zo 4. mája 2017 v znení opravného uznesenia č. k. 43CoPv/5/2017-149 z 25. júla 2017. Vo svojom rozhodnutí uviedol, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne, a preto napadnuté uznesenie potvrdil v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj CSP). Odvolací súd uviedol, že žalobca osvedčil, že na základe Zmluvy o prevode ochranných známk uzavretej dňa 4. februára 2016 medzi žalobcom, ako prevodcom práv z ochranných známk, a žalovaným 2/, ako nadobúdateľom práv z ochranných známk, sa žalovaný 2/ domáhal prevodu vlastníctva k vyššie uvedeným ochranným známkam. Zmluvu o prevode ochranných známk za žalobcu, ako prevodcu, podpísal žalovaný 1/, označený v zmluve ako osoba oprávnená konať v mene spoločnosti žalobcu. Žalobca tiež osvedčil, že žalovaný 1/ je jeho spoločníkom a od 28. júla 1993 až do 15. júna 2012 bol aj konateľom žalobcu (v obchodnom registri je zapísaný vznik funkcie 28. júla 1993 a skončenie funkcie 15. júna 2012). K zániku funkcie konateľa žalovaného 1/ u žalobcu došlo na základe rozhodnutia valného zhromaždenia žalobcu. Súd prvej inštancie preto nepochybil, keď vychádzal zo záveru, že žalovaný 1/ nebol oprávnený uzavrieť dňa 4. februára 2016 zmluvu o prevode ochranných známk za žalobcu ako prevodcu. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom žalovaného 1/, že v čase od nariadenia predbežných opatrení uzneseniami Okresného súdu Trnava č. k. 36Cb/541/2015-180 a č. k. 36Cb/542/2015-146, obe zo dňa 23. novembra 2015, až do ich zrušenia Krajským súdom v Trnave, ako súdom odvolacím, bol na základe uvedených uznesení Okresného súdu Trnava o nariadení predbežných opatrení, oprávnený konať za obchodnú spoločnosť - žalobcu. Predbežným opatrením, resp. neodkladným opatrením nemôže súd založiť konateľské oprávnenie fyzickej osoby konať za obchodnú spoločnosť, rovnako ako nemôže súd predbežným opatrením zakázať spoločníkovi obchodnej spoločnosti realizovať práva, ktoré mu vyplývajú z postavenia v obchodnej spoločnosti, ktorým je predovšetkým hlasovanie na valnom zhromaždení. Ustanovenie konateľa zákonom predpísaným spôsobom je výlučne v kompetencii obchodnej spoločnosti, ktorá takto prejaví vôľu, aby za ňu konal konateľ. Uvedený záver vyplýva aj z uznesení Krajského súdu v Trnave, ako odvolacieho súdu v uvedených konaniach, ktorými zmenil predbežné opatrenia nariadené Okresným súdom Trnava o uložení povinnosti spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným strpieť spôsob vykonávania ich hlasovacích práv tak, že ich hlasovacie práva bude vykonávať iný spoločník a v ktorých Krajský súd v Trnave uviedol, že takéto rozhodnutia sú v rozpore s ustanoveniami Obchodného zákonníka, ako aj s Ústavou Slovenskej republiky. Rovnako tak je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky a so zákonmi aj rozhodnutie súdu, ktorým uložil spoločnosti žalobcu strpieť určitý spôsob konania v mene obchodnej spoločnosti a nie je preto možné, aby súd

predbežným opatrením, resp. neodkladným opatrením založil konateľské oprávnenie žalovaného 1/. Je tiež nepochybné, že zmluva, ktorú sa pokúšal žalovaný 1/ v mene žalobcu v tomto prípade uzatvoriť, bola svojím obsahom priamo v rozpore s vôľou obchodnej spoločnosti - žalobcu. Z predložených listín je nepochybné, že medzi žalobcom a žalovaným 2/, ktorý mal na základe zmluvy podpísanej za žalobcu žalovaným 1/ nadobudnúť práva k ochranným známkam, pretrvávajú rozpory, a to zrejme už dlhodobo. Žalovaný 1/ tiež tvrdil, že bol za konateľa spoločnosti žalobcu opätovne zvolený rozhodnutím spoločníkov spoločnosti vo forme per rollam dňa 22. januára 2016, avšak toto tvrdenie podľa názoru odvolacieho súdu nepreukázal. Odvolací súd nepovažoval za potrebné pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení vykonať dokazovanie registrovými spismi Okresného súdu Trnava, ako to navrhoval žalovaný 1/, pretože pokiaľ by aj z týchto spisov súd zistil, že zápis rozhodnutia týkajúceho sa žalobcu je predmetom sporu, nebolo by možné z toho vyvodiť záver o inom konaní za spoločnosť žalobcu, než ako to vyplýva zo zápisu v obchodnom registri. Žalovaný teda svoje tvrdenia o tom, že bol opätovne zvolený za konateľa žalobcu, nepreukázal. Odvolací súd tak uzavrel, že k ohrozeniu práva žalobcu z vyššie uvedených ochranných známk došlo konaním žalovaných 1/ a 2/, ktorí podpísali zmluvu o prevode práv k ochranným známkam zo dňa 4. februára 2016 zo žalobcu na žalovaného 2/, pričom žalovaný 1/ nebol oprávnený pri podpise tejto zmluvy za žalobcu konať, keď zo známych okolností prípadu je nepochybné, že žalovaný 2/ vedel o tom, že takáto zmluva je priamo v rozpore s vôľou žalobcu. V kontexte uvedeného tak odvolací súd dospel k záveru, že konanie žalovaného 1/ aj žalovaného 2/ uvedené vyššie je spôsobilé privodiť žalobcovi škodu a aj inú ujmu v súvislosti s výkonom jeho podnikateľskej činnosti.

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ust. § 420 písm. f/ CSP a § 421 CSP a v ktorom žiadal, aby dovolací súd zrušil uznesenia odvolacieho i prvoinštančného súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odňatie možnosti konať pred súdom, čím malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie (§ 420 písm. f/ CSP), videl žalovaný 1/ v skutočnosti, že mu nebolo doručené vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovaného 1/ z 10. marca 2017 a týmto postupom došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Dovolateľ okrem iného namietal, že odvolací súd nepovažoval jeho odvoláciu námietku týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie za relevantnú, keď síce skonštatoval, že odôvodnenie bolo síce stručné, ale súd prvej inštancie poukázal na dôvody uvedené v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, s ktorými sa stotožnil. Tento postup považuje za zásah do jeho práva na spravodlivý proces, nakoľko okresný súd v odôvodnení len vymenoval dôkazy predložené žalobcom a skonštatoval, že má za nesporne preukázané, že nimi žalobca svoj nárok osvedčil, to všetko bez toho, aby daný súd uviedol akými vlastnými úvahami sa riadil, prečo sa s tvrdeniami žalobcu stotožnil a považuje ich za dostatočné pre splnenie zákonných podmienok na vydanie neodkladného opatrenia, najmä potreby bezodkladne upraviť pomery a poskytnúť predbežnú ochranu. Zároveň uviedol, že pokiaľ krajský súd skonštatoval, že ustanovenie konateľa zákonom predpísaným spôsobom je výlučne v kompetencii obchodnej spoločnosti a nemožno tak urobiť neodkladným opatrením, tak nemohol zákonne obmedziť alebo úplne zakázať jeho konanie v mene žalobcu, nakoľko je konateľom žalobcu (čo odvolaciemu súdu oznámil v podanom odvolaní) a právomoc na obmedzenie konateľského oprávnenia má len valné zhromaždenie alebo spoločenská zmluva. Ďalším dôvodom, pre ktorý považuje rozhodnutia okresného i krajského súdu v predmetnej veci za nesprávne a nezákonné, je tá skutočnosť, že hoci

sú tieto sudy kauzálné príslušné na konanie a rozhodovanie o sporoch z priemyselného vlastníctva, uvedenými rozhodnutiami rozhodli nad rámec kauzálnej príslušnosti, čo vyplýva zo samotného výroku uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým uložil žalovanému 1/ povinnosť „zdržať sa všetkých a akýchkoľvek úkonov vykonávaných v mene alebo za žalobcu, najmä v súvislosti s ochrannými známkami..“ Takto formulovaný výrok rozhodnutia sa podľa svojho znenia nevzťahuje len na oblasť práv z priemyselného vlastníctva, ale na konanie a úkony vykonávané žalovaným 1/ v mene žalobcu celkovo. Avšak ani v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nie sú uvádzané také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obmedziť, resp. úplne zakázať konanie žalovaného 1/ v mene žalobcu v iných veciach. Ak teda žalobca žiadal úplný zákaz konania na jeho osobu, súd takéto rozhodnutie vydal predčasne a v rozpore so zákonom, nakoľko nebolo náležite preukázané, že je daný dôvod obmedziť jeho práva v rozsahu, v akom to žalobca žiadal a súd nariadil. Ak teda súd mal za to, že je dôvod na vydanie neodkladného opatrenia, mal ho vydať len v rozsahu vzťahujúcom sa na toto konkrétne konanie. Zároveň dovolateľ uviedol, že je daný dôvod aj na podanie dovolania podľa § 421 CSP, nakoľko odvolací súd sa pri posudzovaní právnej otázky odchyľil od judikatúry dovolacieho súdu (rozhodnutie sp. zn. 2Obo/96/2002), a teda vec nesprávne právne posúdil, ak ho s odvolaním na zápis v obchodnom registri nepovažoval bez vykonania ďalšieho dokazovania za konateľa žalobcu. Na podanie žalovaného 1/ zo dňa 16. januára 2018 dovolací súd v zmysle ustanovenia § 427 v spojení s ustanovením 430 CSP neprihliadal.

5. K dovolaniu žalovaného 1/ sa vyjadril žalobca. Žalobca vo svojom vyjadrení okrem iného uviedol, že postupom súdu nemohlo dôjsť k znemožneniu uskutočňovania procesných práv žalovaného 1/, nakoľko mu vyjadrenie žalobcu bolo doručené do elektronickej schránky prostredníctvom jeho právneho zástupcu. Žalobca zároveň vo vzťahu k argumentácii žalovaného 1/ uvedenej v jeho dovolaní zdôrazňuje skutočnosť, že z údajnej zmluvy o prevode ochranných známk nevyplýva, že by žalovaný 1/ uzatvoril, resp. podpísal údajnú zmluvu o prevode ochranných známk ako konateľ žalobcu, práve naopak z tejto zmluvy je evidentné, že žalovaný 1/ svoje údajné oprávnenie na uzatvorenie danej zmluvy odvodzoval práve od vydaných predbežných opatrení Okresného súdu Trnava. V tejto súvislosti žalobca opakovane uvádza, že predbežné opatrenia Okresného súdu Trnava nemôžu mať žiadne právne účinky a je potrebné na ne nahliadať akoby nikdy neboli nariadené, a to s poukazom na názor Najvyššieho súdu Českej republiky v rozsudku sp. zn. 21Cdo/1708/2011 zo dňa 30. augusta 2012, v zmysle ktorého predbežné opatrenie, ktoré bolo zrušené preto, že osvedčená skutočnosť, z ktorej súd vychádzal pri jeho nariadení, bola neskôr preukázaná inak, a že preto nemalo byť vôbec vydané, nemôže mať žiadne právne účinky a je potrebné naň nazerať ako keby nikdy nebolo nariadené (rozhodnutie o jeho zrušení má účinky ex tunc). Zmluva o prevode ochranných známk tak nebola podpísaná osobou oprávnenou, v dôsledku čoho absentuje prejav vôle žalobcu. Žalobca zároveň zastáva názor, že ak má spor z priemyselného vlastníctva súčasne aj inú povahu, je na konanie príslušný súd, ktorý je príslušný na konanie v sporoch z priemyselného vlastníctva. Zároveň ide len o miestnu príslušnosť, ktorú však žalovaný 1/ pri prvom úkone nenamietal. Vzhľadom k uvedenému považuje napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne a žiada, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

6. Podaním zo dňa 23. februára 2018 (doručeným súdu prvej inštancie dňa 27. februára 2018) oznámil Ing. W. Y., nar. X. bytom J. svoj vstup, ako intervenienta, do konania na strane žalobcu, pričom právny záujem na výsledku súdneho konania má byť daný skutočnosťou, že intervenient,

ako jeden zo spoločníkov žalobcu, môže byť priamo dotknutý na svojich majetkových právach (najmä môže byť dotknuté jeho právo na podiel na zisku). Intervenient vo svojom podaní zároveň oznámil, že žiada dovolací súd, aby potvrdil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) následne postupom v zmysle § 82 ods. 4 CSP oznámil stranám sporu (18. apríla 2018), že došlo k vstupu intervenienta do konania na strane žalobcu a vyzval strany, aby prípadné vyjadrenia a návrhy na rozhodnutie o neprípustnosti vstupu intervenienta do konania podľa § 83 CSP doručili dovolaciemu súdu obratom. Žiadna zo strán sporu vstup intervenienta do konania nenamietla.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) zistil, že dovolanie podala včas (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že žalovaný 1/ podal dovolanie dôvodne, a preto dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s opravným uznesením, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa žalovaného 1/ a vec vrátil Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 a § 450 CSP).

9. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. V konkrétnej veci je z obsahu oboch napadnutých rozhodnutí konajúcich súdov potrebné vyvodiť záver, že tieto považovali konanie o navrhovanom neodkladnom opatrení za konanie, v rámci ktorého nariadené neodkladné opatrenie konzumuje vec samu, a preto nie je potrebné uložiť žalobcovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej (bod 4 rozhodnutia okresného súdu). Takéto rozhodnutie o neodkladnom opatrení možno, s poukazom na ustálenú rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu pod sp. zn. 3Cdo/157/2017, 8Cdo/83/2017, 5Obdo/76/2016, 4Obdo/4/2017), považovať za rozhodnutie vo veci samej, čo je základnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP. Vzhľadom k uvedenému dovolací súd pristúpil k skúmaniu, či je konanie postihnuté dovolateľom namietanou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP.

11. Dovolaťovu námietku týkajúcu sa nedoručenia vyjadrenia žalobcu k odvolaniu žalovaného 1/ považuje dovolací súd za nedôvodnú, nakoľko toto vyjadrenie bolo žalovanému 1/ doručované elektronicky prostredníctvom jeho právneho zástupcu do jeho elektronickej schránky, a to dňa 18. apríla 2017. Z elektronickej doručky na č. 1. 129-130 vyplýva, že uvedené vyjadrenie bolo žalovanému 1/ doručené dňa 19. apríla 2017 o 13:22 hod. Vzhľadom k uvedenému nemohlo dôjsť postupom súdu k znemožneniu uskutočňovania procesných práv žalovaného 1/.

12. Vo vzťahu k námietke dovolateľa týkajúcej sa prekročenia kauzálnej príslušnosti, keď súd uložil žalovanému 1/ povinnosť „zdržať sa všetkých a akýchkoľvek úkonov vykonávaných v mene, alebo za žalobcu, najmä v súvislosti s ochrannými známkami.“, dovolací súd konštatuje, že uvedený nedostatok mohol žalovaný 1/ namietat už v podanom odvolaní, pričom toto svoje oprávnenie nevyužil. Dovolací súd poukazuje na judikát R 39/1993, v zmysle ktorého podmienka prípustnosti dovolania nie je splnená, ak sa strane znemožnila realizácia jej patriacich procesných práv (iba) pre časť konania a do takej miery, že strana následne mohla uplatniť svoj vplyv

na výsledok konania napr. tým, že mohla podať proti rozsudku (resp. uzneseniu), ktorý jej bol riadne doručený, odvolanie.

13. Dovolateľ ďalej namietal nepreskúmateľnosť a nedostatočné odôvodnenie napadnutých rozhodnutí.

14. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

15. Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

16. Zároveň dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že na zasadnutí občianskoprávného kolégia najvyššieho súdu 3. decembra 2015 bolo prijaté stanovisko, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

17. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ OSP, a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „justičnému omylu“.

18. Po preskúmaní spisu dovolací súd zistil, že v prejednávanej veci sa skutočne jedná o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 234 ods. 2 CSP, ktorý je dôvodom pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

19. Dovolací súd sa stotožňuje s tvrdením dovolateľa, že pokiaľ samotný krajský súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že neodkladným opatrením nemôže súd založiť konateľské oprávnenie fyzickej osoby konať sa obchodnú spoločnosť a ustanovenie konateľa zákonom predpísaným spôsobom je výlučne v kompetencii obchodnej spoločnosti, ktorá takto prejaví vôľu, aby za ňu konal konateľ, tak zároveň nemohol zákonne obmedziť alebo úplne zakázať konanie žalovaného 1/ v mene žalobcu, nakoľko právomoc na obmedzenie konateľského oprávnenia má len valné zhromaždenie alebo spoločenská zmluva. Krajský súd tak na jednej strane vyjadruje názor, že konanie konateľa, jeho ustanovenie, či prípadné obmedzenie realizácie jeho práv nie je možné realizovať neodkladným opatrením, na strane druhej však potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým uložil žalovanému 1/ povinnosť zdržať sa všetkých a akýchkoľvek úkonov vykonávaných v mene alebo za žalobcu, teda obmedzil realizáciu jeho práv v rozpore s svojimi

vyššie uvedenými závermi. Krajský súd tak urobil svoje rozhodnutie vnútorne nekonzistentným, vzájomne rozporným, protirečivým a teda aj arbitrárnym.

20. Rovnako tak je možné prisvedčiť tvrdeniu dovolateľa o tom, že v konaní nebolo náležité preukázané, že je daný dôvod obmedziť práva žalovaného 1/ v rozsahu, v akom to súd nariadil, keď mu uložil povinnosť zdržať sa všetkých a akýchkoľvek úkonov vykonávaných v mene alebo za žalobcu a nielen v súvislosti s ochrannými známkami a právami z prihlášok, čo sa následne odzrkadlilo aj v nedostatočnom, resp. žiadnom odôvodnení rozhodnutia v tejto časti. Uvedené je o to zásadnejšie, že súdy neprimeraným (a podľa vlastných slov aj právne nekonformným) spôsobom zasiahli svojím rozhodnutím do práv žalovaného 1/ a napriek závažnosti uvedeného zásahu okresný súd toto svoje rozhodnutie neodôvodnil vôbec a odvolací súd tento nedostatok neodstránil, naopak, rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil znovu bez akéhokoľvek odôvodnenia rozhodnutia v tejto časti. Napadnuté rozhodnutie tak neobsahuje zásadné (v konkrétnom prípade žiadne) vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu v uvedenej časti, čím sa strane (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia právom predvídaným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia takéhoto rozsahu v konkrétnej veci možno jednoznačne podriaďiť pod nesprávny procesný postup súdu, ktorým znemožnil žalovanému 1/, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Nad rámec uvedeného odvolací súd uvádza, že z napadnutých rozhodnutí súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, nie je napokon ani jednoznačne zrejmé, na základe akého ustanovenia bolo nariadené uvedené neodkladné opatrenie. Okresný súd síce citoval ustanovenie § 341 ods. 1 CSP (bod 2), avšak zároveň aj uviedol, že nakoľko sú splnené podmienky podľa § 330 ods. 2 CSP neuložil žalobcovi povinnosť podľa § 336 ods. 1 CSP, čím však nie je dotknutá možnosť žalovaných 1/ a 2/ podať žalobu vo veci samej (bod 4).

22. K uvedenému odôvodneniu je v prvom rade potrebné uviesť, že ustanovenie § 330 ods. 2 CSP sa vzťahuje na prípady kedy, ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej. V uvedenom prípade však navrhovateľ neodkladného opatrenia nenavrhoval žiadny výrok vo veci samej, pretože žiadal iba nariadenie neodkladného opatrenia bez súčasného podania žaloby vo veci samej.

23. Zároveň je tiež potrebné poukázať na skutočnosť, že ak súd nariaďuje neodkladné opatrenie podľa § 341 ods. 1 CSP (na ktoré ustanovenie okresný súd taktiež poukázal v bode 2 svojho rozhodnutia), ktorým nariaďuje strane, aby sa zdržala konania, ktorým ohrozuje alebo porušuje právo duševného vlastníctva, je nevyhnutné na neodkladné opatrenie vo veciach práva duševného vlastníctva aplikovať právnu úpravu naň sa vzťahujúcu ako celok, teda súčasne s ustanovením § 341 ods. 2 CSP, v ktorom je jednoznačne vyjadrený zákonný imperatív, aby v prípade nariadenia neodkladného opatrenia pred konaním vo veci samej (čo je aj uvedený prípad) súd určil lehotu na podanie žaloby, pričom márnym uplynutím tejto lehoty neodkladné opatrenie zaniká.

24. Ustanovenia § 341 a § 342 sú vo vzťahu k ustanoveniam týkajúcich sa neodkladných opatrení (§ 324 a nasl.) v pomere špeciality, to znamená, že pokiaľ ustanovenie § 341 CSP upravuje jednoznačne, že nariadenie takéhoto neodkladného opatrenia je nevyhnutne späté s následným konaním vo veci samej a ukladá súdu povinnosť určiť lehotu na podanie žaloby, nie

je možné použiť ustanovenia § 336 a § 337 a nariadiť neodkladné opatrenie, ktoré v zásade konzumuje vec samu. V takomto prípade budú ustanovenia § 336 a § 337 predstavovať *lex generalis* vo vzťahu k ustanoveniu § 341 CSP, ako *lex specialis*, a nebude možné tieto všeobecné normy aplikovať.

25. K posúdeniu povahy nariadeného neodkladného opatrenia konajúcimi súdmi je však potrebné tiež povedať, že ani v prípade, keby sa v predmetnom konaní nejednalo o neodkladné opatrenie vo veciach práva duševného vlastníctva, na ktoré sa použije špeciálna právna úprava § 341 ods. 1, 2 CSP a konajúce súdy mali za to, že je možné nariadiť neodkladné opatrenie, ktoré v zásade konzumuje vec samu, boli povinné dôsledne sa riadiť ustanovením § 337 v celom jeho znení a nie len jeho prvým odsekom. V ustanovení § 337 ods. 1 CSP je totiž uložená povinnosť súdu poučiť strany, ktorým sa neodkladným opatrením ukladá určitá povinnosť, že môžu podať žalobu vo veci samej a o právnych následkoch s tým spojených, pričom lehotu na podanie žaloby súd neurčí. V ustanovení § 337 ods. 2 CSP zákon zároveň ukladá súdu povinnosť vo výroku uznesenia podľa odseku 1 uviesť strany a predmet konania vo veci samej. Je zároveň na samotnom súde, aby z obsahu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhodnotil, či má požadované neodkladné opatrenie povahu procesného zabezpečovacieho prostriedku vo vzťahu k hmotnoprávnemu nároku, ktorý má byť prípadne riadne uplatnený žalobou, alebo nie, a svoj záver musí náležite odôvodniť, pretože jeho rozhodnutie následne môže podliehať odvolaciemu prieskumu (§ 357 písm. d/ CSP) aj z hľadiska toho, či uloženie alebo neuloženie povinnosti podať žalobu vo veci samej bolo dôvodné a zákonné (viď Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1137).

26. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, vzhľadom na uvedené, absolútne nie je zjavné na základe akého zákonného ustanovenia nariadil predmetné neodkladné opatrenie, preto je v tejto časti rozhodnutie súdu prvej inštancie zmätočné. Zároveň nemožno považovať za správny ani postup súdu, ktorým súd nariadi neodkladné opatrenie konzumujúce vec samu a bližšie nezodôvodní svoj záver o takejto povahe neodkladného opatrenia. A napokon, ani postup súdu, keď len v odôvodnení uvedie, že nariadením neodkladného opatrenia bez uloženia povinnosti žalobcovi podať žalobu vo veci samej nie je dotknuté právo žalovaných podať žalobu vo veci samej, nemá oporu v zákone a predstavuje tak porušenie práva na spravodlivý proces.

27. Dovolateľ zároveň namietal aj nesprávne právne posúdenie podľa § 421 CSP.

28. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

29. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

30. Podľa § 357 písm. d/ CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia.

31. V zmysle § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP, vrátane uznesenia o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia (§ 357 písm. d/ CSP). Z uvedeného vyplýva, že dovolanie žalovaného 1/ proti uzneseniu

odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o neodkladnom opatrení nie je prípustné podľa ust. § 421 ods. 1 CSP.

32. Najvyšší súd so zreteľom na uvedené (body 19 a 20) konštatuje, že súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, v danej veci nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému 1/, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Uvedená procesná vada je vždy dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Z tohto dôvodu dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 CSP a § 450 CSP).

33. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). V ďalšom konaní sa okresný súd dôsledne vysporiada s uvedenými nedostatkami, pričom svoje rozhodnutie dostatočne a jasne odôvodní, s uvedením relevantných vo veci aplikovaných zákonných ustanovení a v prípade, ak dospeje k záveru, že je potrebné vo veci opätovne nariadiť neodkladné opatrenie, dôsledne aplikuje zákonné ustanovenia týkajúce sa poučovacej povinnosti súdu vo vzťahu k jednotlivým stranám sporu.

77.

ROZHODNUTIE

Dovolací súd v konaní o obnovu konania môže posudzovať len vady samotného konania o obnove, a nemôže prihliadať na prípadné vady pôvodného konania.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22. marca 2018, sp. zn. 1Obdo/54/2017)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 1CbZm/197/2014-138 zo dňa 24. 10. 2016 v prvom výroku žalobu žalovanej 2/ na obnovu konania vedeného pod sp. zn. 3Zm/45/2012 zamietol. Druhým výrokom rozhodol, že žalobca má nárok na náhradu trov v celom rozsahu.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalovaná 2/ sa domáhala obnovy konania sp. zn. 3Zm/45/2012 z dôvodu podľa ust. § 288 ods. 1 písm. b/ OSP. Žiadosť o obnovu konania zdôvodnila skutočnosťou, že o vydaní zmenkového platobného rozkazu zo dňa 21. 11. 2012, ktorým bola spolu so žalovaným 1/ zaviazaná na zaplatenie sumy 84 050,81 Eur s prísl. a odmenou, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 17. 09. 2013, sa dozvedela až na základe doručenia upovedomenia exekútora o začatí exekúcie dňa 28. 04. 2014. Žalovaná 2/ nemala vedomosť o prebiehajúcom súdnom konaní, ani o existencii záväzku, uviedla, že bez svojej viny nemohla v súdnom konaní použiť žiaden dôkaz, ani sa k veci vyjadriť. Vytýkala súdu nedostatočné šetrenie jej pobytu, ako aj ustanovenie opatrovníka súdom bez dôsledného zisťovania pobytu. Žalobcovi vytýkala, že neoznámil súdu adresu jej pobytu, čím malo dôjsť k odňatiu možnosti konať pred súdom a znemožneniu realizácie jej procesných práv.

3. Súd prvej inštancie uviedol, že z ust. § 398 CSP výslovne nevyplýva, že by bolo možné žalobou na obnovu konania napadnúť zmenkový platobný rozkaz, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nakoľko čo do obsahu a účelu je ust. § 398 CSP najbližšie posudzovanej právnej veci, s poukazom na čl. 4 ods. 1 CSP je potrebné žalobu na obnovu konania, ktoré bolo ukončené právoplatným zmenkovým platobným rozkazom, posudzovať podľa tohto ustanovenia.

4. Mal za to, že predpoklady, za ktorých bol zmenkový platobný rozkaz vydaný, vyplývali ku dňu 21. 11. 2012 len z ust. § 175 ods. 1 OSP. Zo spisu Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 3Zm/45/2012 súd prvej inštancie zistil, že žalobca žalobou doručitou 23. 01. 2012, ku ktorej pripojil prvopis zmenky, žiadal, aby súd o jeho nároku rozhodol zmenkovým platobným rozkazom. Zmenka obsahovala všetky náležitosti vyžadované v čl. I § 75 zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového pre vlastnú zmenku, preto o pravosti zmenky nebolo dôvodné pochybovať. Zmenka bola vystavená s doložkou „bez protestu“ a nakoľko obaja vystavitelia (žalovaní) boli priamymi zmenkovými dlžníkmi, iné listiny na uplatnenie práva, než prvopis zmenky, nebolo potrebné predložiť, teda súd návrhu vyhovel.

5. Súd prvej inštancie uviedol, že obnova konania by bola prípustná len vtedy, ak by žalovanou 2/ uplatnené dôvody bolo možné vzťahovať na predpoklady, za ktorých bol zmenkový platobný rozkaz vydaný. Doručenie zmenkového platobného rozkazu nie je podľa súdu prvej inštancie predpokladom jeho vydania, ale len podmienkou jeho právoplatnosti a vykonateľnosti.

6. Podľa súdu prvej inštancie skutočnosť, že zmenkou boli zabezpečené pohľadávky žalobcu zo zmluvy o hypotekárnom úvere, ktorá bola v zmysle § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa zmluvou spotrebiteľskou, predpoklady vydania zmenkového platobného rozkazu neovplyvnila, nakoľko zákaz použiť zmenku na zabezpečenie spotrebiteľskej zmluvy bol do tohto zákona (§ 5a) doplnený až od 01. 05. 2014. Hypotekárne úvery ani nespádali pod úpravu zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ako aj zo zákona v znení účinnom ku dňu vystavenia zmenky nevyplýval zákaz zabezpečenia spotrebiteľského úveru zmenkou, ktorý začal platiť až od 01. 01. 2011.

7. Na záver súd prvej inštancie uviedol, že vzhľadom na žalovanou 2/ uplatnené dôvody obnovy konania, ktoré nie je možné vzťahovať na predpoklady, za ktorých bol zmenkový platobný rozkaz dňa 21. 11. 2012 vydaný, žalobe na obnovu konania nemožno vyhovieť. O náhrade trov konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP.

8. Na odvolanie navrhovateľky obnovy konania Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom č. k. 4CoZm/4/2014-122 zo dňa 30. 03. 2017 v prvom výroku rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Druhým výkonom rozhodol, že žalobca nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

9. Odvolací súd sa v dôvodoch svojho rozhodnutia stotožnil so závermi súdu prvej inštancie. Uviedol, že žalovaná 2/ neargumentuje žiadnymi novými prostriedkami procesnej obrany, s ktorými by sa súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia nebol riadne vysporiadal, a teda žalovanou uplatnené odvolacie námietky nie sú spôsobilé prívodiť zmenu súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu alebo iné právne hodnotenia stavu veci.

10. V odôvodnení uviedol, že jediným dôvodom na obnovu konania je posúdenie, či v konaní sp. zn. 3Zm/45/2012 bol žalovanej 2/ ustanovený opatrovník v súlade so zákonom, a či nadobudol zmenkový platobný rozkaz právoplatnosť v súlade so zákonom. Dôvodom ustanovenia opatrovníka žalovanej 2/ bola skutočnosť, že sa od r. 2008 nezdržiavala na adrese svojho trvalého pobytu, ale v X. bez toho, aby túto okolnosť bolo možné zistiť dostupnými prostriedkami. Žalovaná 2/ sa v rozpore s ust. § 8 ods. 1 a 5 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky ešte ani v r. 2013 neprihlásila na prechodný pobyt v mieste, kde sa zdržiavala. Súd nemal možnosť pátrať po mieste skutočného pobytu žalovanej 2/ nad rámec vykonaných dopytov a šetrenia. Samotná žalovaná 2/, hoci sa v mieste evidovaného trvalého pobytu nezdržiavala, nepovažovala za potrebné ohlásiť zmenu pobytu obecnému úradu X, kde bola prihlásená na trvalý pobyt (§ 5 zákona č. 253/1998 Z. z.).

11. Odvolací súd preskúmal zákonnosť postupu pri doručovaní zmenkového platobného rozkazu žalovanej 2/, ako aj pri ustanovení opatrovníka. Odvolací súd posudzoval ustanovenie opatrovníka podľa § 29 ods. 2 a 5 OSP a doručovanie zmenkového platobného rozkazu postupom podľa § 47 ods. 1, 2 OSP, s ohľadom na to, že použitie ustanovení CSP by mohlo byť v neprospech sporovej strany.

12. Zo spisu Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 3Zm/45/2012 odvolací súd zistil, že obálka so zmenkovým platobným rozkazom pre žalovanú 2/ adresovaná na X. sa vrátila s označením ako „adresát neznámy“. Následne súd prvej inštancie zistil, že má hlásený pobyt bezdomovca v obci X. Súdu sa napriek šetreniu na Obecnom úrade X, na ÚPSVaR a na Ústrednej evidencii väzňov, nepodarilo zistiť iný trvalý alebo prechodný pobyt žalovanej 2/, preto jej podľa ust. § 29 ods. 2 OSP ustanovil opatrovníka na doručovanie súdnych zásielok v konaní. Podľa odvolacieho súdu okresný súd v tomto konaní dostatočne vykonal šetrenie

ohľadom pobytu žalovanej 2/ a opatrovníka jej ustanovil až po dôslednom šetrení.

13. Odvolací súd uzavrel, že nakoľko žalovaná 2/ sama zavinila, že jej nemohol byť zmenkový platobný rozkaz doručený, v dôsledku čoho sa nemohla vyjadriť k návrhu a vykonávať procesné úkony, nebola jej súdom odňatá možnosť konať pred súdom, pretože súd v súlade so zákonom ustanovil opatrovníka a doručoval zmenkový platobný rozkaz. Zmenkový platobný rozkaz bol doručený opatrovníkovi a stal sa dňa 17. 09. 2013 voči žalovanej 2/ právoplatným a vykonateľným.

14. Žalovaná 2/ (ďalej aj „dovolateľka“) podala proti rozsudku odvolacieho súdu včas dovolanie a domáhala sa jeho zrušenia a vrátenia veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila ust. § 420 písm. f/ CSP z dôvodu, že odvolací súd jej svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Dovolateľka sa v podanom dovolaní nestotožnila s názorom odvolacieho súdu, že sama zavinila, že zmenkový platobný rozkaz nadobudol právoplatnosť a súd prvej inštancie dostatočne vykonal šetrenie o mieste jej pobytu. Uviedla, že o skutočnosti, že z trvalého pobytu v obci X. ju odhlásil bývalý manžel, nemala vedomosť, a že všetkým dotknutým orgánom štátnej a verejnej správy, ako i samotnému žalobcovi, písomne oznámila adresu miesta, kde sa zdržiava aj s maloletým dieťaťom. Má za to, že súd na základe nedostatočného, vágneho a nedôsledného zisťovania pobytu, konštatoval, že sa nepodarilo zistiť skutočné miesto pobytu žalovanej 2/ a ustanovil jej opatrovníka, ktorému predmetný zmenkový platobný rozkaz doručil, pričom opatrovník konal absolútne pasívne, čím spôsobil, že predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť.

16. Žalovaná 2/ namietala, že súd prvej inštancie ani odvolací súd sa s jej námietkami žiadnym spôsobom nevysporiadali a procesné úkony súdu prvej inštancie spôsobili, že nemohla riadne realizovať procesné práva priznané jej v súdnom konaní za účelom jej obrany, nemohla sa vyjadriť k návrhu, podávať protinávryhy, dôkazy, robiť prednesy, zúčastniť sa pojednávania a podávať opravné prostriedky.

17. Dovolateľka ďalej namietala, že uplatnený nárok zo zmenky je potrebné posudzovať tak, že vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, a preto bolo potrebné, aby sa súd i napriek abstraktnosti zmenkových vzťahov zaoberal aj kauzou. Poukázala pri tom na Spoločné stanovisko Občianskoprávneho a Obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 93, zverejnené v Zbierke stanovísk pod č. 8/2015. Podstatou kauzy je skutočnosť, že dňa 11. 10. 2007 žalovaný 1/ a žalovaná 2/ uzatvorili so žalobcom zmluvu o hypotekárnom úvere a zmluvu o vyplňovacom práve vlastnej blankozmenky, na základe ktorej im bola poskytnutá pôžička 147 713,-- Eur. Zmenka bola vystavená oboma žalovanými, ako povinnými v 1. a 2. rade ako vystaviteľmi na rad žalobcu ako veriteľa, za účelom zabezpečenia pohľadávky veriteľa zo zmluvy, pre prípad omeškania s plnením splatných záväzkov, a to v súlade so zákonom č. 258/2011 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Neskôr žalobca vyplnil zmenku a uplatnil si nárok prostredníctvom súdu, ktorý vydal zmenkový platobný rozkaz, tento doručoval podľa ust. § 29 ods. 2 OSP, pričom sa nezaoberal dôvodmi namietanými žalovanou 2/, ani nerespektoval Nález Ústavného súdu č. IV. ÚS 200/97, z ktorého vyplýva, že ustanoveniu opatrovníka musí predchádzať šetrenie o tom, že sú dané predpoklady tohto postupu a aj neprítomnému účastníkovi konania musí byť zabezpečená ochrana jeho záujmov. Ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku o ustanovení opatrovníka nemôžu byť používané len z dôvodu urýchlenia vybavenia veci. Pokiaľ sa týmito zásadami súd

neriadi, odníma tým účastníkovi možnosť konania pred súdom, čím zároveň súd porušuje právo účastníka garantované v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

18. Žalobca sa k dovolaniu žalovanej 2/ písomne nevyjadril.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací [podľa § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“)] po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný, a preto ho treba odmietnuť (§ 447 písm. c/ CSP).

20. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex – Civilný sporový poriadok. Podmienky, za ktorých možno podať dovolanie (a procesné účinky vyvolané podaním dovolania), bolo preto potrebné posudzovať podľa právnej úpravy účinnej od uvedeného dňa. Dovolanie je naďalej potrebné považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nemá byť „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013).

21. Podľa ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

22. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

24. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

25. Dovolaním je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené prvoinštančné rozhodnutie zamietajúce návrh na obnovu konania vedeného Okresným súdom Bratislava V pod sp. zn. 3 Zm 45/2012.

26. Dovolateľka prípustnosť dovolania odôvodnila podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces tým, že súdy nevykonali dostatočné šetrenie pobytu žalovanej 2/ a bez ďalšieho jej následne bol ustanovený opatrovník na doručovanie súdnych zásielok, ako aj tým, že súdy nižšej inštancie sa dostatočne nezoberali jej námietkami.

27. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

Z práva na spravodlivý súdny proces, ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

28. Rovnako nie je garanciou toho, aby bola strana sporu v konaní pred všeobecným súdom úspešná. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony, pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený. Procesným postupom súdu je faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca, činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosť jej aktívnej účasti na konaní (1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012).

29. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľkou vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

30. Z obsahu dovolania žalovanej 2/ vyplýva, že podstatnou námietkou smerujúcou k záveru o zmätočnosti rozhodnutí súdov nižšej inštancie má byť skutočnosť, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre ustanovenie opatrovníka podľa § 29 ods. 2 OSP z dôvodu jej neznámeho pobytu, ako aj nedostatočné šetrenie jej pobytu súdom.

31. Z ustanovenia § 29 ods. 2 OSP, platného v čase posudzovania relevantných skutočností súvisiacich s pobytom účastníka konania, vyplýva, že pokiaľ súd neurobí iné opatrenia, môže ustanoviť opatrovníka aj účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy, ktorému sa nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine, alebo ak je doručenie písomnosti v cudzine spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami, ktorý je postihnutý duševnou poruchou alebo ktorý nie je schopný zrozumiteľne sa vyjadrovať.

32. Predmetné ustanovenie upravuje osobitný inštitút zastúpenia na základe rozhodnutia súdu. Podľa tohto ustanovenia môže súd ustanoviť opatrovníka ak zistí niektorý z dôvodov uvedených v § 29 ods. 2 OSP. Neustanovenie opatrovníka v situácii, v ktorej mu ustanovený mal byť, ale rovnako aj ustanovenie opatrovníka vtedy, keď neboli preukázané dôvody pre jeho ustanovenie, má závažné procesnoprávne dôsledky z hľadiska ochrany procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania. Judikatúra dospela k záveru, že súd má pred ustanovením opatrovníka žalovaným z dôvodu ich neznámeho pobytu vyčerpať všetky možnosti zistenia, či ich pobyt je skutočne neznámy (V 30/1974). Ustanoveniu opatrovníka účastníkovi (§ 29 ods. 2 OSP), ktorého pobyt nie je známy, musí predchádzať prešetrenie toho, či sú dané všetky podmienky pre takýto postup a či nie je namieste iné opatrenie (R 21/1971, R 66/1996).

33. Súd prvej inštancie vydal najskôr zmenkový platobný rozkaz, ktorý sa po doručovaní na adresu uvedenú v žalobnom návrhu od žalovaného 1/ vrátil nedoručený s poznámkou „zásilka neprevzatá v odbernej lehote“, od žalovanej 2/ sa vrátil nedoručený s poznámkou poštového doručovateľa, že adresát je na adrese X. neznámy. Súd prvej inštancie miesto pobytu žalovanej 2/ zisťoval dopytom zo dňa 28. 01. 2013 na Register obyvateľov Slovenskej republiky, ktorý uviedol ako adresu žalovanej 2/ - hlásený pobyt bezdomovec X., negatívnym bol aj výsledok dopytu na ústrednú evidenciu väzňov. Následne súd prvej inštancie zisťoval pobyt žalovanej 2/ dopytom

na Obecný úrad X., Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny D. a pracovisko Š., rovnako s neúspešným výsledkom. Opätovnou lustráciou na Register obyvateľov Slovenskej republiky zo dňa 20. 05. 2013 bolo zistené, že žalovaná má stále hlásený pobyt bezdomovca M. Okresný súd Bratislava V následne uznesením zo dňa 11. 07. 2013 č. k. 3Zm/45/2012-38 ustanovil žalovanej 2/ opatrovníčku v osobe zamestnankyne Okresného súdu Bratislava IV. S takto ustanovenou opatrovníčkou následne konal; tejto opatrovníčke bol 11. septembra 2013 doručený zmenkový platobný rozkaz a dňa 17. 09. 2013 sa stal voči žalovanej 2/ právoplatným.

34. V danom prípade postup súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu uznesenia zo dňa 11. 07. 2013 č. k. 3Zm/45/2012-38 o ustanovení opatrovníčky, bol v súlade s ust. § 29 ods. 2 OSP, súd postupoval dôsledne a vyčerpал dostupné možnosti zistenia pobytu žalovanej 2/.

35. Dovolací súd však zdôrazňuje, že procesný postup podaním návrhu na obnovu konania nerieši situáciu žalovanej 2/ spôsobom, ktorý by jej mal dovodiť priaznivý výsledok. Pokiaľ by aj námietka žalovanej 2/ o nesplnení podmienky pre ustanovenie opatrovníka v pôvodnom konaní bola osvedčená, potom doručenie zmenkového platobného rozkazu opatrovníkovi by nemohlo viesť k záveru o účinnom doručení rozhodnutia, a toto by nemohlo nadobudnúť právoplatnosť. Takýto záver následne vylučuje možnosť napadnúť toto (neprávoplatné) rozhodnutie mimoriadnym opravným prostriedkom obnovy konania, nakoľko súd v rámci takéhoto konania skúma, či návrh na obnovu smeruje proti *právoplatnému* rozhodnutiu, inak nemôže byť navrhovateľ obnovy úspešný. Obnova konania je prípustná len proti právoplatným rozhodnutiam, teda rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré nenadobudlo právoplatnosť, možno napadnúť len riadnym opravným prostriedkom – odvolaním. (rovnako pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 1ObdoV/16/2012 zo dňa 27. 09. 2012).

36. Dôvodom obnovy nemôže byť nesprávny procesný postup súdu pri ustanovení opatrovníka bez náležitého šetrenia pobytu v konaní, ktorého obnovy sa žalovaná 2/ domáha. Toto môže predstavovať iba procesnú vadu pôvodného konania, ktorú nie možné preniesť do konania o obnove, keďže by to prekračovalo rámec účelu daného mimoriadneho opravného prostriedku.

37. Dovolací súd tu odkazuje na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky obsiahnutú v rozhodnutiach sp. zn. 1ObdoV/16/2012 zo dňa 27. 09. 2012, 3Obdo/22/2011 zo dňa 26. 04. 2012 a 3Cdo/93/2010 zo dňa 24. 11. 2011, z ktorých vyplýva, že ***návrhom na obnovu konania možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie, ako aj skutočnosť, že dovolací súd v konaní o obnovu konania môže posudzovať len vady samotného konania o obnove, a nemôže prihliadať na prípadné vady pôvodného, obnovovaného, konania.*** Od týchto záverov nemá dovolací súd dôvod odchyliť sa vo veci prejednávanej.

38. K námietke, že súd prvej inštancie ani odvolací súd sa nezaoberali žiadnymi argumentami žalovanej 2/, dovolací súd uvádza, že za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje v zmysle rozhodovacej činnosti ústavného súdu situácia, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. V takom prípade všeobecný súd svojim postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho – ktorého rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje; len vecne správne rozhodnutie a náležite, t. j.

zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa – ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ – ústavné kritériá vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy. Podobne, ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

39. Dovolací súd uvádza, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument, ale len na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/95). Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamena ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva procesnej strany, ak si neosvojí ním navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 251/03, II. ÚS 3/97).

40. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súd dospel, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

41. Postupom súdu prvej inštancie ani odvolacieho súdu nedošlo k porušeniu práva žalovanej 2/ na spravodlivý súdny proces a naplneniu tvrdených väd zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP.

42. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné. Vzhľadom na to jej dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

43. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (ust. § 262 ods. 2 CSP).

78.

ROZHODNUTIE

Skutočnosť, že dovolanie bolo spísané a podpísané advokátskym koncipientom, predstavuje neodstrániteľnú podmienku prípustnosti dovolania, čo má za následok odmietnutie dovolania podľa ust. § 447 písm. e/ Civilného sporového poriadku za predpokladu, že strana sporu bola o povinnosti byť zastúpená advokátom poučená v rozhodnutí odvolacieho súdu.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. apríla 2018, sp. zn. 3Oboer/42/2017)

Z odôvodnenia:

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) označeným uznesením potvrdil uznesenie Okresného súdu Bánovce nad Bebravou (ďalej len „súd prvej inštancie“) zo dňa 16. mája 2017, č. k. 3Er/286/2017-15, ktorým súd prvej inštancie zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. V podrobnom odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval správnosť záveru súdu prvej inštancie, že medzi stranami išlo o spotrebiteľskú zmluvu, a preto správne aplikoval príslušné právne normy chrániace spotrebiteľa. Rozhodcovskú zmluvu odvolací súd vyhodnotil ako nekalú, postihnutú sankciou absolútnej neplatnosti podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka aj v nadväznosti na judikatúru Súdneho dvora a rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 6Cdo/1/2012) a Ústavného súdu SR (sp. zn. IV. ÚS 55/2011). Na tomto základe napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil.

2. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal oprávnený podaním dňa 30. októbra 2017 dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia. Dovolateľ nesúhlasí s názorom o vyslovení nekalosti rozhodcovskej zmluvy, nakoľko povinná mala možnosť si rozhodcovskú zmluvu prečítať a mohla ju aj odmietnuť. Zastáva názor, že rozhodcovská zmluva neobmedzuje právo spotrebiteľa obrátiť sa na súd, preto nemôže ísť o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Dovolateľ tvrdí, že splnil všetky podmienky stanovené zákonodarcom a postup odvolacieho súdu považuje za neakceptovateľný a neprípustný a jeho rozhodnutie je arbitrárne, bez akéhokoľvek racionálneho odôvodnenia. Navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [podľa § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“)] skúmal, či sú splnené procesné podmienky pre to, aby dovolaním napadnuté rozhodnutie bolo podrobené dovolaciemu prieskumu.

4. Nevyhnutnou procesnou podmienkou v dovolacom konaní je povinné právne zastúpenie dovolateľa. Povinné právne zastúpenie je zakotvené v § 429 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého musí byť dovolateľ v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Uvedená povinnosť nemusí byť splnená, iba ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), ak je dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), alebo ak ide

o dovolateľa v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti Civilného sporového poriadku zastúpeného osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. c/ CSP). Splnenie výnimky uvedenej v ods. 2 ustanovenia § 429 CSP musí dovolateľ preukázať už v čase podania dovolania, najneskôr však do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

5. V rozhodovanej veci dovolanie nebolo spísané advokátom, ale advokátskym koncipientom, čím nebola splnená jedna zo zákonných podmienok v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP.

6. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že na rozdiel od právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016, v prípade dovolaní podaných za účinnosti Civilného sporového poriadku (t. j. po 1. júli 2016) súd nevyzýva v prípade neúplného dovolania dovolateľa na odstránenie väd dovolania. Jedinou výnimkou je ustanovenie § 436 ods. 1 CSP, ktoré je zamerané na odstránenie väd podľa § 429 CSP (nedostatok zastúpenia), avšak uvedená povinnosť súdu prvej inštancie sa vzťahuje len prípady, kedy dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní. V zmysle ustanovenia § 393 ods. 1 CSP je odvolací súd povinný vo svojom rozhodnutí poučiť strany o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a o povinnom zastúpení advokátom v odvolacom konaní. V danej veci poučenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu zo 26. júla 2017, č. k. 17CoE/127/2017-32 obsahuje v súlade s ustanovením § 393 ods. 1 CSP poučenie o prípustnosti dovolania (§ 419 CSP), o lehote na podanie dovolania (§ 427 CSP), o náležitostiach dovolania (§ 428 CSP), ako aj o povinnosti zastúpenia dovolateľa v odvolacom konaní advokátom, vrátane povinnosti spísania dovolania a iných podaní dovolateľa advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Z tohto dôvodu nebol súd prvej inštancie povinný (a zároveň ani oprávnený) vyzývať dovolateľa na odstránenie väd dovolania pred predložením súdneho spisu dovolaciemu súdu na rozhodnutie o dovolaní oprávneného.

7. Dovolanie bolo spísané advokátskym koncipientom, ktorý bol na tento úkon splnomocnený advokátom podľa § 16 ods. 2 zákona o advokácii. Podľa tohto ustanovenia môže pri jednotlivých úkonoch advokáta zastúpiť koncipient alebo iný zamestnanec advokáta. V tejto súvislosti sa však žiada len pre úplnosť uviesť, že podľa čl. 2 ods. 2 Uznesenia č. 14 Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory zo dňa 7. novembra 2006 o pravidlách výkonu substitučného oprávnenia advokátskych koncipientov, advokátsky koncipient nesmie advokáta zastupovať pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky a pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (i keď uvedené uznesenie pre súdy nie je záväzné).

8. Dovolací súd odkazuje predovšetkým na to, že zákonodarca sa v ust. § 429 ods. 1 CSP neuspokojil len so stanovením povinného zastúpenia advokátom počas dovolacieho konania, ale zdôraznil aj podmienku, aby bolo dovolanie nielen advokátom spísané, ale aj podpísané (skutočnosť, že dovolanie bolo na hlavičkovom papieri advokáta, nie je v tomto prípade relevantná). Dovolací súd pri posudzovaní splnenia zákonných podmienok pre podanie dovolania musí striktne vychádzať z ustanovenia § 429 ods. 1 CSP, podľa ktorého sa okrem povinného zastúpenia advokátom vyslovene vyžaduje, aby dovolanie bolo zároveň ním spísané a podpísané, pričom podmienky musia byť splnené kumulatívne. V danej veci dovolanie nebolo spísané a podpísané advokátom, ako to jednoznačne vyplýva z písomného vyhotovenia dovolania doručeného súdu.

9. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že v rozhodovanej veci nebola splnená osobitná procesná podmienka dovolacieho konania v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP, preto najvyšší súd dovolanie oprávneného odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. e/ CSP. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa dovolací súd nezaoberal prípustnosťou podaného dovolania.

79.

ROZHODNUTIE

- I. Konanie o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu, nie je konaním o zmenkovom platobnom rozkaze, a preto sa na neho nevzťahuje použitie Občianskeho súdneho poriadku tak, ako to upravuje prechodné ustanovenie § 471 ods. 2 Civilného sporového poriadku.**
- II. Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu, podané po 30. júni 2016, musí obsahovať náležitosti uvedené v ustanovení § 363 Civilného sporového poriadku a musí sa opierať o odvolacie dôvody upravené v § 365 Civilného sporového poriadku. Odvolací súd je povinný posudzovať prípustnosť podaného odvolania podľa § 355 a nasl. Civilného sporového poriadku a rozhodnutie odvolacieho súdu musí byť vydané v súlade s jednotlivými ustanoveniami Civilného sporového poriadku.**
- III. Aj dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, vydanému v „zmenkovej veci“, podané po 30. júni 2016, musí obsahovať náležitosti uvedené v ustanovení § 428 Civilného sporového poriadku a musí sa opierať o dovolacie dôvody upravené v ustanoveniach § 431 a § 432 Civilného sporového poriadku. Prípustnosť podaného dovolania v takom prípade posudzuje dovolací súd podľa ustanovení § 419 a nasl. Civilného sporového poriadku.**

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. júla 2018, sp. zn. 3Obdo/23/2018)

Z odôvodnenia:

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 18. februára 2015, č. k. 3CbZm/381/2013-147, ktorým súd prvej inštancie ponechal v platnosti zmenkový platobný rozkaz súdu prvej inštancie zo 17. júna 2013, č. k. 5Zm/552/2013-27 a žalobcovi náhradu trov námietkového konania nepriznal.

2. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že námietka žalovaných týkajúca sa miestnej nepríslušnosti súdu prvej inštancie je neopodstatnená, nakoľko miestna príslušnosť bola založená podľa ustanovenia § 87 písm. d/ OSP účinného do 30. júna 2016, keďže platobným miestom podľa žalobcom predloženej zmenky bolo miesto špecifikované ako X., a. s., pobočka zahraničnej banky v SR, Y.

3. Ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd námietku žalovaných týkajúcu sa neplatnosti zmenky z dôvodu preškrtnutia symbolu určenia meny, pričom skonštatoval, že súd prvej inštancie predmetnú otázku posúdil správne.

4. Odvolací súd k námietke žalovaných 2/, 3/ a 4/ týkajúcej sa toho, že vo vzťahu k žalobcovi vystupujú v pozícii spotrebiteľa, uviedol, že v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu neuviedli, v čom boli porušené ich práva ako spotrebiteľov, pričom zo samotných namietaných skutočností toto porušenie nemožno bez ďalšieho dedukovať. Navyše vo vzťahu k žalovanej 3/

odvolací súd skonštatoval, že na ňu sa argumentácia týkajúca ochrany práv spotrebiteľa nevzťahuje, keďže ide o spoločníka a konateľa zmenkového dlžníka, a to s poukazom na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C – 419/11.

5. Ako neopodstatnenú posúdil odvolací súd aj námietku žalovaných o tom, že boli uvedení do omylu. Podľa ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka sa právny úkon urobený v omyle považuje za platný, pokiaľ sa ten, kto je právnym úkonom dotknutý, neplatnosti nedovolá. Žalovaní 2/, 3/ a 4/ sa voči žalobcovi neplatnosti právneho úkonu nedovolali, samotné konštatovanie o uvedení do omylu pritom nemôže nahradiť dovolanie sa neplatnosti právneho úkonu.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 3/ dňa 2. augusta 2017 dovolanie, ktorým sa domáhala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil. Prípustnosť podaného dovolania odôvodnila tým, že postupom súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ OSP), konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ OSP) a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ OSP).

7. Odňatie možnosti konať pred súdom videla dovolateľka v tom, že konajúce súdy sa náležite neoboznámili s obsahom spisového materiálu. V tejto súvislosti zvýraznila, že na každé predvolanie súdu reagovala s ospravedlnením sa neúčasti na úkonoch, pričom zároveň požiadala o možnosť výsluchu prostredníctvom dožiadaného súdu. Súd prvej inštancie však zaujal taký názor, že žalovaná 3/ sa o vec nezaujímal.

8. Žalovaná 3/ namietala, že konajúce súdy na ňu preniesli dôkaznú povinnosť - ktorá mala zaťažovať žalobcu – pokiaľ ide o aktívnu vecnú legitimáciu. Absenciu splnomocnenia osôb konať za ktorýkoľvek subjekt má mať podľa dovolateľky za následok povinnosť takéhoto subjektu preukázať oprávnenie týchto osôb konať v jeho mene.

9. Dovolaťka namietala aj miestnu príslušnosť konajúceho súdu, keďže podľa jej názoru bolo miesto plnenia v P. a nie v B.

10. V dovolaní žalovaná 3/ spochybňovala aj záver odvolacieho súdu o tom, že jej nepatrí postavenie spotrebiteľa. Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ, na ktoré poukázal odvolací súd, nemá povahu právneho predpisu a už vôbec nie všeobecne záväzného právneho predpisu, pričom na Slovensku platí kontinentálny typ práva a nie systém *common law*.

11. Záverom dovolateľka vyjadrila v dovolaní nesúhlas aj so záverom súdov, že sa neplatnosti právneho úkonu nedovolala v zákonom stanovenej lehote. Podľa jej názoru tvrdenie, že bola uvedená do omylu, bolo potrebné vyhodnotiť ako dovolanie sa neplatnosti právneho úkonu, keďže každé podanie sa posudzuje podľa obsahu a nie podľa formy. Taktiež nesúhlasila ani s ustálením začiatku plynutia premlčacej doby, keďže ho nemožno stanoviť na deň nasledujúci po uzavretí právneho úkonu, ale je potrebné vychádzať z okamihu, kedy sa mohla prvýkrát dozvedieť o tom, že uzatvorila neplatný právny úkon.

12. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej 3/ z 30. októbra 2017 navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol. Dovolaťka v podanom dovolaní podľa žalobcu neuvádza žiadne skutočnosti, ktoré by boli dôvodom dovolania. Rozhodnutia súdov nižšej inštancie sú podľa žalobcu správne a vychádzajú zo súdom zisteného skutkového stavu. Žalobca pritom poukázal na skutočnosť, že žalovaná 3/ vo svojom dovolaní neuviedla žiadny zákonný dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia a ani dôvod, pre ktorý by mohlo byť odôvodnené jeho podanie.

13. Najvyšší súd ako súd dovolací [podľa § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“)] po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovanej 3/ treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

14. Žalovaná 3/ v rozhodovanej veci vyvodzovala prípustnosť dovolania z ustanovenia § 241 ods. 2 OSP, ktoré upravovalo jednotlivé dovolacie dôvody za predchádzajúcej právnej úpravy (t. j. právnej úpravy účinnnej do 30. júna 2016), keďže

a/ v konaní podľa jej názoru došlo k vade zmätočnosti podľa § 237 ods. 1 písm. f/ OSP (dovolací dôvod podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/ OSP),

b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (dovolací dôvod podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ OSP) a

c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ OSP).

15. Dovolateľka – zastúpená v dovolacom konaní advokátom - však podala dovolanie za účinnosti novej právnej úpravy, za účinnosti Civilného sporového poriadku (dňa 2. augusta 2017).

16. Prípustnosť dovolania podaného za účinnosti Civilného sporového poriadku môže byť daná len podľa § 419 a nasl. CSP.

17. V zmysle ustanovenia § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu (k tomu vid' napr. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 420 a § 421 ods. 1 CSP (obdobne aj I. ÚS 438/2017).

18. Rovnako podané dovolanie musí obsahovať predpísané náležitosti uvedené v ustanovení § 428 CSP, medzi ktoré zákon okrem všeobecných náležitostí podania (§ 127 ods. 1 CSP) zaraďuje uvedenie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

19. Dovolacími dôvodmi sa rozumejú pritom dovolacie dôvody uvedené v ustanovení § 431 a § 432 CSP. Pre dovolacie dôvody, a to dovolací dôvod podľa § 431 ods. 1 CSP – vady zmätočnosti podľa § 420 CSP – platí, že môže byť odôvodnený len spôsobom uvedeným v § 431 ods. 2 CSP a dovolací dôvod podľa § 432 ods. 1 CSP. – nesprávne právne posúdenie, kedy je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. – môže byť odôvodnený len spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

20. 6.5. Uvedené znamená, že v prípade dovolaní podaných po 1. júli 2016 nemôže dovolací súd posudzovať náležitosti podaného dovolania, jeho prípustnosť a ani jednotlivé dovolateľom (v rozhodovanej veci dovolateľkou) vymedzené dovolacie dôvody podľa právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016.

21. Tento záver platí aj vo veciach, v ktorých súd prvej inštancie rozhodoval o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu. Pokiaľ ide o prechodné ustanovenie § 471 ods. 2 CSP, dovolací súd už v uznesení z 11. januára 2018, sp. zn. 3Obdo/37/2017 uviedol, že uvedené prechodné ustanovenie vychádza zo skutočnosti, že inštitút zmenkového platobného rozkazu

(ustanovenie § 175 O. s. p. v znení účinnom do 22. decembra 2015) nie je v Civilnom sporovom poriadku upravený. Preto zákonodarca vychádzal zo skutočnosti, že začaté konania, v ktorých bol do 22. decembra 2015 žalovanému doručený zmenkový platobný rozkaz a ktoré neboli právoplatne skončené do 30. júna 2016, sa dokončia podľa pôvodných predpisov. To znamená, že aj za účinnosti Civilného sporového poriadku je pri rozhodovaní o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu súd povinný aplikovať ustanovenie § 175 OSP v znení účinnom do 22. decembra 2015, avšak zároveň je povinný aj za účinnosti nového procesného kódexu v zmenkových veciach aplikovať jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 23. decembra 2015 (viď bod 17 uvedeného rozhodnutia). Účelom predmetného prechodného ustanovenia je predovšetkým zachovanie koncentračnej zásady typickej pre konanie o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu.

22. Konanie o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu, nie je konaním o zmenkovom platobnom rozkaze, a preto sa na neho nevzťahuje použitie Občianskeho súdneho poriadku tak, ako to upravuje prechodné ustanovenie § 471 ods. 2 CSP.

23. Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu, podané po 30. júni 2016 musí obsahovať náležitosti uvedené v ustanovení § 363 CSP a musí sa opierať o odvolacie dôvody upravené v § 365 CSP. Odvolací súd je povinný posudzovať prípustnosť podaného odvolania podľa § 355 a nasl. CSP a rozhodnutie odvolacieho súdu musí byť vydané v súlade s jednotlivými ustanoveniami Civilného sporového poriadku.

24. Aj dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu vydanému v „zmenkovej veci“ podané po 30. júni 2016 musí obsahovať náležitosti uvedené v ustanovení § 428 CSP a musí sa opierať o dovolacie dôvody upravené v ustanoveniach § 431 a § 432 CSP. Prípustnosť podaného dovolania v takom prípade posudzuje dovolací súd podľa ustanovení § 419 a nasl. CSP.

25. V rozhodovanej veci odvolací súd nepostupoval uvedeným spôsobom (viď bod 7 vyššie) a o odvolaní žalovaných 1/, 2/, 3/ a 4/ za účinnosti Civilného sporového poriadku rozhodoval nesprávne podľa ustanovení § 201 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku a v rozpore s platnou a účinnou zákonnou úpravou (§ 393 ods. 1 CSP) nepoučil strany sporu o prípustnosti dovolania, o lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a o povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní.

26. Ani nesprávny procesný postup odvolacieho súdu (viď bod 8 vyššie) však nemal vplyv na posudzovanie náležitostí dovolania žalovanej 3/ dovolacím súdom. Dovolateľka je v dovolacom konaní kvalifikovane zastúpená advokátom.

27. Práve splnenie všetkých zákonných náležitostí má zabezpečiť povinné právne zastúpenie dovolateľa advokátom, vrátane spísania samotného dovolania advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Zákonodarca pri koncipovaní uvedenej povinnosti vychádzal z toho, že advokát dokáže s poukazom na dosiahnuté vzdelanie a svoju odbornú prax spísať dovolanie tak, aby obsahovalo všetky zákonom požadované náležitosti, ktoré vyžaduje platná a účinná právna úprava v čase uskutočnenia procesného úkonu advokátom uskutočneného za ním zastúpenú stranu sporu, uvedomujúc si následok zanedbania svojej povinnosti v podobe odmietnutia dovolania. Uvedené vyplýva z čl. 11 ods. 3 Základných princípov Civilného sporového poriadku, podľa ktorého advokát ako osoba s vysokoškolským právnickým vzdelaním, ktorý sa verejne hlási k určitej profesii, sa považuje za schopného konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto

odbornosťou, ako aj z ustanovenia § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je advokát povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. To znamená, že všetky úkony uskutočnené advokátom majú obsahovať všetky náležitosti úkonov stanovených zákonom (vrátane náležitostí dovolania a vymedzenia dovolacích dôvodov).

28. Dovolací súd je podľa aktuálnej právnej úpravy (na rozdiel od právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016) povinný pracovať s takým dovolaním, aké podala strana sporu a nie je možné vyzývať dovolateľa na odstránenie väd dovolania, čo súvisí so zvýraznením inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku tým, že odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho je výlučne v dispozícii dovolateľa.

29. Úlohou dovolacieho súdu nie je nahrádzať pasivitu dovolateľa resp. nahrádzať úkony, ktoré bol povinný uskutočniť jeho právny zástupca ako osoba znalá práva (obdobne aj uznesenie najvyššieho súdu z 24. augusta 2017, sp. zn. 3Obdo/19/2017).

30. V prípade dovolaní podaných za účinnosti Civilného sporového poriadku tak závisí predovšetkým od samotného dovolateľa a od úrovne spísaného dovolania v zmysle, či obsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti, uskutočnenie, resp. neuskutočnenie dovolacieho prieskumu zo strany dovolacieho súdu. Zákon absenciu zákonom predpísaných náležitostí sankcionuje odmietnutím dovolania.

31. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovanej 3/ v dovolacom konaní kvalifikovane zastúpenej advokátom neobsahuje zákonom predpokladané náležitosti uvedené v ustanovení § 428 CSP, ktoré nie je možné vyvodit' ani z obsahu samotného dovolania. Konkrétne nie je z jej dovolania zrejmé, z akých dôvodov považuje napadnuté rozhodnutie za nesprávne, keďže v dovolaní neuviedla ani jeden z dovolacích dôvodov, ktoré sú upravené v Civilnom sporovom poriadku v ustanoveniach § 431 a § 432 CSP. Dovolací súd pritom dáva do pozornosti, že v dovolaní dovolateľka uviedla ako dovolací dôvod tzv. inú vadu konania, ktorú súčasná právna úprava ako dovolací dôvod nepozná.

32. Pokiaľ ide o v dovolaní uvedené dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. a/ OSP (namietaná vada zmätočnosti podľa § 237 ods. 1 písm. f/ OSP), resp. podľa § 241 ods. 2 písm. c/ OSP (nesprávne právne posúdenie veci), dovolací súd uvádza, že neprichádzalo do úvahy ich posudzovanie ako dovolacích dôvodov podľa § 431 ods. 1, resp. podľa § 432 ods. 1 CSP napriek ich čiastočnej podobnosti. Tento záver vyplýva jednak už z vyššie uvedenej skutočnosti, že je povinnosťou strany sporu (resp. jej právneho zástupcu) uviesť dovolacie dôvody v súlade s právnym predpisom účinným v čase podania dovolania, ale najmä zo skutočnosti, že jednotlivé dovolacie dôvody musia byť odôvodnené v súlade s ustanovením § 431 ods. 2 CSP (dovolací dôvod podľa § 431 ods. 1 CSP) alebo v súlade s ustanovením § 432 ods. 2 CSP (dovolací dôvod podľa § 432 ods. 1 CSP). Keďže dovolanie žalovanej 3/ (ňou tvrdené dovolacie dôvody) nie je odôvodnené ani zákonom upraveným spôsobom, by aj táto skutočnosť sama osebe predstavovala dôvod pre odmietnutie jej dovolania, a to podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

33. Nakoľko podané dovolanie neobsahuje zákonom predpísané náležitosti podľa ustanovenia § 428 C. s. p., najvyšší súd odmietol dovolanie žalovanej 3/ v súlade s ustanovením § 447 písm. d/ C. s. p.

80.

ROZHODNUTIE

Dovolací súd je pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku proti rozsudku odvolacieho súdu o peňažnom plnení viazaný výrokom napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a rozsahom podaného dovolania. Pre záver o neprípustnosti dovolania podľa § 422 ods. 1 Civilného sporového poriadku je právne bezvýznamné, že súdy nižšej inštancie nevyhoveli návrhu strany sporu na spojenie viacerých skutkovo a právne totožných vecí na spoločné konanie, ktorých predmet sporu v súhrne prevyšuje sumu uvedenú v ustanovení § 422 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. augusta 2018, sp. zn. 3Obdo/27/2018)

Z odôvodnenia:

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) zo dňa 17. februára 2017, č. k. 64Cb/124/2015-120, ktorým súd prvej inštancie I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 466,76 eur s príslušenstvom, II. priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a III. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 27,50 eur. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že medzi stranami bola uzavretá zmluva o podnájme nebytových priestorov zo 6. augusta 2009, ktorou žalobca ako prenajímateľ prenechal do užívania žalovanému nebytový priestor a na základe ktorej vznikla žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi za poskytnuté služby. Pre rozhodnutie v spore bolo irelevantné incidenčné konanie vedené na súde prvej inštancie pod sp. zn. 26Cbi/63/2011, pričom odvolací súd poukázal na skutočnosť, že žalobca je vlastníkom prenajatej nehnuteľnosti.

2. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dňa 31. októbra 2017 dovolanie, ktorým žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Prípustnosť dovolania videl dovolateľ v tom, že v konaní došlo k vadám zmätočnosti uvedeným v ustanovení § 420 písm. b/ a písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ako aj v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP.

4. K aplikácii ustanovenia § 422 ods. 1 písm. a/ CSP dovolateľ uviedol, že žalobca s ním vedie aj ďalšie spory, v ktorých ide o totožný predmet sporu, rozličné sú len obdobia, za ktoré žalobca od neho požaduje peňažné plnenie. Rozhodnutie o dovolaní tak bude mať priamy vplyv aj na ďalšie spory, ktorých hodnota presahuje sumu vo výške 23.882,52 eur vrátane príslušenstva. Žalobca podľa názoru dovolateľa účelovo rozdelil jeden spor na viaceré konania, v dôsledku čoho žiadne z nich nenapĺňa podmienku dosiahnutia výšky sporu nad desaťnásobok minimálnej mzdy.

5. Podaním zo 4. decembra 2017 (t. j. počas plynutia lehoty na podanie dovolania) žalovaný spresnil uplatnené dovolacie dôvody, pričom uviedol, že netrvá na prieskume pôvodne namietaných väd zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 CSP.

6. Žalobca vo vyjadrení z 25. marca 2018 navrhol podané dovolanie odmietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaného treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. Predmetom dovolacieho prieskumu v rozhodovanej veci má byť na základe podania žalovaného zo 4. decembra 2017 výlučne namietané právne posúdenie veci konajúcimi súdmi (t. j. prípustnosť jeho dovolania by mala vyplývať z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky: a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je však limitovaná odsekom 2 uvedeného zákonného ustanovenia a taktiež aj ustanovením § 422 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého dovolanie nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení (s výnimkou sporov s ochranou slabšej strany) neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada. Na určenie výšky minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

11. Posúdenie otázky prípustnosti dovolania pritom patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu. Procesný postoj strany sporu nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť súdu akceptovať obsah jej opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súčasťou práva na súdnu ochranu nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané stranou, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu. V opačnom prípade by súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania boli vôbec naplnené (rovnako aj III. ÚS 226/2017).

12. V rozhodovanej veci napadol dovolaním žalovaný rozsudok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v celkovej výške 466,76 eur (na uplatnené príslušenstvo sa neprihliada).

13. Ku dňu podania žaloby na súd prvej inštancie predstavovala výška minimálnej mzdy sumu 352,- eur. Na to, aby bola daná prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 422 ods. 1 CSP, musel by dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení prevyšovať sumu vo výške 3.520,- eur, čo však nie je splnené. Tzv. majetkový cenzus predstavuje obmedzenie prípustnosti dovolania na výšku sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu. V posudzovanom prípade tak ide o bagateľnú vec vylúčenú z meritórneho dovolacieho prieskumu.

14. Na tomto závere nemení nič ani dovolateľom tvrdená skutočnosť, že medzi stranami sporu prebieha viacero súdnych konaní s totožným skutkovým a právnym základom.

15. Dovolací súd je pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP proti rozsudku odvolacieho súdu o peňažnom plnení viazaný výrokom napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a rozsahom podaného dovolania. Pre záver o neprípustnosti dovolania podľa § 422 ods. 1 CSP je právne bezvýznamné, že súdy nižšej inštancie nevyhoveli návrhu strany sporu na spojenie viacerých skutkovo a právne totožných vecí na spoločné konanie, ktorých predmet sporu v súhrne prevyšuje sumu uvedenú v ustanovení § 422 ods. 1 CSP.

16. Dovolací súd nemôže rozšíriť zákonom určený okruh rozhodnutí, proti ktorým by bolo dovolanie prípustné. Procesný postoj žalovaného prezentovaný v dovolaní je preto irelevantný a opačným právnym názorom prijatým dovolacím súdom nemôže byť negatívne zasiahnuté do jeho základného práva na súdnu ochranu. Pritom dovolací súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že žalovaný je v dovolacom konaní kvalifikovane zastúpený advokátom, ktorému už pri spisovaní predmetného dovolania muselo byť zrejmé, že dovolanie, v ktorom je namietané (nesprávne) právne posúdenie súdmi nižšej inštancie, bude vzhľadom na platnú a účinnú právnu úpravu zrejmé bezúspešné a jediným možným výsledkom podaného dovolania bude jeho odmietnutie.

17. Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je procesne prípustné.

81.

ROZHODNUTIE

Proti rozhodnutiu o súdnom poplatku vydanom súdom prvej inštancie v čase účinnosti právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku umožňujúcej podanie odvolania, pričom podľa § 357 Civilného sporového poriadku ale odvolanie proti tomuto rozhodnutiu už nie je prípustné, nebude prípustné ani dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. júla 2017, sp. zn. 4Obdo/18/2017)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 25Cb/146/2009-790 zo 7. marca 2016 zamietol návrh žalobcu na vrátenie súdneho poplatku za žalobu.

2. Konštatoval, že žalobou zo dňa 10. septembra 2009 sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu 450.000,- eur spolu s príslušenstvom, ako sumu zodpovedajúcu nároku na zľavu z ceny diela, náhradu škody, vydanie bezdôvodného obohatenia a zmluvnú pokutu. Písomným podaním zo dňa 5. novembra 2010 si žalovaný uplatnil voči žalobcovi vzájomnú žalobu na zaplatenie sumy 91.149,64 eur s príslušenstvom titulom neuhradenia splatných faktúr č. 2610095, 261037, 271006 v plnej výške spolu s vyúčtovaným úrokom z omeškania. Žalobca zaplatil za žalobu súdny poplatok vo výške 27.000,- eur a žalovaný zaplatil za vzájomnú žalobu súdny poplatok vo výške 4.468,50 eur. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 25Cb/146/2009-780 zo dňa 10. decembra 2015 zastavil konanie o žalobe žalobcu a vzájomnej žalobe žalovaného a žiadnej zo strán sporu nepriznal právo na náhradu trov konania. Rozhodol tak na základe spoločného podania strán sporu zo dňa 30. novembra 2015, ktorým vzali strany žalobu i vzájomnú žalobu v celom rozsahu späť na základe generálnej dohody strán sporu o urovnaní všetkých práv a požiadali súd, aby konanie zastavil a žiadnemu zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania. Žalobca svojím podaním doručeným súdu dňa 20. januára 2016 a opätovne dňa 17. februára 2016 žiadal vrátiť súdny poplatok za žalobu s poukazom na to, že žiaden zo zápisov z konaní označených ako zápisnica z pojednávania prvoinstančného súdu nie je možné považovať za prvé pojednávanie vo veci, na ktorom došlo aspoň k prednesom účastníkov vo veci samej.

3. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí, ktorým zamietol návrh žalobcu na vrátenie súdneho poplatku za podanú žalobu, argumentoval, že podľa ustanovenia § 11 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov je určujúcim okamihom, po ktorom už v zásade (s výnimkou uvedenou napríklad v druhej vete tohto odseku) nemá poplatník nárok na vrátenie poplatku, prvé pojednávanie. Za prvé

pojednávanie v zmysle uvedeného ustanovenia treba považovať iba také pojednávanie, na ktorom došlo k prejednaníu veci, t. j. došlo ku konaniu vo veci samej. Ak už došlo k prejednávaníu veci, k prednesom strán, prípadne k dokazovaniu, vrátenie poplatku nemá svoje opodstatnenie. Pojednávaním sa nemyslí každý úkon súdu, o ktorom bola spísaná zápisnica na formulári pre zápisnice o pojednávaní, alebo pojednávanie vo veci, to znamená, na ktorom došlo aspoň k prednesom strán vo veci samej (Horváth, E. JUDr., Zákon o súdnych poplatkoch. Komentár, 2014). Nakoľko zo zápisnice súdu prvej inštancie z pojednávania konaného dňa 27. januára 2011 (č. l. 548-549 spisu) jednoznačne vyplýva, že súd v uvedený deň pojednával v neprítomnosti žalovaného a došlo k prednesu žalobcu vo veci samej, t. j. došlo k prejednaníu veci a ku konaniu vo veci samej, súd prvej inštancie mal za to, že v danom prípade nie je možné stranám sporu vrátiť nimi zaplatené súdne poplatky podľa ustanovenia § 11 ods. 3 zákona č 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 1Cob/133/2016-796 z 31. mája 2016 odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Uviedol, že sa stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie, že dňa 27. januára 2011 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd danú vec prejednával v jej merite s tým, že žalobca na tomto pojednávaní v súlade s ustanovením § 118 ods. 1 OSP predniesol svoj návrh vo veci samej. Takéto pojednávanie sa má na účely vrátenia súdneho poplatku v zmysle § 11 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. považovať za prvé pojednávanie, po vykonaní ktorého žalobca stráca nárok na vrátenie súdneho poplatku pri späťvzatí svojej žaloby. Na tomto vecne správnom závere nič nemení ani skutočnosť, že súd vec prejednával bez prítomnosti žalovaného, keďže taký postup zákon predpokladá v zmysle ustanovenia § 101 ods. 2 OSP, pričom k prejednávaníu veci v takých prípadoch dochádza bez ohľadu na nemožnosť prednesenia návrhu žalovaným na pojednávaní z dôvodu jeho neprítomnosti, ako aj na výsledok takto vykonaného pojednávania (napr. odročenie pojednávania). Vykonanie prvého pojednávania vo veci v zmysle § 11 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. sa v danom prípade skúma len vo vzťahu k žalobe, za ktorú bol žalobcom uhradený súdny poplatok, a teda na splnenie zákonných podmienok na vrátenie súdneho poplatku za žalobu nemá vôbec vplyv, či súd na prvom pojednávaní konal aj o vzájomnej žalobe, za ktorú sa poplatok platí samostatne a žalovaným.

5. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca podľa § 421 ods. 1 písm. b/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“), keď otázka, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, znie: „Ktorý moment v konaní pred súdom z hľadiska obsahovej náplne prvého pojednávania určuje, že späťvzatie žaloby už nezakladá nárok na vrátenie súdneho poplatku?“

6. Žalobca vo svojom dovolaní argumentuje, že ak zoberieme do úvahy zákonnú náplň prvého pojednávania, tak :

- žalobca mal predniesť svoj návrh a vyjadrenie k vzájomnému návrhu,
- žalovaný mal predniesť svoje vyjadrenie a vzájomný návrh,
- samosudca mal oznámiť výsledky prípravy pojednávania a

- samosudca mal uviesť, ktoré právne významné skutkové tvrdenia strán je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli. Až ďalší priebeh konania a pojednávania určuje predseda senátu alebo samosudca.

V konkrétnom prípade zápisnica z pojednávania dňa 27. januára 2011 na čl. 548-549 neosvedčuje prednes oboch účastníkov. Žalovaný sa nevyjadril a nemohol predniesť vzájomný návrh. Samosudca neoznámil výsledky prípravy pojednávania a neuviedol, ktoré významné skutkové tvrdenia strán je možné považovať za zhodné, ktoré zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich strany navrhli. Ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. o konaní pojednávania v neprítomnosti jednej zo strán, nevytvára fikciu naplnenia obsahu prvého pojednávania, hoci umožňuje vec rozhodnúť. Prvé pojednávanie v zmysle § 11 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. má odlíšiť a rozdeliť konanie pred súdom do dvoch etáp. Etapy prípravnej, v ktorej súd pripravuje pojednávanie a oboznamuje sa s vecou aj na prvom pojednávaní za prítomnosti strán a ich prednesov, informuje ako pripravil pojednávanie a aké je jeho prvé hodnotenie a aký bude postup v dokazovaní. V ďalšom konaní už postup súdu nie je predpísaný a určuje ho samosudca. Potom teda nasleduje mocenský prvok súdnej moci a súdneho konania, ktorý začína až naplnením obsahu prvého pojednávania.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom (§ 419 a nasl. CSP).

8. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex – Civilný sporový poriadok. Podmienky, za ktorých možno podať dovolanie (a procesné účinky vyvolané podaním dovolania), bolo preto potrebné posudzovať podľa právnej úpravy účinnej od uvedeného dňa. Aj po zmene právnej úpravy dovolacieho konania, ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, je potrebné dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nemá byť „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012). Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti, ktorá spolu s interpretačnou praxou dovolacieho súdu (tiež ústavného súdu i Európskeho súdu pre ľudské práva) sleduje zachovanie jedného zo základných princípov právneho štátu - princípu právnej istoty.

9. Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Najvyšší súd zastáva názor, podľa ktorého zo samej (výnimočnej) podstaty každého mimoriadneho opravného prostriedku vyplýva, že právnu úpravu stanovujúcu podmienky, za ktorých je prípustné prelomiť záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia súdu, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (viď rozhodnutia

najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

10. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že dovolanie je procesne prípustné a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento opravný prostriedok je aj opodstatnený; pre opačný prístup nedáva Civilný sporový poriadok podklad v žiadnom z jeho ustanovení. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému (primárnemu) záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia a konania, v ktorom bolo vydané; pokiaľ by dovolací súd posudzoval správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil by zákon (uznesenie najvyššieho súdu 3ECdo/154/2013 z 26. mája 2015).

11. Skupinu rozhodnutí v zmysle § 421 ods. 1 CSP tvoria rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorých prípustnosť je postavená na kritériu zásadnej právnej významnosti napadnutého rozhodnutia voči rozhodnutiam, ktorými sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie. Rozhodnutia prípustné podľa uvedeného ustanovenia možno odôvodniť len nesprávnym právnym posúdením (§ 432 CSP).

12. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte tohto uznesenia dovolacieho súdu len „právna otázka“).

13. Pri skúmaní hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nová právna úprava nerozlišuje rozhodnutia z hľadiska ich formy, ale vychádzajúc z obsahového hľadiska rozhodnutí odvolacieho súdu, vymedzuje neprípustnosť uplatnenia dovolania proti uzneseniam (všeobecne potvrdzujúcim i zmeňujúcim) uvedeným v § 357 písm. a/ – n/ CSP. V tomto prípade ide o procesné rozhodnutia odvolacieho súdu, teda také, ktoré súd vydá bez toho, aby vec prejednal do jej merita, a preto ich prieskum dovolacím súdom z hľadiska (ne)správneho právneho posúdenia je logicky vylúčený (viď *Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol.*, Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1384).

14. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania podanom po 1. júli 2016 v konkrétnom prípade vychádza z ustanovenia § 419 CSP, podľa ktorého je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Zásadne teda platí, že dovolanie je prípustné len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania pri zásadnom právnom význame (§ 421 CSP) je koncipovaná aj negatívne. V zmysle ustanovenia § 421 ods. 2 CSP nie je dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP. Zároveň nie je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP ani v prípadoch obsiahnutých v ustanovení § 422 ods. 1 CSP. Rozhodnutie o návrhu na vrátenie súdneho poplatku za podanú žalobu nie je uvedené v predmetnom ustanovení § 357 písm. a/ až n/ CSP a zároveň sa naň nevzťahuje ani ustanovenie § 422 ods. 1 CSP.

15. Vzhľadom k uvedenému tak vyvstáva otázka prípustnosti dovolania v situácii, kedy prípadná prípustnosť dovolania by mala byť daná len na základe toho, že : a) počas právnej úpravy existujúcej v čase rozhodovania o predmetnom nároku na súde prvej inštancie (ako i odvolacom

súde) bolo možné proti takémuto rozhodnutiu súdu prvej inštancie podať odvolanie (podľa aktuálnej právnej úpravy to už možné nie je) a b) súčasná právna úprava v Civilnom súdnom poriadku bez prechodných ustanovení zaoberajúcich sa vznikom podobných situácií neposkytuje jednoznačné riešenie vzniknutej situácie vo svojich ustanoveniach týkajúcich sa (ne)prípustnosti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 CSP.

16. V prípade nejasností o tom, ako treba vykladať jednotlivé ustanovenie zákona, musí súd spoľahlivo ustáliť účel existujúcej právnej normy, ktorú musí v súlade so zákonom vykladať postupom, ktorý predpokladá článok 4 ods. 2 CSP. Tento postup súdu musí prioritne viesť k rozumnému usporiadaniu procesných vzťahov zohľadňujúcemu stav a poznatky právnej náuky a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. IVCdo/2/2017 zo dňa 19. apríla 2017).

17. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca musí sa od neho odchyliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad *e ratione legis* pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 274/2007 z 11. októbra 2007 a sp. zn. III. ÚS 341/2007 z 1. júla 2008).

18. Situácia, kedy určitý právny prípad nie je pokrytý textom právnej normy, no zároveň možno spoľahlivo ustáliť, že úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť túto právnu situáciu z právneho poriadku, nazývame pravou medzerou v zákone. Pravá, alebo aj technická medzera v zákone je odstrániteľná interpretačnými metódami či všeobecne myšlienkovými úsudkami tak, aby sa postihol účel a zmysel právnej normy – takýto výklad právnej normy nazývame teleologickým výkladom zákona a v súčasnosti predstavuje prioritovaný spôsob interpretácie zákonného textu (viď Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 38).

19. Zásadnou koncepciou zmenou prešla okrem samotného dovolacieho konania aj, s dovolacím konaním v tomto prípade úzko spätá, právna úprava týkajúca sa prípustnosti odvolania proti uzneseniu v zmysle ustanovenia § 357 CSP. Proti uzneseniu vydanému podľa Civilného sporového poriadku, ako jednej z foriem rozhodnutia, zásadne odvolanie nie je prípustné, okrem prípadov, ktoré sú v zákone taxatívne uvedené (ustanovenie § 357 CSP) Takéto obmedzenie je podľa osobitnej časti dôvodovej správy k ustanoveniu § 348 CSP umožnené zavedením nového inštitútu – sťažnosti (§ 239 a nasl. CSP.), ktorá sa považuje za systémové odbremenenie odvolacích (druhoінстанčných) súdov. V zmysle § 375 CSP je však možné podať odvolanie aj proti uzneseniu, proti ktorému nie je prípustné, avšak takéto odvolanie sa predloží odvolaciemu súdu až po vydaní rozhodnutia vo veci samej. Už zo samotného obsahu predmetného ustanovenia je zrejmé, že sa bude jednať o rozhodnutia procesnej povahy, ktoré nemôžu ovplyvniť rozhodnutie vo veci samej, keďže zákonodarca rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti takýmto rozhodnutiam odsunul až do štádia po vydaní rozhodnutia vo veci

samej a zároveň jednoznačne určil spôsob, akým odvolací súd o takomto odvolaní rozhodne – odmietne ho podľa § 386 písm. c/ CSP. V zmysle právnej úpravy podľa Civilného sporového poriadku tak de facto dovolací súd nebude rozhodovať o uzneseniach, proti ktorým nie je prípustné odvolanie podľa § 357 CSP, pretože takéto rozhodnutia sa nestanú ani predmetom preskúmania odvolacím súdom.

20. Úmyslom zákonodarcu v rámci novej právnej úpravy sporového konania je odbremenenie odvolacích súdov od rozhodovania o odvolaniach proti rozhodnutiam bez zásadného procesného významu a netýkajúce sa rozhodovania o veci samej. Na základe vzájomných systematických súvislostí tak možno uzavrieť, že logickým záverom z uvedeného je konštatovanie, že zákonodarca mal takýto úmysel rovnako tak vo vzťahu k dovolaciemu súdu, pričom tento úmysel sa zároveň odzrkadlil aj v samotnej právnej úprave týkajúcej sa dovolacieho konania.

21. Na konkrétnu problematiku prípustnosti dovolania je možné v danom prípade nazerať a vyvodit' závery zhodné so závermi teleologického výkladu aj aplikáciou metódy historickej komparácie, a to porovnaním procesnej situácie, do akej by sa dovolateľ dostal v prípade, že by svoje dovolanie podal ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku.

22. Dovolateľ svoje dovolanie koncipoval v zmysle § 421 ods. 1 CSP, teda odôvodniť ho mohol len nesprávnym právnym posúdením veci (§ 432 CSP). V zmysle právnej úpravy platnej v čase vydania napadnutého rozhodnutia, t. j. úpravy Občianskeho súdneho poriadku, by nebolo dovolanie prípustné z dôvodu nesprávneho právného posúdenia veci. V zmysle § 239 ods. 3 OSP bola prípustnosť dovolania vylúčená proti uzneseniam odvolacieho súdu týkajúcich sa súdnych poplatkov (okrem prípadov uvedených v § 237 ods. 1 OSP) Ustálená judikatúra zároveň zastávala názor, že nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ OSP) je relevantným dovolacím dôvodom, avšak (na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 OSP) nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania. Právne posúdenie veci je totiž realizáciou vlastnej rozhodovacej činnosti súdu, ktorou sa strane sporu neodnímajú žiadne procesné práva, ktoré jej Občiansky súdny poriadok dáva. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval, alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (viď R 54/2012).

23. Výsledky použitej historickej komparácie dávajú v konkrétnej veci jednoznačne za pravdu výkladu reštriktívnym prístupom týkajúcim sa prípustnosti dovolania v konaní o súdnom poplatku. Dovolací súd sa domnieva, že v prípade, ak by zákonodarca mal v úmysle zmeniť právnu úpravu tak zásadným spôsobom, že by pri určitom druhu konaní mienil zaviesť prípustnosť podaných dovolaní (z konkrétneho dôvodu), hoci táto prípustnosť nevyplývala ani v minulosti z právnej úpravy (OSP) a záver o takejto prípustnosti nepodporuje ani samotné systematické usporiadanie právnej normy, bolo by potrebné urobiť tak výslovným a jednoznačným vyjadrením takejto prípustnosti (prípadne sa tejto problematike venovať aspoň v dôvodovej správe k zákonu č. 160/2015 Z. z.). Zo skutočnosti, že tak zákonodarca neurobil je preto možné dovodiť, že takýto úmysel pri tvorbe novej právnej úpravy nemal.

24. Záverom dovolací súd uvádza, že prípadný opačný výklad prípustnosti dovolania v konkrétnom, i jemu podobných prípadoch, by predstavoval neprimerané zvýhodnenie (v zmysle umožnenia ich prípustnosti) druhov konaní vykazujúcich podobné skutkové znaky (rozhodnuté za OSP, dovolanie podané podľa § 421 CSP) pred inými, typovo a druhovo zhodnými konaniami, nespĺňajúcimi však uvedené skutkové znaky spojené so zmenou právnej úpravy a okamžitou

aplikabilitou ustanovení Civilného sporového poriadku na všetky konania, aj tie, ktoré boli začaté a prípadne i rozhodnuté podľa Občianskeho súdneho poriadku. Takýto úmysel zákonodarcu a účel novej právnej úpravy bez pochyby nie je možné vyabstrahovať ako zo samotného textu zákona, ani dôvodovej správy, ani odbornej právnickej literatúry. Využitím jednotlivých interpretačných metód (či všeobecných myšlienkových úsudkov) s poukazom na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok, akcentujúc výsledok súdom podaného výkladu, ktorým má byť prioritne spravodlivé usporiadanie procesných vzťahov, dovolací súd uzatvára, že dovolanie podané proti napadnutému rozhodnutiu o súdnom poplatku (a jemu typovo a druhovo podobným rozhodnutiam) je neprípustné. Dovolaním napadnuté rozhodnutie nespĺňa kritérium zásadnej právnej významnosti takéhoto rozhodnutia, čo zvyrazňuje i skutočnosť, že proti rozhodnutiu o návrhu na vrátenie súdneho poplatku za podanú žalobu právna úprava Civilného sporového poriadku nepripúšťa už ani odvolanie. Neexistencia všeobecného záujmu na rozhodovaní dovolacieho súdu o právnych otázkach vyvstávajúcich z procesných rozhodnutí bez presahu do merita veci, ktorá je zrejmá ako z predchádzajúcej právnej úpravy, tak i právnej úpravy tej súčasnej, neumožňuje dovolaciemu súdu realizovať dovolací prieskum v konkrétnej veci.

25. Z uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu je procesne neprípustné; vzhľadom na to jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

82.

ROZHODNUTIE

Konanie o súdnych poplatkoch s účinnosťou od 1. júla 2017, vrátane vydania uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, je jednoinštančné a vedie sa výlučne na súde prvej inštancie. Proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, ktoré bolo vydané po 1. júli 2017, nie je prípustné odvolanie a ani dovolanie.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. júla 2018, sp. zn. 3Obo/14/2018)

Z odôvodnenia:

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „súd prvej inštancie“) označeným uznesením zastavil dovolacie konanie o dovolaní žalovaného proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ v príslušnom gramatickom tvare) z 27. januára 2016, sp. zn. 4Obo/38/2014 a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100%.

2. V odôvodnení svojho uznesenia súd prvej inštancie uviedol, že výzvou z 29. marca 2018 vyzval žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie vo výške 11.847,- eur v lehote 10 dní od jej doručenia s poučením, že ak nebude poplatok v určenej lehote zaplatený, súd konanie zastaví s poukazom na ustanovenie § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“ v príslušnom gramatickom tvare). Dňa 26. apríla 2018 doručil žalovaný súdu prvej inštancie upozornenie, v ktorom uviedol, že vyrubený súdny poplatok nie je správny a z tohto dôvodu ho neuhradí.

3. Vzhľadom k tomu, že žalovaný v určenej lehote súdny poplatok nezaplatil, bol podľa súdu prvej inštancie daný dôvod na zastavenie konania o dovolaní.

4. Proti uvedenému uzneseniu súdu prvej inštancie podal dňa 11. júna 2018 odvolanie žalovaný. Opodstatnenosť odvolania odvodzoval žalovaný z ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), nakoľko mu podľa jeho názoru súd svojim nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby realizoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

5. Podané odvolanie odôvodnil odvolateľ tým, že už podaním z 26. apríla 2018 upozornil súd prvej inštancie na skutočnosť, že predmetom dovolacieho konania je rozsudok odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa jeho povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 12.281,75 eur, keďže v zostávajúcej časti bol rozsudok súdu prvej inštancie zrušený už odvolacím súdom a proti rozhodnutiu, ktoré bolo v jeho prospech, dovolanie nepodal.

6. Zaplatenie súdneho poplatku vo výške 11.847,- eur za situácie, kedy predmetom dovolacieho konania je suma 12.281,75 eur, podľa odvolateľa odporuje výslovnej úprave položky I písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov a ustanoveniu § 7 ods. 10 zákona o súdnych poplatkoch.

7. Žalovaný pritom svoj zámer nezaplatiť nesprávne určený súdny poplatok súdu prvej inštancie oznámil s poukazom na ustanovenie § 10 ods. 2 písm. c/ zákona o súdnych poplatkoch, súd prvej inštancie napriek tomu konanie o jeho dovolaní zastavil.

8. Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného z 27. júna 2018 uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je dôvodné, pričom má za to, že zo strany žalovaného ide len o účelové konanie tak, aby súdne konanie čo najviac predĺžil.

9. Najvyšší súd ako súd odvolací prejednal odvolanie žalovaného podľa ustanovení § 379 CSP a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že podané odvolanie treba odmietnuť, nakoľko smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný.

10. S účinnosťou od 1. júla 2016 bola zákonom zúžená možnosť podať odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie, keďže v súlade s ustanovením § 355 ods. 2 CSP. je odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie prípustné iba, ak to zákon pripúšťa.

11. Podľa § 357 CSP je odvolanie prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o a) zastavení konania, b) odmietnutí podania vo veci samej, c) odmietnutí žaloby na obnovu konania, d) návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, e) zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa § 334 a § 335 ods. 1, f) návrhu na opravu chýb v písaní počítaní a iných zrejmých nesprávností okrem odôvodnenia, g) zamietnutí návrhu na doplnenie rozsudku, h) zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, i) návrhu na predbežnú vykonateľnosť rozsudku, j) odklade vykonateľnosti rozhodnutia, k) povinnosti zložiť zábezpeku vo veciach práva duševného vlastníctva, l) zabezpečení dôkazného prostriedku, m/ nároku na náhradu trov konania, n) prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ a § 164 a o) návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia, o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia vo veciach výkonu cudzieho rozhodnutia.

12. Zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky, možno považovať za odňatie možnosti strany konať pred súdom, resp. za nesprávny procesný postup súdu, ktorým strane znemožňuje realizáciu jej patriacich procesných práv (najmä práva na prístup k súdu) v tak miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces (obdobne aj uznesenie najvyššieho súdu z 15. decembra 2016, sp. zn. 3Obdo/45/2016).

13. O uvedenú situáciu ide aj vtedy, ak súd vyzve stranu na zaplatenie súdneho poplatku vo vyššej výške, ako je povinná platiť a v rozpore s ustanovením § 10 ods. 2 písm. c/ zákona o súdnych poplatkoch konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastaví.

14. V rozhodovanej veci súd prvej inštancie zastavil dovolacie konanie o dovolaní žalovaného proti rozsudku najvyššieho súdu z 27. januára 2016, sp. zn. 4Obo/38/2014. Z obsahu dovolania (ako aj z následných podaní žalovaného) je zrejmé, že predmetom dovolacieho prieskumu je len výrok I. rozsudku odvolacieho súdu o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 12 281,75 eur s príslušenstvom. Suma 12 281,75 eur tak predstavuje základ poplatku, z ktorého sa mal súdny poplatok za dovolanie vyrubiť. Žalovanému tak podaním dovolania vznikla podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o súdnych poplatkoch v spojení s položkou I písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 1.473,- eur a nie vo výške 11.847,- eur, ako uviedol súd prvej inštancie.

15. Zároveň však odvolací súd konštatuje, že na rozhodovanú vec je potrebné okrem jednotlivých ustanovení Civilného sporového poriadku aplikovať aj ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch.

16. Dňa 1. júla 2017 nadobudol účinnosť zákon č. 152/2017 Z. z., ktorý v čl. II. novelizoval aj jednotlivé ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch. Predmetná novela zákona o súdnych poplatkoch neobsahovala prechodné ustanovenia, preto sa vzhľadom na okamžitú aplikabilitu – keďže ide o procesný predpis – použije aj na konania začaté pred účinnosťou novely, teda aj na rozhodnutia vydané po účinnosti novely (t. j. od 1. júla 2017) v konaniach, ktoré začali pred jej účinnosťou.

17. Podľa ustanovenia § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017 (t. j. v znení novely uskutočnenej zákonom č. 152/2017 Z. z.), ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, súd podľa § 9 vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí, spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

18. Podľa ustanovenia § 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017, pre nezaplatenie poplatku súd podľa § 9 konanie nezastaví, ak:

- a) už začal konať vo veci samej,
- b) došlo k rozšíreniu žaloby, rozšíreniu návrhu, k podaniu vzájomnej žaloby alebo vzájomného návrhu v tej istej veci po tom, ako začal konať vo veci samej,
- c) žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona,
- d) vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia,
- e) do uplynutia lehoty na zaplatenie súdneho poplatku bol podaný návrh na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, ktorému súd vyhovel; ak súd návrhu vyhovie len sčasti, vyzve poplatníka na zaplatenie súdneho poplatku v takom rozsahu, ktorého sa oslobodenie netýka.

19. Podľa ustanovenia § 10 ods. 3 prvá veta zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017, prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak bol súdny poplatok zaplatený v lehote určenej súdom podľa odseku 1, alebo ak sú na to dôvody podľa odseku 2.

20. Podľa ustanovenia § 14 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie vo veciach poplatkov sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku okrem § 357 písm. a/.

21. Podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017, v sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemožno namietat' skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku.

22. Podľa ustanovenia § 14 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017, v konaní podľa tohto zákona koná a rozhoduje vyšší súdny úradník vrátane rozhodovania o zastavení konania. Sudca v konaní koná a rozhoduje o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka. Ak sa sťažnosti vyhovie v plnom rozsahu, rozhodnutie nemusí obsahovať odôvodnenie.

23. Vychádzajúc z vyššie citovaných novelizovaných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch je od 1. júla 2017 konanie o súdnych poplatkoch vrátane vydania uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku jednoinštančné a vedie sa výlučne na súde prvej inštancie.

24. Vzhľadom na uvedené je v zákone o súdnych poplatkoch upravený aj procesný postup týkajúci sa rozhodovania o súdnych poplatkoch (vrátane rozhodovania o zastavení konania). Vo veciach podľa zákona o súdnych poplatkoch koná a rozhoduje vyšší súdny úradník, ktorý v prípade nezaplatenia súdneho poplatku poplatníkom rozhodne o zastavení konania. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie môže podať poplatník sťažnosť podľa § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v spojení s § 239 a nasl. CSP. O sťažnosti následne rozhoduje sudca súdu prvej inštancie uznesením, proti ktorému už nie je možné podať odvolanie (viď ustanovenie § 357 CSP.).

25. Z obsahu predloženého súdneho spisu vyplýva, že súd okrem nedostatkov uvedených už vyššie (viď bod 12) nepostupoval v súlade so zákonom o súdnych poplatkoch v znení novely uskutočnenej zákonom č. 152/2017 Z. z. a uznesenie o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nevydal vyšší súdny úradník súdu prvej inštancie, ale trojčlenný senát zložený zo sudcov súdu prvej inštancie. Žalovaný tak nemal možnosť namietat' prípadnú nesprávnosť uznesenia o zastavení dovolacieho konania podaním sťažnosti v súlade s ustanovením § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch.

26. Z uvedeného je zrejmé, že ak o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nerozhodne vyšší súdny úradník ale sudca (resp. senát) súdu prvej inštancie, znemožní tým strane sporu realizáciu jej patriacich procesných práv, nakoľko jej súd svojim nesprávnym procesným postupom zmarí možnosť namietat' nesprávnosť rozhodnutia o zastavení konania, čo môže znamenať porušenie práva strany sporu na spravodlivý proces a odopretie jej práva na prístup k súdu.

27. Napriek vyššie uvedenému však musí odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzať zo znenia ustanovenia § 14 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017, v zmysle ktorého sa uznesenie súdu prvej inštancie o zastavení konania (vrátane uznesenia o zastavení dovolacieho konania) pre nezaplatenie súdneho poplatku nepovažuje za uznesenie o zastavení konania, proti ktorému by bolo prípustné odvolanie podľa § 355 ods. 2 CSP v spojení s § 357 CSP.

28. Odvolací súd preto konštatuje, že proti uzneseniu o zastavení (dovolacieho) konania pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, ktoré bolo vydané po 1. júli 2017, nie je prípustné odvolanie a ani dovolanie.

29. Odvolací súd uvádza, že v konaní postupuje v súlade s ustanovením čl. 16 ods. 1 Základných princípov Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého *súd postupuje a rozhoduje v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi pri zohľadnení ich vzájomného vzťahu a v súlade so základnými princípmi tohto zákona*. Vychádzajúc z uvedeného nemôže odvolací súd rozšíriť prípustnosť odvolania, keďže jeho neprípustnosť vyplýva priamo z osobitného predpisu, a to aj napriek skutočnosti, že procesný postup súdu prvej inštancie nebol v súlade s právnou úpravou zákona o súdnych poplatkoch v znení novely uskutočnenej zákonom č. 152/2017 Z. z. účinnnej od 1. júla 2017. Odvolanie (na rozdiel od iných právnych inštitútov upravených v právnom poriadku Slovenskej republiky) v predmetnej veci tak nepredstavuje účinný prostriedok ochrany subjektívnych práv žalovaného proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zastavení dovolacieho konania.

30. Nakoľko odvolanie žalovaného smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, najvyšší súd odvolanie odmietol podľa ustanovenia § 386 písm. c/ CSP.

31. Na záver o neprípustnosti odvolania nemá žiadny vplyv skutočnosť, že súd prvej inštancie v napadnutom uznesení uviedol nesprávne poučenie o prípustnosti odvolania. Samotné nesprávne poučenie súdom prvej inštancie o možnosti podať opravný prostriedok jeho prípustnosť nezakladá.

83.

ROZHODNUTIE

Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. augusta 2018, sp. zn. 3Obdo/42/2018)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 18. apríla 2017, č. k. 5Cbi/23/2015-129 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala vylúčenia nehnuteľností špecifikovaných ako parc. č. XX/X o výmere 883 m², druh pozemku: záhrady, parc. č. XX/X o výmere 236 m², druh pozemku: záhrady, parc. č. XX/X o výmere 171 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, parc. č. XX/X o výmere 717 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, parc. č. XX/X o výmere 54 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria a stavba rodinný dom súp. č. XX, postavený na parc. č. XX/X, zapísaných v katastri nehnuteľnosti vedenom Správou katastra: T., okres: T., obec: Š. na LV č. XX, z konkurzu vedeného pod sp. zn. 1K/25/2014. Návrh žalobkyne na prerušenie konania súd prvej inštancie zamietol a žalovanému priznal právo na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyni sa nepodarilo preukázať tzv. „lepšie právo“ k nehnuteľnostiam, ktoré žiadala vylúčiť z konkurznej podstaty. Tzv. lepším právom, ktoré vylučuje zápis veci do konkurznej podstaty, je napr. aj existencia vlastníckeho práva. Žalobkyňa vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré žiadala vylúčiť z konkurznej podstaty, mala nadobudnúť vydržaním v súlade s ustanovením § 134 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa mala vstúpiť do držby nehnuteľností v roku 1988 na základe neformálnej darovacej zmluvy uzavretej s jej bývalým manželom (úpadcom – pozn. dovolacieho súdu).

3. Okresný súd skonštatoval, že možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním bola zavedená novelou Občianskeho zákonníka uskutočnenou zákonom č. 131/1982 Zb. účinnou od 1. apríla 1983. Na základe predmetnej novely Občianskeho zákonníka nebolo možné vydržať vlastnícke právo k pozemkom. Novelou Občianskeho zákonníka vykonanou zákonom č. 509/1991 Zb. boli s účinnosťou od 1. januára 1992 predmetné obmedzenia odstránené a predmetnou novelou bolo umožnené započítanie nepretržitej držby vykonávanej aj pred 1. januárom 1992.

4. Súd prvej inštancie uviedol, že dobrá viera ako základný predpoklad oprávnenej držby spočíva v presvedčení nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si prisvojuje určitú vec, pričom iba samotná detencia k vydržaniu nestačí. Okolnosti svedčiace záveru o dobrej viere sú podľa okresného súdu okolnosťami týkajúcimi sa tiež právneho dôvodu nadobudnutia veci. Posúdenie toho, či je držiteľ vo vzťahu ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu vec patrí, treba realizovať nielen zo subjektívnych predstáv držiteľa, ale aj z objektívnych hľadísk viažucich sa k právnemu dôvodu,

z ktorého sa odvodzuje vznik práva. Dobrá viera oprávneného držiteľa sa musí vzťahovať aj na titul, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť vlastnícke právo, pričom postačuje, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že tu taký titul je. O dobromyseľnosti podľa okresného súdu možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedlniteľný, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa subjekt postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať.

5. Omyl môže byť skutkový, alebo aj právny, ktorý spočíva v neznalosti alebo v neúplnej znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z toho vyplývajúceho nesprávneho posúdenia právnych dôsledkov právnych skutočností. Okresný súd pritom zdôraznil, že omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo z nedokonalnej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona je neospravedlniteľným právnym omylom.

6. Zároveň súd prvej inštancie skonštatoval, že dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať na všetky právne skutočnosti, ktoré majú za následok nadobudnutie veci, ktorá je predmetom držby, teda aj na existenciu platnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti. Prítom s odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu okresný súd uviedol, že pokiaľ niekto vstúpil do držby nehnuteľnosti po 1. apríli 1964 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola uzatvorená v písomnej forme, nemôže byť so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu nehnuteľnosť patrí a v zmysle ustanovenia § 130 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka nemôže byť držiteľom oprávneným. Na základe ústnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti nemôže byť držiteľ vzhľadom na všetky okolnosti v dobrej viere, že je jej vlastníkom, a to ani vtedy, ak je subjektívne presvedčený, že takáto zmluva na nadobudnutie vlastníckeho práva postačuje. Držba nehnuteľnosti opierajúca sa o ústnu zmluvu nemôže viesť k vydržaniu nehnuteľností.

7. Vzhľadom na uvedené dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobkyňa nemohla nadobudnúť nehnuteľnosti – ktoré žiadala vylúčiť z konkurznej podstaty – vydržaním pre absenciu jej dobrej viery ako základného predpokladu pre vydržanie nehnuteľností. Keďže žalobkyňa nie je vlastníkom vecí, ktoré žiadala vylúčiť z konkurznej podstaty a nepreukázala ňou tvrdené tzv. lepšie právo vylučujúce zápis sporných nehnuteľností do konkurznej podstaty, musel žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

8. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na základe odvolania žalobkyne rozsudkom z 15. februára 2018, č. k. 14CoKR/16/2017-165 I. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o zamietnutí žaloby a o trovách prvoinštančného konania, II. odvolanie žalobkyne proti výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania odmietol a III. žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

9. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie. Na zdôraznenie správnosti odvolací súd uviedol, že o oprávnenej držbe možno hovoriť aj v prípade absolútne neplatného právneho úkonu. Za takýto právny dôvod však podľa krajského súdu nemožno považovať ústnu dohodu medzi vlastníkom a držiteľom, teda napríklad darovaciu zmluvu uzatvorenú v rozpore so zákonom inak ako v písomnej forme. Pokiaľ sa niekto chopí držby nehnuteľnosti na základe ústnej zmluvy o jej prevode, nemôže byť vzhľadom na všetky okolnosti v dobrej viere, že je vlastníkom veci, a to ani v prípade, ak je presvedčený, že takáto zmluva na nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnosti postačuje. Držba nehnuteľnosti, ktorú žalobkyňa odvodzovala od ústnej darovacej zmluvy, nemohla viesť k nadobudnutiu vlastníckeho práva. Na predmetnom závere nemohlo podľa odvolacieho súdu

zmeniť nič ani čestné prehlásenie úpadcu, na ktoré sa žalobkyňa odvolávala. Čestné prehlásenie ohľadne prenechania vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam v prospech žalobkyne predstavuje jednostranný právny úkon a nie písomne uzatvorenú zmluvu o prevode nehnuteľností ako dvojstranný právny úkon. Jednostranné čestné prehlásenie vlastníka nehnuteľností evidovaného v katastri nehnuteľností nemôže nahradiť zákonom vyžadovanú písomne uzatvorenú zmluvu o prevode nehnuteľností.

10. K argumentom žalobkyne, že vlastnícke právo k rodinnému domu nadobudla spracovaním podľa § 135b ods. 1 Občianskeho zákonníka, odvolací súd skonštatoval, že v odvolacom konaní môžu byť z odvolacích dôvodov vzaté do úvahy len tie, ktoré nemali charakter nových skutočností, t. j. skutočností neuvedených v konaní pred súdom prvej inštancie. Krajský súd poukázal na znenie ustanovenia § 366 CSP upravujúceho novoty v odvolacom konaní, pričom uviedol, že predmetná námietka žalobkyne nemala charakter zo žiadnych dôvodov predpokladaných ustanovením § 366 CSP. Žalobkyňa v konaní pred súdom prvej inštancie vymedzila svoj uplatnený nárok tvrdením, že k predmetným nehnuteľnostiam nadobudla vlastnícke právo na základe naplnenia dôvodov vyžadovaných v ustanovení § 134 Občianskeho zákonníka pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Odvolací súd zdôraznil, že v sporovom konaní je pánom sporu žalobca, ktorý má v procesnej rovine zodpovednosť za ochranu svojich práv, ktorá sa prenáša do povinnosti tvrdenia a do dôkaznej povinnosti. Povinnosť tvrdenia sa vyjadruje predovšetkým vo vyjadrení žalobného nároku v žalobe, pričom nielen samotný petit je rozhodujúcim vymedzujúcim kritériom. Medzi tieto kritéria patria aj skutočnosti, ktorými sa definuje skutok, na základe ktorého je nárok uplatňovaný (skutkový dej), pričom jedinou a nevyhnutnou podmienkou je, aby popis skutku bol v žalobe individualizovaný tak, aby bola vylúčená jeho zámena s iným skutkom. Preto krajský súd dospel k záveru, že ak žalobkyňa v podanej žalobe a v priebehu konania pred súdom prvej inštancie vymedzila prostriedky procesného útoku ako tvrdenie, že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudla vydržaním v zmysle ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka, tak jej tvrdenie o nadobudnutí vlastníckeho práva spracovaním veci v zmysle ustanovenia § 135b ods. 1 Občianskeho zákonníka je novým prostriedkom procesného útoku neuplatneným v konaní pred prvoinstančným súdom, na ktoré nemôže odvolací súd v zmysle ustanovenia § 366 CSP prihliadať a v odvolacom konaní je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP).

11. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dňa 4. mája 2018 dovolanie, ktorým sa domáhala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Podanie dovolania odôvodnila s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP .

12. Vychádzajúc z obsahu dovolania, právnu otázkou, pri vyriešení ktorej sa mal odvolací súd odchýliť od ustálenej rozhodovacej praxe, je otázka, či *možno nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnosti vydržaním, ak nedošlo k spísaniu darovacej zmluvy v písomnej forme a k zapísaniu darovacej zmluvy do príslušnej evidencie, avšak dobromyselnosť držiteľa o skutočnosti, že mu nehnuteľnosť patrí, vychádza z v minulosti prijatej darovacej zmluvy, jeho presvedčenia a faktického užívania, o ktorom sa všeobecne vedelo a vie a nikto držiteľovi ani neodporoval.*

13. Žalobkyňa vo svojom dovolaní uviedla, že vydržanie predstavuje originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva a pojmovo predstavuje nadobudnutie vlastníckeho práva dlhodobou držbou oprávnenou osobou, ktorá nie je vlastníkom veci. Držba je pritom faktický stav, pri ktorom má držiteľ vec vo svojej moci, užíva ju, požíva jej plody a úžitky, disponuje s ňou,

prípadne vykonáva činnosť, ktorá pripúšťa trvalý alebo opätovný výkon. Tento objektívny stav je v niektorých prípadoch doplnený aj subjektívnym presvedčením držiteľa, že mu vec, s ktorou nakladá, alebo právo, ktoré vykonáva, patrí. V takomto prípade ide o oprávnenú držbu. Dovolateľka má za to, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom podanej žaloby, jej úpadca odovzdal do užívania a nikdy jej vlastnícke právo nespochybnil, ktoré je každým rešpektované a považované za všeobecne záväzné. Žalobkyňa pritom poukázala na viaceré rozhodnutia vzťahujúce sa na otázku vydržania (R 8/1991 a R 50/1985).

14. Dovolateľka vo svojom dovolaní poukázala aj na to, že v priebehu konania na súde prvej inštancie bolo do súdneho spisu založené čestné prehlásenie úpadcu podpísané pred notárom z 31. júla 2002, v ktorom úpadca opätovne prejavil vôľu darovať nehnuteľnosti žalobkyni. Aj z uvedeného má žalobkyňa za to, že je nepochybná jej dobromyseľnosť o tom, že nehnuteľnosti sú v jej vlastníctve. Na podporu tohto záveru poukázala dovolateľka na judikát č. R 17/1986, podľa ktorého *sa prevzatie darovaných vecí obdarovanými od darcov spravidla deje odovzdaním a prevzatím vecí z ruky do ruky. Podľa okolností konkrétneho prípadu však nie je vylúčené, aby k prevzatíu podľa ustanovenia § 134 ods. 1 došlo aj inak, a to napríklad odovzdaním príslušenstva vecí, ktoré umožňuje faktické nakladanie s vecou a je jeho predpokladom.*

15. Žalobkyňa vyslovila vo svojom dovolaní aj nesúhlas so záverom odvolacieho súdu, ktorý posúdil jej námietku týkajúcu sa nadobudnutia vlastníckeho práva k rodinnému domu spracovaním podľa § 135b ods. 1 Občianskeho zákonníka ako novú skutočnosť uplatnenú prvýkrát v odvolacom konaní. Podľa dovolateľky nie je v súlade s rozhodovacou praxou odvolacieho súdu, ak odvolací súd v rozpore so skutkovým stavom, vyjadreniami žalobkyne a dôkazmi založenými do súdneho spisu, označí jej argumenty a tvrdenia uvedené v rámci prvoinštančného konania na účely odvolacieho konania za nové skutočnosti, na ktoré sa neprihliada s odkazom na ustanovenie § 366 CSP.

16. Dovolateľka osobitne napadla dovolaním aj výrok rozsudku odvolacieho súdu o náhrade trov odvolacieho konania.

17. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadril.

18. 5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací [podľa § 35 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)] po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalobkyne treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

19. Žalobkyňa v rozhodovanej veci vyvodzovala prípustnosť jej dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

20. Pre vymedzenie dovolacieho dôvodu podľa § 432 CSP v súlade so zákonom platí, že ustanovenie § 432 ods. 2 CSP nemôže byť posudzované izolovane, ale v spojení s ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Uvedené znamená, že pri vymedzení dovolacieho dôvodu podľa § 432 CSP dovolateľ kvalifikovane zastúpený advokátom uvedie právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizuje, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd konkrétnu právnu otázku správne vyriešiť a zároveň ak má byť dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/, musí dovolateľ špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť. Iba ak sú všetky uvedené kumulatívne podmienky splnené, môže dovolací súd pristúpiť k skúmaniu prípustnosti (a následne dôvodnosti)

podaného dovolania. Ak tieto podmienky splnené nie sú, dovolací súd dovolanie odmietne podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

21. Dovolací súd pritom uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je daná len vtedy, ak sa odvolací súd pri vyriešení právnej otázky skutočne odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom dovolateľ je povinný ním tvrdený odklon v dovolaní preukázať. Naopak prípustnosť dovolania nezakladá všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi), alebo všeobecné tvrdenie dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

22. Žalobkyňa videla odklon odvolacieho súdu od ustálenej judikatúry (R 8/1991 a R 50/1985) vo vyriešení právnej otázky nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním podľa § 134 Občianskeho zákonníka.

23. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/271/2007 uviedol, že „vydržanie je osobitný spôsob nadobudnutia vlastníctva. V prípade splnenia zákonom určených podmienok dochádza k nemu priamo zo zákona, nevyžaduje sa k tomu rozhodnutie štátneho orgánu. K tomu, aby bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním musia byť splnené zároveň tieto zákonné predpoklady: a/ nadobúdateľ je oprávneným držiteľom veci, b/ nepretržitosť vydržacej doby, ktorou je neprerušovaný stav užívania predmetu vydržania počas zákonom stanovenej doby, a c/ spôsobilý predmet vydržania. Predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska, t. j. či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva veci, ktorých vlastníctvo nenadobudol“. Obsahovo rovnaké závery zaujal najvyšší súd aj v ďalších rozhodnutiach (5Cdo/49/2010, 3Cdo/12/2010, 4Cdo/287/2006 a 5Cdo/234/2009).

24. Na rozhodnutie vo veci (t. j. na vyriešenie nastolenej právnej otázky) je potrebné vzhľadom na začiatok držby predmetných nehnuteľností žalobkyňou na základe neregistrovanej ústnej darovacej zmluvy (z roku 1988 – pozn. dovolacieho súdu) aplikovať ustanovenia § 134 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 1991.

25. Podľa § 134 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 1991, ak sa nehnuteľná vec prevádza na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo účinnosťou zmluvy; na jej účinnosť je potrebná registrácia štátnym notárstvom, ak nejde o prevod do socialistického vlastníctva.

26. Podľa § 135a ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 1991, vlastníkom veci, ktorá môže byť predmetom osobného vlastníctva, sa stane občan, ktorý má nepretržite v držbe hnutelnú vec tri roky a nehnuteľnú vec desať rokov.

27. Vzhľadom na uvedené je potrebné pre posúdenie otázky prípustnosti dovolania vychádzať nielen z rozhodnutí, v ktorých boli všeobecne riešené podmienky vydržania – a na ktoré poukazovala dovolateľka s cieľom vyvolať zdanie o ňou tvrdenom odklone od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu – ale aj z rozhodnutí dovolacieho súdu, ktoré riešili špecifické právne otázky, a to či môže dobromyseľnosť držby za účinnosti Občianskeho zákonníka (v znení do 31. decembra 1991) zakladať kúpna zmluva o prevode nehnuteľnosti, ktorá bola uzatvorená ústne, resp. či sa jedná o dobromyseľnú držbu, ak držiteľ vstúpil do držby za účinnosti Občianskeho

zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľností, ktorá nebola registrovaná.

28. V rozsudku z 29. marca 2011, sp. zn. 5Cdo/49/2010 najvyšší súd skonštatoval, že v *dobrej viere je držiteľ, ktorý sa domnieva, že mu držaná vec alebo vykonávané právo patrí, aj keď v skutočnosti tomu tak nie je. Držiteľ je teda ohľadom existencie svojho práva v omyle, ktorý sa môže vzťahovať k právnym skutočnostiam, k osobám alebo k právnej úprave. Základom oprávnenej držby je teda ospravedlniteľný omyl. Ospravedlniteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci postupoval s obvyklou opatrnosťou, ktorú možno so zreteľom k okolnostiam konkrétneho prípadu požadovať. O ospravedlniteľný omyl naopak nejde vtedy, ak mýliaca sa osoba z nedbalosti nevyužila možnosť overiť si skutočnosti rozhodujúce pre uskutočnenie právneho úkonu. Omyl vychádzajúci z nevedomosti jednoznačne formulovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka platného v dobe, kedy sa držiteľ držby ujíma (právny omyl), ospravedlniteľný nie je. Preto ak sa niekto uchopí držby nehnuteľností na základe ústnej zmluvy o prevode nehnuteľností, nemôže byť s ohľadom na všetky okolnosti v dobrej viere, že je vlastníkom veci, a to ani v prípade, ak je presvedčený, že takáto zmluva k nadobudnutiu vlastníctva k nehnuteľnosti postačuje a jej zápis v katastri nehnuteľností je len formálnym úkonom. Držba nehnuteľností, ktorá sa o takú zmluvu opiera, nemôže viesť k vydržaniu.*

29. Najvyšší súd v uznesení z 27. januára 2015, sp. zn. 4Cdo/361/2012, ktoré bolo neskôr publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 74/2015, dospel k právnomu záveru, v zmysle ktorého „*oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľností, ktorá nebola uzatvorená v písomnej forme*“. Dovolací súd v uvedenom judikáte vysvetlil, že o dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedlniteľný. Ospravedlniteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať. Omyl môže byť nielen skutkový, ale aj právny. Právny omyl spočíva v neznalosti alebo neúplnej znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z toho vyplývajúceho nesprávneho posúdenia právnych dôsledkov právnych skutočností. Omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo nedokonalej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona je právny omyl neospravedlniteľný. Neznalosť inak jasného, zrozumiteľného a nesporného ustanovenia zákona nikoho neospravedlňuje – pri zachovaní obvyklej opatrnosti sa totiž predpokladá, že každý sa oboznámi so zákonnou úpravou právneho úkonu, ktorý má v úmysle urobiť.

30. Najvyšší súd v uznesení z 27. októbra 2010, sp. zn. 4Cdo/283/2009, ktoré bolo v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky publikované ako judikát R 73/2015, zaujal právny záver, v zmysle ktorého „*oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľností, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom v zmysle zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom (notársky poriadok)*“. Najvyšší súd tu na bližšie odôvodnenie uviedol, že pokiaľ do uvedeného dňa niekto vstúpil do držby pozemkov na základe zmluvy o ich prevode, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom, hoci zákon takúto registráciu vyžadoval, nemohol byť so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že

je ich vlastníkom, aj keď subjektívne mohol byť o svojom vlastníctve presvedčený. Požiadavka, aby zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnej veci boli registrované štátnym notárstvom, bola v Občianskom zákonníku upravená jasne a jednoznačne vymedzená v ustanovení § 134 ods. 2 (v znení platnom do 31. decembra 1991) tak, že „ak sa nehnuteľná vec prevádza na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo účinnosťou zmluvy, pričom na jej účinnosť je potrebná registrácia štátnym notárstvom, ak nejde o prevod do socialistického vlastníctva“.

31. Citované závery z judikatúry sú pritom rešpektované aj v aktuálnej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu (viď napr. rozsudok najvyššieho súdu z 11. apríla 2017, sp. zn. 3Cdo/46/2017).

32. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že odvolací súd a ani súd prvej inštancie sa pri vyriešení nastolenej právnej otázky neodklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ak dospeli k záveru, že žalobkyňa nenadobudla k nehnuteľnostiam tvoriacim predmet vylučovacej žaloby vlastnícke právo vydržaním, keďže nebola so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľná, že jej patria nehnuteľnosti, do držby ktorých vstúpila za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe ústnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti (darovacej zmluvy – pozn. dovolacieho súdu), ktorá nebola evidovaná v príslušnej evidencii (štátnym notárstvom – pozn. dovolacieho súdu), a preto žalobu o vylúčenie veci z konkurznej podstaty ako nedôvodnú zamietli. Dovolací súd dopĺňa, že ostáva v platnosti zásada „*ignorantia iuris non excusat*“, o to viac, ak ustanovenie § 134 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 1991 je jasné, zrozumiteľné a nesporné. Vo veci konajúce súdy pritom vo svojich rozhodnutiach (a súd prvej inštancie aj na pojednávaní uskutočnenom dňa 24. mája 2016) na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, v súlade s ktorou rozhodli, výslovne poukázali.

33. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd sa pri vyriešení právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie vo veci, neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nebola naplnená podmienka prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

34. V časti, v ktorej žalobkyňa namietala nesprávny záver dovolacieho súdu o neprípustných novotách v odvolacom konaní (§ 366 CSP) ohľadom jej tvrdenia o nadobudnutí vlastníckeho práva k rodinnému domu spracovaním, a v ktorej vyvodzovala prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolací súd uvádza, že dovolateľkou uvádzaný dovolací dôvod (§ 432 ods. 1 CSP) nie je vymedzený v súlade so zákonom (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolateľka neuviedla (a ani z obsahu dovolania nie je zrejmé), akú konkrétnu právnu otázku má dovolací súd riešiť, ako mal odvolací súd podľa jej názoru správne (dovolateľkou nešpecifikovanú) právnu otázku riešiť a ani nešpecifikovala ňou tvrdený odklon v riešení predmetnej právnej otázky.

35. Pozornosti dovolacieho súdu pritom neušlo, že žalobkyňa kvalifikovane zastúpená advokátom uplatnila tvrdenie o nadobudnutí vlastníckeho práva k rodinnému domu spracovaním podľa § 135b ods. 1 Občianskeho zákonníka až v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, pričom žalobkyni (resp. ňou zvolenému advokátovi, ktorý ju v konaní zastupoval a zastupuje ju aj v dovolacom konaní) nič nebránilo, aby predmetnú námietku uplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie. Osobitne významná je tá skutočnosť, že ide o konanie, ktoré sa aj podľa právnej úpravy účinnej v čase začatia konania (§ 118a ods. 1 a ods. 2 OSP účinného do 30. júna 2016) spravovalo koncentračnou zásadou, o ktorej bola žalobkyňa v súlade s ustanovením § 118a ods. 3 OSP poučená v predvolaní na pojednávanie nariadené na 15. marca 2016, ako aj na pojednávanie nariadené na 24. mája 2016.

36. Dovolateľka napadla dovolaním aj výrok o trovách konania. V tejto časti dovolací súd uvádza, že medzi jeho úlohy nepatrí rozhodovanie o trovách konania, keďže trovy konania predstavujú vo vzťahu k predmetu konania len vedľajšiu problematiku (rovnako vid' aj uznesenie najvyššieho súdu z 22. mája 2018, sp. zn. 3Obdo/19/2018).

37. Pokiaľ ide o otázku (ne)prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu o trovách konania podaného za účinnosti novej právnej úpravy (t. j. od 1. júla 2016), najvyšší súd už v uznesení zo 14. júna 2017, sp. zn. 3CdoGp/2/2016 poukázal na ustanovenia § 419 až § 421 CSP, ktoré nepripúšťajú dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o trovách konania.

38. Nakoľko v rozhodovanej veci nie je daná prípustnosť dovolania, dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

84.

ROZHODNUTIE

- I. *Poddľžnícka žaloba nie je sporom vyvolaným osobitnou povahou tohto konania tak, ako to účelom a systematickým zaradením v zákone predpokladá ustanovenie § 20 písm. c/ Civilného sporového poriadku, upravujúce výlučnú miestnu príslušnosť súdov. Toto ustanovenie sa vzťahuje len na tie konania vyvolané osobitnou povahou prebiehajúceho exekučného konania, kde príslušnosť súdov na konanie nie je upravená v Exekučnom poriadku, pričom poddľžnícka žaloba má vlastnú osobitnú úpravu miestnej príslušnosti obsiahnutú v ust. § 109 Exekučného poriadku.***
- II. *Pokiaľ je predmetom poddľžníckej žaloby nárok zo zmenky, aplikuje sa následne na daný vzťah ustanovenie § 22 Civilného sporového poriadku, upravujúce kauzálnu príslušnosť súdov vo veciach týkajúcich sa zmeniek.***

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. apríla 2018, sp. zn. 5Ndob/2/2018)

Z odôvodnenia:

1. Žalobou doručenou Okresnému súdu Žilina dňa 1. februára 2018 sa žalobca domáhal od žalovaného zaplata zmenkovej sumy 8 920,- eur spolu s príslušenstvom. Konanie bolo na Okresnom súde Žilina vedené pod sp. zn. 62CbZm/3/2018, pričom žalobca príslušnosť tohto súdu odôvodňoval tým, že ide o poddľžnícku žalobu, pričom exekučným súdom je Okresný súd Dolný Kubín a kauzálna príslušnosť Okresného súdu Žilina je daná tým, že vo veci ide o spor zo zmenky.

2. Okresný súd Žilina postupom podľa § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) postúpil vec Okresnému súdu Banská Bystrica s tým, že postupujúci súd nie je kauzálna príslušný a vec postupuje súdu kauzálna príslušnému podľa ust. § 22 písm. f/ CSP v spojení s § 13 CSP a § 109 ods. 1 prvá veta zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) s poukazom na predmet sporu - nárok zo zmenky uplatnený formou poddľžníckej žaloby, pričom z obsahu návrhu vyplýva, že adresou trvalého pobytu žalovaného je mesto v obvode Krajského súdu v Banskej Bystrici.

3. Okresný súd Banská Bystrica s postúpením veci nesúhlasil a vec predložil podľa ust. § 43 ods. 2 CSP Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o príslušnosti. Nesúhlas s postúpením odôvodnil poukazom na ustanovenie § 20 písm. c/ CSP, ktoré upravuje výlučnú miestnu príslušnosť, pričom uviedol, že predmetný spor je vyvolaný osobitnou povahou exekučného konania. Poukázal tiež na to, že pri výlučnej miestnej príslušnosti je vylúčená príslušnosť podľa § 13 CSP a podľa § 109 ods. 1 Exekučného poriadku. Ako ďalšie dôvody uviedol, že je vylúčená príslušnosť podľa § 13 CSP, na ktorú nadväzuje a podľa ktorej sa určuje kauzálna vecná príslušnosť podľa § 22 CSP (teda je vylúčená príslušnosť podľa § 22), ďalej predmetný spor je sporom vyvolaným exekučným konaním (keby neprebiehala exekučné konanie

nebol by vznikol predmetný spor) a exekučné konanie prebieha na Okresnom súde Dolný Kubín, teda tento je (vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti) výlučne miestne príslušný vo veci konať a vo veci rozhodnúť bez ohľadu na skutočnosť, že v tomto spore je uplatňovaný nárok zo zmenky. Okresný súd Banská Bystrica tak dospel k záveru, že nie je príslušný vo veci konať a rozhodnúť, pričom Okresný súd Žilina tak isto nie je súdom príslušným na konanie, a príslušným súdom je Okresný súd Dolný Kubín.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici postúpil spis na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu najbližšie spoločne nadriadenému Okresnému súdu Žilina a Okresnému súdu Banská Bystrica, keď dospel k záveru, že v danej veci ide o spor o kauzálnu príslušnosť, o ktorej v zmysle § 43 ods. 2 CSP nemôže rozhodnúť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Žilina a Okresnému súdu Banská Bystrica (§ 43 ods. 2 CSP) po preskúmaní veci dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Banská Bystrica s postúpením veci nie je dôvodný.

6. Vo veci predloženej najvyššiemu súdu je pre riešenie otázky vzneseného konfliktu miestnej či kauzálnej príslušnosti konajúcich súdov predovšetkým potrebné vyriešiť charakter prejednávaneho nároku tak, aby bolo možné jednoznačne definovať súd, ktorý vôbec môže o tomto konflikte rozhodnúť. Najvyšší súd je funkčne príslušným súdom pre nachádzanie príslušného súdu prvoinštančného v prípade konfliktu názoru na príslušnosť kauzálnu, teda príslušnosť presne definovanú osobitnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku pre spory, ktorých základ je viazaný na špecifický predmet konania; ak takýto konflikt daný nie je, rozhoduje súd nadriadený prvoinštančnému súdu deklarujúcemu nesúhlas s postúpením veci.

7. Vo veci predloženej základným momentom, ktorý bude podstatný pre hmotnoprávne riešenie žalobou predložených otázok, je spor týkajúci sa zmenky, čo musí smerovať k úvahe, že vo veci musí byť ako základná riešená otázka kauzálnej príslušnosti, teda kompetencia najvyššieho súdu o príslušnosti rozhodnúť podľa § 43 ods. 2 CSP daná je.

8. Ďalšou dôležitou okolnosťou, ktorú je však potrebné prioritne vyriešiť pri správnom zodpovedaní otázky, ktorý súd je vo veci príslušným pre konanie a rozhodnutie, je osobitosť procesná, a to skutočnosť, že žalobný návrh sa týka tzv. poddlžníckej žaloby, procesného prostriedku uspokojenia oprávnenej osoby v exekučnom konaní vedenom voči dlžníkovi, ktorý sám sa však účastníkom konania nestáva.

9. Základný procesný predpis upravujúci občianske súdne konanie, Civilný sporový poriadok, v ustanovení § 40 výslovne ukladá súdu povinnosť skúmať aj bez námietky vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania. Následne v § 43 ods. 1 a 2 upravuje postup, keď dôjde ku kolízii medzi súdmi, týkajúcej sa ich miestnej a kauzálnej príslušnosti. Ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená. Ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením *nesúhlasí*, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia *spoločne nadriadenému súdu* na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané. (§ 43 ods. 1 a 2 CSP).

10. Osobitná úprava kauzálnej príslušnosti v ust. § 22 až § 33 CSP je úprava obsahujúca kritériá určenia príslušného súdu, ktoré s ohľadom na predmet konania určujú ako jediný oprávnený vo veci konať takto vymedzený súd aj pre prípad, že by bola inak založená podľa všeobecných ustanovení týkajúcich sa miestnej príslušnosti príslušnosť iného prvoinštančného

súdu. Má tak povahu prioritnej voči všetkým ostatným do úvahy prichádzajúcim vymedzeniam príslušnosti.

11. Ustanovenie § 22 písm. f/ CSP upravuje kauzálnu príslušnosť pre konanie v sporoch týkajúcich sa *zmeniek*, šekov alebo iných cenných papierov vrátane sporov týkajúcich sa zmenkových protestov je príslušný Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici.

12. Vo veci predloženej najvyššiemu súdu je zároveň potrebné zaoberať sa aj charakterom uplatneného nároku vo vzťahu k aktívnej vecnej legitímácii žalobcu, kedy jeho legitímácia je založená osobitnou právnou úpravou Exekučného poriadku, a to poddlžníckou žalobou, teda žalobou majúcou základ v exekučnom konaní.

13. V súvislosti s miestnou príslušnosťou, a to úpravou výlučnej miestnej príslušnosti, obsahuje Civilný sporový poriadok v ust. § 20 písmeno c/ aj kritérium, podľa ktorého namiesto všeobecného súdu žalovaného je na konanie príslušný výlučne súd, na ktorom prebieha exekučné konanie, *ak ide o spor vyvolaný osobitnou povahou tohto konania*.

14. Osobitnú úpravu nachádzania príslušného súdu však obsahuje pre poddlžnícke Žaloby samotný Exekučný poriadok, ktorý v ustanovení § 109 ods. 1 prvá veta výslovne upravuje, že v prípade, ak dlžník povinného nevyplatí exekútorovi pohľadávku bezodkladne po tom, keď sa mu doručil exekučný príkaz alebo keď sa stala pohľadávka splatnou, môže sa oprávnený domáhať vo vlastnom mene od dlžníka povinného na všeobecnom súde dlžníka povinného vyplatenia pohľadávky.

15. Podľa čl. 16 CSP súd postupuje a rozhoduje v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi *pri zohľadnení ich vzájomného vzťahu* a v súlade so základnými princípmi tohto zákona.

16. Predpokladom riešenia diskrepancie medzi uvedenými ustanoveniami Civilného sporového poriadku a Exekučného poriadku je ich vzájomný vzťah, pričom je jednoznačné, že Exekučný poriadok je vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku špeciálnym právnym predpisom (*lex specialis*), na základe čoho je aplikácia ustanovení Civilného sporového poriadku ako *lex generalis* možná len v prípade, ak Exekučný poriadok neobsahuje špeciálnu úpravu.

17. Exekučný poriadok obsahuje komplexnú úpravu inštitútu poddlžníckej žaloby v ust. § 109, kde je okrem iného upravená aj príslušnosť súdu na konanie a rozhodnutie o takejto žalobe. V zmysle citovaného ustanovenia je súdom príslušným na konanie o poddlžníckej žalobe všeobecný súd dlžníka povinného. Konanie o poddlžníckej žalobe je podľa Civilného sporového poriadku štandardným sporovým konaním, pričom však niektoré špecifické zákonné náležitosti tohto typu konania sú definované priamo v ustanovení § 109 ods. 1 Exekučného poriadku.

18. Vzhľadom na vyššie uvedené a s prihliadnutím na subsidiaritu Civilného sporového poriadku vo vzťahu k Exekučnému poriadku, nemožno považovať záver Okresného súdu Banská Bystrica o potrebe aplikácie ust. § 20 písm. c/ CSP v predloženej veci za správny. Najvyšší súd tu len poznamenáva, že poddlžnícka žaloba nie je sporom vyvolaným osobitnou povahou tohto konania tak, ako to účelom a systematickým zaradením v zákone predpokladá citované ustanovenie. Výlučná miestna príslušnosť podľa ustanovenia § 20 písm. c/ CSP sa vzťahuje len na tie konania vyvolané osobitnou povahou prebiehajúceho exekučného konania, kde príslušnosť súdov na konanie nie je upravená v Exekučnom poriadku (tu pôjde v zásade najmä o spory o vylúčenie veci z exekúcie podľa § 44 EP, t. j. spory výslovne vyvolané samotným exekučným konaním).

19. Civilný sporový poriadok v treťom diele tretej hlavy prvej časti upravuje kauzálnu príslušnosť súdov na prejednanie a rozhodnutie vecí určitého druhu. Sporový poriadok touto úpravou limituje rozsah pôsobnosti v určitých sporoch len na niekoľké prvoinštančné sudy, ktoré tak prejednávajú presne zákonom definovanú agendu so zároveň presným vymedzením ich územnej kompetencie - územného obvodu, spravidla zahŕňajúceho územné obvody viacerých súdov. Účelom tejto právnej úpravy bolo zabezpečenie špecializácie súdov na prejednávanie určitých konkrétnych vecí a rýchle, plynulé a hospodárne rozhodovanie takto špecializovaných súdov.

20. Okrem toho, že aplikovaním kritéria vzťahu medzi Exekučným poriadkom a Civilným sporovým poriadkom najvyšší súd ustálil, že príslušným je podľa § 109 EP výlučne všeobecný súd dlžníka, nemožno opomenúť osobitný charakter sporu z pohľadu kauzálnej príslušnosti, ktorá je daná tým, že vo veci ide o spor založený na zmenkovom vzťahu. Kauzálna príslušnosť na konanie v sporoch týkajúcich sa zmeniek je upravená v § 22 CSP, pričom pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici je kauzálne príslušným súdom na konanie Okresný súd Banská Bystrica. Tento súd je potrebné považovať za všeobecný súd dlžníka pre konanie o poddlžníckej žalobe tak, ako to predpokladá ust. § 109 EP, keďže pri nachádzaní príslušného súdu je potrebné vziať do úvahy existenciu osobitného kritéria obsiahnutého v *lex generalis*, ku ktorému už osobitné pravidlo *lex specialis* neobsahuje, a teda súd je povinný postupovať už v rámci pravidiel normovaných všeobecným predpisom.

21. Vychádzajúc z vyššie uvedených úvah, vzhľadom k tomu, že v predloženej veci je podaná poddlžnícka žaloba z nároku zo zmenky a všeobecným súdom žalovaného (dlžníka povinného) je súd v územnom obvode Krajského súdu v Banskej Bystrici, je v danej veci súdom príslušným na konanie Okresný súd Banská Bystrica, a preto jeho nesúhlas s postúpením veci nie je dôvodný.

85.

ROZHODNUTIE

Ak bola výpoveď zmluvy doručovaná poštou, pre začatie plynutia výpovednej doby je rozhodujúci deň, kedy bolo oznámenie o uložení doručovanej zásielky na pošte vhodené do poštovej schránky adresáta, bez ohľadu na to, kedy si adresát uloženú zásielku na pošte vyzdvihol.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. januára 2018, sp. zn. 4Obdo/73/2016)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 24. apríla 2014 č. k. 26CIV176/2013-86 žalobu zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 896,50 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 1.181,62 Eur k rukám právneho zástupcu žalovaného, do troch dní od právoplatnosť rozsudku.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa žalobou proti pôvodnému žalovanému spoločnosti A., s. r. o., doručenou súdu dňa 14. júna 2013 domáhal zaplata sumy 14.947,88 eur s 9,5% ročným úrokom z omeškania zo sumy 14.947,88 eur od 15. mája 2013 do zaplata a náhrady trov konania a trov právneho zastúpenia. Uvedené odôvodnil skutočnosťou, že žalobca ako skladovateľ uzavrel s pôvodným žalovaným, ako ukladateľom, zmluvu o manipulácii a skladovaní zo dňa 1. septembra 2008 (ďalej aj „zmluva o manipulácii a skladovaní“). Dňa 14. decembra 2012 bola žalobcovi doručená výpoveď uvedenej zmluvy o manipulácii a skladovaní, pričom pôvodný žalovaný vo výpovedi uviedol, že v súlade so zmluvnými podmienkami zmluva o manipulácii a skladovaní zanikne uplynutím štvormesačnej výpovednej doby, ktorá začala plynúť dňa 1. decembra 2012 a uplynie 31. marca 2013. Žalobca následne namietal listom zo 17. decembra 2012, doručenom pôvodnému žalovanému dňa 21. decembra 2012, začiatok plynutia výpovednej doby, keďže podľa bodu 2.6.1 zmluvy o manipulácii a skladovaní je výpovedná doba štvormesačná a začína plynúť prvým dňom nasledujúceho mesiaca po jej doručení a keďže bola doručená žalobcovi 14. decembra 2012, začala výpovedná doba plynúť až 1. januára 2013 a uplynula 30. apríla 2013. Z uvedeného dôvodu vystavil žalobca pôvodnému žalovanému faktúru č. OF 2013021 na sumu 14.947,88 eur, ktorou vyfakturoval odplatu za služby spojené so skladovaním za mesiac apríl 2013. Žalovaný faktúru aj napriek výzvam neuhradil.

3. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania ustálil, že existencia záväzkového vzťahu na základe zmluvy o manipulácii a skladovaní medzi sporovými stranami sporná nebola. Pôvodný žalovaný odoslal predmetnú výpoveď prostredníctvom pošty dňa 27. novembra 2012, o čom predložil podací lístok č. RR830830357SK a podľa notifikácie z pošty bola zásielka doručovaná žalobcovi dňa 28. novembra 2012 s výsledkom „adresát nezastihnutý“. Následne bolo žalobcovi vhodené do schránky oznámenie o uložení zásielky na pošte. Otázku dátumu doručenia výpovede žalobcovi posúdil súd prvej inštancie v súlade s ust. § 45 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Obč. zákonník“) tak, že prejav vôle je voči adresátovi právneho

úkonu účinný od momentu, kedy sa dostane do sféry príjemcu, t. j. od momentu, kedy mal príjemca objektívne možnosť oboznámiť sa s obsahom zásielky. Z uvedeného dôvodu považoval súd prvej inštancie za dátum doručenia výpovede deň 28. novembra 2012, t. j. deň, kedy bol realizovaný neúspešný pokus o doručenie zásielky žalobcovi a kedy bolo oznámenie pošty o uložení zásielky vhodené do poštovej schránky žalobcu. Skutočnosť, že žalobca si vyzdvihol zásielku na pošte až 14. decembra 2012 je irelevantná, keďže mal možnosť sa s ňou oboznámiť už od 28. novembra 2012. Preto mal súd prvej inštancie za to, že žaloba je nedôvodná, keďže v konaní nebol preukázaný nárok, ktorý bol žalobou uplatnený.

4. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“), rozsudkom z 23. júna 2016, č. k. 8Cob/238/2014-115, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a dovolanie žalobcu nepripustil. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie ohľadom okamihu dôjdenia prejavu vôle adresátovi, a teda je potrebné skúmať, kedy sa takýto prejav vôle objektívne ocitne vo sfére dispozície príjemcu. Výpoveď bola žalobcovi doručovaná na adresu sídla spoločnosti prostredníctvom pošty a adresát mal možnosť oboznámiť sa s obsahom zásielky dňa 28. novembra 2012, a to na základe vhodenia oznámenia pošty o uložení tejto zásielky do poštovej schránky. Preto súd prvej inštancie správne ustálil, že výpovedná doba začala plynúť od 1. decembra 2012 a uplynula 31. marca 2013, kedy bol zmluvný vzťah ukončený a žalobca z tohto dôvodu nemá nárok na zaplatenie odplaty za mesiac apríl 2013. Z uvedeného dôvodu rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

5. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Svoje dovolanie odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), t. j. rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Za nesprávne vyriešenu právnu otázku dovolateľ označil posúdenie momentu doručenia výpovede žalobcovi, ktorý odvolací súd určil podľa dátumu vhodenia oznámenia pošty o uložení zásielky do poštovej schránky žalobcu a teda od tohto momentu mal žalobca objektívne možnosť sa s obsahom zásielky oboznámiť. Podľa názoru dovolateľa by však uvedené účinky doručenia zásielky nastali k momentu vhodenia oznámenia pošty o uložení zásielky do poštovej schránky žalobcu len v prípade, ak by adresát upovedomený o uložení zásielky nevyužil možnosť oboznámiť sa s obsahom uloženej zásielky tým, že by si ju neprevzal ani v odbernej lehote. Na podporu tohto záveru označil dovolateľ rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/129/2010, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 27/2011. Dovolateľ ďalej tvrdí, že z oznámenia o uložení zásielky sa nedá objektívne zistiť obsah uloženej zásielky a že odvolací súd právne závery rozhodnutí, ktoré v potvrdzujúcom rozsudku citoval, nevyložil správne, keď ani žiadne z odvolacím súdom označených rozhodnutí nevyslovilo právny záver, že poštová zásielka je doručená dňom vhodenia oznámenia o uložení zásielky do poštovej schránky adresáta. Uvedený právny záver by sa dal aplikovať len v prípade, ak by žalobca nevyužil možnosť vyzdvihnutia zásielky v odbernej lehote na pošte, hoci mu v tom nebránili žiadne objektívne príčiny. Žalobca si však zásielku vyzdvihol v odbernej lehote na pošte dňa 14. decembra 2012. Preto až týmto dňom mala byť zásielka považovaná za doručenu. Dovolateľ žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalovanému uloží povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu

14.947,88 eur s 9,5% ročným úrokom z omeškania zo sumy 14.947,88 eur od 15. mája 2013 do zaplatenia, spolu s náhradou trov konania a trov právneho zastúpenia.

6. K dovolaniu žalobcu doručil súdu svoje vyjadrenie žalovaný. Podľa názoru žalovaného nie je dovolanie v danej veci prípustné, keďže súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd v plnej miere rešpektovali ustálenú judikatúru v obdobných veciach. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28Cdo/2622/2006, v ktorom bol vyjadrený názor, že aj vzhodením oznámenia do poštovej schránky o uložení zásielky nadobudol adresát hmotnoprávneho úkonu objektívnu príležitosť oboznámiť sa s obsahom zásielky, pričom nie je nevyhnutné, aby sa adresát skutočne s obsahom hmotnoprávneho úkonu oboznámil, postačuje, že mal objektívne možnosť tak urobiť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom (§ 419 a nasl. CSP).

8. Dovolateľ prípustnosť, ako aj dôvodnosť (§ 432 CSP) dovolania odvodzuje od nesprávneho vyriešenia právnej otázky týkajúcej sa posúdenia momentu doručenia hmotnoprávneho úkonu (výpovede zo zmluvy o manipulácii a skladovaní) žalobcovi, ktorú odvolací súd podľa názoru dovolateľa posúdil v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Predpokladom pre prípustnosť dovolania žalobcu je vyvodenie záveru, že k uvedenému odklonu od línie ustálenej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu skutočne došlo.

9. Sporným je posúdenie momentu doručenia výpovede zo zmluvy o manipulácii a skladovaní, ako hmotnoprávneho úkonu. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí prezentoval záver, že jednostranný adresovaný právny úkon je právne účinný voči neprítomnej osobe od momentu, kedy sa dostane do dispozičnej sféry vplyvu príjemcu. Podstatné je, či a kedy mal príjemca objektívne možnosť sa s obsahom zásielky oboznámiť a nie je pritom rozhodujúce, či tak skutočne urobil.

10. Žalobca v dovolaní poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/129/2010, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 27/2011, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že prejav vôle dôjde neprítomnej osobe vtedy, keď sa ocitne vo sfére jej dispozície, pričom tým možno rozumieť dôjdenie prejavu vôle do takej sféry, v rámci ktorej možno rozumne očakávať, že sa adresát s obsahom danej písomnosti oboznámi. Posudzovanie situácie z objektívneho hľadiska posilňuje dobromyseľnosť aj právnu istotu subjektov právnych vzťahov.

11. Podľa názoru dovolateľa sa právny záver prezentovaný najvyšším súdom v označenom rozhodnutí vzťahuje len na situácie, kedy aj napriek vedomosti adresáta o uložení zásielky na pošte si ju adresát v odbernej lehote vôbec nevyzdvihne a až následkom takéhoto nevyzdvihnutia zásielky v odbernej lehote by malo dôjsť k účinnosti adresovaného jednostranného právneho úkonu. S uvedeným výkladom prezentovaným dovolateľom však nie je možné súhlasiť. Skutočnosť, že dovolateľom označené rozhodnutie najvyššieho súdu, od ktorého vyvodzuje odklon odvolacieho súdu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, sa dotýka situácie, kedy k vyzdvihnutiu zásielky v odbernej lehote vôbec neprišlo, nevylučuje aplikáciu uvedeného právneho záveru aj na situáciu, kedy k prevzatíu zásielky neskôr (v odbernej lehote) prišlo. Opačný záver by viedol k vzniku situácií, kedy by adresát zásielky vytváral neprimerané obštrukcie pri jej

preberaní, úmyselne oddaľoval začiatok plynutia výpovednej doby a spôsobil tak nerovnosť vo vzájomných právach a povinnostiach subjektov právnych vzťahov. Je možné súhlasiť s právnym názorom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, v zmysle ktorého je podstatné posúdenie, kedy mal adresát objektívne možnosť sa s obsahom zásielky oboznámiť a nie kedy tak skutočne urobil, ktoré korešponduje aj so závermi vyjadrenými v rozhodnutí najvyššieho súdu označenom dovolateľom sp. zn. 5Cdo/129/2010. Neúspešným pokusom o doručenie na adrese sídla žalobcu a následným vhođením oznámenia o uložení zásielky na pošte bolo adresátovi objektívne umožnené si zásielku vyzdvihnúť a oboznámiť sa s jej obsahom a skutočnosť, že tak adresát aj napriek vedomosti o uložení zásielky na pošte neurobil, nemôže byť na ťarchu odosielateľa. Odvolací súd sa pri riešení tejto právnej otázky neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, preto prípustnosť dovolania žalobcu nie je možné z. ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP vyvodiť.

12. Keďže prípustnosť dovolania žalobcu nie je daná, najvyšší súd dovolanie žalobcu podľa ustanovenia § 477 písm. c/ CSP odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

86.

ROZHODNUTIE

Posúdeniu, či je právny úkon v súlade s dobrými mravmi, nebráni skutočnosť, že právny úkon bol výsledkom zmluvnej voľnosti strán v rámci ich profesionálneho podnikania, prípadne rizika spojeného s týmto podnikaním. Súlad právnych úkonov s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka je potrebné skúmať pred aplikáciou § 265 Obchodného zákonníka podľa individuálnych okolností jednotlivého prípadu. Dobré mravy pôsobia ako korektív aj v situáciách, ak zmluvu uzatvára osoba v strete záujmov, kedy sú práva a povinnosti účastníkov právneho vzťahu v zjavnej nerovnováhe.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2017, sp. zn.

2 Obo 17-18/2015)

Z odôvodnenia:

1. Žalobca sa žalobou zo dňa 27. 10. 2003 zmenenou na pojednávaní konanom dňa 31. 03. 2005 domáhal, aby súd určil, že manažérske zmluvy zo dňa 28. 06. 2003 uzavreté medzi obchodnou spoločnosťou X a manažérmi XX a YY, sú neplatné. Ďalej sa žalobca domáhal, aby súd rozhodol, že zrušenia dvoch manažérskych zmlúv zaplatením odstupného zo dňa 24. 09. 2003 v prospech dvoch manažérov, sú neplatné. Žalobca sa taktiež domáhal, aby súd žalovanú v 1. rade zaviazal vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 12 000 000,- Sk s 9,4 % úrokom z omeškania od 23. 09. 2000 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalovaného v 2. rade vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 12 008 256,- Sk s 9,4 % úrokom zo sumy 3 375 000,- Sk od 30. 09. 2003 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň žalobca žiadal súd, aby zaviazal žalovaných aj k náhrade trov konania.

2. Krajský súd v Košiciach zdôraznil, že základnou otázkou pre posúdenie opodstatnenosti nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia je posúdenie platnosti manažérskych zmlúv. Podľa článku 10 ods. 4 spoločenskej zmluvy žalobcu: Spoločnosť je navonok zastúpená konateľmi. Každý z konateľov je oprávnený konať v mene spoločnosti, samostatne bez obmedzení. Z uvedeného podľa súdu prvej inštancie vyplýva, že konatelia spoločnosti boli oprávnení uzavrieť manažérske zmluvy.

3. Pokiaľ ide o samotný obsah zmlúv, konkrétne článku VI - odstupné, krajský súd skúmal, či bod c ods. 2/ manažérskych zmlúv, ktorý pojednáva o zrušení zmluvy a vyplatení odstupného, nie je v rozpore s ustanoveniami spoločenskej zmluvy, Obchodného zákonníka, prípadne iných právnych predpisov a dospel k záveru, že dohoda o zrušení zmluvy dohodou ako aj zrušenie zmluvy s výpoveďou nie je v rozpore s platnou právnou úpravou. Rovnako nie je v rozpore s platnou právnou úpravou ani dohoda o výške odstupného v prípade zrušenia zmluvy dohodou vo výške 6.000.000,- Sk ako ani v prípade zrušenia zmluvy výpoveďou vo výške 12.000.000,- Sk. K dohode o výške odstupného považoval krajský súd za potrebné uviesť, že Obchodný zákonník v súlade s Ústavou Slovenskej republiky spočíva na základe zmluvnej voľnosti tak, že zákon v obchodných vzťahoch pripúšťa možnosť dohody účastníkov o výške

odstupného ako aj spôsobe ukončenia platnosti zmluvy. V posudzovanom prípade toto zmluvné dojednanie účastníkov zmluvy o spôsobe ukončenia zmluvy, ako aj vyplatenie odstupného, nie je podľa krajského súdu v rozpore so zákonom.

4. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia zdôraznil, že tvrdeniam žalobcu neuveril, že jediný spoločník žalobcu pán ZZ o uzatvorení manažérskych zmlúv nevedel. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na písomné prehlásenie ZZ, ktoré je založené v spise, ako aj na jeho výsluch na pojednávaní konanom dňa 30. 06. 2005.

5. S poukazom na § 265, § 269, § 373 a nasl. § 757 Obchodného zákonníka, § 3 ods. 1, § 39, § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, súd prvej inštancie dospel k záveru, že obsah zmlúv nie je v rozpore s dobrými mravmi. Účastník právneho vzťahu, ktorý sa dovoľáva rozporu s dobrými mravmi (v danom prípade je to žalobca), podľa krajského súdu nepredložil v konaní pred súdom žiadny dôkaz o tom, že vyvinul dostatočnú mieru starostlivosti a predvídavosti po oboznámení sa s obsahom manažérskych zmlúv, najmä na dôsledky plynúce z dohody o odstupnom, ktoré mu úprava môže v budúcnosti priniesť. Na základe zhodnotenia všetkých rozhodných kritérií s prihliadnutím aj na osobu pána ZZ, krajský súd dospel k záveru, že v konkrétnej situácii týkajúcej sa manažérskych zmlúv, nedošlo k takému konaniu na strane žalovaných, ktoré by bolo v rozpore s dobrými mravmi a malo by za následok neplatnosť právnych úkonov - teda manažérskych zmlúv. Prvoinstančný súd dodal, že posúdenie, či ide o zneužitie práva je vecou úvahy súdu. Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu, krajský súd žalobu ako neopodstatnenú zamietol. Výrok o trovách konania sa zakladá podľa § 142 ods. 1 OSP.

6. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal odvolanie žalobca, v ktorom žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie.

7. Žalobca má za to, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže sporné manažérske zmluvy súd prvej inštancie posúdil flagrantne, a to z hľadiska ich súladu s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka, resp. poctivým obchodným stykom podľa § 265 Obchodného Zákonníka z hľadiska eventuálneho vzniku nároku na náhradu škody. Žalobca zdôraznil, že konatelia obchodných spoločností skupiny I v ČR a Maďarsku nemali so spoločnosťou uzatvorené manažérske zmluvy a pre prípad ukončenia výkonu funkcie nemali dohodnuté zaplatenie odstupného tak, ako pôvodne tvrdili žalovaní na pojednávaní dňa 31. 03. 2005. Žalobca v odvolaní ďalej poukázal na to, že jeho podnikanie bolo v čase pôsobenia žalovaných najmenej efektívne a výnosné, s tým, že manažérske zmluvy podpisovali žalovaní sebe navzájom. Pre prípad zrušenia manažérskych zmlúv bola dojednaná peňažná sankcia výlučne pre jednu zmluvnú stranu (žalobcu) a odstupné predstavovalo 240-násobok mesačnej odmeny konateľa.

8. Žalovaní v 1. a 2. rade k podanému odvolaniu uviedli, že ani jeden z predpokladov vzniku nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je splnený v prípade, ak manažérske zmluvy boli platne uzavreté. Žalovaní sa plne stotožňujú so záverom krajského súdu, že obsah manažérskych zmlúv nie je v rozpore s dobrými mravmi. Aj podľa žalovaných, dobré mravy nemajú viesť k oslabeniu princípu právnej istoty a neprimerane oslabovať subjektívne práva účastníkov. Pokiaľ ide o spôsob uzavretia manažérskych zmlúv, jedna bola uzavretá medzi žalovanou v 1. rade ako fyzickou osobou a žalobcom, ktorého zastupoval ako konateľ žalovaný v 2. rade, druhá manažérska zmluva bola uzavretá medzi žalovaným v 2. rade ako fyzickou osobou a žalobcom, ktorého ako konateľka zastupovala žalovaná v 1. rade. Iný spôsob ich uzavretia nebol možný. Žalovaní majú za to, že nevyváženosť zmluvných plnení tiež sama o sebe nezakladá rozpor

s dobrými mravmi alebo poctivým obchodným stykom.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací prejednal odvolanie a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné a napadnuté rozhodnutie je potrebné zmeniť podľa § 388 CSP.

10. Predmetom konania je vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorého vydanie žalobca uplatnil proti žalovanej v 1. rade v sume 398 327,03 eur s 9,4 % ročným úrokom z omeškania od 23. 09. 2003 do zaplattenia. A proti žalovanému v 2. rade v sume 398 601,08 eur s 9,4 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 286 571,60 eur od 27. 09. 2003 do zaplattenia a zo sumy 112 029,48 eur od 30. 09. 2003 do zaplattenia. Úroky omeškania majú základ v ust. § 369 Obchodného zákonníka. K bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaných, malo dôjsť vyplatením odstupného vo vyššie určených sumách, ktoré sumy majú podľa žalobcu predstavovať plnenie z absolútne neplatných manažérskych zmlúv, resp. zrušením týchto zmlúv vyplatením odstupného.

11. V konaní nie je sporné, že žalobca a žalovaní v 1. rade a v 2. rade dňa 28. 06. 2001 uzatvorili dve manažérske zmluvy, ktorými bol upravený vzťah žalovaných ako konateľov spoločnosti žalobcu k tejto spoločnosti. Manažérsku zmluvu so žalovanou v 1. rade uzavrel XX - konateľ spoločnosti. Manažérsku zmluvu so žalovaným v 2. rade uzavrela XZ -konateľka spoločnosti. Obsahovo sú manažérske zmlúv identické a okrem vymedzenia účelu zmluvy a jej predmetu, obsahujú nižšie konkretizovanú dohodu strán o odmene, o povinnosti strán a o spôsobe skončenia zmluvy výpoveďou a zaplatením odstupného. Odvolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že vzťah medzi spoločnosťou a konateľom pri výkone funkcie je absolútnym obchodným vzťahom podriadeným režimu Obchodného zákonníka a podľa § 66 Obchodného zákonníka sa primerane naň môžu aplikovať ustanovenia o mandátnej zmluve (§ 566 a nasl. Obchodného zákonníka).

12. Pre účely tohto konania je potrebné sa zamerať najmä na článok VI. - odstupné, bod 2 manažérskych zmlúv, vyhotovených v júni 2001, podľa ktorého: „V prípade zrušenia zmluvy dohodou je spoločnosť povinná zaplatiť manažérovi odstupné vo výške 6.000.000,- Sk (slovom šesť miliónov slovenských korún), v prípade zrušenia zmluvy výpoveďou (ods. 1 bod 2) je spoločnosť povinná zaplatiť manažérovi odstupné vo výške 12.000.000,- Sk (slovom dvanásť miliónov slovenských korún) a v prípade zrušenia zmluvy zaplatením odstupného (ods. 1 bod 3) je spoločnosť povinná zaplatiť manažérovi odstupné vo výške 12.000.000,-Sk.“

13. Následne boli manažérske zmluvy v roku 2003 zrušené. Manažérska zmluva so žalovanou v 1. rade bola zrušená vyplatením odstupného 12.000.000,- Sk (398.327,03 eur) dňa 23. 09. 2003, k jej zrušeniu došlo listom zo dňa 22. 09. 2003 podpísaným v mene spoločnosti žalobcu jeho konateľom - žalovaným v 2. rade, ktorý list žalovaná v 1. rade prevzala dňa 22. 09. 2003. Manažérska zmluva so žalovaným v 2. rade bola zrušená listom zo dňa 24. 09. 2003 podpísaným v mene spoločnosti žalobcu jej konateľkou - žalovanou v 1. rade, ktorý list žalovaný v 2. rade prevzal dňa 24. 09. 2003. Odstupné bolo žalovanému v 2. rade vyplatené dňa 26. 09. 2003 v celkovej výške 286 571,60 eur a dňa 29. 09. 2003 v celkovej výške 112.029,48 eur.

14. Skutočnosť, že o obsahu manažérskych zmlúv nemal žalobca vedomosť podporuje to, že ich vyhotovenie bolo vykonané až po údajnom „prehlásení“, resp. súhlase jediného spoločníka s ich vyhotovením. To, že o obsahu manažérskych zmlúv nemal žalobca vedomosť naznačuje aj písomné vyjadrenie žalovanej v 1. rade - osobný list spolu s úradným prekladom. Tento osobný list bol predložený ZZ, jedinému spoločníkovi žalobcu, dňa 26. 09. 2003 pri stretnutí so žalovanou

v 1. rade v Budapešti, kedy už boli obe manažérske zmluvy zrušené. Odvolací súd dodáva, že vzhľadom na zaužívaný chod spoločnosti žalobcu, hoci sa z manažérskych zmlúv plnilo, tento o obsahu predmetných manažérskych zmlúv nemusel mať vedomosť, a to až do okamihu predloženia vyššie uvedeného osobného listu žalovanou v 1. rade. Napokon až následne boli manažérske zmluvy preložené do taliančiny, ako vyplynulo z dokazovania.

15. V prejednávanej veci žalobca prioritne žiada o vydanie bezdôvodného obohatenia ako nárok na vrátenie plnenia - vyplateného odstupného z neplatných manažérskych zmlúv, ktoré plnenie má základ v občianskoprávnom vzťahu, čo je právne významné pre posúdenie právneho nároku žalobcu pri vysporiadaní sa s otázkou konania žalovaných ako konateľov v rozpore s dobrými mravmi pri realizácii článku VI. manažérskych zmlúv, vyplatením odstupného.

16. Odvolací súd sa v ďalšom stotožňuje s úvahou Ústavného súdu Slovenskej republiky vyjadrenou v jeho Náleze, že pri hľadaní práva je potrebné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré vychádzajú zo skutkových zistení. Je preto potrebné zohľadniť všetky relevantné individuálne okolnosti v danej veci a prihliadnuť na ne aj cez prizmu dobrých mravov, keďže nesúlad právneho úkonu s nimi vedie k jeho neplatnosti, v danej veci neplatnosti jeho časti a to bodu VI. manažérskych zmlúv. Povinnosť súdu posúdiť obsah zmluvy, každej jej časti, aj z hľadiska súladu s dobrými mravmi je zvýraznená v tých prípadoch, keď ju účastník konania výslovne namieta. Dobré mravy totiž pôsobia ako korektív najmä v situáciách, keď zmluvu uzatvára jedna osoba v strete záujmov (ako napr. sama so sebou, či spriaznenou osobou - v danom prípade bývalí manželia navzájom, a pod.), a v ktorých sú práva a povinnosti strán právneho vzťahu v zjavnej nerovnováhe. Sociálno-právne chápanie zmluvnej slobody sa preto môže uplatniť len za predpokladu „približne vyváženého pomeru síl účastníkov zmluvy“ a len za tohto predpokladu sa môže stať prostriedkom „primeraného vyrovnania záujmov.“

17. Napokon potrebu skúmania predmetných manažérskych zmlúv z hľadiska rovnosti považoval za podstatné nielen odvolací súd vo svojom skoršom rozhodnutí ale aj Ústavný súd Slovenskej republiky. Odvolací súd zdôrazňuje, že sa nemožno stotožniť ani s odkazom súdu prvej inštancie na závery vyvedené v trestnom konaní, kedy žalovaní boli spod obžaloby oslobodení. Skutočnosť, že konanie žalovaných v 1. a 2. rade nenapĺňala intenzitu dosahujúcu naplnenie skutkovej podstaty trestného činu, neznamena, že nie je ich zodpovednosť možné vyvodzovať v občianskoprávnom súdnom konaní.

18. Manažérske zmluvy, ako právne úkony so zreteľom na § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka, cez prizmu dobrých mravov upravených v súkromnom práve v § 3 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákona, bolo potrebné prioritne podrobiť skúmaniu nielen z hľadiska zmluvnej voľnosti ako to urobil súd prvej inštancie, ale aj z hľadiska zásady rovnosti podľa § 2 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorú zásadu je potrebné premietnuť aj do obsahu obchodnoprávných vzťahov. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti uviedol, že Obchodný zákonník v súlade s Ústavou Slovenskej republiky spočíva na základe zmluvnej voľnosti tak, že zákon v obchodných vzťahoch pripúšťa možnosť dohody účastníkov o výške odstupného ako aj spôsobe ukončenia platnosti zmluvy. Takéto vyjadrenie súdu prvej inštancie je iba v pozícii zásady zmluvnej voľnosti a rieši konanie žalovaných v 1. a v 2. rade pri uzatváraní zmlúv a ich zrušení.

19. Je nespochybniteľné, že predmetné manažérske zmluvy, v článku VI. obsahujú nevyváženosť vzájomného plnenia, keď na jednej strane zaniká záväzok vykonávať činnosti spojené s funkciou konateľa pričom k zániku tohto záväzku mohlo dôjsť preukázateľne aj inak a na druhej strane vzniká povinnosť zaplatiť odstupné pre dvoch konateľov spolu v sume

796.928,10 eur (24.000.000,- Sk), ktorá zodpovedá 240-násobku ich mesačnej odmeny. Táto skutočnosť je zjavná, nezdôvodniteľná, zdôraznená navyše tým, ako je uvedené vyššie, že v danom prípade išlo síce de iure o konanie konateľov v mene spoločnosti, de facto však išlo o ich konanie sebe navzájom. V predmetnej veci teda ide o absolútne neplatný právny úkon, v časti VI. - odstupné predmetných manažérskych zmlúv podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

20. Prehodnotením všetkých vyššie špecifikovaných právnych, ako aj mimoprávných skutočností v zmysle intencií Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, t. j. okolností vedúcich k uzavretiu manažérskych zmlúv žalovanou v 1. rade ako konateľkou so žalovaným v 2. rade a naopak, ako aj skúmaním okolností vzájomného zrušenia týchto zmlúv, všetko vykonané spôsobom zodpovedajúcim konaniu odporujúcemu zásade rovnosti, vzájomnej výhodnosti a primeranosti, odvolací súd konštatuje, že pri uzavretí predmetných manažérskych zmlúv (ako aj ich zrušení) v časti VI. predmetných zmlúv, došlo žalovanou v 1. rade a žalovaným v 2. rade ku konaniu v rozpore s dobrými mravmi, a to z hľadiska zmluvnej nevyváženosti. V tejto súvislosti sa nemohol odvolací súd stotožniť s námietkou žalovaných v 1. a 2. rade uvedenou v ich vyjadrení k odvolaniu žalobcu, že korektív „dobré mravy“ sa zneužíva pri kompenzovaní niešť riziko pri obchodovaní, čím by sa narušila právna istota účastníkov v konaní. V tomto smere poukazuje na to, že kompenzovanie rizika pri obchodovaní bolo v dostatočnej miere zohľadnené a spoločnosťou žalobcu nenapadnuté spôsobom odmeňovania konateľov. Rovnako nemohol odvolací súd prijať ani závery žalovaných v 1. a 2. rade, že nevyváženosť zmluvných plnení sama o sebe nezakladá rozpor s dobrými mravmi alebo poctivým obchodným stykom, s poukazom na profesionalitu vzťahov v obchodnoprávnej rovine. Odvolací súd zdôrazňuje, že posúdeniu či právny úkon je v súlade s dobrými mravmi, nebráni skutočnosť, že právny úkon bol výsledkom zmluvnej voľnosti obchodných strán v rámci ich profesionálneho podnikania, prípadne rizika spojeného s týmto podnikaním. Rovnako nie je podstatné, ktorá strana prípadný rozpor s dobrými mravmi spôsobila (zavinila) a či niektorá zo strán konala v dobrej viere. Zmluvná voľnosť a s ňou spojená zmluvná vyváženosť nespochybniteľne podlieha posúdeniu podľa § 39 Občianskeho zákonníka, a preto nemožno dospieť k záveru, že obsah časti právneho úkonu nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi len preto, že obsahuje nevyváženosť vyplývajúcu z výsledku konsenzu zmluvných strán. Naopak skúmanie zmluvnej vyváženosti je umocnená v prípadoch, kedy sa koná v rozpore s dobrými mravmi, ako je tomu v tomto prejednávacom prípade.

21. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Odvolací súd preto preskúmaním všetkých skutkových okolností dospel k záveru, že v predmetnej veci sú manažérske zmluvy v časti bod VI. zmluvy, Odstupné, právnymi úkonmi, ktoré sú neplatnými právnymi úkonmi v tejto časti podľa § 39 Občianskeho zákonníka, keďže sa priečia dobrým mravom. Odvolací súd zdôrazňuje, že v porovnaní s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý zakazuje výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, v prípade ustanovenia § 265 Obchodného zákonníka ide o konkretizáciu a prispôbenie tohto pojmu na oblasť obchodných vzťahov. Posudzovanie ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka o neplatnosti právnych úkonov pre rozpor s dobrými mravmi sa skúma prv ako § 265 Obchodného zákonníka a platí aj pre obchodné záväzkové vzťahy. To znamená, že aj v rámci obchodných vzťahov je neplatný právny úkon, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi. Preto ak došlo k získaniu majetkovému prospechu na strane žalovanej v 1. rade a žalovaného v 2. rade, a to plnením z absolútne neplatných právnych úkonov (manažérskych zmlúv zo dňa 28. 06. 2001) v časti VI., Odstupné, došlo k bezdôvodnému

obohateniu na strane žalovaných v 1. a 2. rade, a to podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka a odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Vzhľadom na uvedené skutkové a právne zistenia Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 05. 02. 2015, č. k. 1Cb/1/2014-489 zmenil tak, že žalovaná v 1. rade je povinná zaplatiť žalobcovi 398.327,03 eur s 9,4 % ročným úrokom z omeškania od 23. septembra 2003 do zaplattenia a žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 398.601,08 eur s 9,4% ročným úrokom z omeškania zo sumy 286.571,60 eur od 27. septembra 2003 do zaplattenia a zo sumy 112.029,48 eur od 30. septembra 2003 do zaplattenia.

22. Odvolací súd pre úplnosť považuje za potrebné dodať, že za týchto okolností nebolo ďalej potrebné skúmať modifikáciu § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka uvedenú v ust. § 265 Obchodného zákonníka. Povinnosťou všeobecného súdu bolo preto najprv vyhodnotiť napadnuté manažérske zmluvy v bode VI., Odstupné, resp. právne úkony z pohľadu ich rozporu s dobrými mravmi. Absolútna neplatnosť časti právneho úkonu a získanie majetkového prospechu z takéhoto úkonu vedie k bezdôvodnému obohateniu. Iba v prípade, keby predmetné manažérske zmluvy, v napadnutej časti boli platnými právnymi úkonmi, nárok žalobcu by bol prejednaný v kontexte konania v rozpore s odbornou starostlivosťou a následnej náhrady škody podľa § 373 a nasl. Obchodného zákonníka. O takýto prípad v prejednávanej veci však nejde.

87.

ROZHODNUTIE

- I. Zákon s nedostatkami formálnych náležitostí, t. j. neosvedčenia podpisu predsedajúceho v zápisnici z valného zhromaždenia podľa ust. § 127a ods. 3 v spojení s ust. § 125 ods. 1 písm. e/, f/, i/, j/ a ods. 2 Obchodného zákonníka, nespája neplatnosť uznesenia v nej obsiahnutého.**
- II. Obchodný zákonník neustanovuje lehotu, dokiaľ k osvedčeniu podpisu musí dôjsť, ani neodkazuje na úpravu neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia pre prípad, že k splneniu tohto predpokladu nedošlo. Zákonná požiadavka osvedčenia pravosti podpisu je len predpokladom zápisuschopnosti listiny do obchodného registra. Rozhodujúcim momentom pre prijatie uznesenia je dosiahnutie potrebného volebného kvóra.**

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. januára 2018 sp. zn. 5Obdo/2/2017)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Svidník (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 2Cb/9/2014-80 zo dňa 2. decembra 2015 rozhodol, že žalobu zamietla a zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému náhradu trov konania. Žalobou sa žalobca domáhal ako spoločník žalovaného určenia neplatnosti uznesení prijatých valným zhromaždením žalovaného dňa 15. 06. 2014. Neplatnosť uznesení žalobca vyvodil z § 129 ods. 1 Obchodného zákonníka, ako aj zo spoločenskej zmluvy, z dôvodu, že pri zvolaní valného zhromaždenia mu nebola doručená pozvánka v určenej lehote pred konaním valného zhromaždenia, čím mu bolo odopreté vykonávať práva spoločníka.

2. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že pozvánka na zhromaždenie žalovaného - spoločnosti s ručením obmedzeným, bola žalobcovi zaslaná doporučenou poštou dňa 22. 05. 2014, o čom svedčí podací lístok pod číslom X., a to na adresu uvedenú v spoločenskej zmluve a zapísanú v obchodnom registri. Z listu Y., a. s. zo dňa 18. 06. 2015 súd prvej inštancie zistil, že žalobca mal na pošte X. prenajatý P. O. Box a uvedená doporučená zásielka bola dňa 23. 05. 2014 zapísaná do dodacích dokladov jeho P. O. Boxu a oznámenie o príchode zásielky mu bolo dňa 23. 05. 2014 doň vložené. Dňa 12. 06. 2014 bola uvedená zásielka vrátená späť odosielateľovi z dôvodu jej neprevzatia adresátom v odbernej lehote. Súd tak dospel k záveru, že pozvánka na valné zhromaždenie bola žalobcovi zaslaná v súlade so spoločenskou zmluvou, t. j. v nej určenej lehote tak, aby žalobca túto obdržal 15 dní pred konaním valného zhromaždenia. Doručovaná pozvánka sa dňa 23. 05. 2014, kedy bola uložená na pošte, dostala do dispozície žalobcu, čím bol riadne naplnený postup žalovanej spoločnosti pri zvolaní valného zhromaždenia.

3. Právne vec posúdil podľa ust. § 129 ods. 1 a § 131 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka, pričom žalobu zamietol pre nesplnenie základnej podmienky úspešnosti požadovaného prieskumu platnosti uznesení valného zhromaždenia – uplynutia prekluzívnej lehoty na podanie žaloby. Súd prvej inštancie konštatoval, že pre naplnenie tejto povinnosti žalovaného nie je relevantné to, či sa

žalobca v mieste doručenia v spornom období zdržiaval, pokiaľ túto skutočnosť neoznámil žalovanému. Nemožnosť prevzatia zásielky v danom období nebola v konaní preukázaná, dokonca sám žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že na poštu chodil takmer každý deň, pričom jeho obrana spočívala v tom, že vo svojom P.O. Boxe žiadne oznámenie o doručovanej zásielke nemal. Súd však vyhodnotil oznámenie pošty ako určujúce pre záver, že zásielku žalobcovi doručovala a uložila oznámenie o uložení zásielky do jeho P.O. Boxu. Pokiaľ žalobca namietal, že P. O. Box má zriadený ako samostatne zárobkovo činná osoba, súd poukázal na písomné podanie Y., a. s. zo dňa 05. 10. 2015, z ktorého je zrejmé, že na základe ústnej dohody so žalobcom mu do tohto P. O. Boxu doručovala aj zásielky, na ktorých je adresát trvalého bydliska žalobcu.

4. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 27. apríla 2016, č. k. 5Cob/15/2016-107 (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

5. Nakoľko sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) potvrdil.

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil ustanovením § 420 písm. f/ CSP tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ďalej dovolateľ prípustnosť dovolania odôvodnil aj podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

7. Odvolací súd sa vo svojom odôvodnení zaoberal len skutkovými a právnymi dôvodmi doručovania pozvánky na valné zhromaždenie a neskúmal dôvod odvolania, že na zápisnici o valnom zhromaždení nie je úradne osvedčená pravosť podpisu predsedu valného zhromaždenia, hoci to priamo vyžaduje ustanovenie § 127a ods. 3 v spojení s ust. § 125 ods. 1 písm. f/ ObZ, keď na valnom zhromaždení bolo prijaté aj uznesenie o odmeňovaní konateľov. Jeho rozhodnutie je tak podľa dovolateľa nepreskúmateľné. Taktiež nevykonával navrhované dokazovanie súvisiace s doručovaním pozvánky.

8. Ako druhý dovolací dôvod uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, či neosvedčenie pravosti podpisu predsedu valného zhromaždenia spôsobuje neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia, ak programom valného zhromaždenia boli rozhodnutia podľa § 125 ods. 1 písm. e/, f/, i/, j/a ods. 2, alebo ak sa na zasadnutí valného zhromaždenia člen orgánu spoločnosti vzdal funkcie, ak sa neplatnosti uznesenia domáha oprávnený subjekt podaním žaloby na príslušný súd o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia. Poukázal na to, že s účinnosťou od 01. 02. 2013 sa v ObZ sprísnila formálne náležitosti zápisnice o valnom zhromaždení, v ktorej sú zaznamenané rozhodnutia valného zhromaždenia uvedené v § 125 ods. 1 písm. e/, f/, i/, j/ a ods. 2 OBZ alebo ak sa na zasadnutí valného zhromaždenia člen orgánu spoločnosti vzdal funkcie, kedy zákonná úprava vyžaduje v týchto prípadoch, aby bol podpis predsedu valného zhromaždenia na zápisnici z valného zhromaždenia úradne osvedčený. Nedostatok úradného osvedčenia podpisu predsedu valného zhromaždenia je dôvodom k odmietnutiu návrhu na zápis zmien údajov do obchodného registra. Podľa žalobcu ak nedôjde k zápisu zmeny údajov do obchodného registra z tohto dôvodu, mal by súd analogicky postupovať aj v prípade podania žaloby o neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia a rozhodnúť tak, že určuje neplatnosť uznesenia

valného zhromaždenia, ak podpis predsedu valného zhromaždenia na zápisnici z valného zhromaždenia nie je úradne osvedčený v prípadoch ako to stanovuje § 125 ods. 1 a ods. 2 ObZ. Napokon poukázal na skutočnosť, že v odvolaní uviedol rozsudok NS SR sp. zn. 2Obo/112/01, že na návrh oprávnenej osoby súd určí neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia, ak je v rozpore so zákonom, spoločenskou zmluvou alebo so stanovami. Medzi porušením zákona a napadnutým uznesením valného zhromaždenia musí byť vecná súvislosť. Žiadal rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

9. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný a žiadal ho odmietnuť z dôvodu, že nie sú naplnené dôvody prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP. Odvolací súd správne vyhodnotil právny a skutkový stav a náležite ho odôvodnil. Súd sa dostatočne vysporiadali so všetkými vznesenými námietkami, rozhodli v súlade s ustálenou súdnou praxou, s poukazom na judikatúru a ich rozhodnutia sú vecne a právne správne. Žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

11. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa CSP nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

12. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

13. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho v súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil

od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Podľa ods. 2, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

15. Podľa dovolateľa je dovolanie prípustné podľa § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je „prekvapivým rozhodnutím“, že obe rozhodnutia súdov nižšej inštancie sú nepreskúmateľné a tiež, že súdy nevykonali všetky žalobcom navrhované dôkazy. Zároveň prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

16. Otázka možnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle ustanovení § 420 CSP a § 421 CSP bola riešená v rozhodnutí veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1VCdo/2/2017 zo dňa 19. 04. 2017, podľa ktorého je kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP neprípustná. Ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP. Ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.

17. Existencia procesných väd zmätočnosti uvedených v § 420 CSP zakladá prípustnosť dovolania a zároveň jeho opodstatnenosť. So zreteľom na túto povahu a procesné dôsledky každej zväd zmätočnosti vedie súbežné uplatnenie oboch dôvodov prípustnosti dovolania (§ 420 CSP a § 421 CSP) k tomu, že dovolací súd sa obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP. Pokiaľ by postupoval inak (a skúmal opodstatnenosť uplatnenia dovolacieho dôvodu ešte aj podľa § 421 CSP), prehliadal by zreteľné vnútorné protirečenie argumentácie samotného dovolateľa, ktoré spočíva v tom, že dovolateľ poukazujúc na nesprávne právne posúdenie súbežne tvrdí existenciu takého mimoriadne závažného a neprehliadnuteľného dôvodu (existenciu vady zmätočnosti), pre ktorý napadnuté rozhodnutie nemalo byť vôbec vydané. Dovolanie nemôže byť úspešne založené na argumentácii týkajúcej sa nesprávnosti právneho posúdenia odvolacieho súdu v niektorej právnej otázke (§ 421 CSP), keď je v ňom súbežne uplatnená (protirečivá) argumentácia dovolateľa, podľa ktorej odvolací súd za daného procesného stavu (zmätočnosti) vôbec nemal prikročiť k právnemu posúdeniu ako takému.

18. Právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu (sp. zn. 1VCdo/2/2017 z 19. 04. 2017) je pre senáty najvyššieho súdu záväzný (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP).

19. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou SR.

21. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

22. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je aj možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

23. Súd v konaní nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP) a nie sporových strán. Ak súd teda v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, resp. vykoná iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, *nezakladá to vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP*, lebo to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení (obdobne R 125/1999, R 6/2000). Táto námietka dovolateľa teda vzhľadom na uvedené nie je dôvodná. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (viď. sp. zn. I. ÚS 46/05, sp. zn. II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A. č. 254-B, s. 49, § 30).

24. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, dôsledkom čoho by bolo popretie zmyslu a podstaty práva na spravodlivý proces.

25. Žalobca naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP nachádzal v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, keďže sa odvolací súd nevysporiadal so základnými odvolacími námietkami súvisiacimi s počítaním času pri určení uplynutia lehoty na doručenie pozvánky na valné zhromaždenie a s hodnotením potreby osvedčenia podpisu predsedajúceho na zápisnici z valného zhromaždenia.

26. Podľa ust. § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

27. Podľa ust. § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

28. Po preskúmaní rozhodnutí súdov nižších inštancií dovolací súd dospel k názoru, že tieto sú dostatočne odôvodnené a preskúmateľné, nie sú arbitrárne a svojvoľné, pretože ako celok

spĺňajú parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia v zmysle ust. § 157 ods. 2 OSP účinného v čase vydania oboch rozhodnutí.

29. Dovolateľ ako dôvod nepreskúmateľnosti odvolacieho rozhodnutia uvádzal to, že sa dostatočne nevysporiadal so všetkými podstatnými odvolacími námietkami. **Prvou** námietkou bolo, že prvoinštančný súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, že na zápisnici o valnom zhromaždení z valného zhromaždenia žalovaného nie je úradne osvedčená pravosť podpisu predsedu valného zhromaždenia, hoci to vyžaduje ust. § 127a ods. 3 Obchodného zákonníka. Žalobca v odvolaní poukazoval na to, že počas konania pred súdom prvej inštancie sa dôvodu neplatnosti uznesení valného zhromaždenia žalovaného dovoľával okrem nesprávnosti doručovania aj poukazom na ust. § 127a ods. 3 Obchodného zákonníka a na ust. § 39 Občianskeho zákonníka, pretože podľa neho ide o neplatný právny úkon. **Druhou** námietkou bolo nesprávne posúdenie samotného doručovania pozvánky na valné zhromaždenie, ktoré malo dopad na vyhodnotenie plynutia 15 dňovej lehoty pred konaním valného zhromaždenia. Pozvánka na valné zhromaždenie mala byť uložená na pošte dňa 23.5.2014, pričom bola uložená po dobu 18 dní s tým, že odberná lehota uplynula dňa 12. 06. 2014, termín valného zhromaždenia žalovaného bol určený na deň 15. 06. 2014. Keby si žalobca prevzal poštovú zásielku dňa 11. 06. 2014, do konania valného zhromaždenia žalovaného konaného dňa 15. 06. 2014 zostávali 4 dni a nie 15 dní ako to určuje ust. § 129 ods. 1 ObZ a spoločenská zmluva žalovaného, teda podľa žalobcu lehota nebola dodržaná.

30. Dovolací súd sa s názorom dovolateľa nestotožňuje. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je precízne a venuje sa detailne posúdeniu plynutia času a dôsledkom doručovania. Súd zisťoval okrem súladu doručovania pozvánky na adresu spoločníka uvedenú v spoločenskej zmluve aj to, či mal žalobca skutočne možnosť oboznámiť sa s doručovanou zásielkou, t. j. či pošta splnila svoju povinnosť riadne doručovať, keďže sa zásielka spoločnosti vrátila ako nedoručená. Po vyhodnotení, že žalovaný si svoju povinnosť riadne splnil, zásielka sa dostala do sféry dispozície žalobcu, a tento tak mal vytvorenú možnosť zúčastniť sa valného zhromaždenia, žalobu zamietol.

31. Dovolací súd zdôrazňuje, že jediným formálnym a počas celého konania jednoznačne špecifikovaným a tvrdeným dôvodom, pre ktorý žiadal žalobca vyhlásiť prijaté uznesenia za neplatné, bolo nedodržanie postupu podľa § 129 ods. 1 Obchodného zákonníka a spoločenskej zmluvy žalovaného, teda že pri zvolaní valného zhromaždenia mu nebola doručená pozvánka v určenej lehote pred konaním valného zhromaždenia, čím mu bolo odopreté vykonávať práva spoločníka. Nič na tom nemení skutočnosť, že medzi žalobcom citovanou judikátúrou v odvolaní poukazuje na rozsudok NS SR sp. zn. 2Obo/112/01, podľa ktorého súd určí neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia, ak je v rozpore so zákonom, spoločenskou zmluvou alebo so stanovami. **Poukaz na rozhodnutie súdu bez uvedenia skutkových okolností a právnej argumentácie vedúcej k naplneniu takto stanovených dôvodov prípadnej úspešnosti žaloby, nemôže založiť povinnosť súdu preskúmať a zodpovedať v prebiehajúcom konaní určitú právnu otázku.**

32. K otázke nedodržania formy zápisnice z valného zhromaždenia a nevysporiadania sa s ňou v rozhodnutí odvolacieho súdu, k tomuto dovolací súd uvádza, že tento sa ňou zaoberať nemusel vzhľadom na závery, ktoré prijal v súvislosti s ustálením formálnych predpokladov možnosti žalobcu zúčastniť sa valného zhromaždenia.

33. Ustanovenie § 131 je jedným z najdôležitejších prostriedkov právnej ochrany proti rozhodnutiam valného zhromaždenia, ktoré sú v rozpore so zákonom (rozpor s právnymi predpismi nižšej právnej sily neumožňuje využitie tohto prostriedku právnej ochrany), so spoločenskou zmluvou alebo stanovami. Tento rozpor sa môže týkať jednak formálnych nedostatkov pri postupe a spôsobe zvolávania valného zhromaždenia (napr. ak na valné zhromaždenie neboli pozvaní všetci spoločníci alebo nebola dodržaná lehota určená zákonom, spoločenskou zmluvou alebo stanovami na zvolanie valného zhromaždenia, z označenia v pozvánke nevyplýva či ide o riadne alebo mimoriadne valné zhromaždenie) a na druhej strane môže ísť aj o **obsahový** rozpor uznesenia so zákonom, spoločenskou zmluvou alebo stanovami (napr. ak valné zhromaždenie prijalo uznesenie jednoduchou väčšinou hlasov prítomných spoločníkov, hoci zákon alebo spoločenská zmluva vyžadovali dvojtretinovú väčšinu hlasov všetkých spoločníkov). Obchodný zákonník v týchto prípadoch umožňuje, aby sa oprávnená osoba obrátila na súd so žalobou o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia. (viď Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 4. Vydanie. Praha. C.H.Beck 2013 str. 540).

34. Odvolací súd skonštatoval, že odvolacie námietky žalobcu vo veci samej sú totožné s námietkami, ktoré uplatnil pred súdom prvého stupňa, ktorý vykonal vo veci dostatočné dokazovanie a vyhodnotil dôkazy v súlade so zákonom. Výslovne uviedol, že odvolacie námietky žalobcu nemohli v danej veci privodiť zmenu napadnutého rozsudku, keďže ani v odvolacom konaní neboli preukázané skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. Odvolací súd sám na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odkázal na ustálenú judikatúru, podľa ktorej jedným z dôvodov na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti súdom môže byť aj nedodržanie postupu na zvolanie valného zhromaždenia určeného zákonom alebo spoločenskou zmluvou. O taký prípad však nejde, ak písomná pozvánka bola zaslaná spoločníkovi v súlade so spoločenskou zmluvou poštou na ním udanú adresu jeho bydliska tak, aby ju dostal v určenej lehote pred konaním valného zhromaždenia, aj keď si zásielku v odbernej lehote nevyzdvihol. Uložením zásielky na poštu sa pozvánka dostala do dispozície spoločníka, čím bol naplnený postup pre zvolanie valného zhromaždenia upravený spoločenskou zmluvou.

35. Právne závery súdov nižšej inštancie sú plne v súlade s rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, pričom dovolací súd len na zdôraznenie správnosti vyhodnotenia spôsobu počítania času zdôrazňuje, že zákonná úprava viaže začiatok lehoty na objektívnu skutočnosť, ktorou je v tomto prípade deň, keď sa oprávnená osoba mohla o konaní valného zhromaždenia dozvedieť, keďže podľa § 129 ods. 1 veta prvá termín a program valného zhromaždenia treba **oznámiť** spoločníkom v lehote určenej spoločenskou zmluvou, inak najmenej 15 dní pred dňom jeho konania (v prejednávanej veci spoločenská zmluva žalovaného na zákonné znenie odkazuje).

36. Všeobecne akceptovanou zásadou pre posúdenie začiatku plynutia času sa odvíja od úvahy, že začiatok lehoty určuje objektívna možnosť vykonania práva po prvý raz, nezávisle od subjektívnych okolností. Z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že žalobca mohol vykonať svoje právo momentom uloženia zásielky na poštu, v tomto prípade v P. O. Boxe, ktorým disponoval. Dovolací súd tu musel vyhodnotiť postup súdov nižšej inštancie, keďže nesprávne určenie uplynutia lehoty by nevyhnutne muselo mať vplyv na konštatovanie odňatia možnosti účastníka konať pred súdom pri porušení práva na spravodlivý proces, keďže by tak súdy neprejednali nárok, ktorý by inak prejednať mali. Ich úvahy však prísne rešpektujú judikatúru najvyššieho súdu pre takúto interpretáciu zákonného pravidla. Podľa ustálenej judikatúry jedným

z dôvodov na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti súdom môže byť aj nedodržanie postupu na zvolanie valného zhromaždenia určeného zákonom alebo spoločenskou zmluvou. O taký prípad nejde, ak písomná pozvánka bola zaslaná spoločníkovi v súlade so spoločenskou zmluvou poštou na ním udanú adresu jeho bydliska tak, *aby ju dostal v určenej lehote pred konaním valného zhromaždenia, aj keď si zásielku v odbernej lehote nevyzdvihol*. Uložením zásielky na pošte sa pozvánka dostala do dispozície spoločníka, čím bol naplnený postup pre zvolávanie valného zhromaždenia upravený spoločenskou zmluvou (pozri **R 5/2009**).

37. Rozhodnutie valného zhromaždenia sa považuje za platné, pokiaľ súd nevysloví jeho neplatnosť. Doposiaľ nebola judikovaná výnimka z takejto právnej úvahy. Z dodnes nemodifikovaného právneho názoru, vysloveného Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 4Obdo/22/98, vyplýva, že uznesenie valného zhromaždenia nemá povahu právneho úkonu, ale povahu inej právnej skutočnosti, nakoľko valné zhromaždenie ako najvyšší orgán spoločnosti je miestom tvorby vôle, ktorú navonok prejavuje štatutárny orgán. Vychádzajúc z tejto konštrukcie Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 5Obdo/109/2008 uzavrel, že pokiaľ žalobca nepodal žalobu na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia žalovaného za podmienok podľa § 131 ods. 1 ObZ, a teda toto rozhodnutie je platné a bolo podkladom na zápis zmeny v obchodnom registri, nemôže sa všeobecnou určovacou žalobou podľa § 80 písm. c/ OSP úspešne domáhať určenia neplatnosti jeho odvolania z funkcie konateľa.

38. Pokiaľ konajúce súdy postupovali spôsobom prioritného vyriešenia otázky plynutia času, t. j. zistenia základného predpokladu možnosti skúmať platnosť prijatého uznesenia z dôvodu, že spoločníkovi bolo odňaté právo zúčastniť sa valného zhromaždenia nedoručením alebo oneskoreným doručením pozvánky, postupovali správne. Pokiaľ výsledkom ich skúmania bol záver o tom, že pozvánka bola doručovaná spôsobom predpokladaným zákonom a spoločenskou zmluvou, nemohla mať na výsledok konania vplyv skutočnosť, že na zápisnici z valného zhromaždenia absentoval podpis predsedu valného zhromaždenia, keďže obsah zápisnice a jej formálne náležitosti nijako nesúvisia s platnosťou alebo neplatnosťou prijatých uznesení. Vyhodenie zápisnice má vplyv na následné preukazovanie skutočností a ich osvedčovanie pre účely registrového konania pred obchodným registrom. ***Zákon s nedostatkami formálnych náležitostí, t. j. neosvedčenia podpisu predsedajúceho v zápisnici z valného zhromaždenia podľa ust. § 127a ods. 3 v spojení s ust. § 125 ods. 1 písm. e/, f/, i/, j/ a ods. 2 ObZ, nespája neplatnosť uznesenia v nej obsiahnutého.***

39. S účinnosťou od 1. februára 2013 nadobudol účinnosť zákon č. 9/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Obchodný zákonník, odkedy sa vyžaduje na zápisnici z valného zhromaždenia úradné osvedčenie pravosti podpisu predsedu valného zhromaždenia, ak programom valného zhromaždenia boli rozhodnutia podľa § 125 ods. 1 písm. e/, f/, i/, j/ a ods. 2. Ak zápisnica z valného zhromaždenia bude ako povinná príloha predložená registrovému súdu pri návrhu na zápis zmien do obchodného registra bez takéhoto osvedčenia, návrh na zápis zmien bude súdom odmietnutý z dôvodu nesplnenia podmienky podľa § 6 ods. 1 písm. d/ zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri. To je jediný priamy dôsledok, ktorý s formálnoprávnymi požiadavkami na vyhotovenie zápisnice zákon spája.

40. K úvahe o neplatnosti uznesení valného zhromaždenia z dôvodu neosvedčenia pravosti podpisu dovoľací súd poznamenáva, že podľa ust. § 58 ods. 1 veta prvá zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) legalizáciou notár alebo ním poverený

zamestnanec osvedčuje, že osoba, ktorej podpis má byť osvedčený v jeho prítomnosti, listinu vlastnoručne podpísala alebo podpis na listine uznala pred ním za vlastný. Nejde o spísanie právneho úkonu formou notárskej zápisnice tak, ako to predpokladá úprava notárskych zápisníc o právnych úkonoch (§ 46 Notárskeho poriadku), ani o osvedčenie právne významnej skutočnosti podľa § 56 ods. 1 písm. e/ Notárskeho poriadku (o priebehu valných zhromaždení a zasadaní právnických osôb). Dôležitým faktom je to, že Obchodný zákonník neustanovuje lehotu, dokiaľ k osvedčeniu podpisu musí dôjsť, ani neodkazuje na úpravu neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia pre prípad, že k splneniu tohto predpokladu nedošlo. Je zrejmé, že ide predovšetkým o predpoklad zápisuschopnosti listiny do verejného - obchodného registra, so všetkými účinkami, ktoré bude mať odmietnutie takéhoto zápisu dovnútra spoločnosti. ***Týmito účinkami nie je neplatnosť uznesení na takomto valnom zhromaždení prijatých, keďže rozhodujúcim momentom pre prijatie uznesenia je dosiahnutie potrebného volebného kvóra.*** Pri akceptácii úvahy naznačenej dovolateľom by mohlo dôjsť k situácii, kedy riadne spoločníci odsúhlasia zákonom a spoločenskou zmluvou alebo stanovami predpokladané zmeny, a len konaním jedného z nich – predsedajúceho, by došlo k zmareniu celého valného zhromaždenia tým, že nepristúpi k osvedčeniu (z akéhokoľvek objektívneho alebo subjektívneho dôvodu) podpisu na zápisnici.

41. V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (§ 220 ods. 2 CSP).

42. Ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozsudku obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu (§ 220 ods. 3 CSP).

43. Z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 115/03 z 3. júla 2003 vyplýva, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

44. K námietke nepreskúmateľnosti súdnych rozhodnutí dovolací súd odkazuje aj na závery zjednocujúceho stanoviska, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 03. 12. 2015 pod R 2/2016, podľa ktorého: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

45. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom

ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

46. Dovolací súd dospel k záveru, že obe rozhodnutia súdov nižšej inštancie zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedli rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísali priebeh konania, stanoviská sporových strán k prerokováanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citovali právne predpisy, ktoré aplikovali na daný prípad a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Súdny primerane vysvetlili, z akých úvah a dôkazov vychádzali pri otázke hodnotenia možnosti dispozície s doručovanou zásielkou žalobcom, čo bola základná otázka pre vyriešenie prípustnosti prieskumu žalovaného nároku na vyhlásenie neplatnosti uznesení valného zhromaždenia.

47. Najvyšší súd dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdov nie sú zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 220 ods. 2 CSP). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu.

48. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom nedošlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti uvedenej s ustanovení § 420 písm. f/ CSP. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

49. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

88.

ROZHODNUTIE

Ručiteľský záväzok poručiteľa má pôvod v právnom úkone, ktorý poručiteľ urobil pred svojou smrťou riadnym ručiteľským vyhlásením a v zmysle § 470 Občianskeho zákonníka prechádza na dedičov, pokiaľ dedičstvo neodmietli. Nie je rozhodujúce, či dlh (záväzok) zabezpečený ručením bol v čase smrti poručiteľa splatný, rozhodujúce je to, že vznikol za života poručiteľa a ide o záväzok majetkovej povahy.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. augusta 2017 sp. zn. 4Obdo/37/2016)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Bratislava V, ako súd prvej inštancie, rozsudkom č. k. 50C/222/2012-263 zo dňa 09. 09. 2014 uložil žalovanému v 1. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi 5.434,11 eur s úrokom z omeškania vo výške 13,50% ročne zo sumy 4.817,55 eur od 01. 05. 2011 do zaplattenia, nie však viac ako 31.142,54 eur; žalovanej v 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 4.202,05 eur s úrokom z omeškania vo výške 13,50 % ročne zo sumy 3.725,27 eur od 01. 05. 2011 do zaplattenia, nie však viac ako 24.081,65 eur; žalovanej v 3. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 4.202,05 eur s úrokom z omeškania vo výške 13,50 % ročne zo sumy 3.725,27 eur od 01. 05. 2011 do zaplattenia, nie však viac ako 24.081,65 eur a žalovanej v 4. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 4.297,- eur s úrokom z omeškania vo výške 13,50 % ročne zo sumy 3.809,45 eur od 01. 05. 2011 do zaplattenia, nie však viac ako 24.625,76 eur, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd konanie voči žalovanému v 1. rade o zaplattenie 13,50 % úroku z omeškania ročne zo sumy 616,56 eur od 01. 05. 2011 do zaplattenia, nie však viac ako 31.142,54 eur zastavil. Rovnako zastavil konanie voči žalovanej v 2. rade o zaplattenie 13,50 % úroku z omeškania ročne zo sumy 476,78 eur od 01. 05. 2011 do zaplattenia, nie však viac ako 24.081,65 eur; taktiež zastavil konanie voči žalovanej v 3. rade o zaplattenie 13,50 % úroku z omeškania ročne zo sumy 476,78 eur od 01. 05. 2011 do zaplattenia, nie však viac ako 24.081,65 eur, ako aj konanie voči žalovanej v 4. rade o zaplattenie 13,50 % úroku z omeškania ročne zo sumy 487,55 eur od 01. 05. 2011 do zaplattenia, nie však viac ako 24.625,76 eur. Žalovanému v 1. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 1.847,01 eur, žalovanej v 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 1.428,28 eur, žalovanej v 3. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania rovnako vo výške 1.428,28 eur a žalovanej v 4. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 1.460,52 eur.

2. Z odôvodnenia prvoinstančného rozsudku vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal, aby súd prvej inštancie zaviazal žalovaného v 1. rade povinnosťou zaplatiť žalobcovi sumu 5.434,11 eur s príslušenstvom, žalovanú v 2. rade sumu 4.202,05 eur s príslušenstvom, žalovanú v 3. rade sumu 4.202,05 eur s príslušenstvom a žalovanú v 4. rade sumu 4.297,- eur s príslušenstvom. Svoju žalobu odôvodnil tým, že dňa 15. 06. 2009 uzatvoril so spoločnosťou T., s. r. o., IČO: X. (pôvodne X., s. r. o.) zmluvu o úvere, na základe ktorej poskytol uvedenej spoločnosti kontokorentný úver vo výške 33.000,- eur na bežnom účte, s dohodnutou úrokovou sadzbou typu floating vo výške

8,5% ročne. Za zaplatenie poskytnutého úveru sa zaručil Ing. V. K., a to zmluvou o ručení č. Y zo dňa 15. 06. 2009. V zmysle zmluvy o úvere sa spoločnosť zaviazala splatiť poskytnutý úver priebežne, kreditnými obratmi na účte, pričom ako deň konečnej splatnosti úveru bol zmluvnými stranami dohodnutý deň 15. 06. 2010. Spoločnosť kontokorentný úver vyčerpala v celom rozsahu, avšak žalobcovi poskytnuté finančné prostriedky nevrátila. Ku dňu 30. 04. 2011 pohľadávka žalobcu predstavovala sumu 18.135,21 eur. V zmysle zmluvy o úvere sa peňažný záväzok spoločnosti úročil úrokom z omeškania vo výške 13,50% ročne. Zaplatenia peňažnej pohľadávky z úveru sa žalobca domáhal v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovským rozsudkom súd návrhu žalobcu proti obchodnej spoločnosti T., s. r. o. v celom rozsahu vyhovel. Proti ručiteľovi bolo rozhodcovské konanie zastavené z dôvodu, že Ing. V. K. dňa X. zomrel. S poukazom na ust. § 470 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) sa žalobca domáhal zaplatenia žalovanej pohľadávky od dedičov poručiteľa Ing. V. K. V samotnom spore na súde prvej inštancie bola sporná otázka zániku ručiteľského záväzku v prípade smrti ručiteľa. Žalovaní tvrdili, že v danom prípade smrťou ručiteľa ručiteľský záväzok zanikol, keďže počas jeho života mu povinnosť splniť zabezpečený záväzok namiesto dlžníka nevznikla. Žalobca tvrdil, že ručiteľský záväzok je konštruovaný ako záväzok akcesorický, vzniká vyhlásením ručiteľa, že uspokojí veriteľa, ak si dlžník nesplní svoj záväzok voči veriteľovi. Ručiteľský záväzok je závislý od existencie záväzku dlžníka na určité plnenie voči veriteľovi a trvá, pokiaľ trvá zabezpečený záväzok. Spoločnosť T., s. r. o. žalobcom poskytnutý úver vyčerpala, k prvému čerpaniu úveru došlo za života ručiteľa, pohľadávka existovala počas života ručiteľa, ako aj v čase jeho smrti a povinnosť uspokojiť žalobcu prešla s poukazom na § 470 OZ na žalovaných.

3. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. Stotožnil sa s názorom žalobcu, podľa ktorého ručiteľský záväzok smrťou ručiteľa nezaniká, keďže zánik ručiteľského záväzku v dôsledku smrti ručiteľa nevyplyva zo žiadneho ustanovenia Obchodného, ani Občianskeho zákonníka. Uviedol, že ručiteľský záväzok je konštruovaný ako záväzok akcesorický, vzniká vyhlásením ručiteľa, že uspokojí veriteľa, ak si dlžník nesplní svoj záväzok voči veriteľovi. Ručiteľský záväzok je závislý od existencie hlavného záväzku, teda záväzku dlžníka na určité plnenie voči veriteľovi a trvá, pokiaľ trvá zabezpečený záväzok. Ide o záväzok majetkovej povahy, smrťou ručiteľa prechádza na dedičov a nie je rozhodujúce, či dlh vznikol za života ručiteľa. Z princípu univerzálnej sukcesie vyplýva, že na dediča prechádzajú všetky povinnosti a záväzky poručiteľa, ktoré nezanikli jeho smrťou.

4. Z pripojeného dedičského spisu sp. zn. X. súd prvej inštancie zistil, že čistá hodnota dedičstva predstavovala sumu 103.931,59 eur, všeobecná hodnota dedičstva sumu 128.934,51 eur a dlhy poručiteľa sumu 25.002,92 eur, z čoho na každého zo štyroch dedičov pripadá dlh vo výške 6.250,73 eur. Žalovaný v 1. rade nadobudol dedičstvo v hodnote 38.634,51 eur (aktíva + 1/4 pasív) a pomer nadobudnutého dedičstva k všeobecnej hodnote dedičstva u žalovaného v 1. rade je 29,96%. Vychádzajúc z uvedeného pomeru, výška záväzku žalovaného v 1. rade predstavuje ku dňu 30. 04. 2011 sumu 5.434,11 eur (29,96 % zo sumy 18.135,21 eur) a podiel žalovaného v 1. rade na čistej hodnote dedičstva a zároveň maximálna výška, do ktorej zodpovedá za peňažný záväzok poručiteľa ako ručiteľa, predstavuje sumu 31.142,54 eur (29,96 % zo sumy 103.931,59 eur). Žalovaná v 2. rade nadobudla dedičstvo v hodnote 29.875,- eur (aktíva + 1/4 pasív). Pomer nadobudnutého dedičstva k všeobecnej hodnote dedičstva u žalovanej v 2. rade je 23,17%. Vychádzajúc z uvedeného pomeru výška záväzku žalovanej v 2. rade predstavuje k 30. 04. 2011 sumu 4.202,05 eur (23,17 % zo sumy 18.135,21 eur) a podiel žalovanej v 2. rade na čistej hodnote

dedičstva a zároveň maximálna výška, do ktorej zodpovedá za peňažný záväzok poručiteľa ako ručiteľa, predstavuje sumu 24.081,65 eur (23,17% zo sumy 103.931,59 eur). Žalovaná v 3. rade nadobudla dedičstvo v hodnote 29.875,- eur (aktíva + 1/4 pasív) a pomer nadobudnutého dedičstva k všeobecnej hodnote dedičstva u žalovanej v 3. rade je 23,17%. Vychádzajúc z uvedeného pomeru výška záväzku žalovanej v 3. rade predstavuje ku dňu 30. 04. 2011 sumu 4.202,05 eur (23,17% zo sumy 18.135,21 eur) a podiel žalovanej v 3. rade na čistej hodnote dedičstva a zároveň maximálna výška, do ktorej zodpovedá za peňažný záväzok poručiteľa ako ručiteľa, predstavuje sumu 24.081,65 eur (23,17 % zo sumy 103.931,59 eur). Žalovaná v 4. rade nadobudla dedičstvo v hodnote 30.550,- eur (aktíva + 1/4 pasív). Pomer nadobudnutého dedičstva k všeobecnej hodnote dedičstva u žalovanej v 4. rade je 23,69%. Vychádzajúc z uvedeného pomeru výška záväzku žalovanej v 4. rade predstavuje ku dňu 30. 04. 2011 sumu 4.297,- eur (23,69% zo sumy 18.135,21 eur) a podiel žalovanej v 4. rade na čistej hodnote dedičstva a zároveň maximálna výška, do ktorej zodpovedá za peňažný záväzok poručiteľa ako ručiteľa, predstavuje sumu 24.625,76 eur (23,17% zo sumy 103.931,59 eur).

5. Súd prvej inštancie poukázaním na čl. 1 bod 1.2. zmluvy o ručení uviedol, že ručiteľský záväzok sa v prejednávacom prípade vzťahoval na zabezpečenie úhrady pohľadávky zo zmluvy o úvere, spolu s príslušenstvom a súčasťami tejto pohľadávky, ktoré vznikli podľa príslušných ustanovení úverovej zmluvy. Na základe uvedeného zaviazal žalovaných na zaplatenie žalovanej pohľadávky nielen v časti istiny, ale aj v časti poplatkov, ktoré si žalobca uplatňoval vo výške určenej Sadzobníkom poplatkov platným v čase spoplatnenia úkonu, ako aj v časti sankčných úrokov z omeškania, na ktorých sa veriteľ a dlžník dohodli v čl. 2 bod 2.3.5. a čl. 6 bod 6.8. zmluvy o úvere. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 1 OSP.

6. Na odvolanie žalovaných v 1. až 4. rade Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací, po prejednaní veci podľa § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, účinného do 30. 06. 2016 (ďalej len „OSP“), bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP, rozsudkom č. k. 3Cob/129/2015-320 zo dňa 20. 01. 2016, rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 220 OSP zmenil tak, že žalobu zamietol (1. výrok rozsudku). Súčasne žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným náhradu trov konania k rukám ich právnych zástupcov, a to žalovanému v 1. rade v sume 326,- eur a žalovaným v 2., 3., a 4. rade, každému z nich, v sume 252,- eur (2., 3., 4. a 5. výrok rozsudku).

7. Poukázaním na § 546 OZ, §§ 303 a 306 Obchodného zákonníka (ďalej len „ObchZ“), § 460 OZ a § 470 ods. 1 OZ, odvolací súd po preskúmaní skutkového stavu veci konštatoval nesprávne právne posúdenie veci prvoinštančným súdom, ktorý uviedol, že ručiteľský záväzok je závislý od existencie hlavného záväzku, teda záväzku dlžníka na určité plnenie voči veriteľovi a trvá, pokiaľ trvá zabezpečený záväzok. Odvolací súd prisvedčil názoru žalobcu v tom, že ručiteľský záväzok smrťou ručiteľa nezaniká a zaniká až momentom zániku hlavného záväzku. Uviedol, že so smrťou fyzickej osoby spája zákon zánik spôsobilosti na právne úkony s tým, že dedičia vstupujú do všetkých majetkovoprávných vzťahov poručiteľa okrem tých, ktoré sa svojim charakterom vzťahujú výlučne na osobu poručiteľa. Odvolací súd vyslovil názor, že na prechod práv a povinností na dedičov je nevyhnutné, aby právo alebo povinnosť existovala ku dňu smrti poručiteľa. V prípade neexistencie takéhoto práva alebo povinnosti ku dňu smrti poručiteľa, ich prechod na dedičov možný nie je, pretože ručiteľský záväzok nie je dlh, ktorý by bol spôsobilý prechodu na dedičov. V prípade ručenia je preto pre posúdenie prechodu povinnosti na dediča podstatné, aby v súlade s § 306 ObchZ boli súčasne splnené dve podmienky, a to aby dlh dlžníka

voči veriteľovi bol splatný a súčasne, aby dlžník svoj splatný dlh voči veriteľovi nezaplatil. Keďže ručiteľ zomrel pred splatnosťou hlavného záväzku, nie je možné podľa odvolacieho súdu uvažovať o tom, že by uvedené dve podmienky mohli byť splnené. Podľa názoru odvolacieho súdu smrťou ručiteľa ručiteľský záväzok zanikol, pretože za jeho života mu nevznikla povinnosť splniť zabezpečený záväzok. Vzhľadom na uvedené odvolací súd uzavrel, že žalobou uplatnené plnenie voči dedičom ručiteľa je nedôvodné, pretože ručiteľský záväzok zanikol smrťou ručiteľa pred splatnosťou zabezpečovaného záväzku, a teda nemohol prejsť na dedičov.

8. Proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote žalobca dovolanie, dôvodnosť ktorého odôvodnil ust. § 241 ods. 2 písm. c/ OSP tvrdiac, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolaciemu súdu vytkol, že sa náležite nevysporiadal s jeho právnou argumentáciou a presvedčivo neodôvodnil závery, ku ktorým v rozhodnutí dospel, a to napriek tomu, že ide o otázku zásadného právneho významu.

9. Žalobca v dovolaní poukázal na tú okolnosť, že so smrťou fyzickej osoby, ako objektívnou právnou skutočnosťou, spája zákon zánik jej právnej subjektivity a súčasne vznik dedičského práva konkrétneho dediča. Dedením ex lege dochádza k zmene oprávneného resp. povinného subjektu všetkých majetkovoprávných vzťahov okrem tých, ktoré sa svojím charakterom vzťahujú výlučne na osobu poručiteľa. Poukázal na princíp univerzálnej sukcesie, z ktorého vyplýva, že na dedičov prechádzajú všetky povinnosti - záväzky poručiteľa, ktoré nezanikajú jeho smrťou, pričom nie je rozhodujúce, či bol záväzok v dobe smrti poručiteľa splatný alebo nesplatný. Uviedol, že poručiteľovými dlhmi, ktoré v zmysle § 470 OZ prechádzajú na dedičov, nie sú len povinnosti, ktoré sa zakladajú na dôvodoch, ktoré nastali ešte za života poručiteľa, ale aj povinnosti (záväzky), ktoré majú svoj pôvod v právnom úkone, v protiprávnom úkone alebo v inej právnej skutočnosti, z ktorých by mal plniť svojmu veriteľovi (alebo inej oprávnenej osobe) samotný poručiteľ, keby tomu nezabránila jeho smrť (R_{cz} 38/2012). Je pritom právne irelevantné, kedy na základe takejto povinnosti vzniklo veriteľovi právo na plnenie, rovnako je irelevantné, či sú poručiteľove záväzky a ich rozsah známe dedičom už v čase nadobudnutia dedičstva, alebo vyjdú najavo až neskôr. Na základe uvedeného žalobca tvrdí, že záväzok ručiteľa uspokojíť pohľadávku žalobcu, na jeho dedičov prešiel, pretože mal pôvod v právnom úkone, ktorý ručiteľ urobil pred svojou smrťou, pričom nešlo o záväzok, ktorý by sa viazal výlučne na osobu zomrelého.

10. Nesprávnosť právneho názoru odvolacieho súdu žalobca vyvodil aj zo záveru Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej len „NS ČR“) judikovaného v spore vedenom pod sp. zn. 33Cdo/1017/2010, v ktorom NS ČR z hľadiska skutkového stavu prejednával obdobný spor (rozhodnutie zo dňa 23. 02. 2012).

11. Poukázaním na odbornú literatúru (str. 4 dovolania) žalobca ďalej namietol nesprávny výklad ustanovenia § 470 OZ (upravujúci rozsah zodpovednosti dedičov za dlhy, ktoré na dedičov prešli poručiteľovou smrťou) odvolacím súdom, ktorý zákonodarcom použitý výraz „dlhy“ interpretuje restriktívne tak, že za tieto považuje iba splatné záväzky poručiteľa, ktoré bol povinný plniť veriteľovi už počas života. Žalobca ďalej tvrdí, že pokiaľ by sa akceptoval výklad dlhu tak, ako ho vyložil odvolací súd (ktorý za dlh považuje iba záväzok, ktorý je súdne vynútiteľný, t. j. nárok), potom by na dedičov vo všeobecnosti neprechádzali napr. ani záväzky hlavného dlžníka, ktorý zomrel pred splatnosťou úveru, keďže veriteľ by v čase jeho smrti nedisponoval splatnou pohľadávkou. Takýto právny záver však podľa žalobcu nemôže obstať a je v rozpore s platnou právnou úpravou (§ 579 ods. 1 OZ). Tvrdí ďalej, že zámerom zákonodarcu nebolo obmedziť okruh

záväzkov, do ktorých dedičia smrťou poručiteľa vstupujú, iba na splatné záväzky. Pre zodpovednosť dedičov preto nie je rozhodujúce, či boli dlhy splatné alebo či ich výška bola v čase smrti poručiteľa známa.

12. K dovolaniu žalobcu sa vyjadrili žalovaní v 1. až 3. rade písomným podaním, v ktorom z dôvodu vecnej správnosti rozsudku navrhli dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Súčasne si uplatnili náhradu trov dovolacieho konania v sume 637,38 eur.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že pre dôvodnosť podaného dovolania je potrebné rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej zmeniť a ako vecne správny potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie.

14. Dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, preto dovolací súd postupoval v zmysle § 470 ods. 1, ods. 2 veta prvá CSP, podľa ktorých ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

15. V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle § 238 OSP platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 OSP) alebo rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 OSP.), alebo rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 OSP).

16. V posudzovanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave ako súdu odvolacieho, ktorým podľa § 220 ods. 1 OSP zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava V č. k. 50C/222/2012-263 zo dňa 09. 09. 2014 tak, že žalobu (v celom rozsahu) zamietol.

17. Dovolaťel v predmetnom prípade v dovolaní poukazuje na existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ OSP, t. j. že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Nesprávnosť napadnutého rozhodnutia vzhliadol v nesprávnom výklade ust. § 470 OZ a nesprávnej interpretácii obsahu ručiteľského záväzku odvolacím súdom. Dovolaťel namietol nesprávne právne posúdenie veci v otázke právnych následkov smrti ručiteľa odvolacím súdom, popierajúce podľa jeho názoru teoretické základy obligačného práva.

18. Dovolací súd po preskúmaní dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má za to, že tento otázku zániku ručiteľského záväzku v prípade smrti ručiteľa, vyhodnotil nesprávne.

19. Podľa § 303 ObchZ, kto veriteľovi písomne vyhlási, že ho uspokojí, ak dlžník voči nemu nesplnil určitý záväzok, stáva sa dlžníkovým ručiteľom.

20. Podľa § 311 ods. 1, 2 ObchZ, ručenie zaniká zánikom záväzku, ktorý ručenie zabezpečuje. Ručenie však nezaniká, ak záväzok zanikol pre nemožnosť plnenia dlžníka a záväzok je splniteľný ručiteľom alebo pre zánik právnickej osoby, ktorá je dlžníkom.

21. Podľa § 470 ods. 1, 2 OZ, dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva

za primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa a za poručiteľove dlhy, ktoré na neho prešli poručiteľovou smrťou. Ak je viac dedičov, zodpovedajú za náklady poručiteľovho pohrebu a za dlhy podľa pomeru toho, čo z dedičstva nadobudli, k celému dedičstvu.

22. Podľa § 579 ods. 1 OZ, smrťou dlžníka povinnosť nezanikne, ibaže jej obsahom bolo plnenie, ktoré mal osobne vykonať dlžník.

23. Dovolací súd po preskúmaní veci má za to, že súd prvej inštancie dal jasnú odpoveď na otázku týkajúcu sa povahy ručiteľského záväzku, ktorý vzhľadom na akcesorický charakter ručenia smrťou ručiteľa nezaniká, ale prechádza na dedičov.

24. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom prvoinstančného súdu, že ručiteľský záväzok, ktorý vzniká vyhlásením ručiteľa, že uspokojí veriteľa, ak si dlžník nesplní svoj záväzok voči veriteľovi, trvá, pokiaľ trvá zabezpečený záväzok. Uvedené vyplýva z povahy ručiteľského záväzku, ktorý sa viaže nie na osobu ručiteľa, ale na hlavný záväzok (pohľadávku veriteľa) a kým zabezpečený záväzok trvá, trvá aj ručiteľský záväzok.

25. Dedením zo zákona dochádza k zmene oprávneného alebo povinného subjektu všetkých majetkovoprávných vzťahov okrem tých, ktoré sa svojím charakterom vzťahujú výlučne na osobu poručiteľa (§ 579 ods. 1 OZ). Z princípu univerzálnej sukcesie vyplýva, že na dedičov prechádzajú všetky povinnosti a záväzky poručiteľa, ktoré nezanikli jeho smrťou a nie je pritom rozhodujúce, či záväzok bol v čase smrti poručiteľa splatný alebo nie, rozhodujúce je iba to, či dlh (záväzok) vznikol za života poručiteľa a či ide o záväzok majetkovej alebo osobnej povahy. Ručiteľský záväzok záväzkom majetkovej povahy bezpochyby je.

26. Stotožňujúc sa s argumentom žalobcu v dovolaní, že poručiteľovými dlhmi, ktoré v zmysle § 470 OZ prechádzajú na dedičov, nie sú len povinnosti, ktoré sa zakladajú na dôvodoch, ktoré nastali ešte za života poručiteľa, ale aj povinnosti (záväzky), ktoré majú svoj pôvod v právnom úkone, v protiprávnom úkone alebo v inej právnej skutočnosti, z ktorých by mal plniť svojmu veriteľovi samotný poručiteľ, keby tomu nezabránila jeho smrť, aj dovolací súd konštatuje, že okolnosť, kedy na základe takejto povinnosti vzniklo veriteľovi právo na plnenie, je právne irelevantná a rovnako je právne irelevantné, či sú poručiteľove záväzky a ich rozsah známe dedičom už v čase nadobudnutia dedičstva, alebo vyjdú najavo až neskôr (Rcz 38/2012 civ.).

27. Je preto nesprávny názor odvolacieho súdu, že pokiaľ ku dňu smrti poručiteľa právo alebo povinnosť neexistujú, ich prechod na dedičov možný nie je.

28. Rovnako si žalovaní nesprávne vysvetľujú, že povinnosť ručiteľa splniť záväzok dlžníka je viazaná na splnenie podmienky, že záväzok dlžníka musí byť splatný a dlžník svoj záväzok voči veriteľovi nesplnil, a súčasne, že záväzok ručiteľa nemôže vzniknúť skôr, ako sa stane splatným záväzok dlžníka voči veriteľovi.

29. V predmetnej veci je nesporné, že záväzok ručiteľa uspokojiť pohľadávku žalobcu (ak tak neurobí dlžník), ku dňu smrti ručiteľa existoval, rovnako nie je sporné, že nejde o záväzok, ktorý by sa viazal výlučne na osobu ručiteľa.

30. Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade, keďže záväzok ručiteľa mal pôvod v právnom úkone, ktorý ručiteľ urobil pred svojou smrťou (riadne ručiteľské vyhlásenie) a žalovaní v 1. až 4. rade dedičstvo po zomrelom neodmietli, ale predmet dedičstva prevzali (vrátane aktív a pasív), prešiel ručiteľský záväzok na žalovaných v 1. až 4. rade, ako dedičov ručiteľa.

31. Vzhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam dovolací súd podľa § 449 ods. 3 CSP zmenil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, a to tak, že označený rozsudok súdu prvej

inštancie, ako vecne správny, potvrdil.

89.

ROZHODNUTIE

Ak je v stanovách akciovej spoločnosti upravená horná hranica funkčného obdobia členov predstavenstva a členov dozornej rady tak, že ich funkčné obdobie končí až voľbou nových členov, takéto ustanovenie stanov nie je v rozpore s ust. § 194 ods. 1 a § 200 ods. 2 Obchodného zákonníka s tým, že maximálna horná hranica funkčného obdobia členov predstavenstva a členov dozornej rady nesmie presiahnuť dobu 5 rokov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 19. júna 2012, sp. zn. 2Obdo/17/2012)

Z odôvodnenia:

1. Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku v časti funkčného obdobia členov predstavenstva a dozornej rady vyslovil názor, že tretia veta ust. čl. X bod 3/ stanov žalovaného, podľa ktorej sa funkčné obdobie členov predstavenstva končí až voľbou nových členov predstavenstva, je neplatná pre rozpor s ust. § 194 ods. 1 Obchodného zákonníka podľa § 39 Občianskeho zákonníka. To podľa súdu prvého stupňa znamená, že je potrebné funkčné obdobie členov predstavenstva žalovaného určiť výlučne podľa druhej vety čl. X bod 3/ stanov žalovaného, ktorá v súlade s kogentným ust. § 194 ods. 1 Obchodného zákonníka určuje, že funkčné obdobie členov predstavenstva žalovaného je štyri roky, a teda funkcia členov predstavenstva žalovaného zanikla 26. 04. 2009. Súd mal za to, že časť stanov, upravená v čl. XI. bod 6/ posledná veta, ktorá určila ukončenie funkčného obdobia členov dozornej rady voľbou nových členov dozornej rady, je v rozpore s kogentnou úpravou § 200 ods. 2 prvá veta Obchodného zákonníka, pretože umožňuje, že sa predĺži funkčné obdobie aj na dobu dlhšiu ako päť rokov, pokiaľ nedôjde k zvoleniu nového člena predstavenstva (správne malo byť nového člena dozornej rady). Časť stanov, ktorá umožnila funkčné obdobie dlhšie ako päť rokov – až do voľby nových členov dozornej rady, je v rozpore so zákonom a je neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Z tohto dôvodu potom platí len čiastočné znenie stanov v čl. XI. bod 6/, a to, že funkčné obdobie členov dozornej rady je štyri roky.

2. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku v časti funkčného obdobia členov predstavenstva a členov dozornej rady vyslovil názor, že Stanovy žalovaného v čl. X bod 3/ určili funkčné obdobie členov predstavenstva na dobu štyroch rokov, t. j. že v tejto časti sú Stanovy platné a v súlade s ust. § 194 ods. 1 Obchodného zákonníka, pretože funkčné obdobie členov predstavenstva nepresahuje zákonom stanovené obdobie piatich rokov. Pokiaľ však v čl. X bod 3/ Stanov žalovaného bolo uvedené, že funkčné obdobie členov predstavenstva žalovaného sa končí až voľbou nových členov predstavenstva, tak táto časť za aplikácie ust. § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka v spojení s ust. § 41 Občianskeho zákonníka bola neplatná, keďže umožňuje funkčné obdobie dlhšie ako päť rokov, čo je v rozpore s ust. § 194 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktorý rozpor nesie so sebou dôsledok neplatnosti podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Túto časť stanov žalovaného, obsiahnutú v čl. X bod 3/ bolo možné oddeliť od ostatnej časti, a preto neplatnosť sa vzťahovala len na dojednanie o skončení funkčného obdobia až voľbou nových členov predstavenstva. Zákon vymedzuje len hranice, resp. len hornú maximálnu hranicu tohto

funkčného obdobia, a preto nemožno súhlasiť so žalovaným, že bolo potrebné pri členoch predstavenstva žalovaného aplikovať túto zákonom stanovenú hornú maximálnu hranicu, pokiaľ Stanovy žalovaného obligatórne určili funkčné obdobie na štyri roky. Z rovnakých dôvodov, ako pri funkčnom období členov predstavenstva, aj pri funkčnom období členov dozornej rady v zmysle čl. XI bod 6/ Stanov žalovaného je funkčné obdobie štyri roky a druhá časť vety čl. XI bodu 6/ Stanov žalovaného, podľa ktorej má končiť funkčné obdobie členov dozornej rady až voľbou nových členov dozornej rady, je neplatná pre rozpor so zákonom podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka v spojení s § 41 Občianskeho zákonníka a ust. § 200 ods. 2 prvá veta Obchodného zákonníka, v zmysle ktorého členovia dozornej rady sa volia na dobu určenú stanovami, ktorá však nesmie byť dlhšia ako päť rokov. Aj v danom prípade ide o funkčné obdobie členov dozornej rady, obligatórne určené Stanovami a zákon v ust. § 200 ods. 2 prvá veta Obchodného zákonníka, vymedzuje len maximálnu hornú hranicu, ktorá nesmie byť dlhšia ako päť rokov. Ak je ale Stanovami určená dĺžka funkčného obdobia členov dozornej rady, tak potom platí táto doba a nie je možné aplikovať zákonom stanovenú maximálnu hranicu. Dojednanie Stanov v čl. XI bodu 6/, pokiaľ formuláciou, že funkčné obdobie sa má skončiť až voľbou nových členov dozornej rady, spôsobilo možnosť prekročenia zákonného maximálneho limitu funkčného obdobia piatich rokov, tak na túto časť Stanov žalovaného pre rozpor so zákonom, a tým dôsledok neplatnosti nebolo možné prihliadať.

3. Podľa čl. X bod 3/ Stanov členov predstavenstva volí a odvoláva valné zhromaždenie. Funkčné obdobie členov predstavenstva je štyri roky, s výnimkou podľa bodov 4 a 5 tohto článku. Funkčné obdobie končí až voľbou nových členov predstavenstva.

4. Podľa ust. § 194 ods. 1 Obchodného zákonníka členov predstavenstva volí a odvoláva valné zhromaždenie z akcionárov alebo iných osôb na dobu určenú v stanovách, ktorá nesmie presiahnuť päť rokov. Stanovy môžu určiť, že členov predstavenstva volí a odvoláva dozorná rada spôsobom v nich uvedeným.

5. Podľa čl. XI bod 6/ tretia veta funkčné obdobie členov dozornej rady je štyri roky, končí však až voľbou nových členov dozornej rady.

6. Podľa ust. § 200 ods. 2 veta prvá Obchodného zákonníka členovia dozornej rady sa volia na dobu určenú stanovami, ktorá však nesmie byť dlhšia ako päť rokov.

7. Odvolací súd v rámci potvrdzujúceho výroku pripustil dovolanie, a to na otázku riešenú v predmetnom súdnom konaní, ktorá sa týkala posúdenia čl. X bodu 3/ Stanov žalovaného v nadväznosti na ust. § 194 ods. 1 Obchodného zákonníka. Krajský súd vyslovil názor, že pokiaľ funkčné obdobie členov predstavenstva obligatórne určujú Stanovy a v danom prípade čl. X bod 3/ Stanov žalovaného určil dĺžku funkčného obdobia členov predstavenstva na štyri roky, tak platí táto doba určená Stanovami a nie zákonná „doba“ maximálneho trvania funkčného obdobia vyjadrená v ust. § 194 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktorá nesmie presiahnuť päť rokov. Ak v rámci prijatých Stanov spoločnosti je určená konkrétna doba funkčného obdobia členov predstavenstva, ako to bolo v danom prípade v trvaní štyroch rokov, tak potom platí táto doba a z tejto treba vychádzať. Za tejto situácie potom nie je možné sa dožadovať dĺžky trvania funkčného obdobia členov predstavenstva v dobe piatich rokov len cez zákonnú úpravu vyplývajúcu z ust. § 194 ods. 1 Obchodného zákonníka, pretože funkčné obdobie členov predstavenstva obligatórne určujú Stanovy a zákon vymedzuje len hranice. Rovnaká právna situácia bola aj pri členoch dozornej rady, a to znenie čl. XI bod 6/ Stanov žalovaného a ust. § 200 ods. 2 Obchodného zákonníka.

8. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, ktorý prípustnosť dovolania dôvodil poukazom na ust. § 238 ods. 3 OSP a z dôvodov podľa ust. § 241 ods. 2 písm. c/ OSP. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu a vrátil vec na ďalšie konanie súdu prvého stupňa.

9. Nesprávnosť právneho posúdenia prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu videl žalovaný predovšetkým v tom, že súd pri rozhodovaní neprihliadol na skutočnosť, že v čase konania valného zhromaždenia ešte neuplynula zákonom určená maximálna 5 ročná lehota funkčného obdobia členov predstavenstva žalovaného, z hľadiska platnosti prejudiciálne neposúdil reálny výkon funkcie, ale iba konkrétne znenie stanov a hlavne len určitej časti z celého znenia stanov, čo sa týka funkčného obdobia. Ustanovenie § 194 ods. 1 Obchodného zákonníka je síce ustanovením kogentným, teda sa od neho nemožno odchyliť, avšak ponecháva na jednotlivé akciové spoločnosti možnosť ustanovenia si vo svojich stanovách dĺžku funkčného obdobia členov predstavenstva. Táto možnosť je však ohraničená hornou hranicou dĺžky funkčného obdobia členov predstavenstva. V danom prípade zákonná úprava nebola porušená, keď v záujme predídienia situácie, že by spoločnosť nemala orgány, zakotvila do svojich stanov preklenovacie obdobie, a to: „Funkčné obdobie končí až voľbou nových členov predstavenstva“. Ďalej v dovolaní uviedol, že pokiaľ si žalovaný vo svojich stanovách zakotvil ustanovenie, ktoré je v rozpore so zákonom, mala by pre dĺžku trvania funkčného obdobia členov predstavenstva platiť zákonná úprava. Žalovaný mal za to, že ak sa posudzuje funkčné obdobie, je potrebné posúdiť jednoliato celé ustanovenie čl. X bod 3 a v takom prípade by malo byť neplatné celé ustanovenie čl. X bod 3 a nie len jeho časť. V prípade, že niektoré ustanovenie stanov je neplatné, je potrebné potom vychádzať zo zákonnej úpravy - § 194 ods. 1 Obchodného zákonníka, z čoho následne vyplýva, že valné zhromaždenie bolo zvolané osobami, ktoré boli na to oprávnené zo zákona. Analogicky sa tento názor žalovaného, čo do dĺžky funkčného obdobia členov predstavenstva, vzťahuje aj na dĺžku funkčného obdobia členov dozornej rady žalovaného, ktorí sa zúčastnili na valnom zhromaždení, a teda na posudzovanie konkrétneho znenia v tomto smere čl. XI bod 6 s ustanovením § 200 ods. 2 Obchodného zákonníka. V dôsledku tohto názoru má žalovaný za to, že vyjadrenie dozornej rady zo dňa 09. 06. 2009 k údajom z účtovnej závierky a k auditu účtovnej závierky je relevantné, nakoľko bolo vykonané dozornou radou. Výbor pre audit sa zriaďoval až na valnom zhromaždení v roku 2009, a teda na činnosť na ďalšie obdobie. Namietol, že ani prvostupňový ani odvolací súd pri rozhodovaní o neplatnosti uznesení valného zhromaždenia žalovaného nevzali do úvahy reálny výkon funkcie predstavenstva spoločnosti žalovaného a dôsledky vyslovenia neplatnosti uznesení valného zhromaždenia na spoločnosť žalovaného, iba prísne formálne posudzovali platnosť, resp. neplatnosť uznesení valného zhromaždenia v zmysle znenia Stanov žalovaného, ktoré odôvodnili iba potenciálnym ohrozením práv žalobcu ako akcionára. Žalovaný mal za to, že práve neustanovením orgánov spoločnosti by došlo k obmedzeniu a poškodeniu práv akcionára, pretože pokiaľ spoločnosť nemá zvolených členov štatutárneho orgánu, nemá za ňu kto konať a všetky úkony, ktoré tento štatutárny orgán za spoločnosť vykonal, sú teda neplatné.

10. Ďalej v dovolaní žalovaný namietol nesprávne právne posúdenie veci vo vzťahu ku kumulatívne splneniu dvoch hmotno-právnych podmienok, a to zistenie rozporu so zákonom alebo stanovami a druhou nevyhnutnou podmienkou, že porušenie zákona, spoločenskej zmluvy, resp. Stanov žalovaného mohlo obmedziť práva žalobcu ako akcionára.

11. Žalobca navrhol dovolanie žalovaného zamietnuť z dôvodu, že nie sú dané dôvody dovolania a že neboli zistené vady konania, pre ktoré by bolo potrebné rozsudok odvolacieho a rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť. Poukázal na to, že rozsah preskúmania rozsudku dovolacím súdom sa môže týkať výlučne otázky zásadného právneho významu a dovolací súd bude oprávnený preskúmať napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu výlučne z hľadiska predmetnej otázky. Vo vyjadrení uviedol, že pri prejudiciálnom skúmaní platnosti (absolútnej neplatnosti) stanov akciovej spoločnosti, súdy skúmajú rozpor jednotlivých ustanovení stanov s kogentnými ustanoveniami Obchodného zákonníka alebo iných zákonov a neskúmajú, ako sa podľa týchto ustanovení stanov postupuje v konkrétnom (individuálnom) prípade. Ak určitý právny úkon (t. j. stanovy akciovej spoločnosti alebo jej časť) je absolútne neplatný pre rozpor so zákonom, tak je irelevantné, ako konkrétne osoby v individuálnych prípadoch postupujú podľa absolútne neplatného právneho úkonu alebo jeho časti. Ďalej uviedol, že každé jedno z uznesení bolo určené za neplatné nielen z dôvodu priamo determinovaného posúdením otázky zásadného právneho významu, ale aj z mnohých ďalších dôvodov, vzťahujúcich sa na všetky uznesenia alebo len na niektoré uznesenie, čo znamená, že ak by aj Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd odlišným spôsobom právne posúdil otázku zásadného právneho významu, toto odlišné právne posúdenie by nemalo žiadny vplyv na samotné výroky rozsudku. Žalobca nesúhlasil s odkladom vykonateľnosti rozhodnutia, nakoľko je toho názoru, že neexistujú žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť pravdepodobnosť úspešnosti dovolania žalovaného.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací preskúmal napadnuté rozhodnutie v zmysle dôvodov, týkajúcich sa otázky zásadného právneho významu, uvedených v dovolaní, preskúmal aj konanie, ktoré tomuto predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie v tejto časti nie je dôvodné.

13. Závaznosť ustanovení Obchodného zákonníka je založená na rešpektovaní autonómie vôle strán. Kogentné právne normy umožňujú spôsob usporiadania vzťahov, ktoré sa môžu dohodami strán meniť alebo priamo vylúčiť za účelom dosiahnutia vzájomnej rovnováhy vzťahov subjektov, vstupujúcich do obchodnoprávných vzťahov. Zákonná úprava voľby členov predstavenstva a členov dozornej rady je úprava kogentná, ponechávajúca priestor.

14. Na úpravu vzťahov členom spoločnosti (akcionárom prostredníctvom valného zhromaždenia) tak, aby úprava týchto vzťahov vyhovovala bežnému bezproblémovému riadnemu fungovaniu spoločnosti a neobmedzovala a neprimeraným spôsobom nezasahovala do práv a povinností akcionára a spoločnosti. Takto je potrebné aj chápať vôľu spoločnosti, vyjadrenú úpravou vzťahov v stanovách spoločnosti. Zákonné obmedzenie doby určenej pre výkon funkcie člena predstavenstva a člena dozornej rady je v zmysle citovaných ustanovení § 194 ods. 1 a § 200 ods. 2 Obchodného zákonníka vyjadrené tým, že doba výkonu funkcie môže byť maximálne päť rokov („nesmie presiahnuť päť rokov“). Akákoľvek úprava tejto doby, výslovne neprekračujúca dobu päť rokov, nie je v rozpore so zákonom. Celkom zreteľná a neumožňujúca iný výklad je doba voľby člena predstavenstva a člena dozornej rady, určená v stanovách spoločnosti žalovaného na dobu štyroch rokov („funkcia členov predstavenstva je štyri roky, s výnimkou podľa bodov 4 a 5 tohto článku“). Sporným zostala tretia veta čl. X bod 3/ a čl. XI bod 6/ stanov žalovaného, ktorá znie: “Funkčné obdobie končí až voľbou nových členov predstavenstva (dozornej rady).“ Toto ustanovenie stanov žalovaného podľa názoru dovolacieho súdu nie je v rozpore so zákonom. Obligatórne je stanovami spoločnosti žalovaného v súlade s ust. § 194 ods. 1 a § 200 ods. 2 Obchodného zákonníka určená doba výkonu funkcie člena predstavenstva a člena dozornej rady

na obdobie štyroch rokov. Takto vymedzená doba nepripúšťa iný výklad a je platná, nakoľko neodporuje kogentnému ustanoveniu zákona (§§ 194 ods. 1, 200 ods. 2 Obch. zák.), t. j. neprekračuje maximálny zákonom stanovený limit piatich rokov. V takto v stanovách určenej dobe výkonu funkcie je potrebné vykladať aj v stanovách špecificky určené iné právne skutočnosti, uvedené v čl. X bod 3/ tretia veta, bod 4/, 5/ a čl. XI bod 6/ tretia veta, týkajúce sa ukončenia funkčného obdobia voľbou nových členov predstavenstva, kooptovania náhradných členov predstavenstva, ktorého počet neklesol pod polovicu, odstúpenia z funkcie člena predstavenstva a ukončenia funkčného obdobia voľbou nových členov dozornej rady, nakoľko ide o výnimky, upravené priamo stanovami žalovaného z presne určenej doby funkčného obdobia členov predstavenstva a dozornej rady. Aj v týchto prípadoch platí obligatórne v stanovách spoločnosti určená maximálna dĺžka funkčného obdobia štyri roky s tým, že pokiaľ právna skutočnosť, upravená v bodoch 3 tretia veta, 4, 5, čl. X a čl. XI bod 6 tretia veta nastane skôr, ako uplynie stanovami určené funkčné obdobie, nastávajú účinky pred uplynutím stanovami určeného funkčného obdobia. V daných ustanoveniach (bodoch stanov žalovaného) je len presne špecifikovaná právna udalosť, za splnenia ktorej končí funkčné obdobie členov predstavenstva alebo dozornej rady skôr, avšak len do doby určenej stanovami záväzne na dobu štyroch rokov, t. j. pred uplynutím záväzne určenej doby stanovami. S týmito špecifickými udalosťami stanovy žalovaného spájajú zánik funkcie člena predstavenstva alebo dozornej rady len s ohľadom na v stanovách všeobecne určenú dobu štyroch rokov.

15. Vzhľadom na uvedené dôvody, dovolací súd postupoval v zmysle ust. § 243b ods. 1 OSP, podľa ktorého dovolací súd dovolanie zamietne, ak nie sú dané dôvody dovolania a nezistil ani vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť.

90.

ROZHODNUTIE

- I. Ak je rozhodovanie o nakladaní s majetkom obce rozdelené medzi orgány samosprávy obce, t. j. medzi starostu a obecné zastupiteľstvo, pre platnosť právneho úkonu obce sa vyžaduje súlad medzi vôľou obce, ktorú vytvára obecné zastupiteľstvo a vyjadruje vo svojom uznesení a prejavom vôle obce navonok starostom ako jej štatutárnym orgánom.**
- II. Obecné zastupiteľstvo má právo schvaľovať najdôležitejšie úkony týkajúce sa majetku obce a kontrolovať hospodárenie s ním aj v prípade, ak neboli schválené zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obo/1/2015
zo 17. februára 2016)

Z odôvodnenia:

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom č. k. 34NcCb/4/2007-661 z 27. augusta 2013 uložil odporcovi v 1. rade povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 160.770,33 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Proti odporcovi v 2. rade návrh zamietol. O trovách prvostupňového konania nerozhodol s poukazom na to, že o nich rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že na základe zmluvy o úvere č. 86/1992 zo 17. 07. 1992 v znení jej dodatkov (ďalej aj „zmluva o úvere“) právny predchodca navrhovateľa (ďalej aj „veriteľ“) poskytol odporcovi v 1. rade (ďalej aj „odporca 1/“) úver vo výške 8,5 milióna Sk pri úrokovej sadzbe 16% ročne a zvýšenej úrokovej sadzbe 14% ročne, na výstavbu autosalónu v L. a jeho vybavenie technológiou, s termínom jeho splatnosti do 30. 07. 1996. Veriteľom poskytnutý úver bol zabezpečený záložnou zmluvou na strojné zariadenie, uzavretou medzi veriteľom a odporcom 1/ v sume 3.500.000,-- Sk a ručením na základe záručnej listiny. V záručnej listine sa ručiteľ zaviazal uspokojiť veriteľa do výšky 5 mil. Sk, ak dlžník – odporca 1/ nesplní záväzok a nevráti peňažné prostriedky poskytnuté na základe úverovej zmluvy vo výške 8,5 mil. Sk, pričom ručenie bolo obmedzené na dobu určitú do 31. 12. 1996. Ručiteľ zároveň vyhlásil, že v plnej výške ručí za splnenie zaisteného záväzku, vrátane úrokov z neho vyplývajúcich s tým, že ak dlžník nesplní svoj záväzok, uspokojí veriteľa prevodom peňažných prostriedkov zo svojho účtu. Záručná listina bola podpísaná starostom obce L. a opečiatkovaná pečiatkou obce L. Návratnosť úveru si veriteľ zabezpečil aj zmenkou, vystavenou odporcom 1/ na sumu 7.790.000,-- Sk a splatnou dňa 31. 06. 1996 v Bratislave.

3. Návrhom na začatie konania si právny predchodca navrhovateľa uplatnil právo na zaplatenie sumy 12.633.366, 67 Sk (419.350,96 eur) s príslušenstvom proti odporcovi v 1. rade ako dlžníkovi a odporcovi v 2. rade ako ručiteľovi. Návrh na začatie konania podal pôvodne na Krajskom súde v Bratislave, ktorý vec postúpil Krajskému súdu v Trenčíne, ktorý uznesením č. k. 20Cb/51/04-67 zo 06. 08. 2004 zastavil konanie o návrhu navrhovateľa proti odporcovi 1/ vo výške 7.790.000,-- Sk z dôvodu, že v priebehu konania bolo Krajským súdom v Trenčíne vydané rozhodnutie, ktorým

odporca 1/ ako dlžník bol zaviazaný na základe ním vystavenej zmenky zaplatiť navrhovateľovi sumu 7.790.000,- Sk s príslušenstvom. Jedná sa o tú istú sumu, ktorej zaplatenie je predmetom tohto konania a ktorá zodpovedá nesplatennej časti úveru poskytnutého odporcovi 1/. V dôsledku nadobudnutia právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne č. k. 9Cb/61/98-52 z 25. 03. 1999 nastala prekážka právoplatne rozsúdenej veci, čo bol dôvod na zastavenie konania o zaplatenie sumy 7.790.000,-- Sk vo vzťahu k odporcovi 1/ v tejto veci podľa ust. § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Uznesením č. k. 20Cb/51/04-67 z 28. 09. 2004 súd zároveň rozhodol, že v tomto konaní bude pokračovať o nároku navrhovateľa proti odporcovi 1/ už len v časti zaplatenia úrokov z úveru a úroku z omeškania a o nároku uplatnenom proti odporcovi v 2. rade (ďalej aj „odporca 2/“) na zaplatenie istiny 7.790.000,- Sk s príslušenstvom. Krajský súd v Trenčíne nesúhlasil s postúpením veci z Krajského súdu v Bratislave a vec predložil na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“), ktorý uznesením sp. zn. 3Ndob/50/2006 z 08. 11. 2006 rozhodol tak, že nesúhlas Krajského súdu v Trenčíne s postúpením veci je dôvodný a príslušným súdom na konanie je Krajský súd v Banskej Bystrici, nakoľko v čase začatia konania bolo sídlo, resp. miesto podnikania odporcov v obvode Krajského súdu Banská Bystrica.

4. O návrhu súčasného navrhovateľa na zmenu účastníka konania (z dôvodu postúpenia predmetnej pohľadávky) rozhodol podľa ust. § 92 ods. 2 a 3 O. s. p. Krajský súd v Trenčíne právoplatným uznesením č. k. 20Cb/51/04-87 z 20. 10. 2004.

5. Podaním zo 16. 04. 2010 navrhovateľ zmenil petit návrhu tak, že žiadal, aby súd uložil odporcovi 1/ povinnosť zaplatiť mu sumu 160 770,33 eur a odporcovi 2/ sumu 419.350,96 eur so 16% úrokom z omeškania zo sumy 258 580,63 eur od 10. 01. 2004 do zaplatenia s tým, že plnením jedného z odporcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého. Uplatnenú zmenu návrhu krajský súd pripustil uznesením z 05. 08. 2010.

6. Po vykonaní dokazovania odvolací súd dospel k záveru o nedôvodnosti námietky odporcu 2/ o nesprávnom obchodnom mene právneho predchodcu navrhovateľa v čase podania návrhu na Krajský súd v Bratislave, ako aj nedôvodnosti jeho námietky o nedostatku aktívnej vecnej legitimácie súčasného navrhovateľa.

7. S poukazom na podanie navrhovateľa zo 17. 04. 1997, ktorým opravil označenie odporcu 2/ na Obec L., s doplnením identifikačného čísla, ako aj uznesenie NS SR č. k. 1Obo/134/2010-616 z 13. 12. 2012 a právny názor v ňom vyslovený, označenie odporcu 2/ nevzbudzuje pochybnosti o tom, že ním má byť Obec L., s ktorou ako s účastníkom konania od vykonania zmeny bolo aj konané. Námietka odporcu 2/ o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitimácii preto neobstojí.

8. Za najpodstatnejšiu obranu odporcu 2/ krajský súd považoval jeho tvrdenie o tom, že záručná listina, v ktorej je obsiahnuté ručiteľské vyhlásenie starostu obce, je absolútne neplatným právnym úkonom pre jeho neurčitosť a pre rozpor s ust. § 11 ods. 3 písm. a/ zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení (ďalej aj „zákon č. 369/1990 Zb.“ alebo „zákon o obecnom zriadení“). Pokiaľ ide o postavenie starostu, zákon č. 369/1990 Zb. platný v rozhodnom čase, kedy starosta podpísal ručiteľské vyhlásenie, stanovil v ust. § 13 ods. 2, že starosta zastupuje obec navonok. Z tohto ustanovenia však nevyplýva, že by starosta, ktorému zákon o obecnom zriadení priznal postavenie štatutárneho orgánu (keď koná za obec navonok) mohol založiť ručiteľský záväzok obce bez toho, aby mal na takýto úkon súhlas obecného zastupiteľstva. Starosta bol preto oprávnený vykonať len také úkony, ktoré schválilo obecné zastupiteľstvo. Uznesenie

zastupiteľstva obce je materiálne - právnu podmienkou pre vyjadrenie prejavu vôle obce a stáva sa perfektným až vtedy, keď ho podpíše starosta, ktorý aj keď obec navonok zastupuje, nemôže sám vytvárať vôľu obce, ale túto vôľu môže len navonok oznamovať a prejavovať, avšak len po jej predchádzajúcom schválení.

9. Z uznesenia obecného zastupiteľstva č. 22/92 z 25. 06. 1992 vyplýva vôľa obecného zastupiteľstva poskytnúť odporcovi 1/ na zabezpečenie úveru ručenie do výšky 5 mil. Sk na dobu jedného roka. Z obsahu ručiteľského vyhlásenia starostu však vyplýva, že rozsah ručenia, ako aj doba ručenia je iná, než prejavilo vôľu obecné zastupiteľstvo, v dôsledku čoho je prejav vôle vyjadrený starostom v ručiteľskom vyhlásení v rozpore s vôľou prejavenu obecným zastupiteľstvom, čo má za následok, že takto podpísaný úkon ručenia starostom je práve z dôvodu rozporu s vôľou obecného zastupiteľstva prejavenu v uznesení č. 22 neurčitý. Je tak nesporné, že starosta podpísal ručiteľské vyhlásenie v takom rozsahu a na také obdobie, na ktoré predchádzajúce schválenie obecným zastupiteľstvom nemal, v dôsledku čoho je ručiteľské vyhlásenie starostu od začiatku právnym úkonom absolútne neplatným pre jeho neurčitosť podľa ust. § 37 OZ. Aj keď z uznesenia zastupiteľstva vyplýva určitá vôľa, nepodarilo sa ju v záručnej listine jednoznačne a zrozumiteľne vyjadriť. Ručiteľský záväzok obce nie je v nej vymedzený spôsobom, ktorý by nevzbudzoval žiadne pochybnosti, a to nielen v časti jeho rozsahu, ale aj čo do jeho trvania. Stranám právneho vzťahu nemohlo byť ani jasné, čo je predmetom záručnej listiny, keďže to nie je možné z jej textu a ani z textu uznesenia obecného zastupiteľstva zistiť, nakoľko obsahom každého z nich je niečo iné. Existuje tak nesúlad v obsahu uznesenia obecného zastupiteľstva a obsahu záručnej listiny, ktorý spočíva nielen v rozsahu ručenia, ale aj v časovej platnosti ručiteľského záväzku, keď záruka schválená obecným zastupiteľstvom bola len na sumu 5 mil. Sk, a nie na plnú výšku poskytnutého úveru v sume 8,5 milióna Sk, vrátane úrokov z neho vyplývajúcich a len na dobu jedného roka, teda do 25. 06. 1993, pričom ručenie bolo dohodnuté starostom na dobu určitú do 31. 12. 1996. Na uvedenej skutočnosti nič nemení ani tvrdenie navrhovateľa, že minimálne do sumy 5 mil. Sk odporca 2/ ručí, pretože ak by bolo možné považovať túto výšku ručenia za riadne odsúhlasenú obecným zastupiteľstvom, potom by musela byť záväzná aj doba, na ktorú obecné zastupiteľstvo s ručením súhlasilo, a to jeden rok, do uplynutia ktorého však navrhovateľ nepožiadala odporcu 2/ o poskytnutie plnenia z titulu ručenia. Jeho povinnosť plniť uplynutím stanoveného času tak zanikla, keďže odporca 2/ v konaní vzniesol námietku premlčania práva. Napriek tomu nie je možné dospieť k záveru, že by ručenie v tomto rozsahu mohlo byť platným právnym úkonom, keďže takýto prejav vôle obecného zastupiteľstva nekorešponduje s obsahom vôle prejavenej v záručnej listine.

10. Podľa názoru krajského súdu, prijatie konkrétneho záväzku obsiahnutého v záručnej listine nevyhnutne vyžadovalo totožné rozhodnutie obecného zastupiteľstva v zmysle ust. § 11 ods. 3 písm. a/ zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, pričom absencia takéhoto rozhodnutia obecného zastupiteľstva, ktoré by bolo identické s rozsahom a obsahom ručiteľského záväzku v záručnej listine, zakladá podľa ust. § 39 OZ absolútnu neplatnosť právneho úkonu vykonaného starostom pre rozpor so zákonom, a to ust. § 11 ods. 3 písm. a/ zákona č. 369/1990 Zb. Postup obce pri prevzatí záväzku ručenia je v rozpore aj s ust. § 7 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí (v znení platnom ku dňu podpísania ručiteľského vyhlásenia), podľa ktorého orgány obce a organizácie sú povinné hospodáriť s majetkom obce a majetkom v štátnom vlastníctve, ktorý bol obci zverený, v prospech rozvoja obce, jej obyvateľov, ochrany a tvorby životného prostredia, a nie v prospech súkromných podnikateľov. Nie je vylúčená preto neplatnosť ručiteľského

záväzku aj pre rozpor s dobrými mravmi, keďže obecné zastupiteľstvo prevzatím ručenia za podnikateľa, z ktorého konania nemá obec a ani jej obyvatelia žiaden prospech, spôsobí to, že majetok obce nebude použitý v prospech občanov obce, ale sa použije na úhradu dlhov podnikateľa.

11. Krajský súd sa nestotožnil s námietkou odporcu 1/ a odporcu 2/ o premlčaní navrhovateľom uplatneného práva na zaplatenie úveru a úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania z toho dôvodu, že povinnosť odporcu 1/ ako dlžníka splatiť úver bola dohodnutá v zmluve o úvere do 30. 06. 1996, v dôsledku čoho sa mohol dostať do omeškania s plnením peňažného záväzku až nasledujúci deň, t. j. 01. 07. 1996. Právo na zaplatenie dlžných súm si navrhovateľ mohol na súde prvýkrát uplatniť dňa 02. 07. 1996 a v rámci lehoty 4 rokov najneskôr do 02. 07. 2000. Keďže navrhovateľ podal návrh na súde dňa 27. 12. 1996, podal ho včas.

12. Za nedôvodnú krajský súd považoval aj námietku premlčania vznesenú navrhovateľom s odkazom na ust. § 390 Obchodného zákonníka (ďalej aj „Obch. zák.“) z dôvodu odporcom 2/ vznesenej námietky neplatnosti ručiteľského vyhlásenia, a to s poukazom na to, že právo namietat absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ku ktorej došlo pre rozpor so zákonom podľa ust. § 39 OZ, ako aj pre neurčitosť právneho úkonu podľa ust. § 37 OZ, nepodlieha premlčaniu.

13. Z vyššie uvedených dôvodov krajský súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je dôvodný len proti odporcovi 1/ ako dlžníkovi z úverovej zmluvy, ktorý dlh v dohodnutej lehote nesplatil. Vzhľadom na čiastočné zastavenie konania súdom v sume 7.790.000,- Sk navrhovateľ má proti odporcovi 1/ právo len na úroky z úveru vyčíslené v sume 160.770,30 eur, keďže právo na úrok z omeškania si navrhovateľ proti odporcovi 1/ neuplatnil.

14. Ručiteľské vyhlásenie starostu odporcu 2/ krajský súd posúdil ako absolútne neplatný právny úkon podľa ust. § 37 a § 39 OZ, v dôsledku čoho návrh navrhovateľa proti odporcovi 2/ zamietol.

15. Proti druhej výrokovej vete rozsudku, ktorou krajský súd zamietol návrh navrhovateľa proti odporcovi 2/, podal navrhovateľ v zákonom v stanovenej lehote odvolanie z dôvodov uvedených v ust. § 205 ods. 2 písm. a/ až f/ OSP. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu v napadnutej časti zmenil tak, že návrhu navrhovateľa proti odporcovi 2/ v plnom rozsahu vyhovie a odporcovi 2/ uloží povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 419.350,96 eur s úrokom z omeškania vo výške 16% ročne zo sumy 258.580,63 eur od 10. 01. 2004 do zaplatenia s tým, že plnením jedného z odporcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého odporcu a zároveň odporcovi 2/ uloží povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prípade, ak by neboli splnené podmienky na zmenu napadnutej časti rozsudku krajského súdu odvolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že rozsudok krajského súdu v napadnutej časti zruší a vec mu v tejto časti vráti na ďalšie konanie.

16. K odvolaniu navrhovateľa zaslal odporca 2/ písomné vyjadrenie, v ktorom uviedol, že odvolanie považuje za nedôvodné, keďže nemá oporu v predložených dôkazoch, zákonnej úprave a ani v prezentovanej judikatúre, ktorú navrhovateľ opakovane cituje aj vo svojom odvolaní, a ktorá je v predmetnej veci nepoužiteľná. Krajský súd sa dôsledne vysporiadal s vecnou a právnou stránkou sporu, ako aj s návrhmi a námietkami, ktoré boli v priebehu konania stranami uplatnené. Za neopodstatnený preto považuje názor navrhovateľa, že krajský súd neúplne zistil skutkový stav veci, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a následne aj k nesprávnemu

právnemu posúdeniu veci. Rovnako nesúhlasí s tým, že rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný z dôvodu, že nie je riadne odôvodnený.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „odvolací súd“) prejednal vec v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní bez nariadenia pojednávania (ust. § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

18. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie vecnej správnosti rozsudku, a to vo výroku, ktorým krajský súd zamietol návrh o zaplatenie sumy 419.350,96 eur s príslušenstvom proti odporcovi 2/ (rozsudok je právoplatný vo vzťahu k odporcovi 1/ vo výroku, ktorým bol zaviazaný zaplatiť navrhovateľovi sumu 160.770,33 eur).

19. Zaplatenia žalovanej sumy 419.350,96 eur s príslušenstvom sa navrhovateľ domáha proti odporcovi 2/ ako ručiteľovi na základe záručnej listiny z 21. júla 1992.

20. Odvolateľ uviedol v odvolaní nasledovné argumenty a námietky :

- Na záručnej listine, v ktorej je obsiahnuté ručiteľské vyhlásenie, je pečiatka obce a podpis starostu obce, z čoho vyplýva, že ručiteľské vyhlásenie vykonal odporca 2/ – Obec L., pričom starosta obce, ktorý je podľa zákona č. 369/1990 Zb. v majetkovo-právnych vzťahoch obce jej štatutárnym orgánom, konal ako štatutárny orgán obce, a teda nešlo o úkon a prejav vôle starostu.
- Pokiaľ v rozhodnom čase obecné zastupiteľstvo nemalo schválené zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce, starosta obce ako štatutárny orgán obce v majetkovo-právnych vzťahoch, mohol prevziať za obec ručiteľský záväzok aj bez súhlasu obecného zastupiteľstva.
- Odvolateľ nesúhlasil so záverom krajského súdu, že prijatie konkrétneho (ručiteľského) záväzku obsiahnutého v záručnej listine nevyhnutne vyžadovalo totožné rozhodnutie obecného zastupiteľstva v zmysle ust. § 11 ods. 3 písm. a/ zákona č. 369/1990 Zb. Napriek tomu však v danom prípade ručiteľské vyhlásenie odporcu 2/ bolo vykonané so súhlasom zastupiteľstva obce, čo jednoznačne preukazuje zápisnica zo zasadnutia obecného zastupiteľstva v L., ktoré dňa 25. 06. 1992 prijalo uznesenie č. 22/92.
- Odvolateľ nesúhlasil so záverom krajského súdu o absolútnej neplatnosti právneho úkonu - ručiteľského vyhlásenia pre jeho neurčitosť a rozpor so zákonom z dôvodu, že starosta podpísal ručiteľské vyhlásenie v takom rozsahu a na také obdobie, na ktoré nemal predchádzajúce schválenie obecným zastupiteľstvom, a teda existuje nesúlad medzi obsahom uznesenia obecného zastupiteľstva a obsahom záručnej listiny. Pôvodný navrhovateľ si včas uplatnil svoje právo, pretože pred uplynutím doby trvania zmluvy o úvere, ako aj zmluvy o ručení výzvou z 23. 04. 1996 vyzval odporcu 2/ na splnenie ručiteľského záväzku. Odporca 2/ sa preto uplynutím doby ručenia nezbavil svojho ručiteľského záväzku a zostal naďalej zaviazaný uspokojiť navrhovateľa, pokiaľ záväzok z úverovej zmluvy nesplní odporca 1/. Odporcom 2/ vznesená námietka premlčania práva - uplatnenia ručiteľského záväzku proti nemu je preto nedôvodná.
- Odvolateľ nesúhlasil so záverom krajského súdu o absolútnej neplatnosti ručiteľského vyhlásenia, pretože podľa jeho názoru sa mohlo jednáť len o relatívnu neplatnosť v zmysle ust. § 267 Obch. zák., o ktorú ide vždy vtedy, keď neplatnosť právneho úkonu je ustanovená na ochranu len niektorého účastníka. Keďže odporca 2/

si relatívnu neplatnosť právneho úkonu neuplatnil, navrhovateľ v konaní vzniesol námietku premlčania práva uskutočniť právny úkon – uplatniť neplatnosť ručiteľského vyhlásenia (ust. § 390 Obch. zák.), s námietkou ktorou sa však krajský súd nezaoberal a preto jeho rozsudok v tejto časti považuje za nepreskúmateľný.

21. K vyššie uvedeným odvolacím argumentom a námietkam navrhovateľa odvolací súd uvádza nasledovné :

- Medzi účastníkmi nebolo v konaní sporné, že návratnosť finančných prostriedkov poskytnutých odporcovi 1/ ako dlžníkovi na základe zmluvy o úvere č. 86/1992 zo 17. 07. 1992 bola (okrem iného) zabezpečená ručiteľským záväzkom odporcu 2/, obsiahnutým v záručnej listine z 21. 07. 1992 v zmysle ust. § 303 až § 312 Obch. zák. Odvolací súd zhodne s krajským súdom, ako aj navrhovateľom považuje záručnú listinu z 21. 07. 1992, v ktorej je obsiahnuté ručiteľské vyhlásenie, za právny úkon Obce L., v mene ktorej konal jej starosta ako štatutárny orgán obce.
- V konaní nebolo sporné, že v rozhodnom čase obecné zastupiteľstvo nemalo schválené zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce v zmysle ust. § 11 ods. 3 písm. a/ zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Odvolací súd však nesúhlasí s názorom odvolateľa, že v prípade, ak obecné zastupiteľstvo neurčilo zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce, tak starosta obce mohol aj bez súhlasu obecného zastupiteľstva ako štatutárny orgán obce v majetkovo-právnych veciach, prevziať za obec akýkoľvek záväzok (vrátane ručiteľského).

22. Do majetku obce (ktorý v zmysle ust. § 8 zákona č. 369/1990 Zb. tvoria veci vo vlastníctve obce a majetkové práva obce) patria okrem iného aj peňažné prostriedky – hotovosť a vklady na účtoch v peňažných ústavoch. Podmienky nadobúdania a režim nakladania s majetkom obce upravuje aj zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. V zmysle ustanovenia § 7 tohto zákona je obec povinná prostredníctvom svojich orgánov a organizácií hospodáriť s majetkom obce v prospech rozvoja obce, jej obyvateľov a ochrany tvorby životného prostredia, pričom orgány obce a organizácie sú povinné majetok obce zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať. Hospodárenie s majetkom obce, vrátane finančných prostriedkov, je originálnou kompetenciou obce ako verejnoprávnej korporácie združujúcej jej obyvateľov. Pri nakladaní so svojim majetkom obec má po formálnej stránke postavenie subjektu súkromného práva, avšak zákon určuje obci niektoré obmedzenia alebo až zákazy pri nakladaní s majetkom, ktoré nie sú typické pre majetkové hospodárenie iných súkromnoprávných subjektov. Už len samotná existencia zákonov o obecnom zriadení a o majetku obcí je dôkazom toho, že zákonodarca zamýšľal regulovať hospodárenie, a teda aj nakladanie s majetkom obce spôsobom odlišným v porovnaní s inými subjektmi súkromného práva. Zákony upravujúce nakladanie s majetkom obce majú charakter zákazov a obmedzení obce v jej voľnosti pri rozhodovaní o hospodárení s jej majetkom, dôkazom čoho sú príslušné ustanovenia zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ako aj zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Skutočnosť neschválenia zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce obecným zastupiteľstvom preto neodníma tomuto orgánu obecnej samosprávy právo schvaľovať najdôležitejšie úkony týkajúce sa majetku obce a kontrolovať hospodárenie s ním (ust. § 11 ods. 3 písm. a/ zákona č. 369/1990 Zb.). Opačný výklad by poprel úmysel zákonodarcu zameraný na ochranu majetkovej základne obce slúžiacej prioritne na plnenie jej verejných úloh. Aj rozhodovanie o nakladaní s majetkom obce je preto rozdelené medzi orgány samosprávy obce, t. j. medzi starostu a obecné zastupiteľstvo.

23. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd nesúhlasí s názorom odvolateľa, že pokiaľ obec nemala schválené zásady hospodárenia s majetkom obce, tak starosta obce ako štatutárny orgán obce mohol robiť akékoľvek právne úkony týkajúce sa majetku obce bez súhlasu obecného zastupiteľstva, pretože by to bolo v rozpore so zákonom č. 369/1990 Zb., ako aj zákonom č. 138/1991 Zb., keďže dôsledkom takýchto právnych úkonov týkajúcich sa majetku obce by potom mohlo byť aj svojvoľné a nehospodárne nakladanie s majetkom obce.

24. Podpísaniu záručnej listiny dňa 21. 07. 1992 predchádzalo zasadnutie obecného zastupiteľstva v L. dňa 25. 06. 1992, ktoré prijalo uznesenie č. 22/92, v zmysle ktorého „obecné zastupiteľstvo schvaľuje poskytnutie záruky Obecným úradom L. na 5.000.000,- Kčs pre pána X. A. na výstavbu autosalónu v L. na dobu jedného roka“, pod ktorým je uvedený nasledovný dôvod: „p. B. vysvetlil žiadosť poslancom, ubezpečil ich, že stavbu nie je možné stavať bez zariadení na ochranu životného prostredia. Vyvrátil pochybnosť poslancov o nesplnení prvej etapy výstavby do jedného roka, na ktorú žiadal záruku s tým, že na zmluvu s dodávateľom má určený termín, pri nesplnení od prvého dňa uplatní vysoké penále“.

25. Z vyššie citovaného uznesenia obecného zastupiteľstva jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že obecné zastupiteľstvo prejavilo vôľu tak, že schválilo poskytnutie záruky v sume 5 mil. Sk pre odporcu 1/ na výstavbu autosalónu v L. na dobu jedného roka. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku správne konštatoval, že uznesenie obecného zastupiteľstva vyjadruje jeho vôľu, ktorú navonok prejavuje za obec starosta ako štatutárny orgán obce, ktorý túto vôľu reprezentuje navonok. Funkcia štatutárneho orgánu právnickej osoby, ktorým je starosta obce, znamená oprávnenie konať menom obce navonok, t. j. prejavovať vôľu obce vo vzťahu k tretím osobám. Funkcia štatutárneho orgánu však sama osebe nezahŕňa jeho výlučné oprávnenie vytvárať túto vôľu, ktorá je následne prejavovaná navonok vo forme právnych úkonov. Správny je potom záver krajského súdu, že starosta obce, aj keď obec zastupuje navonok, nemôže vytvárať sám vôľu obce, ale túto môže len navonok oznamovať a prejavovať, avšak len po predchádzajúcom schválení obecným zastupiteľstvom. Za nesprávny považuje odvolací súd názor odvolateľa, že prijatie konkrétneho záväzku obsiahnutého v záručnej listine nevyžadovalo totožné rozhodnutie obecného zastupiteľstva. Naopak, s poukazom na vyššie uvedené je zrejmé, že pre platnosť právneho úkonu sa vyžaduje súlad medzi vôľou obce, ktorú vytvára obecné zastupiteľstvo a „zhmotňuje“ v uznesení obecného zastupiteľstva a prejavením vôle navonok starostom vo forme právneho úkonu urobeného starostom ako štatutárnym orgánom obce. Porovnaním obsahu ručiteľského záväzku v uznesení obecného zastupiteľstva č. 22/92 z 25. 06. 1992 a v záručnej listine z 21. 07. 1992 je zrejmé, že sa nejedná o totožný ručiteľský záväzok.

26. Krajský súd v odôvodnení rozsudku poukázal na nesúlad medzi obsahom uznesenia obecného zastupiteľstva č. 22/92 z 25. 06. 1992 a obsahom záručnej listiny z 21. 07. 1992, pokiaľ ide o rozsah ručenia, ako aj dobu platnosti ručiteľského záväzku. Konštatoval, že z uznesenia Obecného zastupiteľstva Obce L. č. 22/92 vyplýva, že obecné zastupiteľstvo prejavilo vôľu schváliť poskytnutie záruky v sume 5 mil. Sk pre odporcu 1/ na výstavbu autosalónu v L. na dobu jedného roka. V záručnej listine z 21. 07. 1992 starosta podpísal ručiteľský záväzok ručiteľa na dobu do 31. 12. 1996 za splnenie zaist'ovaného záväzku v plnej výške poskytnutého úveru, vrátane úrokov z neho vyplývajúcich, pričom úver bol na základe zmluvy o úvere č. 86/1992 odporcovi 1/ ako dlžníkovi poskytnutý vo výške 8,5 mil. Sk, teda ručiteľský záväzok podpísaný starostom obce v záručnej listine je v rozpore s vôľou

obecného zastupiteľstva prejavenu v uznesení č. 22, a preto ručiteľské vyhlásenie starostu v záručnej listine pre svoju neurčitosť je absolútne neplatným právnym úkonom podľa ust. § 37 OZ.

27. Z ust. § 303 Obch. zák. vyplýva písomná forma ručiteľského záväzku. V zmysle ust. § 37 OZ právny úkon je absolútne neplatný o.i. vtedy, ak je neurčitý a nezrozumiteľný. Právny úkon je neurčitý, ak neurčitým je jeho vecný obsah a nezrozumiteľný je vtedy, ak konajúci nedosiahol vadným slovným vyjadrením jasné vyjadrenie vôle. Záver o neurčitosti alebo nezrozumiteľnosti právneho úkonu predpokladá, že ani jeho výkladom nie je možné dospieť k nepochybnému poznaniu toho, čo chcel účastník prejsť, teda neurčitosť a nezrozumiteľnosť obsahu právneho úkonu nemožno odstrániť a preklenúť ani s použitím výkladových pravidiel (ust. § 35 ods. 2 OZ a § 266 Obch. zák.). Ak ide o právny úkon, pre ktorý je stanovená pod sankciou neplatnosti písomná forma, musí táto určitosť a zrozumiteľnosť obsahu prejavu vôle vyplývať zo samotného obsahu textu listiny, na ktorom je prejav vôle zaznamenaný.

28. Ako už bolo vyššie uvedené, súkromnoprávne úkony obce súvisia so zabezpečovaním potrieb obce v rámci súkromnoprávných vzťahov. V týchto súkromnoprávných úkonoch vykazujú obce určité zvláštnosti, ktoré vyplývajú z postavenia základných orgánov obce a ich vzájomných vzťahov. V súkromnoprávných úkonoch fyzické alebo právnické osoby vyjadrujú a prejavujú vôľu súčasne, čo však neplatí v súkromnoprávných úkonoch obce. K podstatným znakom súkromnoprávneho úkonu obce patrí práve špecifický prejav vôle, kedy v prípade obce vôľu vytvorí obecné zastupiteľstvo a prejav vôle navonok vykonáva za obec starosta obce. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením odvolateľa, že v posudzovanom prípade ručiteľské vyhlásenie odporcu 2/ je platným právnym úkonom, pretože ho podpísal štatutárny orgán obce – starosta obce, ktorý vykonal vôľu obecného zastupiteľstva. Naopak, správny je záver krajského súdu, že z obsahu ručiteľského vyhlásenia starostu obce v záručnej listine vyplýva, že pokiaľ ide o prevzatý rozsah ručenia, ako aj dobu ručenia, ručiteľský záväzok v záručnej listine je iný, než prejavilo vôľu obecné zastupiteľstvo v uznesení č. 22/92. Ručiteľský záväzok obce v záručnej listine je preto pre svoju neurčitosť a nezrozumiteľnosť vyjadrenia v záručnej listine absolútne neplatným právnym úkonom podľa ust. § 37 OZ tak, ako to správne konštatoval v odôvodnení rozsudku krajský súd. Zároveň krajský súd konštatoval podľa ust. § 39 OZ absolútnu neplatnosť právneho úkonu aj pre rozpor s ust. § 11 ods. 3 písm. a/ zákona č. 369/1990 Zb., keďže ručiteľský záväzok v záručnej listine z 21. 07. 1992 (ktorým odporca 2/ prevzal ručenie za splnenie zaisteného záväzku v plnej výške poskytnutého úveru vrátane úrokov z neho vyplývajúcich na dobu ručenia do 31. 12. 1996) je v rozpore s uznesením obecného zastupiteľstva č. 22/92 z 25. 06. 1992, v zmysle ktorého obecné zastupiteľstvo schválilo poskytnutie záruky pre dlžníka – odporcu 1/ v sume 5 mil. Sk na dobu jedného roka. Prevzatie ručiteľského záväzku Obcou L. (odporca 2/) za záväzok súkromného podnikateľa (odporca 1/) za vrátenie finančných prostriedkov poskytnutých odporcovi 1/ vo výške 8,5 mil. Sk spadá pod oblasť nakladania s majetkom obce (jeho finančnými prostriedkami) a na takýto úkon, ktorý možno označiť ako úkon majetkovo-právnej povahy, sa v zmysle ust. § 11 ods. 3 písm. a/ zákona č. 369/1990 Zb. vyžaduje rozhodnutie obecného zastupiteľstva, pričom v prípade, ak takéto rozhodnutie bolo obecným zastupiteľstvom schválené, musí byť následne starostom obce vyjadrené aj navonok pri právnom úkone - prevzatí ručiteľského záväzku odporcom 2/, nakoľko starosta len navonok prejavuje vôľu vyjadrenú obecným zastupiteľstvom. Keďže v posudzovanom prípade tomu tak nebolo, ručiteľské vyhlásenie obsiahnuté v záručnej listine z 21. 07. 1992 je absolútne neplatným právnym úkonom

podľa ust. § 39 OZ pre rozpor so zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ale aj so zákonom č. 138/1991 Zb. o majetku obcí (ust. § 7 ods. 1), pretože obec je prostredníctvom svojich orgánov a organizácií povinná hospodáriť s majetkom obce v prospech rozvoja obce, jej obyvateľov, ako aj ochrany a tvorby životného prostredia (vid' aj bod 2). Zároveň sa možno stotožniť so záverom krajského súdu aj v tom, že záručná listina, v ktorej je obsiahnutý ručiteľský záväzok odporcu 2/ je neplatná aj pre rozpor s dobrými mravmi (ust. § 39 OZ), pretože prevzatím ručenia obcou za súkromnú osobu – podnikateľa, majetok obce (finančné prostriedky) neslúži na rozvoj obce a v prospech jej obyvateľov, ale na úhradu dlhov súkromnej osoby – podnikateľa. Námiетка odvolateľa, že uplynutím doby ručenia sa odporca 2/ nezbavil svojho ručiteľského záväzku a je naďalej zaviazaný uspokojiť navrhovateľa z titulu svojho ručiteľského záväzku je bez právnej relevancie, keďže ručiteľský záväzok odporcu 2/, obsiahnutý v záručnej listine z 21. 07. 1992, krajský súd považoval za absolútne neplatný právny úkon (s účinkom ex tunc).

29. Odvolací súd sa stotožnil so záverom krajského súdu, že námiетка premlčania uskutočniť právny úkon – uplatniť neplatnosť ručiteľského vyhlásenia odporcu 2/, vznesená v konaní navrhovateľom (ust. § 390 Obch. zák.) nie je dôvodná, pretože premlčanie nie je možné uplatniť na možnosť dovolávania sa právnych následkov, ktoré nastali ex lege u právneho úkonu absolútne neplatného pre rozpor so zákonom v zmysle ust. § 39 OZ. V prípade absolútne neplatného právneho úkonu je právny úkon neplatný od začiatku (ex tunc), pričom absolútnej neplatnosti sa môže dovolávať každý a toto právo nepodlieha premlčaniu. Procesnoprávnym dôsledkom absolútnej neplatnosti právneho úkonu je povinnosť súdu prihladiť na neplatnosť ex offio bez toho, aby sa jej druhý účastník dovolával. Odvolací súd nesúhlasí s názorom odvolateľa, že v prípade právneho úkonu - záručnej listiny odporcu 2/ z 21. 07. 1992 by sa malo jednať o relatívne neplatný právny úkon, pretože dôvod neplatnosti chráni len odporcu 2/. Dôvod neplatnosti v zmysle ust. § 39 OZ, spočívajúci v rozpore so zákonom, môže mať podľa Obch. zák. v jednotlivých prípadoch rozdielnu povahu a v závislosti na tom môže v niektorom prípade viesť k absolútnej neplatnosti právneho úkonu a v inom prípade zase k relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Vždy je preto potrebné skúmať konkrétne okolnosti každého prípadu. V posudzovanom prípade práve z dôvodu, že ručiteľský záväzok obsiahnutý v záručnej listine z 21. 07. 1992 sa týka nakladania s majetkom obce (s jej finančnými prostriedkami značného rozsahu) a tento záväzok je v rozpore čo do jeho rozsahu, ako aj doby trvania s vôľou obecného zastupiteľstva, prejavenu v jeho uznesení č. 22/92, ide o právny úkon absolútne neplatný pre rozpor so zákonom (§ 39 OZ, ako aj zák. č. 369/1990 Zb. a zák. č. 138/1991 Zb., ktoré ako zákony „lex specialis“ upravujú špecifickým a v mnohých smeroch aj obmedzujúcim spôsobom podmienky nakladania s majetkom obcí - vid' bližšie aj body 2, 3, 4). Odvolací súd nesúhlasí s námietkou odvolateľa, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu v tejto časti je nepreskúmateľné, nakoľko krajský súd sa vôbec nezaoberal jeho tvrdením o relatívnej neplatnosti právneho úkonu - záručnej listiny v zmysle ust. § 267 Obch. zák. a ani námietkou premlčania práva uskutočniť právny úkon - uplatniť relatívnu neplatnosť právneho úkonu v zmysle ust. § 390 Obch. zák. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol síce stručne, avšak výstižne, prečo považoval za nedôvodnú námietku premlčania vznesenú v konaní navrhovateľom v zmysle ust. § 390 Obch. zák. Pomerne obsiahlo však v iných častiach rozsudku vysvetlil, prečo bolo potrebné považovať právny úkon - záručnú listinu za absolútne neplatný právny úkon (a nie relatívne neplatný právny úkon v zmysle ust. § 267 Obch. zák.).

30. Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd vo veci vykonal dostatočné dokazovanie, z ktorého správne zistil skutkový a právny stav veci, v ktorej aj správne rozhodol, keď návrh navrhovateľa na zaplatenie sumy 419.350,96 eur s príslušenstvom proti odporcovi 2/ ako ručiteľovi zamietol. Odvolací súd preto rozsudok krajského súdu v napadnutej druhej výrokovej vete vo vzťahu k odporcovi 2/ potvrdil podľa ust. § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny, pričom odôvodnenie rozsudku krajského súdu čiastočne spresnil a doplnil o ďalšie dôvody na zdôraznenie jeho vecnej správnosti (ust. § 219 ods. 2 OSP).

91.

ROZHODNUTIE

Správca konkurznej podstaty nemá naliehavý právny záujem na žalobe o určenie vlastníctva úpadcu k nehnuteľnostiam, ak má za to, že k zápisu vlastníckych práv tretej osoby do katastra nehnuteľností došlo na základe absolútne neplatného právneho úkonu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. apríla 2018, sp. zn. 4Obdo/21/2017)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) svojím (v poradí druhým) rozsudkom č. k. 2Cb/27/2007-224 zo dňa 20. mája 2013 žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol a zaviazal ho zaplatiť žalovanému 1/ trovy konania spolu vo výške 1.413,32 eur (trovy právneho zastúpenia 1.313,82 eur a iné trovy 99,50 eur) a žalovanému 2/ trovy konania vo výške 133,70 eur.

2. Súd prvej inštancie v uvedenom rozhodnutí skonštatoval, že žalobca sa v predmetnom konaní domáha určenia vlastníckeho práva, resp. podielového spoluvlastníckeho práva úpadcu k nehnuteľnostiam vedeným na Okresnom úrade R., katastrálnym odborom na LV č. X. pre k. ú. R., ktoré spoločnosť R., spol. s r. o. ako predávajúca predala za kúpnu cenu 400.000,- Sk spoločnosti R., a. s. ako kupujúcej na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej dňa 26. 07. 2005 a vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu vo výške 18/100 k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. X. pre k. ú. R., ktoré spoločnosť R., spol. s r. o. predala spoločnosti R., a. s. za sumu 100.000,- Sk na základe kúpnej zmluvy zo dňa 12. 07. 2005. Žalobca tvrdí, že obidve kúpne zmluvy sú neplatným právnym úkonom pre rozpor s dobrými mravmi, nakoľko ich uzavrela jedna fyzická osoba – M. D., ako štatutárny zástupca jednotlivých zmluvných strán. Podľa žalobcu došlo uzavretím týchto zmlúv k takému zmenšeniu majetku úpadcu, ktoré vyústilo do jeho neschopnosti plniť si záväzky, pričom zmluvy boli uzatvárané bez akéhokoľvek ekonomického, hospodárskeho, či iného účelu, naopak, s účelom obohatiť sa na úkor zamestnancov a ostatných veriteľov.

3. Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na viazanosť právnym názorom odvolacieho súdu (vyjadreného v uznesení č. k. 43Cob/165/2011-195 zo dňa 7. februára 2012, ktorým bol zrušený v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie vo veci č. k. 2Cb/27/2007-147 zo dňa 14. marca 2011) a rozhodol, že žaloba nie je dôvodná v plnom rozsahu z dôvodu neexistencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Žalobca, ako správca konkurznej podstaty úpadcu, mal postupovať v zmysle relevantných ustanovení zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „ZKR“), predovšetkým § 78 a § 93 tohto zákona. Podaná určovacia žaloba je preto procesne neprípustným nástrojom ochrany práva žalobcu a v takom prípade na nej nemôže mať žalobca naliehavý právny záujem. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP.“) tak, že žalobcu zaviazal na náhradu trov konania vzniknutých žalovanému 1/ a žalovanému 2/.

4. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom č. k. 43Cob/213/2013-259 z 22. mája 2014 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 2Cb/27/2007-224 zo dňa 20. mája 2013 potvrdil, žalobcu zaviazal nahradiť žalovanému trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní vo výške 81,46 eur a zároveň pripustil dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, pretože ide o rozhodnutie, ktoré má po právnej stránke zásadný význam.

5. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 2Cb/27/2007-147 zo 14. marca 2011 bol zrušený uznesením odvolacieho súdu č. k. 43Cob/165/2011-195 zo 7. februára 2012 z dôvodu, že súd prvej inštancie pri posudzovaní otázky naliehavého právneho záujmu žalobcu nezohľadnil špecifické, zákonom upravené postavenie žalobcu ako správcu úpadcu, ako aj z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu, keď nevykonával dokazovanie navrhnuté žalovaným 1/ práve za účelom preukázania obrany žalovaného 1/, ktorý tvrdil, že kúpne zmluvy, na základe ktorých podal žalobca žalobu, neboli uzavreté v rozpore s dobrými mravmi. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní teda vychádzal z právneho názoru odvolacieho súdu, prihliadol k postaveniu žalobcu ako správcu konkurznej podstaty a po prijatí záveru, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení vlastníctva úpadcu k uvedeným nehnuteľnostiam postupoval správne, keď už žalobu po vecnej stránke nepreskúmaval.

6. Na zdôraznenie správnosti predmetného záveru súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že v zmysle ustanovenia § 80 ods. 2 ZKR, správca zapíše do súpisu aj majetok prevedený úpadcom na tretie osoby v dôsledku neplatných právnych úkonov. Na rozdiel od postupu správcu pri zápise majetku tretích osôb nadobudnutých na základe neúčinných právnych úkonov, kde zákon v § 80 ods. 1 upravuje, že ak tretia osoba neúčinnosť právneho úkonu písomne neuzná, správca môže takýto majetok tretej osoby zapísať do súpisu, až keď neúčinnosť právneho úkonu určí súd (pričom zároveň v tom prípade nie je prípustná vylučovacia žaloba), pri absolútne neplatných právnych úkonov zákon neurčuje časový moment zápisu majetku tretích osôb, ale určuje, aby aj majetok tretích osôb nadobudnutý od úpadcu na základe neplatných právnych úkonov bol do súpisu zapísaný. Z citovaného znenia zákona je možné vyvodiť, že správca je oprávnený a zároveň aj povinný zapísať takýto majetok bez toho, aby mal súdne rozhodnutie o neplatnosti právneho úkonu. Je potrebné tiež uviesť, že ak súd rozhodne o neplatnosti právneho úkonu, nemožno už tento majetok považovať za majetok tretej osoby, pretože už by išlo o majetok tretích osôb, ale o majetok úpadcu. Odvolací súd preto dospel k záveru, že z citovaného znenia § 80 ods. 2 ZKR vyplýva, že správca nielenže môže, ale aj musí zapísať do súpisu majetok tretích osôb, pokiaľ sa domnieva, že vlastníctvo k majetku z úpadcu prešlo na základe absolútne neplatných právnych úkonov.

7. Naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je daný vtedy, ak nie je možné nápravu dosiahnuť inak, resp. ak je určovacia žaloba pre dosiahnutie nápravy účinnejšia, než iné právne prostriedky. Pokiaľ teda zákon v § 80 ods. 2 ZKR dáva správcovi oprávnenie zapísať do súpisu aj majetok tretích osôb nadobudnutý na základe neplatných právnych úkonov, nemá správca ako žalobca naliehavý právny záujem na určovacej žalobe, ktorou sa domáha určenia vlastníctva úpadcu k takémuto majetku. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na judikatúru súdov Českej republiky, konkrétne rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 20Co/334/2000 (R65/2001), vychádzajúce z obdobnej právnej úpravy ako je úprava ZKR, podľa ktorého rozhodnutia správca konkurznej podstaty (insolvenčný správca) nemá naliehavý právny záujem

na určení vlastníckeho práva úpadcu k nehnuteľnostiam. Pokiaľ má za to, že úpadca je vlastníkom nehnuteľností, zapíše ich do konkurznej podstaty. Uvedenému záveru zodpovedá aj právna úprava § 78 ods. 1 ZKR v znení platnom a účinnom od 01. 01. 2012, ktorá upravuje povinnosti správcu v prípade, ak do súpisu zapisuje majetok, ktorý je evidovaný v katastri nehnuteľností alebo v inej evidencii majetku v prospech inej osoby. S poukazom na § 206a sa úprava § 78 ods. 10 ZKR na tento prípad nevzťahuje, je však možné usúdiť, že správca, pokiaľ vykonával svoje práva a povinnosti s odbornou starostlivosťou, by zápis takéhoto majetku do príslušnej evidencie nehnuteľností vždy oznámil (aj bez výslovnej povinnosti, uloženej mu v zákone). Správca je však pri zápise takéhoto majetku povinný zapísať ho do súpisu poznámku v prospech vlastníctva, pretože musí vychádzať zo záveru, že prinajmenšom zo strany nadobúdateľa majetku je sporné, či majetok podlieha konkurzu. Následne táto tretia osoba má možnosť žalobou uplatniť vylúčenie majetku zo súpisu a to práve preukazovaním, že právny úkon, ktorým majetok nadobudla, je platným právnym úkonom.

8. Ako odvolací súd zistil, žalobca, ako správca, napokon nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom tohto konania, do súpisu majetku v konkurze aj zahrnul a boli voči nemu podané žaloby o vylúčenie vecí (konania sú vedené na Okresnom súde Banská Bystrica, o návrhu žalovaného 1/ pod sp. zn. 26Cbi/57/11 a o návrhu žalovaného 2/ pod sp. zn. 16Cbi/29/11). Okresný súd bude v týchto konaniach ako prejudiciálnu otázku skúmať, či vyššie uvedené kúpne zmluvy sú platným právnym úkonom alebo nie. Pokiaľ ide o námietky žalobcu v odvolaní, že neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi úpadcom a právnym predchodcom žalovaného 2/ sa domáhal nielen ako absolútne neplatnej, ale aj z dôvodu jej relatívnej neplatnosti, odvolací súd odvolateľa upozornil, že pokiaľ je niektorý právny úkon absolútne neplatný, nie je dôvod skúmať jeho relatívnu neplatnosť.

9. Na základe uvedených záverov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým žalobu žalobcu zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe, ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil a o trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP.

10. Odvolací súd však podľa § 238 ods. 3 OSP pripustil dovolanie proti svojmu potvrdzujúcemu rozsudku, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Vychádzajúc z doterajšej judikatúry súdov Slovenskej republiky je podľa odvolacieho súdu potrebné uviesť, že súdy naliehavý právny záujem na určovacej žalobe, predmetom ktorej bol nárok žalobcu na určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, pri ktorých bol do katastra nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný, teda tretia osoba, považovali vždy za daný. Zároveň však pri týchto rozhodnutiach nebol posudzovaný prípad, keď žalobcom je správca konkurznej podstaty, oprávnenia ktorého sú určené citovaným § 80 ods. 2 ZKR. Odvolaciemu súdu nie je známe žiadne rozhodnutie dovolacieho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v tejto veci a poukázal len na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej aj „NS ČR“) vychádzajúce z obdobnej právnej úpravy. Odvolací súd považoval svoje rozhodnutie za také, ktoré má po právnej stránke zásady význam, pretože zodpovedanie nižšie uvedenej otázky má všeobecný vplyv na podobné prípady a je preto významné z hľadiska rozhodovacej činnosti súdov Slovenskej republiky. Z uvedeného dôvodu pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie, a to na zodpovedanie nasledovnej otázky zásadného právneho významu: Má správca v konkurze naliehavý právny záujem na žalobe o určenie

vlastníctva úpadcu k nehnuteľnostiam ak má za to, že k zápisu vlastníckych práv tretej osoby do katastra nehnuteľností došlo na základe absolútne neplatného právneho úkonu?

11. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dňa 01. augusta 2014 žalobca dovolanie v súlade s ustanovením § 236 a nasl. OSP, poukazujúc na ustanovenie § 238 ods. 3 OSP. Dovolateľ žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobe vyhovie a zaviazže žalovaných na náhradu trov konania.

12. Dovolateľ má za to, že súdy na základe vykonaného dokazovania dospeli k nesprávnym právnym záverom. K nedostatku naliehavého právneho záujmu správcu konkurznej podstaty (ďalej aj „správca“) na požadovanom právnom určení dovolateľ uvádza, že s takýto záverom nesúhlasí, nakoľko správca je povinný vykonávať svoju funkciu s odbornou starostlivosťou. Je preto povinný zisťovať všetok majetok úpadcu, ktorý je v konkurze postihnuteľný a speňažiteľný tak, aby mohol čiastočne uspokojiť veriteľov úpadcu v čo najkratšom čase a zároveň v čo najväčšom rozsahu. Majetok, ktorý bol prevedený na tretie osoby odporovateľnými právnymi úkonmi alebo neplatnými právnymi úkonmi, je povinný získať späť do konkurznej podstaty a v prípade, že to nie je možné, tak je povinný získať finančnú náhradu tohto majetku. Zo žiadneho ustanovenia ZKR nevyplýva, že by správca mal právomoc rozhodovať o platnosti, resp. neplatnosti úkonov, ktoré pred vyhlásením konkurzu urobil úpadca s tretími osobami. Podľa jeho názoru nie je pravda, že mal predmetné nehnuteľnosti zapísať do konkurznej podstaty s poznámkou o spornom zápise podľa ustanovenia § 78 ZKR. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii totiž uvádza len príkladmo, kedy je zahrnutie majetku do konkurznej podstaty sporné, t. j. najmä vtedy, ak sa nachádza u tretej osoby, alebo ak tretia osoba k nemu uplatňuje právo, ktoré zapísanie majetku do súpisu vylučuje. V danom prípade však nešlo o prípadný sporný zápis, pretože vlastnícke právo k nehnuteľnostiam je evidované v katastri nehnuteľností na príslušných listoch vlastníctva. Teda žalovaní boli, a aj v súčasnosti sú, v katastri nehnuteľností vedení ako vlastníci, pričom podľa ust. § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam „Údaje katastra uvedené v § 7 sú hodnoverné, ak sa i nepreukáže opak.“ Z horeuvedeného má vyplývať, že správca nemohol zapísať do všeobecnej či oddelenej podstaty nehnuteľností, ktoré boli riadne vedené v katastri nehnuteľností na príslušných listoch vlastníctva v prospech tretích osôb. Neexistuje odôvodnenie o spornom zápise, nakoľko o vlastníkoch nehnuteľností jestvovali hodnoverné údaje, vedené v katastri nehnuteľností. Správca nemôže konať svojvoľne a neprimerane zasahovať do práv a oprávnených záujmov tretích osôb len preto, že sa domnieva, že kúpna zmluva, resp. kúpne zmluvy, ktorých predmetom bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, sú neplatné.

13. Podľa názoru dovolateľa podľa právneho poriadku Slovenskej republiky môže o neplatnosti právnych úkonov rozhodnúť výlučne a jedine súd. Preto kým neexistuje právoplatné súdne rozhodnutie o neplatnosti právneho úkonu, je vylúčené, aby správca zapísal do konkurznej podstaty majetok, ktorý mal byť prevedený z úpadcu na tretiu osobu údajným neplatným právnym úkonom. V tejto súvislosti poukazuje aj na samotné ust. § 80 ZKR, kde sa v odseku 1 uvádza, že „Ak tretia osoba neúčinnosť právneho úkonu písomne neuzná, správca môže majetok tretej osoby nadobudnutý na základe neúčinného právneho úkonu alebo nároky z neho vyplývajúce zapísať do súpisu, až keď neúčinnosť právneho úkonu určí súd; vylučovacia žaloba v tom prípade nie je prípustná.“ V odseku 2 tohto ustanovenia sa hovorí „Do súpisu sa zapisuje aj majetok tretích osôb nadobudnutý na základe neplatných právnych úkonov.“ V prípade neplatných právnych úkonov zákon neupravuje, že správca môže majetok zapísať až po rozhodnutí súdu

o neplatnosti právneho úkonu, pretože, podľa názoru správcu, iný výklad ani nie je možný. Je predsa zrejmé, že len na základe právoplatného súdneho rozhodnutia môže ktokoľvek zistiť, že právny úkon je neplatný, a teda, že majetok bol nadobudnutý neplatným právnym úkonom tak, ako to predpokladá ust. § 80 ods. 2 ZKR. Nikto nemôže tvrdiť, ani správca nie, neplatnosť právneho úkonu bez právoplatného rozhodnutia súdu. Je neprijateľný výklad zákona, podľa ktorého správca na základe svojho uváženia zapíše do súpisu konkurznej podstaty majetok tretej osoby, o ktorom sa domnieva, že bol prevedený z majetku úpadcu neplatným právnym úkonom. Zo zákona správcovi takáto právomoc nevyplýva. Zákon nešpecifikuje ani nijak bližšie neuvádza, kedy a na základe čoho zapíše správca do súpisu majetok tretích osôb nadobudnutý na základe neplatných právnych úkonov.

14. Dovolateľ, vo vzťahu k odvolacím súdom uvedenému rozhodnutiu NS ČR, sp. zn. 20Co/334/2000, uvádza, že považuje záver NS ČR za nesprávny, avšak zdôrazňuje, že v kontexte s právnou úpravou obsiahnutou v ZKR a Občianskom zákonníku. Má za to, že obidve napadnuté kúpne zmluvy sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi, pretože boli uzatvorené v rozpore s dobrými mravmi a naviac, kúpna zmluva uzatvorená s právnym predchodcom žalovaného 2/ je neplatná aj podľa § 40a OZ. Ak napokon správca pristúpil k tomu, že nehnuteľnosti, ktoré žalovaní nadobudli podľa jeho názoru neplatnými právnymi úkonmi od úpadcu, zapísal do súpisu konkurznej podstaty, urobil tak len z opatrnosti, práve z dôvodov, že mnohí správcovia majú na vec zhodný názor ako súdy, ktoré rozhodovali v tejto veci. Napokon až dovolací súd, t. j. najvyšší súd, svojim rozhodnutím v tejto právnej veci na základe tohto dovolania rozhodne, či má alebo nemá správca naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k majetku, o ktorom sa domnieva, že bol prevedený z majetku úpadcu na tretie osoby neplatným právnym úkonom.

15. Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol a priznal žalovanému 2/ náhradu trov dovolacieho konania.

16. Najvyšší súd, ako súd dovolací [podľa § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), a že ide o rozsudok, proti ktorému je dovolanie procesne prípustné, preskúmal tento rozsudok a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

17. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ktorý upravuje postup súdu pri prejednávaní a rozhodovaní sporov. Civilným sporovým poriadkom bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Podľa čl. 2 ods. 1 základných princípov C. s. p., ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Podľa čl. 2 ods. 2 základných princípov CSP, právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Ustanovenie § 470 ods. 1 CSP zakotvuje okamžitú aplikabilitu procesnoprávných noriem, ktorá znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti nového zákona.

18. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku, zostávajú zachované. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia, ako aj čl. 2 ods. 1 a 2 základných princípov, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený, dovolací súd posudzoval prípustnosť podaného dovolania žalobcu ako aj v ňom uvedené dovolacie dôvody podľa zákona účinného v čase podania dovolania (ustanovenia § 236 a nasl. OSP).

19. Občiansky súdny poriadok pripúšťal dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa ustanovenia § 153 ods. 3 a 4 OSP (§ 238 ods. 3 OSP).

20. Pokiaľ odvolací súd pripustil dovolanie pre konkrétnu právnu otázku, ktorá má zásadný význam, dovolanie v takomto prípade, okrem vád naplňujúcich znaky dovolacích dôvodov podľa § 241 ods. 2 písm. a/ a b/ OSP, môže byť odôvodnené výlučne len nesprávnym právnym názorom zaujatým v napadnutom rozhodnutí, a to práve v tej právnej otázke, ktorá viedla k prípustnosti dovolania. Dovolací súd sa potom obmedzuje len na dôvody dovolania, ktoré spadajú do rámca pripusteného dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ OSP (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/8/2008 z 31. marca 2009).

21. Žaloba o určenie práva alebo právneho vzťahu mala svoj základ v predchádzajúcej právnej úprave, účinnej v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, i odvolacieho súdu, ako aj v čase podania dovolania, a to v ustanovení § 80 písm. c/ OSP, podľa ktorého návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Základným procesným predpokladom úspešnosti takejto žaloby bola existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým.

22. Pri posudzovaní otázky existencie naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva je treba vziať do úvahy, že žalobca vystupuje ako správca konkurznej podstaty, ktorej majetok sa týmto spôsobom snaží zabezpečiť. Samotné postavenie správcu konkurznej podstaty a jeho postup pri zaisťovaní majetku patriaceho do podstaty, ktoré je vymedzené zákonom o konkurze a reštrukturalizácii, je dané priamo zo zákona, pričom tento špecifický právny režim mu umožňuje realizovať ochranu a nakladanie s majetkom úpadcu na zabezpečenie cieľov konkurzného konania. Ako vyplýva z ustanovení § 73 ods. 1 a § 76 ZKR, správca konkurznej podstaty v konkurznom konaní zisťuje majetok úpadcu, a po zistení rozsahu majetku, tento zapíše do súpisu majetku patriaceho do konkurznej podstaty. Základným podkladom pre speňaženie podstaty je súpis podstaty, ktorý uskutočňuje správca podstaty (§ 76, § 77 ZKR). Správca do súpisu v zásade zahrnie každú vec a právo, o ktorých je presvedčený, že do podstaty patria. Ak je sporné, či majetok patrí do podstaty, zapíše sa do súpisu podstaty s poznámkou o nárokoch uplatnených inými osobami alebo s poznámkou o iných dôvodoch, ktoré spochybňujú zaradenie majetku do súpisu. Pri spornom zápise správcu v súpise poznamená dôvody sporného zápisu a uvedie osobu, v ktorej prospech pochybnosti sporného zápisu svedčia (§ 78 ods. 1 ZKR). Do súpisu sa zapisuje aj majetok tretích osôb nadobudnutý na základe neplatných právnych úkonov (§ 80 ods.

2 prvá veta ZKR). Pri systematickom výklade § 80 nie je správca obmedzený tým, že majetok nadobudnutý na základe neplatného právneho úkonu môže do súpisu majetku podstať zapísať až potom, čo súd rozhodnutím vysloví neplatnosť právneho úkonu. Absolútna neplatnosť právnych úkonov nastáva ex lege a na základe takéhoto úkonu druhý účastník právneho vzťahu nenadobudne vlastnícke alebo iné právo k veci, k právu alebo inej majetkovej hodnote. Takýto majetok teda de facto stále patrí úpadcovi a správca ho môže a musí zapísať do súpisu majetku podstať. Pokiaľ je do podstaty zahrnutá vec, ku ktorej si uplatňuje právo tretia osoba, súd tejto tretej osobe uloží, aby v stanovenej lehote podala proti správcovi vylučovaciu (excindačnú) žalobu (v týchto súvislostiach podporne pozri napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Obo/101/2010 zo 6. októbra 2010 a uznesenie ústavného súdu II. ÚS 202/2011 z 12. mája 2011). Na absolútnu neplatnosť musí následne súd prihliadnuť ex offa a vyriešiť otázku neplatnosti ako prejudiciálnu otázku. Ak nie je vylučovacia žaloba podaná včas, má sa za to, že vec patrí do konkurznej podstaty (§ 78 ods. 4 ZKR).

23. Samotný súpis majetku, o ktorom je správca presvedčený, že patrí do konkurznej podstaty, nie je obmedzený žiadnym ustanovením konkurzného zákona, pričom takýmto postupom nebráni ani tá skutočnosť, že v súčasnej dobe sú ako vlastníci žalovaných nehnuteľností zapísané tretie osoby (žalovaní). Na základe uvedeného žalobca nemôže pociťovať neistotu svojho postavenia alebo ohrozenia správcu pri zaisťovaní a vykonaní súpisu majetku úpadcu (pozri napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2Obo/13/2012 z 30. apríla 2012). Z uvedených dôvodov, pokiaľ súd prvej inštancie, ako i odvolací súd dospeli k záveru, že správca konkurznej podstaty nemá naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, nakoľko samotný konkurzný zákon umožňuje správcovi konkurznej podstaty a ukladá mu súčasne povinnosť majetok úpadcu zistiť a zapísať do súpisu konkurznej podstaty, je ich názor o nedostatku naliehavého právneho záujmu správny (pozri tiež napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3Obdo/13/2008 zo 7. mája 2009).

24. Zároveň je potrebné dodať, že ak správca oznámi príslušnému katastrálnemu úradu, že zapísal do konkurznej podstaty nehnuteľnosti vo vlastníctve osôb odlišných od úpadcu, nesmie katastrálny úrad povoliť zápis zmien vlastníckych práv k nehnuteľnostiam na základe právnych úkonov, ktoré urobila iná osoba ako správca. Súpis majetku podstaty predstavuje titul, ktorým správca podstaty do konkurznej podstaty dokladá, že je oprávnený so spísaným majetkom pri jeho speňažovaní nakladať. Po zaistení majetku úpadcu, za účelom jeho budúceho speňaženia, nie je potrebné, aby u nehnuteľných vecí, o ktorých je správca presvedčený, že patria do podstaty, bol v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník úpadcu. Titulom pre nakladanie s majetkom úpadcu, vrátane nehnuteľností, je súpis majetku. Ak je určitá nehnuteľnosť spísaná v súpise majetku, tak pri speňažení majetku je dostatočným podkladom pre zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností na ďalší subjekt práve súpis majetku. Nie je preto nevyhnutné, aby bol úpadca ako vlastník nehnuteľností v katastri nehnuteľností zapísaný. Aj keď platí všeobecná zásada, podľa ktorej, ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník sporných nehnuteľností a žalobca toto vlastníctvo spochybňuje, má žalobca naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva, v prípade správcu úpadcu túto všeobecnú zásadu použiť nemožno. Správca totiž vystupuje ako osoba, ktorej úlohou je speňaženie majetku patriaceho do podstaty. Z tohto hľadiska tiež správca nemá naliehavý právny záujem na určení existencie vlastníckeho práva, keďže k speňaženiu majetku úpadcu nemusí byť úpadca zapísaný ako vlastník nehnuteľností v katastri nehnuteľností. V tomto smere je možné podporne poukázať aj

na rozhodovaciu prax súdov v Českej republike, vychádzajúcu z obdobnej právnej úpravy ako je úprava ZKR, ktorá dospela k obdobným záverom, a to napr. na rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo/3655/2010 z 20. apríla 2011, rozsudok NS ČR sp. zn. 22Cdo/2141/2001 z 25. marca 2002, ako aj uznesenie Krajského súdu v Hradci Králové sp. zn. 20Co/334/2000 z 29. septembra 2000 (R 65/2001).

25. Z uvedeného vyplýva, že správca v konkurznom konaní nemá naliehavý právny záujem na žalobe o určenie vlastníctva úpadcu k nehnuteľnostiam, ak má za to, že k zápisu vlastníckych práv tretej osoby do katastra nehnuteľností došlo na základe absolútne neplatného právneho úkonu.

26. So zreteľom na tieto dôvody dovolací súd dovolanie žalobcu ako nedôvodné rozsudkom zamietol podľa § 448 CSP.

92.

ROZHODNUTIE

Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v zmysle § 32 ods. 11 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení do 31.12.2017 má aj veriteľ, ktorému bola popretá pohľadávka a ktorý je v právnej pozícii žalobcu. Zloženie preddavku je podmienkou, aby súd rozhodoval o žalobe, inak konanie zastaví. Pokiaľ žalobca uhradí uvedený preddavok na trovy konania v lehote na podanie odvolania proti zastavujúcemu uzneseniu prvoinštančného súdu, odvolací súd uznesenie o zastavení konania zruší.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. januára 2018, sp. zn. 4Obdo/3/2017)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Košice I, ako súd prvej inštancie, uznesením č. k. 26Cbi/9/2015-43 zo dňa 17. 12. 2015 zastavil konanie o určenie poradia popretej pohľadávky prihlásenej do konkurzného konania v celkovej výške 22.264.075,61 eur. Súčasne rozhodol o nepriznaní náhrady trov konania stranám sporu.

2. Z odôvodnenia uznesenia prvoinštančného súdu vyplýva, že žalobcovi bola uznesením č. k. 26Cbi/9/2015-37 zo dňa 15. 10. 2015 podľa § 32 ods. 11 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoKR“) uložená povinnosť zaplatiť preddavok na trovy konania vo výške 322,65 eur v lehote 15 dní odo dňa doručenia predmetného uznesenia. Žalobca bol poučený, že ak preddavok v stanovenej lehote nezloží, súd konanie zastaví. Uznesenie bolo žalobcovi (jeho právnomu zástupcovi) doručené dňa 18. 11. 2015. Žalobca preddavok na trovy konania v súdom stanovenej 15-dňovej lehote, a ani do rozhodnutia súdu prvej inštancie, nezaplatil. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

3. Na odvolanie žalobcu (proti výroku prvoinštančného uznesenia o zastavení konania), ako aj žalovaného v 1. rade (proti výroku o nepriznaní náhrady trov konania), Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“), uznesením č. k. 3CoKR/16/2016-72 zo dňa 27. 06. 2016, rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o zastavení konania ako vecne správne potvrdil, kým vo výroku o nepriznaní náhrady trov konania stranám sporu, prvoinštančné uznesenie zrušil a v tejto časti vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že žalobca si prihlásil do konkurzného konania v 45-dňovej lehote od vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu S. a. s. S., súhrnnou prihláškou zo dňa 31. 03. 2015, pohľadávky vo výške 22.264.075,61 eur. Správca úpadcu zapísal prihlásené pohľadávky do zoznamu pohľadávok pod por. číslom 502 až 616 a v zákonnej lehote ich poprel čo do poradia, a to z dôvodu spriaznenosti žalobcu s úpadcom. Vzhľadom na uvedené podal žalobca žalobu proti správcovi ako žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade o určenie poradia popretej pohľadávky.

5. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 26Cbi/9/2015-37 zo dňa 15. 10. 2015 žalobcovi uložil, aby do 15 dní od doručenia uznesenia zaplatil na účet Okresného súdu Košice I preddavok na trovy

konania vo výške 322,65 eur, súčasne uložil povinnosť aj žalovanému v 2. rade, aby v lehote 15 dní od doručenia uznesenia zložil preddavok na trovy konania, rovnako vo výške 322,65 eur. Z obsahu odôvodnenia prvoinštančného uznesenia vyplýva, že ak žalobca preddavok v stanovenej lehote nezloží, súd konanie v zmysle § 32 ods. 11 ZoKR zastaví. Uznesenie prevzal právny zástupca žalobcu dňa 18. 11. 2015.

6. Z prevodného príkazu predloženého žalobcom (č. l. 53) vyplýva, že žalobca dňa 02. 02. 2016 poukázal na účet Okresného súdu Košice I sumu 322,65 eur, ako preddavok na trovy konania.

7. Odvolací súd vychádzal zo skutkového a právneho stavu veci, keď o povinnosti žalobcu zložiť v incidenčnom konaní preddavok na trovy konania vo výške 322,65 eur bolo rozhodnuté a žalobca aj napriek vedomosti, že preddavok mal zložiť v lehote do 15 dní (t. j. do 03. 12. 2015) tento nezložil, ale uhradil ho až v lehote na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania dňa 02. 02. 2016. Súd prvej inštancie preto dňa 17. 12. 2015 vydal uznesenie, ktorým incidenčné konanie zastavil.

8. Odvolací súd uviedol, že preddavok na trovy konania podľa § 32 ods. 11 ZoKR nie je súdnym poplatkom a jeho právne opodstatnenie je upravené iba v ZoKR. Incidenčné konania sú vyvolané konkurzom alebo reštrukturalizáciou a riadia sa Občianskym súdnym poriadkom. Ustanovenie § 141a OSP a postup podľa § 10 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „ZoSP“ alebo „zákon o súdnych poplatkoch“) nie je možné v danom prípade použiť ani za situácie, že žalobca preddavok na trovy konania poukázal na účet súdu v lehote na podanie odvolania. S poukazom na uvedené nie sú splnené zákonné podmienky ani pre zrušenie odvolaním napadnutého uznesenia v časti zastavenia konania podľa § 221 ods. 1 OSP, ani pre zmenu uznesenia podľa § 220 OSP. Uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o zastavení konania považoval preto odvolací súd za vecne správne a podľa § 219 ods. 1 OSP ho potvrdil.

9. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania a vec v tejto zrušenej časti vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP). Uviedol, že ak dôjde k zastaveniu konania, súd v zásade rozhodne o trovách konania podľa § 146 OSP. V danom prípade bude úlohou súdu prvej inštancie posúdiť, či pre daný prípad s prihliadnutím na dôvody zastavenia konania platí ust. § 146 ods. 1 písm. c/, resp. ust., § 146 ods. 2 veta druhá OSP.

10. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca v zákonom stanovenej lehote dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil ust. § 419, § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Žalobca odvolaciemu súdu (rovnako aj súdu prvej inštancie) vytkol zásadné procesné pochybenia majúce za následok vydanie nezákonného potvrdzujúceho rozhodnutia vo vzťahu k zastaveniu konania.

11. Okrem iného, žalobca v dovolaní poukázal na splnenie preddavkovej povinnosti bez zbytočného odkladu po tom, ako sa dozvedel o uložení preddavkovej povinnosti a o zastavení konania v dôsledku jej nesplnenia. Uviedol, že bankovým prevodom zo dňa 02. 02. 2016 zložil preddavok v určenej výške na účet Okresného súdu Košice I a súčasne v zákonnej lehote podal proti uzneseniu o zastavení konania odvolanie. Poukázal na § 10 ods. 3 veta prvá ZoSP (v znení účinnom do 30. 06. 2016) a uviedol, že zmysel a účel preddavku na trovy incidenčného konania podľa § 32 ods. 11 ZoKR sa síce od súdneho poplatku do značnej miery líši, avšak z hľadiska povinnej osoby a zákonných následkov ide z povahy veci o typovo identickú peňažnú povinnosť.

Tak ako zákon o súdnych poplatkoch v § 10 ods. 1 spája márne uplynutie lehoty na zaplatenie súdneho poplatku so zastavením konania, rovnako so zastavením konania spája ZoKR v § 32 ods. 1 neuhradenie preddavku na trovy konania. Žalobca vyslovil názor, že je opodstatnená a spravodlivá primeraná aplikácia § 10 ods. 3 ZoSP aj na preddavky podľa § 32 ods. 11 ZoKR, ktoré boli zložené dodatočne v lehote na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania, a to jednak z hľadiska zabránenia odmietnutiu spravodlivosti, ktoré by mohlo mať ústavnoprávny rozmer, ale aj pokiaľ ide o základné princípy CSP (najmä čl. 2 ods. 1, čl. 3 ods. 1 a čl. 4 ods. 1). Tvrdí, že v záujme právnej istoty je nevyhnutné, aby mali všetky druhy poplatkových a iných peňažných povinností v súvislosti s podaním žaloby jednotný a stabilný právny režim. Vzhľadom na uvedené má žalobca za to, že odvolací súd, ktorý odmietol primeranú aplikáciu § 10 ods. 3 ZoSP na daný skutkový stav, potvrdením uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie preddavku, znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a k svojvoľnému odmietnutiu výkonu spravodlivosti.

12. Žalobca namietol tiež porušenie princípu rovnosti strán, keď uviedol, že pokiaľ ide o preddavkovú povinnosť, účasť správcu v incidenčnom konaní nie je v § 32 ods. 11 ZoKR predpokladaná, správca však nesporne je subjektom, ktorý môže pohľadávku účinne poprieť (§ 32 ods. 2 ZoKR). V prejednávanom prípade poprel poradie prihlásenej pohľadávky žalobcu žalovaný v 1. rade, ktorý je správcou a iný veriteľ - žalovaný 2. rade. Vzhľadom na skutočnosť, že zákon neumožňuje uloženie preddavkovej povinnosti popierajúcemu správcovi, je v záujme zachovania princípu rovnosti strán [čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), čl. 6 ods. 1 CSP] opodstatnený záver, že § 32 ods. 11 ZoKR možno aplikovať iba v prípade sporu medzi konkurznými veriteľmi. Keďže v danom prípade incidenčná žaloba smeruje nielen proti popierajúcemu veriteľovi, ale aj proti popierajúcemu správcovi, súd prvej inštancie nebol podľa žalobcu oprávnený uložiť mu preddavkovú povinnosť podľa § 32 ods. 11 ZoKR a nesplnenie takto nezákonne uloženej preddavkovej povinnosti nemôže následne viesť k zastaveniu konania v zmysle § 32 ods. 11 ZoKR. Tým, že odvolací súd nezákonné uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie preddavku na trovy incidenčného konania ako vecne správne potvrdil, znemožnil žalobcovi uskutočňovanie procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP.

13. Na základe uvedeného žalobca dovolaciemu súdu navrhol, aby rozhodnutie odvolacieho súdu č. k. 3CoKR/16/2016-72 zo dňa 27. 06. 2016 podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil, súčasne aby v súlade s § 449 ods. 2 CSP zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie č. k. 26Cbi/9/2015-43 zo dňa 17. 12. 2015 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

14. K dovolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný v 1. rade, v ktorom navrhol dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť. Súčasne si uplatnil bližšie nevyčíslenú náhradu trov právneho zastúpenia.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

16. Dovolací súd pred tým, než pristúpil k preskúmaniu prípustnosti dovolania žalobcu, skúmal, či je dovolanie odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, resp. či dovolateľ vymedzil dovolacie dôvody spôsobom uvedeným v §§ 431 až 435 CSP.

17. Podľa § 431 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

18. Dovolať prípustnosť dovolania právne vymedzil tým, že súdy oboch inštancií nesprávnym procesným postupom znemožnili žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Za naplnenie nesprávneho procesného postupu, znemožňujúcemu žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva žalobca označil postup, kedy konanie o jeho žalobe o určenie poradia popretej pohľadávky súdy (resp. súd prvej inštancie, ktorého rozhodnutie potvrdil súd odvolací) zastavili bez toho, aby pre takýto postup bol daný zákonný dôvod. Žalobca má za to, že argumenty súdov o nezaplatení preddavku na trovy konania v súdom určenej 15-dňovej lehote, bez prihliadnutia na skutočnosť, že preddavok zložil v lehote na podanie odvolania proti zastavujúcemu uzneseniu prvoinstančného súdu, sú neakceptovateľné a v rozpore so zásadou spravodlivosti.

19. Dovolací súd po oboznámení sa s obsahom vecou súvisiaceho spisu je toho názoru, že konanie, v ktorom odvolací súd rozhodol dovolaním napadnutým uznesením, neprebehlo podľa zásad spravodlivého konania.

20. Podľa § 32 ods. 11 ZoKR (v znení účinnom od 01. 01. 2012), súd uloží navrhovateľovi a odporcovi, ktorým je popierajúci veriteľ, zložiť preddavok na trovy konania vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny za päť úkonov právnej služby podľa osobitného predpisu (*ktorým je vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov*). Ak navrhovateľ preddavok nezloží, súd konanie zastaví. Ak popierajúci veriteľ preddavok nezloží, súd v konaní o určení popretej pohľadávky rozhodne, že popretie pohľadávky je neúčinné.

21. Preddavok na trovy konania v zmysle citovaného §-u 32 ods. 11 ZoKR zabezpečuje vymožitelnosť prípadnej náhrady trov konania. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania má veriteľ, ktorému bola popretá pohľadávka a ktorý je v právnej pozícii žalobcu a aj veriteľ, ktorý poprel pohľadávku a je v pozícii žalovaného. Zloženie preddavku žalobcom je podmienkou, aby súd rozhodoval o podanej žalobe. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii ako špeciálny právny predpis nerozlišuje subjekty na strane žalobcu tak, ako ich rozlišuje na strane žalovaného, kedy odlišuje žalovaného, ktorým je správca a žalovaného, ktorým je popierajúci veriteľ. Na to, aby bolo popretie pohľadávky žalovaným ako popierajúcim veriteľom účinné, musí zložiť preddavok, v opačnom prípade súd v konaní o určení popretej pohľadávky rozhodne, že popretie je neúčinné. Zložený preddavok sa použije na náhradu trov konania, ak bude zaviazaný na náhradu ten účastník, ktorý preddavok zložil. Pokiaľ zaviazaný na náhradu trov konania nebude, súd rozhodne o vrátení preddavku alebo jeho časti.

22. Procesnú situáciu, kedy k úhrade preddavku na trovy konania, dôjde v lehote na podanie odvolania proti zastavujúcemu uzneseniu prvoinstančného súdu (keďže podanie odvolania proti uvedenému procesnému rozhodnutiu zákon nevylučuje), zákon o konkurze a reštrukturalizácii neupravuje, ktorá skutočnosť však jednoznačne nesmie ísť na úkor práv účastníka konania/strany sporu a obmedziť ho v prístupe k súdu (spravodlivosti). Rovnako by bolo v rozpore s princípom

spravodlivosti rigidné vylúčenie primeranej aplikácie §-u 10 ods. 3 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. (v znení účinnom do 30. 06. 2016), podľa ktorej prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania. V obidvoch prípadoch, teda tak v prípade preddavkovej povinnosti podľa ZoKR, ako aj poplatkovej povinnosti podľa ZoSP (i keď dovolací súd zhodne s odvolacím súdom má za to, že preddavok na trovy konania nie je súdnym poplatkom), ide z hľadiska povinnej osoby a zákonných následkov o typovo identickú peňažnú povinnosť.

23. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd SR“ alebo „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 1/2004, podľa ktorého výklad právneho predpisu nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva. Medzera v právnej úprave nemôže mať za následok porušenie základného práva účastníka konania konania/strany sporu garantovaného v Ústave SR. V prípadoch, v ktorých nejednoznačné znenie navzájom súvisiacich zákonov (v danom prípade zákon o konkurze a reštrukturalizácii a poplatkový zákon) pripúšťajú viaceré výklady a výsledky interpretácie, je potrebné použiť taký výklad, ktorý by základné právo nielenže neporušoval, ale naopak garantoval.

24. Podporne dovolací súd poukazuje aj na ďalšie rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 148/2006, v ktorom ústavný súd zaujal názor, že zo zásady ústavne konformného výkladu vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie Ústavou SR (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd. V kontexte uvedeného bol postup súdu prvej inštancie, ktorý uznesenie o zastavení konania napriek dodatočnému zloženiu preddavku na trovy konania (v odvolacej lehote) nezrušil, vecne nesprávny. Za nesprávny z rovnakého dôvodu je nutné považovať aj postup odvolacieho súdu, ktorý rozhodnutie súdu prvej inštancie o zastavení konania, potvrdil.

25. Nie bezvýznamným je tiež konštatovanie Ústavného súdu Českej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 179/2001, ktorý, vedomý si svojho postavenia strážcu ústavnosti, vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne (a nie formálne) poňatie právneho štátu. Takto, nie formálne, nahliada aj na nevyhnutnosť dodržania princípu procesnej čistoty. Nejde teda o nutnosť dodržania princípu právnej čistoty chápaného ako hodnota sama osebe, ale o dosiahnutie „právne čistého“ procesu, v ktorom nedochádza k zásahom do práv účastníkov, ale naopak, otvára im procesný priestor, v rámci ktorého by mohli uplatniť svoje procesné práva.

26. Zhrnúc vyššie uvedený skutkový stav, kedy súd prvej inštancie uznesenie o zastavení konania nezrušil, ale vec postúpil odvolaciemu súdu, ktorý zastavujúce uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil, dovolací súd zastáva názor, že žalobcovi bez ústavne akceptovateľného dôvodu bolo, napriek tomu, aký je zmysel a účel inštitútu preddavkov na trovy konania, odopreté právo na prístup k súdu.

27. V prejednávanej veci teda dovolací súd nielenže nápravu vadného postupu súdu prvej inštancie nezjednal, ale naopak, jeho potvrdením zaťažil svoje konanie procesnou vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd preto uznesenie odvolacieho súdu č. k. 3CoKR/16/2016-72 zo dňa 27. 06. 2016 podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil, rovnako zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 43Cbi/9/2015-43 zo dňa 17. 12. 2015 o zastavení konania [nakoľko toto uznesenie na

uznesenie odvolacieho súdu obsahovo nadväzuje (§ 449 ods. 2 CSP)] a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Vzhľadom na uvedené dovolací súd neskúmal ďalšie námietky dovolateľa, nakoľko zrušením uznesenia prvoinštančného súdu o zastavení konania pre nezaplatenie preddavku na trovy konania, sa konanie dostalo do štádia, kedy súd bude pokračovať vo vecnom prejednaní žaloby žalobcu.

93.

ROZHODNUTIE

Vylúčenia majetku (veci) z konkurznej podstaty úpadcu sa môže domáhať len osoba, ktorej majetok bol do súpisu zaradený. Vylučovacou žalobou je možné domáhať sa vylúčenia náhradného peňažného plnenia (finančného ekvivalentu) získaného správcom konkurznej podstaty za speňažený majetok z konkurznej podstaty len vtedy, ak ide o peňažné plnenie získané speňažením majetku zapísaného do konkurznej podstaty.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. októbra 2017, sp. zn. 4Obdo/6/2017)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Bratislava I, ako súd prvej inštancie, rozsudkom č. k. 2Cbi/2/2010-137 zo dňa 12. 02. 2013 uložil žalovanému povinnosť vylúčiť z konkurznej podstaty úpadcu B. a. s. v konkurze, so sídlom Z., IČO: X., istinu 42.526,82 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súčasne rozhodol, že žalobca nemá nárok na náhradu trov konania a žalovaný je povinný zaplatiť trovy štátu vo výške 42,- eur na účet konajúceho súdu, rovnako do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Prvoinštančný súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal vylúčenia istiny 42 526,82 Eur z konkurznej podstaty úpadcu titulom, že nebol schopný vydať tovar v uvedenej hodnote vo vlastníctve žalobcu, nakoľko bol zabudovaný do realizovaných stavieb na U., napriek skutočnosti, že úpadca za daný tovar nezaplatil. Žalobca svoj nárok odôvodnil tým, že s úpadcom uzatvoril dňa 01.07.2008 Rámcovú zmluvu č. 1/07/2008 o dodávkach tovaru a služieb, na základe ktorej dodal úpadcovi tovar. V článku „Iné dojednania“ (článok V. – poznámka dovolacieho súdu) bola účastníkmi zmluvy dohodnutá výhrada vlastníckeho práva, podľa ktorej vlastnícke právo k dodanému tovaru - finančný ekvivalent, prechádza na úpadcu ako odberateľa až po jeho úplnom zaplatení. K zaplateniu fakturovanej kúpnej ceny v žalovanej výške úpadcom však nikdy nedošlo. Výšku žalovaného nároku v časti sumy vylúčenej z podstaty úpadcu žalobca preukázal predložením faktúr v zmysle rámcovej zmluvy, pričom výška sumy predstavuje súčet fakturovaných súm. Žalovaný v konaní nárok v tejto časti žiadnym spôsobom nespochybnil, a preto mal súd výšku nároku za nespornú a preukázanú.

3. Z odôvodnenia prvoinštančného rozsudku ďalej vyplýva, že na majetok žalovaného bol dňa 14. 10. 2009 vyhlásený konkurz, a to uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3K/27/2009. Žalobca listom zo dňa 09. 11. 2009 vyzval žalovaného o vydanie tovaru v žalovanej výške, resp. o vydanie finančného ekvivalentu. Žalovaný listom zo dňa 24. 11. 2009 žalobcovi oznámil, že tovar nie je možné fyzicky vydať, nakoľko bol zabudovaný do realizovaných stavieb na U. Na základe týchto skutočností žalobca žiadal žalobe v celom rozsahu vyhovieť.

4. Žalovaný sa k návrhu žalobcu vyjadril písomným podaním zo dňa 20. 02. 2012, v ktorom uviedol, že majetok, v ktorého hodnote žiada žalobca vylúčenie, nikdy nebol zapísaný v súpisovej zložke majetku úpadcu, a preto nie je možné jeho vydanie, ani vydanie finančného ekvivalentu.

Uviedol tiež, že žalobca si pohľadávku v žiadnej výške v konkurze úpadcu neuplatnil napriek tvrdeniam v tomto konaní, že nárok existuje. Ďalej namietol neplatnosť rámcovej zmluvy z dôvodu, že zo strany úpadcu nebola podpísaná spôsobom zapísaným v obchodnom registri.

5. Prvoinštančný súd mal za nesporné, že úpadca materiál v žalovanej výške od žalobcu prevzal a vyviezol ho na svoje stavby na U. Ďalej ako preukázanú súd vyhodnotil skutočnosť, že úpadca materiál spracoval priamo svojimi zamestnancami tak, že ho zabudoval do uvedených stavieb alebo v nespracovanej časti tento podľa vyjadrenia svedka H. úmyselne a vedome predal do užívania svojim zmluvným partnerom na U., aby ho títo neskôr do stavieb zabudovali. Tým preukázateľne došlo k spracovaniu veci v zmysle § 135b ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), a teda žalobcovi ako vlastníkovi materiálu vzniklo právo na určenie náhrady z dôvodu, že materiál sa spracovaním stal nevydateľným.

6. Prvoinštančný súd mal tiež za nesporné, že finančné nároky úpadcu, ktoré mu vznikli dodaním materiálu vo vlastníctve žalobcu svojim finálnym odberateľom, sa stali majetkom úpadcu, či už jeho riadnym zaplatením odberateľmi alebo vo forme pohľadávok, ktoré žalovaný realizoval v rámci speňaženia majetku. Z tohto dôvodu súd tvrdenie žalovaného, že žalobca žiada vydanie finančného ekvivalentu majetku, ktorý nie je zapísaný v súpisovej zložke úpadcu, vyhodnotil za účelové a nedôvodné.

7. Vzhľadom na vyššie uvedené mal prvoinštančný súd za to, že žalobca v celom rozsahu uniesol dôkazné bremeno a preukázal opodstatnenosť svojho nároku, preto rozhodol o vylúčení istiny 42.526,82 eur z konkurznej podstaty úpadcu B. a. s. v konkurze, B., IČO: X. Súd zároveň nepriznal žalobcovi náhradu trov konania s odkazom na § 100 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZoKR“), podľa ktorého z uspokojenia v konkurze sú vylúčené aj trovy účastníkov konania, ktoré im vznikli účasťou v konkurznom konaní a v konaniach súvisiacich s týmto konaním, ak tento zákon neustanovuje inak. Žalovaného zaviazal na náhradu trov štátu vo výške svedočného uplatneného svedkom Ing. K.

8. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“), rozsudkom č. k. 2CoKR/36/2013-166 zo dňa 04. 06. 2015, prvoinštančný rozsudok podľa § 220 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zmenil tak, že návrh žalobcu zamietol. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť trovy štátu vo výške 42,-eur na účet Okresného súdu Bratislava I, do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

9. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku poukázal na § 78 ods. 3 ZoKR a rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/2005. Vo vzťahu k otázke platnosti, resp. neplatnosti Rámcovej zmluvy č. 1/7/2009 zo dňa 01. 07. 2008 odvolací súd poukázal na výpis z obchodného registra spoločnosti B. a .s. v konkurze, vložka č. X/B, kde v časti konanie menom spoločnosti je uvedené, že v mene spoločnosti voči tretím osobám, pred súdmi a inými orgánmi, sú v celom rozsahu oprávnení konať predseda a podpredseda predstavenstva spoločne, alebo samostatne ktorýkoľvek člen predstavenstva, ktorý bol na to predstavenstvom písomne poverený. Odvolací súd mal za nesporné, že zmluva bola podpísaná len Ing. Z. S. samostatne.

10. Za rozhodujúce však odvolací súd považoval zistenie, že v prejednávanej veci nie sú splnené podmienky vylučovacej žaloby stanovené v § 78 ods. 3 ZoKR. Uviedol, že právo na podanie vylučovacej žaloby tretej osobe vzniká momentom zápisu sporného majetku (resp. akéhokoľvek majetku, o ktorom tretia osoba tvrdí, že má k nemu právo vylučujúce ho zo súpisu) do súpisu. S odkazom na odbornú literatúru (Ďurica, M., Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. Bratislava: C. H. BECK 2012, 548 a 549 s.) uviedol, že zápis

sporného majetku do súpisu je tou právnou skutočnosťou, ktorá spôsobuje vznik subjektívneho práva tretej osobe na podanie vylučovacej žaloby, pričom je právne irelevantné, či zápis bol zverejnený v Obchodnom vestníku. Konštatoval, že musí ísť o vec zapísanú do súpisu majetku úpadcu, ktorá je konkrétna a presne individualizovaná.

11. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s argumentáciou žalovaného, že právna úprava vyplývajúca z § 78 ZoKR neumožňuje veriteľovi, ktorého majetok nebol do súpisu majetku zapísaný, domáhať sa vylúčenia veci, keďže neexistuje majetok, ktorý by sa mohol z konkurznej podstaty vylúčiť. Na druhej strane, pokiaľ taký majetok neexistuje, nie je ani možné vylúčiť z konkurznej podstaty úpadcu istinu v požadovanej výške 42 526,82 Eur. Uvedený záver odvolací súd považoval za súladný s rozhodnutím Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej len „Najvyšší súd ČR“) sp. zn. 29Cdo/2549/2010 zo dňa 29. 08. 2012 o vylúčenie náhradného peňažného plnenia zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu vydanom v dovolacom konaní, v ktorom Najvyšší súd ČR okrem iného uviedol, že „časť dodaného tovaru, ktorého cena zostala nezaplatená, neskorší úpadca zabudoval do stavby tretieho subjektu. Správca konkurznej podstaty túto časť tovaru nezapísal do konkurznej podstaty. Ak nebol v posudzovanom prípade predmetný majetok zapísaný v konkurznej podstate, prípadne nedošlo k získaniu náhradného peňažitého plnenia speňažením tohto majetku z konkurznej podstaty, nemôže sa žalobca úspešne domáhať ani vylúčenia tohto majetku, prípadne peňažného plnenia zo súpisu majetku konkurznej podstaty. Vylučovacou žalobou je síce možné sa domáhať vylúčenia náhradného peňažného plnenia získaného správcom konkurznej podstaty za speňažený majetok z konkurznej podstaty, to však platí len vtedy, ak ide o peňažné plnenie, získané speňažením veci spísanej predtým do konkurznej podstaty.“.

12. Odvolací súd neprisvedčil žalobcovi, že faktúry za ním dodaný tovar boli zahrnuté do súpisu a ako také boli žalovaným, správcom úpadcu, speňažené predajom podniku. Zo zmluvy o predaji podniku, ktorú schválil veriteľský výbor, mal odvolací súd za zrejmé, že správca speňažil majetok úpadcu B. a. s. v konkurze, B., IČO: X., za kúpnu cenu vo výške 277.000,- eur, pričom ide o päť pohľadávok v rôznych finančných čiastkach (vysoko prevyšujúcich kúpnu cenu) voči piatim rôznym odberateľom, žiadnu z nich však nie je možné druhovo určiť, t. j. priradiť ku konkrétnej faktúre žalobcu tak, ako ju špecifikoval v návrhu na začatie konania na vylúčenie istiny 42.526,82 eur z konkurznej podstaty.

13. Odvolací súd poukázal na to, že k rovnakému záveru nezávisle dospel Krajský súd v Bratislave v uznesení sp. zn. 1CoKR/11/2011, ktorým potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I o zamietnutí návrhu žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia, kde na str. 3 konštatoval, že žalobcom požadovaná finančná čiastka nie je súčasťou súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu.

14. V závere odôvodnenia odvolací súd zdôraznil, že žalobca mal svoju pohľadávku prihlásiť v konkurznom konaní samostatnou prihláškou, rovnako ako ostatní konkurzní veritelia.

15. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca v zákonom stanovenej lehote dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil ust. § 238 ods. 1 OSP a jeho dôvodnosť ust. § 241 ods. 2 písm. c/ OSP. Dovolanému súdu navrhol, aby dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdí s tým, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho a dovolacieho konania.

16. Žalobca (ďalej tiež ako „dovolateľ“) v dovolaní uviedol, že v priebehu konania nebolo spochybnené dodanie tovaru žalobcom úpadcovi s dohodnutou výhradou vlastníctva, v zmysle ktorej úpadca nadobúda vlastnícke právo k tovaru dodanému žalobcom, až jeho úplným zaplatením. Uviedol tiež, že bolo preukázané, že tovar dodaný žalobcom bol vyvezený na U. a aj zabudovaný v rámci stavieb realizovaných úpadcom.

17. Dovolateľ v dovolaní poukázal na ustanovenia § 126, § 132 a § 133 OZ a uviedol, že ust. § 445 Obchodného zákonníka (ďalej len „ObchZ“) pripúšťa, že strany si môžu písomne dohodnúť, že kupujúci nadobudne vlastnícke právo k tovaru neskôr, než je ustanovené v § 443. Ak z obsahu tejto výhrady vlastníckeho práva nevyplýva niečo iné, predpokladá sa, že kupujúci má nadobudnúť vlastnícke právo až úplným zaplatením kúpnej ceny. Poukázal na článok 4 Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2000/35/ES z 29. júna 2000 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách, podľa ktorého členské štáty sú povinné zabezpečiť v súlade s ustanoveniami rozhodného práva určeného medzinárodným právom súkromným, aby predávajúcemu zostalo zachované vlastnícke právo k tovaru až do úplného zaplatenia jeho ceny, ak doložka o výhrade vlastníctva bola výslovne dohodnutá medzi kupujúcim a predávajúcim pred odovzdaním tovaru. V článku 2 citovaná smernica definuje výhradu vlastníckeho práva ako zmluvnú dohodu, podľa ktorej predávajúcemu zostáva zachované vlastnícke právo k dotknutému tovaru až do úplného zaplatenia ceny.

18. Dovolateľ má za nespochybniteľné svoje vlastnícke právo k tovaru dodanému úpadcovi v špecifikácii faktúr, ktoré boli úpadcom potvrdené a prevzaté. Argumentuje právom na ochranu svojho vlastníctva, ktoré mu zaručuje aj Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) v článku 20 ods. 1 až 5. Dôvodí tiež ust. § 135b ods. 2 OZ, z ktorého vyplýva, že ak niekto spracuje cudziu vec, hoci mu je známe, že mu nepatrí, môže vlastník veci žiadať o jej vydanie a navrátenie do predošlého stavu. Ak navrátenie do predošlého stavu nie je možné alebo účelné, určí súd podľa všetkých okolností, kto je vlastníkom veci a aká náhrada patrí vlastníkovi alebo spracovateľovi, ak medzi nimi nedôjde k dohode.

19. Dovolateľ uviedol, že vydania vecí sa domáhal najprv od úpadcu listom zo dňa 22. 05. 2009, následne aj od žalovaného listom zo dňa 09. 11. 2009. Úpadca spracoval tovar, ktorý podľa dohodnutej výhrady vlastníckeho práva v zmluve bol vo vlastníctve žalobcu. Úpadca sa mohol stať vlastníkom tovaru spracovaním tohto tovaru na novú vec v prípade, že by vlastníkovi, t. j. žalobcovi zaplatil cenu toho, o čo sa jeho majetok zmenšil, t. j. o sumu 42.526,82 eur. Naproti tomu sa majetok úpadcu neoprávnene rozšíril (zväčšil) o sumu 42.526,82 eur, t. j. o hodnotu tovaru dodaného žalobcom, ku ktorému úpadca nikdy nenadobudol vlastnícke právo. Úpadca vystavil faktúry voči svojim odberateľom na U., do ktorých zahrnul aj majetok (hodnotu tovaru) vo vlastníctve žalobcu. Žalobca tvrdí, že v spise sa nachádzajú tak faktúry, z ktorých vyplýva, aký tovar žalobca úpadcovi dodal, ako aj niektoré faktúry, ktoré úpadca v totožnom čase vystavil voči svojim odberateľom. Podľa týchto príloh je podľa dovolateľa zrejmé, čo bolo predmetom dodania a pokiaľ by bola táto skutočnosť sporná, mohli by ju potvrdiť svedkovia, resp. existuje možnosť preukázať ju listinnými dôkazmi, vrátane zápisnice z vyšetrovacieho spisu z výsluchu svedkov pred OR PZ v Bardejove.

20. Dovolateľ poukázal na dlžníkov úpadcu (B., IČO: X., B., IČO: X., G., s. r. o., IČO: X., I. V. S., IČO: X., Z. s. r. o. a V., IČO: X.) a ich záväzky voči úpadcovi, ktoré boli v súlade s § 77 ZoKR zapísané do súpisu konkurznej podstaty a boli aj predmetom predaja v rámci speňažovania majetku úpadcu. Uviedol, že žalovaný speňažil konkurznú podstatu zmluvou o predaji podniku

ako celku, čím speňažil aj majetok žalobcu. Dovolateľ ďalej namietol nesprávnu aplikáciu rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 29Cdo/2549/2010 odvolacím súdom, ako aj nesprávny a zužujúci výklad pojmu „vec“. Má za to, že konkurzný správca je oprávnený v zmysle § 77 ZoKR do súpisu zapísať majetok podliehajúci konkurzu, pričom súpisovú zložku majetku môže tvoriť samostatne existujúca vec, právo alebo iná majetková hodnota a zložkou majetku je aj pohľadávka. V danom prípade pohľadávky v súpise, ktoré zahŕňali majetok žalobcu, boli v rámci predaja podniku úpadcu speňažené, preto je dôvodné žiadať vylúčenie hodnoty tovaru - majetku žalobcu v tomto konaní.

21. K dovolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný, a to písomným podaním zo dňa 09. 10. 2015, ktorým navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť, považujúc rozhodnutie odvolacieho súdu po vecnej aj právnej stránke za správne.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP), v rozsahu napadnutom žalobcom ako dovolateľom (§ 440 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

23. Dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, preto dovolací súd postupoval v zmysle § 470 ods. 1, ods. 2 veta prvá CSP, podľa ktorých ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

24. V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Rozhodnutia odvolacieho súdu vydané v procesnej forme rozsudku, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 238 ods. 1 až 3 OSP. V zmysle § 238 ods. 1 OSP platí, že dovolanie je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa (podľa novej právnej úpravy rozsudok súdu prvej inštancie) vo veci samej.

25. V posudzovanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave ako súdu odvolacieho, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 2Cbi/2/2010-137 zo dňa 12. 02. 2013 podľa § 220 OSP zmenil, a to tak, že žalobu žalobcu zamietol, z ktorej skutočnosti je zjavné, že dovolanie žalobcu je prípustné.

26. Dovolateľ v dovolaní namietol, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, čím je naplnený dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ OSP. Pod nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ OSP sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak súd aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Nesprávne právne posúdenie môže byť spôsobilým dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok rozhodnutia odvolacieho súdu.

27. Dovolací súd po dôkladnom preskúmaní dovolaním napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, existenciu namietaného dovolacieho dôvodu nevzhliadol. Odvolací súd pri formulovaní záverov svojho rozhodnutia vychádzal podľa názoru dovolacieho súdu zo správne a dostatočne zisteného skutkového stavu a vydal rozhodnutie spočívajúce na správnom právnom posúdení veci, príslušné zákonné ustanovenia na daný prípad správne aplikoval a aj ich správne vyložil.

28. Vo vzťahu k otázke posudzovania platnosti, resp. neplatnosti označenej rámcovej zmluvy má dovolací súd za to, že posúdenie tejto otázky pre úspešnosť žalobcu v konaní nie je podstatné. Význam rámcovej zmluvy spočíva v tom, že pre zmluvné strany stanoví zmluvné podmienky konkrétnych (tzv. realizačných) zmlúv, uzatváraných na základe rámcovej zmluvy v budúcnosti. Rámcová zmluva preto záväzkový vzťah nezakladá a zmluvným stranám z nej nevznikajú žiadne práva ani povinnosti. Tieto vyplývajú až z konkrétnej realizačnej zmluvy, ktorá však, ako vyplýva z obsahu spisu, medzi stranami sporu v predmetnej veci uzavretá nebola.

29. Naproti tomu, dovolací súd sa plne stotožňuje so záverom odvolacieho súdu spočívajúcim v konštatovaní, že pre úspešné uplatnenie žalobcovho nároku v konaní, neboli splnené základné predpoklady vylučovacej žaloby zakotvené v § 78 ods. 3 ZoKR.

30. Vzhľadom na čas podania návrhu na vyhlásenie konkurzu (v roku 2009) a vyhlásenie konkurzu uznesením Okresného súdu Bratislava I dňa 14. 10. 2009, sa predmetné konkurzné konanie spravuje zákonom č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 30. 11. 2009.

31. Podľa § 78 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. v znení platnom v rozhodnom období, ten, kto uplatňuje právo vylučujúce zapísanie majetku do súpisu, musí tak urobiť u správcu alebo na súde žalobou podanou proti správcovi najneskôr do 30 dní od zverejnenia zápisu tohto majetku do súpisu v Obchodnom vestníku. Neskôr môže právo vylučujúce zapísanie majetku do súpisu uplatniť u správcu alebo na súde žalobou podanou proti správcovi len ten, koho majetok bol zapísaný do súpisu s poznámkou v prospech iného alebo nikoho alebo bez poznámky, i keď mal byť zapísaný s poznámkou v prospech neho. Ak sa právo vylučujúce zapísanie majetku do súpisu včas neuplatní, zanikne; právo vylučujúce zapísanie majetku do súpisu zanikne najneskôr rozvrhnutím výťažku zo speňaženia dotknutého majetku.

32. Odvolací súd zistiac, že v prejednávanej veci nie sú splnené podmienky vylučovacej žaloby, správne skonštatoval, že právo na podanie vylučovacej žaloby tretej osobe vzniká momentom zápisu sporného majetku (resp. akéhokoľvek majetku, o ktorom tretia osoba tvrdí, že má k nemu právo vylučujúce ho zo súpisu) do súpisu. Správne tiež odvolací súd zdôraznil, že zápis sporného majetku do súpisu je tou právnou skutočnosťou, ktorá spôsobuje vznik subjektívneho práva tretej osobe na podanie vylučovacej žaloby.

33. Odvolací súd náležite skonštatoval aj to, že veriteľ, ktorého majetok do súpisu majetku zapísaný nebol, sa vylúčenia veci domáhať nemôže, pretože neexistuje majetok, ktorý by sa mohol z konkurznej podstaty vylúčiť.

34. Stotožňujúc sa s uvedenými právnymi závermi, dovolací súd, poukazujúc na vyššie citované ust. § 78 ods. 3 ZoKR tiež zdôrazňuje, že vylúčenia majetku (veci) z konkurznej podstaty úpadcu sa môže domáhať (len) osoba, ktorej majetok bol do súpisu zaradený, a to vylučovacou (tzv. excindačnou) žalobou. K predpokladom, za ktorých môže súd excindačnej žalobe vyhovieť, nevyhnutne patrí splnenie podmienky, že v dobe, kedy súd o vylúčení veci rozhoduje (§ 154 ods. 1 OSP), trvajú účinky konkurzu a vec je zapísaná (resp. stále zapísaná) v konkurznej podstate. Musí ísť teda o vec zapísanú do súpisu majetku úpadcu, a to vec konkrétnu a presne individualizovanú.

35. Dovolateľ v dovolaní poukazuje ďalej na to, že do súpisu konkurznej podstaty úpadcu boli zahrnuté aj pohľadávky úpadcu, ktoré boli predmetom predaja v rámci speňažovania majetku úpadcu a ktoré zahŕňali aj majetok dovolateľa na základe faktúr založených v spise. Tvrdí, že tým,

že žalovaný konkurznú podstatu speňažil, speňažil aj majetok žalobcu, ktorý tak má právo žiadať vylúčenie hodnoty tovaru.

36. Uvedený názor dovolateľa akceptovať nemožno. Vylučovacou žalobou síce je možné domáhať sa aj vylúčenia náhradného peňažného plnenia (finančného ekvivalentu) získaného správcom konkurznej podstaty za speňažený majetok z konkurznej podstaty, avšak je tomu tak možné len vtedy, ak ide o peňažné plnenie získané speňažením majetku (veci) zapísanej do konkurznej podstaty.

37. V danom prípade veci, ku ktorým žalobca uplatňuje vylučovacie právo, do súpisu konkurznej podstaty úpadcu zapísané neboli a táto skutočnosť medzi stranami sporu ani nebola sporná. Nie je možné sa preto domáhať vylúčenia zo súpisu konkurznej podstaty niečoho, čo do súpisu zapísané nikdy ani nebolo. Pohľadávky, na ktoré dovolateľ poukazuje, nie je možné druhovo určiť, a teda, ako správne poznamenal aj odvolací súd, ani priradiť k žiadnej konkrétnej faktúre špecifikovanej v žalobe.

38. Žalobným petitom, ktorým žalobca vymedzil svoj nárok, resp. jemu zodpovedajúcu povinnosť žalovaného, je súd pri rozhodovaní viazaný. Tento sa transformuje do výroku meritórneho rozhodnutia a v prípade núteného výkonu rozhodnutia sa stáva exekučným titulom. V prípade, že žalobný petit je nesprávny, jeho prevzatie do výroku súdneho rozhodnutia by spôsobilo, že takéto rozhodnutie by bolo nevykonateľné.

39. Je nepochybné, že požadovaná finančná čiastka súčasťou súpisu konkurznej podstaty úpadcu nie je a nikdy ani nebola, preto ju z konkurznej podstaty úpadcu nie je možné ani vylúčiť. Pokiaľ povinnosť, ktorá by sa mala správcovi konkurznej podstaty uložiť, nie je realizovateľná, požadované rozhodnutie nie je možné vydať, nakoľko, ako je vyššie uvedené, bolo by takéto rozhodnutie v prípade jeho núteného výkonu nevykonateľné. Žalobca ako veriteľ mal právo v konkurze domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky (pohľadávok) voči úpadcovi, avšak zákonom stanoveným spôsobom, spočívajúcim v ich riadnom a včasnom uplatnení prihláškou (§ 28 ods. 1 ZoKR).

40. Dovolací súd na margo rozsudku odvolacieho súdu dodáva, že tento svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, v súlade s ust. § 157 ods. 2 OSP (ktorá norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní v zmysle § 211 ods. 2 OSP), čím spĺňa kritériá preskúmateľnosti súdneho rozhodnutia. Pokiaľ odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu ako dovolateľa, nemožno túto okolnosť považovať za porušenie základného práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

41. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že Krajský súd v Bratislave svojím rozsudkom č. k. 2CoKR/36/2013-166 zo dňa 04. 06. 2015 rozhodol vecne správne, preto dovolanie žalobcu ako nedôvodné podľa § 448 CSP zamietol.

94.

ROZHODNUTIE

Pohľadávky na poistnom na sociálne poistenie za zamestnancov úpadcu v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu, a preto predstavujú pohľadávky proti všeobecnej podstate v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. i/ zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení zmien a doplnkov. Platí to aj v prípade, ak zamestnancom úpadcu správca konkurznej podstaty po vyhlásení konkurzu neprideloval žiadnu prácu a tiež, ak správca ukončil so zamestnancami úpadcu pracovný pomer a plyní im výpovedná doba.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. septembra 2017, sp. zn. 3Obdo/9/2017)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 11. augusta 2015, č. k. 26Cbi/27/2014-69 vyhovel žalobe a v I. odseku výroku určil, že pohľadávka žalobcu uplatnená v konkurznom konaní na majetok úpadcu vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 2K/10/2014 vo výške 711,13 eur, vyplatená z titulu garančného poistenia, je pohľadávkou proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. l/ zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“ alebo „zákon o reštrukturalizácii“), ďalej v II. odseku výroku určil, že pohľadávka žalobcu uplatnená v konkurznom konaní na majetok úpadcu vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 2K/10/2014 vo výške 6 733,26 eur vyplatená z titulu neuhradeného poistného na sociálne poistenie za mesiace apríl, máj a jún 2014 je pohľadávkou proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. k/ ZKR a zároveň rozhodol, že žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznáva.

2. V odôvodnení rozhodnutia okresný súd uviedol, že uspokojenie pohľadávok z titulu dávky garančného poistenia ako pohľadávok proti podstate nie je zákonom limitované. Podmienky nároku zamestnanca na dávku garančného poistenia upravuje § 102 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, a tými podmienkami sú platobná neschopnosť zamestnávateľa a jeho neschopnosť uspokojiť určené pracovno-právne nároky zamestnancov. Nevyplatenie pracovno-právnych nárokov zamestnancom úpadcu počas výpovednej doby je možné považovať za pohľadávky proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. j/ ZKR, ktorá je aj zákonom limitovaná, avšak pohľadávka žalobcu voči úpadcovi vznikla v dôsledku nesplnenia pracovno-právneho nároku zamestnanca voči zamestnávateľovi, je samostatnou pohľadávkou proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. l/ ZKR, kedy výška uspokojenia takejto pohľadávky proti podstate nie je žiadnym spôsobom limitovaná. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že žalobcom uplatnená pohľadávka vo výške 711,13 eur je pohľadávkou proti podstate.

3. Ako oprávnenú považoval súd prvej inštancie aj pohľadávku žalobcu vo výške 6.733,26 eur z titulu neuhradeného poistného na sociálne poistenie. Okresný súd dospel k záveru, že uvedená pohľadávka predstavuje pohľadávku proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. k/ ZKR. Uvedená

pohľadávka právneho predchodcu žalobcu vznikla po vyhlásení konkurzu, pričom súd prvej inštancie vychádzal zo záveru, že pojem „správa majetku správcom po vyhlásení konkurzu“ je potrebné vykladať v tom zmysle, že sa jedná o všetky úkony týkajúce sa konkurznej podstaty vedúce ku konečnému výsledku konkurzného konania, a to k speňaženiu majetku a k uspokojeniu veriteľov z výťažku zo speňaženia. Nemusí sa pritom nevyhnutne jednať o také úkony, ktoré súvisia so zabezpečením majetku pred stratou, poškodením alebo zničením, ale ide o také úkony správcu, ktoré sa týkajú konkurznej podstaty. Pod tieto úkony spadá aj predkladanie mesačných výkazov po vyhlásení konkurzu za zamestnancov úpadcu, ktorým plynie výpovedná lehota. Správca síce týmto zamestnancom neprideluje žiadnu prácu v súvislosti s prevádzkovaním podniku alebo v súvislosti so správou a speňažovaním majetku, avšak v rámci správy majetku, resp. konkurznej podstaty správca vykonáva aj naďalej úkony vo vzťahu k sociálnej poisťovni, čím si plní svoje zákonné povinnosti. Aj tieto úkony je nutné subsumovať pod pojem správa majetku úpadcu.

4. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. februára 2016, č. k. 43CoKR/33/2015-87 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v prvej výrokovej vete potvrdil a v druhej výrokovej vete, ktorým okresný súd určil, že pohľadávka žalobcu v konkurznom konaní vedenom na majetok úpadcu B., s. r. o., so sídlom Š., IČO: X., vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 2K/10/2014 vo výške 6.733,26 eur vyplatená z titulu neuhradeného poistného na sociálne poistenie za mesiace apríl, máj a jún 2014 je pohľadávkou proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. k/ ZKR, rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol.

5. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s výrokom aj odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti, v ktorej okresný súd rozhodol o žalobcom uplatnenej pohľadáвке vzniknutej titulom vyplatenia dávky z garančného poistenia ako o pohľadáвке v zmysle § 87 ods. 2 písm. l/ ZKR. Odvolací súd uviedol, že nejde o pohľadávku zamestnanca, ale o pohľadávku sociálnej poisťovne, ktorá sa vyplatením dávok z garančného fondu stala veriteľom úpadcu.

6. K žalobcom uplatnenej pohľadáвке vo výške 6.733,26 eur titulom neuhradeného poistného na sociálne poistenie odvolací súd skonštatoval, že sa jedná o pohľadávky vzniknuté z titulu neuhradeného poistného na sociálne poistenie za zamestnancov úpadcu, ktorí nepristúpili na dohodu o skončení pracovného pomeru ponúkanú žalovaným správcom konkurznej podstaty a počas plynutia zákonnej výpovednej doby nevykonávali akúkoľvek činnosť. Žalovaný bol povinný plniť povinnosti vyplývajúce zo zákona o sociálnom poistení a predkladať právnomu predchodcovi žalobcu mesačné výkazy aj za týchto zamestnancov. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii v ustanovení § 87 ods. 2 taxatívne vymenúva, ktoré pohľadávky sú pohľadávkami proti podstate a zároveň určuje aj poradie ich uspokojovania. Pohľadávky nezaplateného poistného na sociálne poistenie sú pohľadávkami proti podstate len v prípade, ak vznikli po vyhlásení konkurzu a súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu (§ 87 ods. 2 písm. i/ ZKR), alebo ak vznikli po vyhlásení konkurzu a súvisia so správou a speňažovaním majetku (§ 87 ods. 2 písm. k/ ZKR). Ak pohľadávky zo sociálneho poistenia nevznikli v súvislosti s prevádzkovaním podniku počas konkurzu a ani v súvislosti so správou a speňažovaním majetku počas konkurzu, nie sú pohľadávkami proti podstate, a to aj v prípade, ak vznikli po vyhlásení konkurzu. Preto sa tieto pohľadávky podľa odvolacieho súdu uplatňujú v konkurze prihláškou. Medzi pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu a do konkurzu sa uplatňujú prihláškou,

patrí aj pohľadávka na neuhradenom poistnom za zamestnancov vo výpovednej dobe, nakoľko nevykonávali prácu v súvislosti so správou majetku a ani v súvislosti s prevádzkovaním podniku. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu, aby všetky pohľadávky na poistnom na sociálne poistenie, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, boli pohľadávkami proti podstate, bolo by to v zákone vyjadrené jednoznačne. Podávanie mesačných výkazov Sociálnej poisťovni žalovaným predstavuje plnenie zákonných povinností, avšak nejde o úkon, ktorý súvisí so správou alebo speňažovaním úpadcovho majetku.

7. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal proti zrušujúcej časti (výrok II.) dňa 14. apríla 2016 dovolanie žalobca. Dovolateľ v dovolaní namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ OSP). Žalobca navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho v dovolaní napadnutej druhej výrokovej vete zmenil a určil, že pohľadávka žalobcu v konkurznom konaní úpadcu B., s. r. o., so sídlom Š., IČO: X., sp. zn. 2K/10/2014, vzniknutá z titulu neuhradeného poistného na sociálne poistenie za mesiace apríl 2014, máj 2014 a jún 2014 v celkovej výške 6.733,26 eur je pohľadávkou proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. i/, resp. k/ zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

8. Žalobca sa nestotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že pohľadávky vyplývajúce z neuhradeného poistného za zamestnancov úpadcu nemožno považovať za pohľadávky proti podstate, nakoľko nespádajú pod taxatívny výpočet uvedený v § 87 ods. 2 ZKR. Podľa dovolateľa odvolací súd nesprávne vyložil a aplikoval právny predpis s tvrdením, že pohľadávku vzniknutú z neuhradenia poistného za zamestnancov nie je možné považovať za pohľadávku proti podstate, a že predstavuje pohľadávku uplatniteľnú po uplynutí lehoty 45 dní na prihlasovanie pohľadávok. Uplatnená pohľadávka z časového hľadiska vznikla po vyhlásení konkurzu. K slovnému spojeniu - “ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu” – žalobca uviedol, že je ho potrebné vykladať s dôrazom na definíciu podniku v zmysle obchodného práva. Štruktúrna požiadavka zákonodarcu na členenie podniku na hmotné, ako aj nehmotné zložky podnikania vyžaduje objektívne prítomnosť zamestnancov ako osobnej zložky podnikania, ktorá napomáha podnikaniu, resp. v čase jeho ukončenia dochádza zákonným spôsobom aj k ukončeniu činnosti zamestnancov, pričom poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2015, sp. zn. 1Sžso/37/2014. V uvedenom rozhodnutí Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil právny názor, že pohľadávky na poistnom za obdobie po vyhlásení konkurzu za zamestnancov, ktorým plynula výpovedná doba, sú pohľadávkami proti podstate, a to bez ohľadu na skutočnosť, či im bola pridelená práca. Podľa dovolateľa bol úpadca aktívnym zamestnávateľom aj po vyhlásení konkurzu a poistné na sociálnom poistení za mesiace apríl 2014, máj 2014 a jún 2014 predstavuje pohľadávku súvisiacu s prevádzkou podniku počas konkurzu, a preto je pohľadávkou proti podstate.

9. Žalobca v dovolaní uviedol, že pojem „správa majetku po vyhlásení konkurzu“ je potrebné vykladať v tom zmysle, že sa jedná o všetky úkony týkajúce sa konkurznej podstaty vedúce ku konečnému výsledku konkurzného konania, a to k speňaženiu majetku a uspokojeniu veriteľov z výťažku tohto speňaženia. Nemusí sa jednať nevyhnutne o také úkony, ktoré súvisia so zabezpečením majetku pred stratou, poškodením alebo zničením, ale jedná sa o úkony správcu ako také, ktoré sa týkajú konkurznej podstaty. Pod tieto úkony patrí aj predkladanie mesačných výkazov za zamestnancov úpadcu po vyhlásení konkurzu. V závere dovolania žalobca poukázal na rozsudok odvolacieho súdu z 19. júna 2014, sp. zn. 43CoKR/18/2014, ktorý bol vydaný v obdobnej veci.

10. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu z 2. decembra 2016 navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Podľa žalovaného zo strany úpadcu v kalendárnom roku 2014 nedochádzalo k prevádzkovaniu podniku a úpadca v čase vyhlásenia konkurzu nevlastnil nehnuteľnosti, zdroje, zásoby alebo iný majetok, ktorý by vyžadoval správu, údržbu alebo ochranu, v dôsledku čoho žalovaný konajúc s odbornou starostlivosťou rozviazal pracovný pomer so všetkými zamestnancami úpadcu. Niektorí zamestnanci nepristúpili k uzavretiu dohody o skončení pracovného pomeru, a tak niektoré z pracovno-právnych vzťahov zanikli až uplynutím zákonnej výpovednej lehoty, počas ktorej musel žalovaný plniť svoju povinnosť v zmysle § 231 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení spočívajúcu v predkladaní výkazov poistného na sociálne poistenie, ktoré sú *de facto* právnym titulom vzniku pohľadávky žalobcu. S prihliadnutím na ustanovenia zákona o konkurze, z ktorých gramatického a teleologického výkladu jednoznačne vyplýva, že pohľadávku žalobcu voči úpadcovi možno považovať za pohľadávku proti podstate len vtedy, ak by k jej vzniku došlo v spojitosti s prevádzkovaním podniku alebo so správou a speňažovaním majetku. Preto podľa názoru žalovaného rozsudok odvolacieho súdu vychádza zo správneho právneho posúdenia veci. Žalovaný nesúhlasí ani so žalobcom uvedeným výkladom pojmu „správa majetku po vyhlásení konkurzu“. Tvrdenia žalobcu považuje žalovaný za neprimerane extenzívny výklad právnej normy. Plnenie povinností podľa zákona o sociálnom poistení spočívajúcich v predkladaní mesačných výkazov poistného na sociálne poistenie nie je možné považovať za správu majetku, a teda nemôže viesť k vzniku pohľadávky proti podstate, čím však nie je dotknuté právo žalobcu uplatniť si takúto pohľadávku podľa ustanovenia § 28 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd dovolací [podľa § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), konajúca zamestnancom s vysokoškolským právnickým vzdelaním v súlade s ustanovením § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

12. Dovolanie žalobcu bolo podané 14. apríla 2016. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok, ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Podľa čl. 2 ods. 1 základných princípov CSP, ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Podľa čl. 2 ods. 2 základných princípov CSP, právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Ustanovenie § 470 ods. 1 CSP zakotvuje okamžitú aplikabilitu procesnoprávných noriem, ktorá znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti nového zákona.

13. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku, zostávajú zachované. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia ako aj v zmysle čl. 2 ods. 1 a 2 základných princípov, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený, dovolací súd posudzoval prípustnosť podaného dovolania žalobcu,

ako aj v ňom uvedené dovolacie dôvody podľa zákona účinného v čase podania dovolania (ustanovenia § 236 a nasl. OSP).

14. Občiansky súdny poriadok pripúšťal dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie (§ 238 ods. 1 OSP), ďalej proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 OSP), a napokon proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, ak: a) odvolací súd vo výroku vyslovil, že dovolanie je prípustné, lebo po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného právneho významu, alebo b) ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa ustanovenia § 153 ods. 3 a 4 OSP (§ 238 ods. 3 OSP).

15. Dovoláním žalobcu je napadnutý zmeňujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, preto jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 238 ods. 1 OSP.

16. V zmysle § 241 ods. 2 OSP mohlo byť dovolanie podané iba z dôvodov, že: a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 ods. 1 OSP, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

17. Žalobca v dovolaní uviedol dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ OSP. Nesprávnosť právneho posúdenia videl žalobca v tom, že ním uplatnenú pohľadávku vzniknutú z titulu neuhradeného poistného na sociálne poistenie zamestnancov úpadcu za mesiace apríl 2014, máj 2014 a jún 2014 v celkovej výške 6.733,26 eur nepovažoval odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie za pohľadávku proti podstate, nakoľko podľa názoru krajského súdu títo zamestnanci nevykonávali prácu v súvislosti so správou majetku úpadcu a ani v súvislosti s prevádzkovaním podniku úpadcu.

18. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

19. Úlohou dovolacieho súdu v dovolacom konaní je posúdenie, či žalobcom uplatnená pohľadávka vzniknutá z titulu neuhradeného poistného na sociálne poistenie za mesiace apríl 2014, máj 2014 a jún 2014 v celkovej výške 6.733,26 eur je pohľadávkou proti podstate v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 ZKR.

20. Pohľadávkami proti podstate sú pohľadávky na daniach, poplatkoch, clách, poistnom na zdravotné poistenie, poistnom na sociálne poistenie, príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie a príspevkoch na doplnkové dôchodkové sporenie, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu (§ 87 ods. 2 písm. i/ ZKR).

21. Pohľadávkami proti podstate sú aj pohľadávky na daniach, poplatkoch, clách, poistnom na zdravotné poistenie, poistnom na sociálne poistenie, príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie a príspevkoch na doplnkové dôchodkové sporenie, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ak súvisia so správou a speňažovaním majetku (§ 87 ods. 2 písm. k/ ZKR).

22. Dovolací súd sa s výkladom ustanovenia § 87 ods. 2 ZKR uskutočneným odvolacím súdom nestotožňuje a prikláňa sa k právnym záverom vysloveným najvyšším súdom v rozsudku z 27. októbra 2015, sp. zn. 1Sžso/37/2014 a v uznesení z 31. mája 2017, sp. zn. 1Obo/22/2016.

23. V rozsudku z 27. októbra 2015, sp. zn. 1Sžso/37/2014 najvyšší súd uviedol, že pohľadávky na poistnom za obdobie po vyhlásení konkurzu vyplácané za zamestnancov, ktorým plynula výpovedná doba, je potrebné považovať za pohľadávky proti podstate, pričom je irelevantná skutočnosť, či im bola pridelená práca.

24. V uznesení z 31. mája 2017, sp. zn. 1Obo/22/2016 najvyšší súd poukázal na ustanovenie § 47 ods. 4 ZKR (v súčasnosti § 47 ods. 5 ZKR - pozn. dovolacieho súdu), z ktorého vyplýva, že súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi, možno po vyhlásení konkurzu začať len na návrh správcu, návrhom podaným voči správcovi v súlade so zákonom o konkurze a reštrukturalizácii alebo z podnetu orgánu príslušného na konanie, pričom účastníkom namiesto úpadcu je správca. Verejnoprávne peňažné povinnosti, ktoré vznikajú zo zákona v čase po vyhlásení konkurzu a z titulu existencie procesnej prekážky obsiahnutej v tomto ustanovení, je možné už i len z tohto dôvodu považovať za pohľadávky proti podstate. V uvedenom rozhodnutí zároveň najvyšší súd uviedol, že zamestnanci úpadcu sú podľa pracovnoprávných predpisov stále považovaní za osoby v pracovnom pomere, pričom plynutie výpovednej doby nemá na ich postavenie žiadny vplyv. Z právneho hľadiska je tak irelevantné, či im bola alebo mohla byť pridelená akákoľvek práca podľa príslušnej pracovnej zmluvy súvisiaca, resp. nesúvisiaca s úkonmi spojenými s priebehom konkurzu.

25. Dovolací súd uvádza, že predmetom prebiehajúceho incidenčného konania je rozhodnutie o verejnoprávnom nároku žalobcu, resp. o verejnoprávnej povinnosti úpadcu vyplývajúcej zo zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu. Z uvedenej skutočnosti je povinný vychádzať súd rozhodujúci v incidenčnom konaní o žalobe o určenie pravosti pohľadávky proti podstate, na rozdiel od subjektívneho rozhodnutia správcu konkurznej podstaty, že po vyhlásení neprideliť prácu zamestnancom úpadcu.

26. Rozhodnutie žalovaného správcu ako zamestnávateľa (§ 56 ZKR) vo vzťahu k zamestnancom úpadcu, že im po vyhlásení konkurzu neprideliť prácu, predstavuje prekážku v práci na strane zamestnávateľa v zmysle Zákonníka práce, ktorá nemá vplyv na trvanie pracovného pomeru zamestnancov úpadcu a ani na jeho povinnosť platiť poistné na sociálne poistenie za zamestnancov úpadcu. Rovnako nie je možné uvedenú prekážku v práci na strane zamestnávateľa stotožňovať s tým, že nedochádza k prevádzkovaniu podniku počas konkurzu. Dovolací súd sa prikláňa k názoru dovolateľa, ako aj k záveru najvyššieho súdu vyslovenému v rozsudku z 27. októbra 2015, sp. zn. 1Sžso/37/2014, že pojem „ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu“ je potrebné vykladať v zmysle definície podniku uvedenej v ustanovení § 5 Obchodného zákonníka s tým, že ak správca neuskutočnil relevantné úkony smerujúce k ukončeniu podnikateľskej činnosti úpadcu, dochádza k prevádzkovaniu podniku počas konkurzu.

27. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že pohľadávky na poistnom na sociálne poistenie za zamestnancov úpadcu, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu, a preto predstavujú pohľadávky proti podstate v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 písm. i/ ZKR. Uvedené platí aj v prípade, ak zamestnancom

úpadcu správca konkurznej podstaty po vyhlásení konkurzu neprideloval žiadnu prácu a tiež, ak správca ukončil so zamestnancami úpadcu pracovný pomer a plyní im výpovedná doba.

28. Dovolací súd preto aj s prihliadnutím na ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu dospel k záveru, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil v časti žalobcom uplatneného nároku – pohľadávky v celkovej výške 6.733,26 eur vzniknutej z titulu neuhradeného poistného na sociálne poistenie za mesiace apríl 2014, máj 2014 a jún 2014 za zamestnancov úpadcu.

29. Dovolací súd zároveň dáva do pozornosti, že vo veci rozhodujúci senát odvolacieho súdu (senát Krajského súdu v Banskej Bystrici 43CoKR) prijal v obdobnej veci (viď rozsudok z 19. júna 2014, sp. zn. 43CoKR/18/2014) opačný záver, a to, že pohľadávky na poistnom vzniknuté po vyhlásení konkurzu za zamestnancov úpadcu, ktoré musí zamestnávateľ platiť po dobu trvania pracovného pomeru, predstavujú pohľadávku proti podstate. Rovnako senát odvolacieho súdu uviedol, že ide o pohľadávku proti podstate bez ohľadu na to, či sa zamestnanci úpadcu, ktorých pracovný pomer skončil až po vyhlásení konkurzu, fakticky na činnosti podniku podieľali alebo nie.

30. Súčasťou princípu právnej istoty je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď, teda to, že obdobne situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované. V zásadnej ústavno-právnej rovine platí, že je v rozpore s požiadavkou právnej istoty, resp. predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, aby všeobecne sudy rozhodovali v obdobných veciach odlišným, ba až protichodným spôsobom. V každom prípade sa však pri odchýlení od skoršej rozhodovacej praxe vyžaduje cielené zdôvodnenie odlišného stanoviska prijatého v obdobnej otázke (k tomu viď nález ústavného súdu z 15. júna 2016, sp. zn. II. ÚS 19/2016). Odvolací súd v rozhodovanej veci pritom žiadnym spôsobom nevysvetlil odklon od právneho názoru vysloveného vo svojom skoršom rozhodnutí, na ktoré poukázal dovolateľ (rozsudok z 19. júna 2014, sp. zn. 43CoKR/18/2014).

31. Nad rámec uvedeného dovolací súd poukazuje na nesprávnosť znenia dovolaním napadnutého výroku odvolacieho súdu, ktorý prevzal nesprávny výrok rozsudku súdu prvej inštancie, pričom s touto nesprávnosťou sa vo svojom rozhodnutí žiadnym spôsobom nevysporiadal. Žalobou zo dňa 30. septembra 2014 sa žalobca domáhal určenia, že pohľadávka žalobcu v konkurznom konaní úpadcu B., s. r. o., so sídlom Š., IČO: X., sp. zn. 2K/10/2014 vzniknutá z titulu neuhradeného poistného na sociálne poistenie za mesiace apríl 2014, máj 2014 a jún 2014 v celkovej výške 6.733,26 eur je pohľadávkou proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. i/, resp. k/ zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Súd prvej inštancie v druhej výrokovej vete rozsudku z 11. augusta 2015, č. k. 26Cbi/27/2014-69 určil, že pohľadávka žalobcu uplatnená v konkurznom konaní na majetok úpadcu vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 2K/10/2014 vo výške 6 733,26 eur vyplatená z titulu neuhradeného poistného na sociálne poistenie za mesiace apríl, máj a jún 2014, je pohľadávkou proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. k/ ZKR. Rovnako odvolací súd v dovolaní napadnutom výroku svojho rozsudku uviedol, že rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým určil, že pohľadávka žalobcu v konkurznom konaní vedenom na majetok úpadcu B., s. r. o. so sídlom Š., IČO: X., vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 2K/10/2014 vo výške 6 733,26 eur, vyplatená z titulu neuhradeného poistného na sociálne poistenie za mesiace apríl, máj a jún 2014, je pohľadávkou proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. k/ ZKR, zmenil tak, že žalobu zamietol. S uvedenou nesprávnosťou sa bude musieť vysporiadať odvolací súd v ďalšom konaní.

32. Vzhľadom na to, že dovolateľ opodstatnene namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, dovolací súd žalobcom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti (v II. výrokovej vete) zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

33. Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci, pričom je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

34. Dovolací súd taktiež uvádza, že pri novom rozhodovaní je povinnosťou odvolacieho súdu zohľadniť aj čl. 16 ods. 3 Základných zásad, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený, v tom smere, že žalobcovi, ktorý sa v dovolacom konaní domáhal určenia, že jeho pohľadávka v konkurznom konaní úpadcu B., s. r. o., so sídlom Š., IČO: X., sp. zn. 2K/10/2014 vzniknutá z titulu neuhradeného poistného na sociálne poistenie za mesiace apríl 2014, máj 2014 a jún 2014 v celkovej výške 6.733,26 eur, je pohľadávkou proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. i/, resp. k/ zákona o konkurze a reštrukturalizácii, nemôže byť priznané výhodnejšie poradie, ako mu bolo priznané rozsudkom súdu prvej inštancie z 11. augusta 2015, č. k. 26Cbi/27/2014-69. Uvedený rozsudok napadol odvolaním žalovaný, pričom žalobca odvolanie nepodal.

95.

ROZHODNUTIE

Samotná skutočnosť, že konkurzný súd iba v dôvodoch právoplatného uznesenia o schválení konečnej správy konštatoval, že neboli schválené výdavky správcu konkurznej podstaty, sama o sebe v konaní o náhradu škody proti bývalému správcovi konkurznej podstaty nepostačuje k tomu, aby bol správca konkurznej podstaty zaviazaný z titulu zodpovednosti za škodu, keďže predpoklady pre vznik nároku na náhradu škody sú iné, ako predpoklady pre neschválenie výdavkov správcu konkurznej podstaty v konkurznom konaní.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obo/10/2017 z 15. mája 2018)

Z odôvodnenia:

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 3Cbi/1/2014-176 zo dňa 13. decembra 2016 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 185.829,70 € spolu s 9% ročným úrokom z omeškania zo sumy 185.829,70 € od 17. marca 2011 do zaplatenia. Súčasne rozhodol, že náhradu trov konania stranám sporu nepriznáva.

2. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že suma 185.829,70 € spolu s príslušenstvom, zaplatenia ktorej sa žalobkyňa domáha, predstavuje škodu, ktorú mal spôsobiť žalovaný ako bývalý správca konkurznej podstaty neefektívnym a nehospodárnym spravovaním a nakladaním s konkurznou podstatou úpadcu, ktoré je v rozpore s ustanovením § 8 ods. 2 a 5 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších zákonov (ďalej aj „zákon č. 328/1991 Zb.“) v spojení s ustanoveniami § 415, § 420 ods. 1 a § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „Obč. zák.“). Súd prvej inštancie v odôvodnení konštatoval, že v prejednáwanej veci neboli produkované žiadne konkrétne dôkazy, na základe ktorých by bolo možné mať za preukázané porušenie právnych povinností žalovaným v príčinnej súvislosti so vznikom škody. Poukázal na to, že žalobkyňa v spore nenavrhol vykonať dôkazy, ktorými by preukázala opodstatnenosť svojho nároku a v podstate uviedla len jediný dôkaz, a to právoplatné uznesenie konkurzného súdu o schválení konečnej správy. Konštatovanie konkurzného súdu o nehospodárnosti konania správcu v dôvodoch uznesenia, ktorým konkurzný súd schválil konečnú správu, súd prvej inštancie nepovažoval za postačujúce na to, aby dospel k jednoznačnému záveru o spôsobení škody žalovaným v zmysle § 420 ods. 1 Obč. zák. tak, ako to tvrdí žalobkyňa. Pozornosť upriamil na to, že uznesením č. k. 5K/184/01-598 z 20. mája 2010 Krajský súd v Košiciach vo výrokovej časti schválil konečnú správu s príslušným vyúčtovaním odmeny a výdavkov správcu, avšak absentuje výrok o tom, že neboli schválené výdavky správcu, na ktorý odkazuje vo svojej žalobe žalobkyňa. Z tohto dôvodu aj podľa hodnotenia súdu išlo zo strany žalovaného o účinné popretie skutkových okolností tvrdených žalobkyňou. S poukazom na § 237 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) konštatoval, že pri rozhodovaní je viazaný len výrokovou časťou uznesenia, a nie dôvodmi v uznesení, ktoré sú nevykonateľné. Za dôkaz preukazujúci dôvodnosť podanej žaloby preto nemožno považovať samotnú okolnosť, že v dôvodoch uvedeného uznesenia bolo uvedené, že neboli schválené výdavky žalovaného ako správcu konkurznej podstaty. Pri rozhodovaní

prihliadol aj na tú skutočnosť, že správca postupuje podľa špeciálneho zákona a nad jeho činnosťou podľa § 12 zákona č. 328/1991 Zb. vykonáva dohľad konkurzný súd. Ďalej tiež poukázal aj na konanie samotných konkurzných veriteľov, z ktorých sa žiaden necítil byť poškodený v súvislosti s konaním žalovaného.

3. V závere odôvodnenia rozsudku súd prvej inštancie vyslovil názor, že ak by súčasná správkyňa konkurznej podstaty, ktorá vystupuje v pozícii žalobkyne, od prevzatia svojej funkcie postupovala v konkurznom konaní s náležitou odbornou starostlivosťou tak, ako to má na mysli § 8 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb., mala možnosť najneskôr pri schvaľovaní konečnej správy využiť všetky právne prostriedky, vrátane opravných prostriedkov, aby do konkurznej podstaty úpadcu získala chýbajúce finančné prostriedky. Z obsahu konkurzného spisu však vyplýva, že žalobkyňa ako správkyňa konkurznej podstaty nenapadla opravnými prostriedkami výrokové časti uznesenia o schválení konečnej správy a v konečnom dôsledku ani rozvrhové uznesenie. Súd prvej inštancie preto uzavrel, že túto nečinnosť žalobkyne v konkurznom konaní nie je možné následne nahrádzať predmetnou žalobou o náhradu škody. V súvislosti s tým uviedol, že vykonaním rozvrhového uznesenia sa z praktického hľadiska končí konkurzné konanie a samotné zrušenie konkurzu v zmysle § 44 ods. 1 písm. b/ zákona č. 328/1991 Zb. je už len formálnym dôsledkom a konštatovaním ukončenia konkurzu. So zreteľom na uvedené žalobu ako nedôvodnú zamietol.

4. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalobkyňa (ďalej aj „odvolateľka“). Vytýkala súdu prvej inštancie, že nevykonala navrhnuté dôkazy, ktoré navrhla v písomnom podaní z 28. novembra 2016 a pochybil, keď akceptoval a za rozhodné považoval tvrdenie žalovaného na pojednávaní dňa 13. decembra 2016, ktorý uviedol, že žalobkyňa doposiaľ žiadnymi konkrétnymi dôkazmi nepreukázala, že v konkurznej podstate chýbajú finančné prostriedky. Vyslovila názor, že ak súd pri opakovanom prejednaní sporu už podľa ustanovení Civilného sporového poriadku uplatnil zásadu koncentrácie, mal súčasne postupovať aj podľa § 181 CSP a oboznámiť sporové strany s tým, čo je sporné, čo sporné nie je, aké je predbežné posúdenie veci a či je daný dôvod dokazovať nehospodárnosť výdavkov (škodu na majetku konkurznej podstaty), o ktorých už rozhodol konkurzný súd. Odvolateľka uviedla, že škodu spôsobenú bývalým správcom konkurznej podstaty je potrebné posudzovať podľa § 420 Obč. zák., pričom podľa § 420 ods. 3 Obč. zák. (prípád subjektívnej zodpovednosti) sa zodpovednosti zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil, čo však podľa jej názoru žalovaný neurobil, keďže nehospodárnosť vynaložených výdavkov nevyvrátil, a to nielen pri prejednávaní konečnej správy, ale ani v predmetnom spore. Opätovne namietala, že o porušení povinnosti správcu už rozhodol konkurzný súd, a preto, ak by mali byť výdavky správcu opakovane posudzované v tomto konaní, ustanovenia o prejednaní konečnej správy a schvaľovaní výdavkov vynaložených na správu, by nemali význam. Za nesprávne označila tvrdenie súdu prvej inštancie, že nie je viazaný právoplatným uznesením o schválení konečnej správy z dôvodu, že povinnosť žalovaného vydať sumu 185 829,70 € nie je uvedená vo výroku uznesenia. Poukázala na to, že právna teória aj súdna prax pripúšťajú aj výnimky, kedy je možné považovať aj prejudiciálne posúdenie práva alebo právneho vzťahu za prekážku, aby sa o tomto práve alebo vzťahu rozhodovalo opakovane. So zreteľom na uvedené konštatovala, že súd prvej inštancie pri posúdení žaloby dospel k nesprávnym právnym záverom a vec nesprávne právne posúdil. V konkurznej praxi sa často vyskytujú prípady, kedy aj po schválení konečnej správy a vykonaní rozvrhu dôjde následne k vydaniu doplňujúceho rozvrhu, ktorým sú medzi veriteľov rozdelené finančné prostriedky, dodatočne získané do konkurznej podstaty.

5. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu označil odvolanie za nedôvodné. Poukázal na to, že na prvom pojednávaní boli vykonané dôkazy prečítaním podstatných listín z konkurzného spisu, a preto vykonanie dôkazu pripojením celého konkurzného spisu považuje za neúčelné a nehospodárne. Konštatoval, že žalobkyňa nepredložila žiadne konkrétne dôkazy o spôsobení údajnej škody a jej výške. Nesúhlasil ani s námietkou odvolateľky, že nebol dodržaný postup podľa § 181 CSP nakoľko účastníci si od počiatku boli vedomí, že spornou je otázka, či u žalovaného došlo k splneniu predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 420 Obč. zák. Záverom uviedol, že si neuplatňuje náhradu trov odvolacieho konania.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“) po preskúmaní veci k odvolacím námietkam uvádza nasledovné:

7. Podľa § 167 ods. 2 OSP, ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

8. Podľa § 159 ods. 2 OSP, výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány.

9. Vychádzajúc z citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, za účinnosti ktorého bolo vydané právoplatné uznesenie Krajského súdu v Košiciach o schválení konečnej správy č. k. 5K/184/01-598 z 20. mája 2010, odvolací súd považoval za správny právny názor súdu prvej inštancie, že súd je viazaný len výrokovou časťou vyššie citovaného uznesenia, pričom žiadny z výrokov uznesenia sa konkrétne žalovaného netýka a len samotná okolnosť, že v dôvodoch tohto uznesenia súd skonštatoval, že neboli schválené výdavky žalovaného ako správcu konkurznej podstaty, sama osebe nepreukazuje, že žalovaný ako bývalý správca konkurznej podstaty pri výkone svojej funkcie nekonal s odbornou starostlivosťou, pri jej výkone porušil povinnosti, ktoré mu ukladá zákon a v súvislosti s týmto konaním vznikla škoda, rozsah ktorej predstavuje žalobou uplatnenú sumu 185.829,70 €. Správne potom v danom prípade konštatoval súd prvej inštancie, že bolo na žalobkyni, ktorú zaťažuje dôkazné bremeno, aby preukázala existenciu základných predpokladov vzniku zodpovednosti žalovaného za škodu v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka, a to porušenie právnej povinnosti žalovaným, existenciu škody a príčinnú súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou. Z ustanovenia § 420 ods. 3 Obč. zák. vyplýva, že zavinenie, teda ďalší predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu, sa predpokladá, pričom zákon umožňuje škodcovi zodpovednosti sa zbaviť (tzv. exkulpácia). Odvolateľka namietala, že žalovaný síce poprel skutkové tvrdenia žalobkyne, avšak nehospodárnosť vynaložených výdavkov nevyvrátil nielen pri prejednávaní konečnej správy, ale ani v tomto konaní. Keďže ustanovenie § 420 Občianskeho zákonníka zavinenie predpokladá, je správny názor odvolateľky, že je na žalovanom, aby preukázal, že škodu nezavinil. Ak však chcela byť žalobkyňa v konaní úspešná, bolo jej povinnosťou prvotne nad akúkoľvek pochybnosť preukázať, že vznikla škoda, a to v príčinnej súvislosti s porušením právnej povinnosti žalovaným. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že dôkazné bremeno v zmysle § 79 ods. 2, § 101, § 120 ods. 1 OSP, ako aj v zmysle § 132 a § 185 CSP žalobkyňa v spore neuniesla. Vzhľadom na uvedené odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku žalobkyne o tom, že žalovaný sa nezbavil zodpovednosti v zmysle § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

10. Žalobkyňa preukazovala dôvodnosť žaloby obsahom právoplatného uznesenia Krajského súdu v Košiciach č. k. 5K/184/01-598 z 20. mája 2010 s tým, že v prípade, ak by súd dospel k záveru, že nie sú postačujúce podstatné predložené listiny z konkurzného spisu, navrhla pripojiť konkurzný spis. Zo zápisnice z pojednávania zo dňa 11. novembra 2014 (napriek poučeniu podľa

§ 120 OSP) a zo zápisnice z pojednávania konaného dňa 13. decembra 2016 vyplýva, že žalobkyňa nenavrhola vykonať ďalšie dôkazy. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že uvedené právoplatné uznesenie nemôže byť relevantným a postačujúcim podkladom pre rozhodnutie v prejednávanej veci, a to z dôvodov vyššie uvedených v tomto rozhodnutí, pričom takýmto podkladom by nebol ani kompletný konkurzný spis, keďže konkurzné konanie v zmysle § 1 zákona č. 328/1991 Zb. a v súvislosti s tým spojené dokazovanie, sleduje iný účel a je zamerané iným smerom, ako sporové konanie o náhradu škody.

11. Obsah zápisnice z pojednávania konaného dňa 13. decembra 2016 potvrdzuje námietku odvolateľky, že súd prvej inštancie nepostupoval dôsledne podľa § 181 CSP. Odvolací súd je však toho názoru, že toto procesné pochybenie súdu neznemožnilo žalobkyni navrhovať dôkazy. Akým smerom má žalobkyňa zamerať dokazovanie, muselo byť žalobkyni zrejmé nielen z nesúhlasných stanovísk žalovaného, ale aj zo zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu č. k. 1Obo/17/2015-159 z 18. októbra 2016, ktorý zrušil predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie aj za účelom zistenia splnenia predpokladov pre priznanie uplatneného práva na náhradu škody. Aj z obsahu samotného odvolania však vyplýva, že žalobkyňa je presvedčená o tom, že bolo postačujúce vychádzať zo záverov, ku ktorým dospel konkurzný súd v uznesení z 20. mája 2010, pričom ak by bol súd iného názoru, navrhla pripojiť konkurzný spis. Vykonať iné dôkazy nenavrhol. So zreteľom na uvedené považoval odvolací súd jej námietku, týkajúcu sa neaplikovania ustanovenia § 181 CSP, za nedôvodnú.

12. Napokon odvolací súd sa stotožnil aj so stanoviskom súdu prvej inštancie, ktorý nesúhlasil s postupom žalobkyne ako správkyne konkurznej podstaty, ktorá nevyužila všetky právne prostriedky na to, aby už skôr získala do konkurznej podstaty prípadné chýbajúce finančné prostriedky, pričom žalobu podala až na základe právoplatného uznesenia konkurzného súdu, ktorým bola schválená konečná správa. Podľa § 8 ods. 5 zákona č. 328/1991 Zb., správca, ktorý bol zbavený funkcie je povinný riadne informovať nového správcu a dať mu k dispozícii všetky doklady. V žalobkyňou vyhotovenej správe sa uvádza, že nedisponuje žiadnymi primárnymi účtovnými dokladmi, ktoré by preukazovali výšku vynaložených výdavkov JUDr. Y. J., teda žalobkyňa o neodovzdání dokladov mala vedomosť, a preto jej nič nebránilo podať predmetnú žalobu skôr, ešte pred vyhotovením konečnej správy. So všeobecným konštatovaním odvolateľky, že v praxi sa vyskytujú prípady, kedy aj po právoplatnom schválení konečnej správy a vykonaní rozvrhu na základe právoplatného rozvrhového uznesenia dôjde k vydaniu doplňujúceho rozvrhového uznesenia, ktorým sú medzi veriteľov rozdelené finančné prostriedky, dodatočne získané do konkurznej podstaty úpadcu, odvolací súd súhlasí, avšak vydanie doplňujúceho rozvrhového uznesenia je výlučne v kompetencii konkurzného súdu.

13. Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj ďalšiu námietku žalobkyne – že sa nedomáhala zaplataenia predmetnej sumy titulom náhrady škody. Toto tvrdenie odporuje nielen obsahu samotnej žaloby, ale aj jej ďalším vyjadreniam (zápisnica z pojednávania z 13. decembra 2016). Hoci zákon nevyžaduje, aby žalobca uviedol v žalobe právnu kvalifikáciu, žalobkyňa v danom prípade v žalobe opísala nielen skutkový stav, ale uviedla aj konkrétne ustanovenia zákona, či už Občianskeho zákonníka alebo Zákona o konkurze a vyrovnaní, upravujúce zodpovednosť za škodu a tieto aplikovala na ňou opísaný skutkový stav.